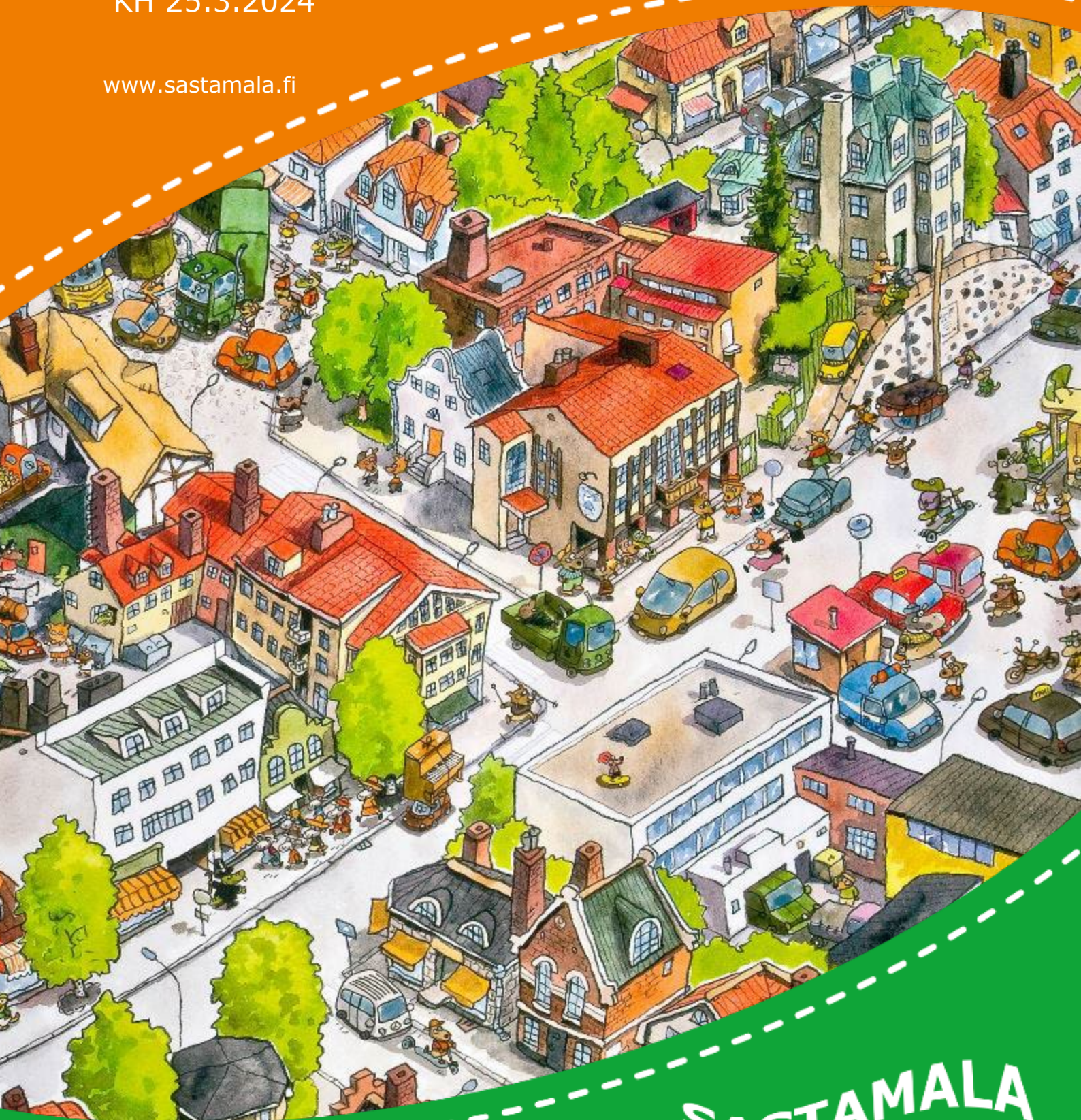

Sastamalan kaupunki

TILINPÄÄTÖS 2023

KH 25.3.2024

www.sastamala.fi

SASTAMALA
sopivasti sykettä

SISÄLLYSLUETTELO

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS 2023	1
TOIMINTAKERTOMUS	3
1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	4
1.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	9
1.3 Sastamalan strategia ja keskeiset teemat 2023.....	13
1.3.1 Sastamalan strategia	13
1.3.2 Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	18
1.3.3 Osaamista tulevaisuuden tekijöille	19
1.3.4 Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	19
1.3.5 Osallistuminen ja vaikuttaminen.....	20
1.3.6 Ympäristö- ja ilmastovastuu	20
1.3.7 Muuttuva toimintaympäristö.....	21
1.3.8 Tasapainoinen talous.....	21
1.4 Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa	23
1.5 Kaupungin ja konsernin henkilöstö.....	25
1.6 Ympäristöasiat ja muut ei-taloudelliset asiat.....	26
1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	27
1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	29
2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	31
3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	34
3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	34
3.2 Tilikauden rahoitus.....	38
4 Rahoitusasema ja sen muutokset	40
5 Kokonaistulot ja –menot.....	43
6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	44
6.1 Konsernikokonaisuus	44
6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	45
6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	45
6.4 Arvio konsernin tulevasta kehityksestä	46
6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	46
6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	49
7 Keskeiset tunnusluvut	52

8	Tilikauden tuloksen käsittely	53
	TOTEUTUMISVERTAILU	54
9	Talousarvion toteutuminen	55
9.1	Käyttötalouden toteutuminen	55
9.1.1	Käyttötalousmäärärahojen toteutumisvertailu	55
9.1.2	Konsernihallinto	56
9.1.3	Sivistystoimi	65
9.1.4	Tekninen toimi	77
9.2	Sastamalan Vesi Liikelaitokselle asetettujen tavoitteiden toteutuminen	85
9.3	Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	86
9.4	Investointien toteutuminen	88
9.5	Rahoitusosan toteutuminen	92
9.6	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	93
10	Konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen / tuloskortit	94
	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	106
	Tuloslaskelma	107
	Rahoituslaskelma.....	108
	Tase	109
	Konsernituloslaskelma.....	111
	Konsernin rahoituslaskelma	112
	Konsernitase	113
	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	115
	Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	116
	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	117
	Tasetta koskevat liitetiedot	120
	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	125
	Henkilöstöä, tilintarkastajia ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot.....	126
	Hyvinvointialueelle siirtyneiden palveluiden kustannukset ja vaikutukset tase-eriin	127
	ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	130
	SASTAMALAN VESI LIKELAITOS.....	131
	Liikelaitoksen vaikutus kaupungin talouteen	161
	Sastamalan Tilakeskus, laskennallinen taseyksikkö	164
	Muut eriytetyt tilinpäätökset	167
	ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	168
	LUETTELOT JA SELVITYKSET	170

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS 2023

Talouden kehitys ja yleinen tilanne

Vuoden 2023 alussa toteutuneen hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset kuntien toimintaan ja talouteen ovat merkittävät ja kokonaisvaikutuksen arviointia ei vielä tässä vaiheessa kyetä tekemään. Sosiaali- ja terveystoimen järjestämisvastuu siirtyi maakunnan kokoisen hyvinvointialueen vastuulle, samalla kunnilta leikattiin veroprosenttia 12,64 prosenttiyksikköä. Tulonsiirto tehtiin hyvinvointialueille, joiden taloudellinen kantokyky on uudistuksen alkuvaiheessa osoittautunut riittämättömäksi.

Kuntien osalta vuosi 2023 on ollut taloudellisesti hyvä. Tähän vaikuttaa erityisesti edellisiltä vuosilta tulevat verotilitysten hännät, jotka tilitetään vielä vanhoilla veroprosenteilla. Vuodesta 2024 alkaen verokertymä palaa normaalille tasolle, mikä johtaa koko kuntakentässä huomattavaan tuloskehityksen heikkenemiseen.

Yleinen talouskehitys Suomessa oli vuonna 2023 heikkoa. Rakentaminen hiipui loppuvuodesta ja työllisyystilanne heikkeni. Kokonaisuudessaan talous ajautui taantumaan, ja nopeasti kohonnut inflaatio sekä korkotasot koettelivat niin kuluttajia kuin yrityksiä. Loppuvuodesta uutisoitiin harmillisen paljon konkurssiin ajautuneista yrityksistä. Sastamalassa kehitys kokonaisuudessaan oli kuitenkin vakaampaa kuin koko Suomessa.

Sastamalan kaupungin tilinpäätös on 5,8 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja vuosikate on investointitasoa korkeampi, joten voidaan todeta, että kokonaisuudessa talous on ylijäämäinen.

Kaupungin ja liikelaitosten investoinnit olivat yhteensä 14,1 miljoonaa euroa. Summa on selkeästi aiempaa investointitasoa suurempi. Velkataso putosi 2 miljoonaa euroa ja on valtakunnallista tasoa alempi (2 228 €/as). Koko kaupungin rahavirta ulos oli 108 miljoonaa euroa ja kaupungin vakinaisen henkilöstön määrä 699 henkeä.

Merkittävät investoinnit

Tilakeskuksen investoinnit olivat yhteensä 6,1 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen hanke oli Mouhijärven yhteiskoulun uudisrakentaminen, joka käynnistyi kesällä 2023 ja tulee valmistumaan vuoden 2024 loppuun mennessä.

Yhdyskuntatekniikassa tehtiin perusparannushankkeita sekä kaupungin elinvoimaa vahvistavia investointeja yhteensä 4,7 miljoonalla eurolla. Uusitun Vammalan torin avajaisia vietettiin kesäkuulla ja Mouhijärvellä parannettiin kevyen liikenteen olosuhteita, Tyrväänkatu ja Passinmäentie olivat saaneerausten kohteena. Lisäksi Yrityspuisto Sykkeeseen rakennettiin uutta yhdyskuntatekniikkaa. Sastamalan Vesi-liikelaitos puolestaan investoi 2,3 miljoonan euron edestä vesi- ja jätevesiverkostojen toimivuuden turvaamiseen.

Kuluneen vuoden aikana valmisteltiin myös merkittäviä uudishankkeita. Sylvään Taitotalon ja Pelhulan monipalvelukeskuksen hankesuunnitelmat valmistuivat ja myös uimahallin hankesuunnitelman valmistelu käynnistyi.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kuntien talouden arvioidaan yleisesti heikkenevän tänä ja ensi vuonna. Yleisen taloudellisen tilanteen lisäksi kuntia rasittavat valtionosuuksien määrän laskeminen. Hallitusohjelman mukaan kuntien rahoitusjärjestelmä tullaan kokonaisuudessaan uudistamaan vuoden 2026 alusta lukien. Sen vaikutuksesta yksittäiseen kuntaan ei ole vielä tiedossa. Lisäksi uudistuksen kohteena on kiinteistövero-järjestelmä ja myös 2. asteen koulutukseen liittyvä valtionosuusjärjestelmä. Eli kuntien rahoituksen perusteet tulevat muuttumaan merkittävästi tulevina vuosina.

Sastamalan kaupungin investointitaso on suunnitelmakaudella 2024–2026 historiallisen korkea, kokonaisuudessa noin 70 miljoonaa euroa. Suurimmat investoinnit kohdistuvat kouluhankkeisiin (Mouhijärven yhteiskoulu, Sylvään Taitotalo, Pehulan monipalvelukeskus) sekä uimahalli-liikuntahalli-kokonaisuuden rakentamiseen. Investointien myötä lainamäärä kasvaa ja korkomenot nousevat. Rahoituskulut nousevat myös kohonneen korkotason vuoksi.

Hyvinvointialueelle vuokrattavat tilat on yhtiöitettävä vuoden 2026 alusta. Todennäköistä on, että kaikkia nyt vuokralla olevia tiloja ei Pirkanmaan hyvinvointialue jatkossa vuokraa, vaan kiinteistöille on löydettävä uusi käyttötarkoitus tai omistaja, tai tilat on purettava. Talousvaikutusten arvio tarkentuu kuluvan vuoden aikana.

Seuraava suuri muutos on TE24-uudistus. Valtion TE-hallinnon vastuulla olevat palvelut siirtyvät kuntien järjestämisvastuulle vuoden 2025 alusta alkaen. Sastamalan kaupunki tulee olemaan Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen vastuukunta. Tämän seurauksena henkilöstön määrä kasvaa, vastuut lisääntyvät ja myös tähän tarkoitukseen ohjattava laskennallinen valtio-osuus lisääntyy. Uudistusta pidetään hyvänä mahdollisuutena paikallisen työllisyyden edistämisen näkökulmasta.

Lopuksi

Suomalaisen yhteiskunnan perusta ovat kunnat ja kaupungit, joiden tehtävänä on pitää huolta asukkaistaan kaikissa olosuhteissa. On tärkeää saada tuttu ja turvallinen arki pyörimään niin normaalisti kuin mahdollista, vaikka olosuhteet haastaisivatkin. Tähän me Sastamalan kaupungilla pyrimme jatkossakin – turvaamaan asukkaiden arjen sujumisen.

Kiitän koko kaupungin henkilöstöä vuoden 2023 ponnisteluista ja hyvästä tuloksesta. Jokaisella meistä on oma tärkeä tehtävänsä kaupungin organisaatiossa. Oman tekemisen lisäksi on hyvä tukea toisten työtä ja pitää työyhteisön hyvästä ilmapiiristä huolta.

Kiitos kuuluu myös paikallisille yrityksille ja yhdistyksille sekä kaupungin luottamushenkilöille. Yhteistyötä ja vastuullista päätöksentekoa tulemme tarvitsemaan myös jatkossa.

Sastamalassa 18.3.2024

Jarkko Malmberg
kaupunginjohtaja

TOIMINTAKERTOMUS

1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

TOIMIELIMET VUONNA 2023

Kaupunginvaltuusto

Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa.

Valtuusto päättää:

- 1) kuntastrategiasta;
- 2) hallintosäännöstä;
- 3) talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;
- 4) omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta;
- 5) liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista;
- 6) varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista;
- 7) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista;
- 8) palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista;
- 9) takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;
- 10) jäsenten valitsemisesta toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä;
- 11) luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista;
- 12) tilintarkastajien valitsemisesta;
- 13) tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta;
- 14) muista valtuuston päätettäviksi säädetyistä ja määrättyistä asioista.

Sastamalan valtuustossa on 43 valtuutettua. Kaupunginvaltuuston toimikausi on neljä vuotta ja puheenjohtajisto valitaan kahden vuoden toimikaudeksi.

Valtuuston kokoonpano 1.8.2021 -31.5.2025	
KOK	11
KESK	10
SDP	8
PS	7
VAS	2
KD	2
VIHR	2
RKP	1
Valtuutettuja yhteensä	43
Puheenjohtajisto 1.8.2021-31.5.2023 ja 1.6.2023-31.5.2025	
Valtuuston puheenjohtaja	Jari Andersson
1. varapuheenjohtaja	Antti Lepistö
2. varapuheenjohtaja	Mikko Rauva

Kaupunginhallitus ja jaostot

Kaupunginhallituksen tehtävänä on kaupunkiyhteisön kokonaisjohtaminen, hallinnon järjestäminen sekä hallintokuntien strateginen johtaminen. Hallitus valmistelee ja panee täytäntöön kaupunginvaltuustossa käsiteltävät asiat. Kaupunginhallitus käyttää kaupungin puhevaltaa ja tekee sen puolesta erilaisia oikeustoimia.

Sastamalassa kaupunginhallituksen toimikausi on kaksi vuotta.

Hallituksen kokoonpano 16.8.2021-31.5.2023 ja 1.6.2023-31.5.2025	
KOK	2
KESK	2
SDP	2
PS	2
VAS	1
KD	1
RKP	1
Jäseniä yhteensä	11
Puheenjohtajisto 16.8.2021-31.5.2023 ja 1.6.2023-31.5.2025	
Hallituksen puheenjohtaja	Pertti Hakanen
1. varapuheenjohtaja	Jenni Jokinen
2. varapuheenjohtaja	Kari Kaaja

Kaupunginhallituksen esittelijänä toimii kaupunginjohtaja.

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii 7-jäseninen henkilöstöjaosto, jonka tehtävänä on kaupungin ja liikelaitosten henkilöstöpolitiikan ohjaus.

Sosiaali- ja terveystalvet siirtyivät Pirkanmaan hyvinvointialueen hoidettaviksi vuoden 2023 alussa, jolloin myös Punkalaitumen edustus henkilöstöjaostossa päättyi.

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii myös 5-jäseninen konserni- ja elinvoimajaosto, jonka seuraa tytäryhtiöiden toiminnan ja talouden kehitystä, osallistuu elinvoimaohjelman valmisteluun, valmistee elinkeinopoliittisia toimenpiteitä sekä vastaa omistajuuteen liittyvien asioiden valmistelusta.

Kaupunginhallituksen alaisuuteen siirrettiin hyvinvointialueuudistuksen myötä vuoden 2023 alusta yhteistoiminta-alueen 6-jäseninen ympäristöterveydenhuollon jaosto, jossa sastamalalaisten jäsenten lisäksi on edustus yhteistoimintakunnista.

Lautakunnat, johtokunnat ja niiden alaiset jaostot

Lautakuntien ja johtokuntien tehtävänä on huolehtia oman toimialansa toiminnan ja talouden johtamisesta ja valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttamisesta. Lautakuntien ja johtokuntien tehtävät ja päätösvalta on määritelty tarkemmin kaupungin hallintosäännössä.

Toimielimet ja jäsenmäärä		Puheenjohtaja 16.8.2021 alkaen
Keskusvaalilautakunta	5 jäs.	Veikko Ala-Erkkilä
Vaalilautakunnat ja vaalitoimikunnat, valitaan vaalikohtaisesti		
Tarkastuslautakunta	7 jäs.	Mirva Iso-Kukkula
Sivistyslautakunta	9 jäs.	Minna Isotalo
Tekninen lautakunta	9 jäs.	Lauri Tapio
Ympäristölautakunta	9 jäs.	Pentti Jarkko
Sastamalan Vesi Liikelaitoksen johtokunta	5 jäs.	Olli-Pekka Kärki-Chaiwut

Kaupunginhallituksen asettamat muut toimielimet

Vanhusneuvosto
Vammaisneuvosto
Elinkeinopoliittinen neuvottelukunta
Kulttuuriasiain neuvottelukunta

Nuorisovaltuusto

Sastamalan 21-jäseninen nuorisovaltuusto valitaan vaaleilla kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Nuorisovaltuusto valitsee keskuudestaan 9-jäsenisen nuorisohallituksen. Nuorisovaltuusto tekee aloitteita ja antaa lausuntoja sekä toimii asiantuntijaelimenä nuoria koskevissa asioissa.

Nuorisovaltuusto nimeää edustajansa kaupungin luottamustoimielimien kokouksiin, joissa edustajilla on puhe- ja läsnäolo-oikeus. Nuorisovaltuuston kokoonpanoa on pienennetty 17 jäseneseen uudelle vuonna 2024 alkaneelle toimikaudelle.

Kaupungin edustajat muissa toimielimissä

Kaupunginvaltuuston valitsevat

	<u>Edustajaa/jäsentä</u>
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymävaltuusto	4
Pirkanmaan liiton kuntien edustajainkokous	3
Kokemäen ja Kiikoisten kunta yhtymä Ilolan kiinteistöhallitus	1
Suomen Kuntaliiton vaalipiirikohtaiset kuntapäivät	2
Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n yhteistoiminta-alueen kuntien yhteinen jätelautakunta	1
Poliisin neuvottelukunta	1
Käräjäoikeuden lautamiehet	5
Kiinteistötoimitusten uskotut miehet	11
SASKY koulutuskuntayhtymän yhtymäkokous	1

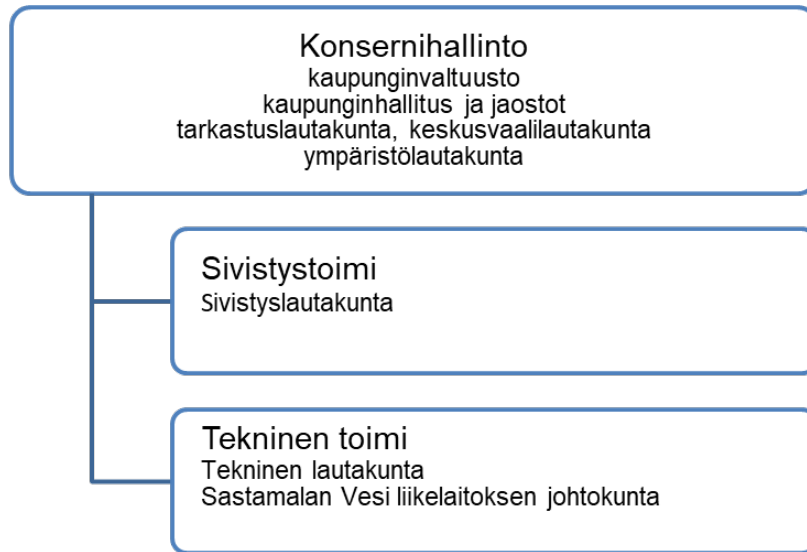
Elinvoima- ja konsernijaoston tai teknisen lautakunnan nimeämät

Tytäryhtiöiden ja muiden yhtiöiden yhtiökokousedustajat
Ehdokkaat tytäryhtiöiden ja vastaavien hallitukseen

Tilintarkastus

Vuosien 2022-2025 tilintarkastusyhteisönä toimii BDO Audiator Oy.
Sopimus sisältää optiomahdollisuuden vuosille 2026-2027.

SASTAMALAN TOIMINTAMALLI VUONNA 2023

Toimintamalli sisälsi vuonna 2023 seuraavat toimialat

- **Konsernihallinto** vastasi kaupunkikonsernin toiminnan ohjauksesta ja johtamisesta ja hallinnon tukipalveluiden järjestämisestä. Varsinaisten hallintotehtävien lisäksi konsernipalveluihin on kuulunut myös elinkeinopalvelut ja työllisyyspalveluiden hoito. Konsernihallinnon kokonaisuuteen kuului myös maankäytön vastuualue, joka vastaa maankäytön suunnittelusta ja rakennusvalvonnasta. Vuoden 2023 alusta lukien myös ympäristöterveydenhuollon vastuualue siirtyi sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalta osaksi konsernihallintoa. Konsernihallinnon alaisuudessa käsitellään kirjanpidossa erillisenä kokonaisuutena kaupungin yhteiset erät, joka sisältää mm. maan myyntiin liittyvät voitot ja tappiot sekä mahdolliset muut kertaluonteiset toimialojen varsinaiseen toimintaan kuulumattomat erät.
 - **Sivistystoimi** vastasi varhaiskasvatuspalveluista, perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta sekä elämäntilapalveluista.
 - **Tekninen toimi** vastasi yhdyskuntatekniikasta sekä maaseutupalveluista. Maaseutuviranomaispalveluita Sastamalan kaupunki on tuottanut yhteistoiminta-alueelle, johon Sastamalan lisäksi kuuluvat Ikaalisten kaupunki ja Hämeenkyrön kunta. Lomituspalveluiden toiminta-alue laajeni vuoden 2021 alusta lukien, kun Lempäälän maatalouslomituksen paikallisyksikkö yhdistyi Sastamalan maatalouslomituksen paikallisyksikköön. Lomituspalveluita järjestetään 18 kunnan alueella Pirkanmaalla.
- Tila- ja rakennuttamispalveluista käytetään nimitystä Tilakeskus. Tekniseen toimialaan kuuluu myös **Sastamalan Vesi liikelaitos**.

Toimialajako on määritelty hallintosäännössä. Muutokset vuonna 2023:

- Sosiaali- ja terveyspalvelut -toimialan (Sotesi) toiminta päättyi, kun sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät hyvinvointialueen tehtäväksi. Myös sosiaali- ja terveyslautakunnan toiminta lakkasi vuoden 2023 alusta lukien.
- Ympäristöterveydenhuolto jäi sote-uudistuksen yhteydessä kaupungin hoidettavaksi ja siirtyi omana vastuualueenaan konsernihallintoon. Ympäristöterveydenhuollon jaosto on toiminut vuoden 2023 alusta lukien kaupunginhallituksen alaisena toimielimenä.
- Teknisestä toimesta hyvinvointialueelle siirtyi pelastustoimi ja Turvallisuus -vastuualueen toiminta päättyi.
- Konsernihallinnosta hyvinvointialueelle siirtyivät kuntouttava työtoiminta ja sosiaalinen kuntoutus.
- Sivistystoimesta hyvinvointialueelle siirtyivät koulukuraattori- ja psykologipalvelut.

TILIVELVOLLISET 2023

Hyväksyessään tilinpäätöksen valtuusto päättää vastuuvapaudesta tilivelvollisille.

Sastamalan kaupunki katsoo tilivelvollisiksi:

- toimielinten ml. liikelaitosten luottamushenkilöt valtuustoa lukuun ottamatta
- viranhaltijat, jotka ovat vailla vaalikelpoisuutta valtuustoon,
- viranhaltijat, jotka toimivat toimielinten esittelijöinä
- vastuualueiden vastuuhenkilöt sekä
- viranhaltijat, jotka ovat vastuussa tietystä tehtäväkokonaisuudesta.

Tällaisia viranhaltijoita ovat toimialoittain mm:

Konsernihallinto

- kaupunginjohtaja
- elinkeinojohtaja
- hallintojohtaja
- konsernilakimies
- talousjohtaja
- henkilöstöjohtaja
- tietohallintopäällikkö
- työllisyyspalvelupäällikkö
- maankäyttöjohtaja
- johtava rakennustarkastaja
- kaupungingeodeetti
- kaavoitusarkkitehti
- paikkatietoinsinööri
- maanmittausinsinööri
- ympäristöterveydenhuollon johtaja

Sivistystoimi

- kasvatusjohtaja
- talous- ja hallintopäällikkö
- varhaiskasvatusjohtaja
- varhaiskasvatusyksikön esimies
- varhaiskasvatuksen palvelupäälliköt
- lukion rehtori
- opetuspäällikkö
- perusopetuksen rehtorit, apulaisrehtorit ja apulaisjohtajat
- liikunta- ja nuorisotyön päällikkö
- kirjastonjohtaja/kirjastopalvelupäällikkö
- kulttuuripalvelupäällikkö
- Sastamalan Opiston ja Musiikkiopiston rehtori
- Musiikkiopiston apulaisrehtori

Tekninen toimi

- tekninen johtaja
- yhdyskuntatekniikan päällikkö
- katurakennusmestari
- maaseutupäällikkö
- lomituspäällikkö

Tilakeskus -taseyksikkö

- tekninen johtaja
- kiinteistöpäällikkö

Sastamalan vesi Liikelaitos

- Sastamalan Vesi Liikelaitoksen johtaja
- käyttöpäällikkö
- verkostopäällikkö

Toimiala- ja vastuualuetason tilivelvolliset on ilmoitettu käyttötaloulososassa kyseisen tehtävän kohdalla.

1.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Vuoden 2021 aikana talous alkoi toipua koronapandemiasta, mutta Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan muutti talouden tilannekuvaa vuoden 2022 alussa. Kriisin vaikutukset näkyivät yleisen epävarmuuden lisäksi materiaalipulana ja voimakkaana inflaation nousuna. Inflaatio oli korkealla vielä vuonna 2023 ja myös korot nousivat ripeästi uudelle tasolle. Talouden ennusteet heikkenivät koko vuoden 2023 ja lopulta todettiin talouden ajaantuneen taantumaan. Tämän myötä myös kuva vuodesta 2024 on heikentynyt. Kasvavan ostovoiman ja korkojen alenemisen odotetaan kääntävän talouden kasvuun vähitellen vuoden 2024 aikana, mutta vuosien kriisien jälkeen Suomen talous ponnistaa tuleviin vuosiin varsin vajaakuntoisena.

Ennustelukuja, VM talvi 2023	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Maailma, BKT:n muutos %	6,7	3,3	2,9	2,7	3,0	2,8
Euroalue, BKT:n muutos %	5,9	3,4	0,5	0,9	1,8	1,4
Suomi, BKT:n muutos %	3,2	1,6	-0,5	0,7	2,0	1,6
Työlliset, muutos %	2,4	2,5	0,1	-0,2	0,8	0,9
Työllisyysaste, %	72,3	73,8	73,6	73,5	74,1	74,8
Työttömyysaste, %	7,7	6,8	7,2	7,5	7,1	6,6
Kuluttajahintaindeksi muutos % / Inflaatio	2,2	7,1	6,3	2,0	1,4	1,7
Ansiotasoindeksi, muutos %	2,4	2,4	4,2	3,5	3,3	3,1
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	-0,5	0,3	3,4	3,4	2,4	2,1
Pitkät korot (10 vuotta), %	-0,1	1,7	3,1	3,2	3,1	3,1
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä/BKT, %	-2,8	-0,8	-2,5	-3,5	-3,4	-3,0
Julkisyhteisöjen menot/BKT, %	55,7	53,3	54,5	54,9	54,7	53,9
Julkisyhteisöjen bruttovelka/BKT, %	72,5	73,3	75,5	79,1	81,4	83,3
Vaihtotase/BKT, %	0,4	-2,5	-0,8	-0,8	-0,9	-0,9

Maailmantalouden näkymät ovat epävarmat. Korkeat korot ja maailmankaupan vaatimaton kehitys heikentävät näkymiä. Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen sekä Lähi-idän konfliktit luovat lisää epävarmuutta talouteen. Inflaation nopea hidastuminen ja työllisyyden pysyttelemine korkealla tukevat talouden kasvunäkymiä. Yhdysvaltain talousnäkymät ovat edelleen melko suotuisat, mutta Kiinan talousnäkymät haastavat. Maailmantalouden odotetaan kuitenkin kasvavan v. 2024 2,7 % ja kiihtyvän kolmeen prosenttiin jo vuonna 2025.

Euroalueen talouskasvu on myös pysähtynyt loppuvuonna 2023. Erityisesti Saksan teollisuuden näkymät ovat vaikeat. Inflaatio on kuitenkin hidastunut nopeasti, johtaen rahapolitiikan keventymiseen liittyvien odotusten aikaistumiseen. Rakentaminen on Suomen tavoin syvässä kriisissä useassa euroalueen maassa. Euroalueen talouskasvun odotetaan elpyvän 0,9 %:iin ja kiihtyvän 1,8 %:iin vuonna 2025 maailmantalouden elpyessä.

Suomessa BKT:n muutos on ollut vuonna 2023 negatiivinen, mikä tarkoittaa Suomen siirtymistä taantumaan. Taantumasta piti tulla lyhytkestoinen, mutta vuoden 2024 alussa BKT-ennusteet ovat edelleen heikentyneet ja näyttää siltä, että taantumasta on tulossa odotettua pidempi ja syvämpi. Vuonna 2023 inflaatio aleni ja ennakkotietojen mukaan se oli vuonna 2023 kolme prosenttia. Vuonna 2024 inflaation arvioidaan alenevan kahteen prosenttiin. Vuoden 2023 lopussa korkojen odotettiin laskevan vuonna 2024 ripeästi, mutta vuoden 2024 puolella odotukset korkojen laskusta ovat siirtyneet enemmän loppuvuoteen. Suhdannetilanne on alkuvuoden aikana osoittautunut heikommaksi kuin vuoden 2023 lopulla ennustettiin. Investoinnit vähenivät vuonna 2023 ja niiden odotetaan vähenevän edelleen vuonna 2024. Työmarkkinoiden odotetaan alkavan elpyä loppuvuonna 2024 ja työttömyysasteen arvioidaan alenevan vuoden 2025 puolella. VM:n ennusteen mukaan BKT:n odotetaan kuitenkin kasvavan vuonna 2024 0,7 %, mutta alkuvuoden aikana eri ennustelähteet ovat alentaneet ennusteitaan ja BKT voi jäädä edelleen negatiiviseksi myös vuonna 2024.

Kuntatalouden tilannekuva

Sote-uudistus muutti merkittävästi sekä kuntien tuloja että menoja vuonna 2023. Kuntien talouden rahavirrat muuttuivat vuonna 2023 voimakkaasti kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu, niitä vastaavat nettokustannukset sekä verotulot, investointivastuu ja osa lainakannasta siirtyivät hyvinvointialueille. Vuoden 2023 tilinpäätösennusteen mukaan kuntien toimintamenot supistuivat sote-muutoksen vuoksi arviolta 52 %, vaikka samaan aikaan kuntien sopimuskorotukset kasvoivat, tehtäviä laajennettiin, työmarkkinatuen kustannukset kasvoivat ja Ukrainasta sotaa pakenevien henkilöiden palvelujen järjestäminen lisäsivät kuntien kustannuksia. Myös toimintatuotot laskivat koko kuntasektorilla 28 % soteuudistuksen asiakasmaksujen, myyntituottojen ja muiden toimintatuottojen poistumisen myötä. Myös varhaiskasvatuksen maksujen alentaminen vähensi toimintatuottoja.

Vuoden 2023 tilinpäätösennusteiden mukaan manner-Suomen kuntien taloudet ovat lähellä tasapainoa. Toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna kuntatalous oli selvästi ylijäämäinen ja velkamäärä laski edellisvuodesta. Soteuudistuksesta johtuen kuntien tuloveroprosenttia leikattiin 12,64 prosenttiyksikköä vuoden 2023 alusta lukien. Kunnat saivat vuonna 2023 verotuloja vanhoilla korkeammilla veroprosenteilla ja nämä nk. verohännät lisäsivät kuntien verotuloja vuonna 2023. Yhteisöveroja tuotoista siirtyi hyvinvointialueiden rahoitukseen kolmannes, mutta yhteisöverot pantiin maksuun kunnille korkeammilla jako-osuuksilla, mikä puolestaan vaikutti yhteisöverojen tuottoon. Muu hyvinvointialueille siirytvä rahoitus leikattiin ennustelaskelmien perusteella kuntien valtionosuuksista. Lopullisten laskelmien valmistuttua ennakkolliset valtionosuusleikkaukset vuodelle 2023 osoittautuivat kuitenkin 500 milj. euroa liian pieniksi. Kuntatalouden vahvat talousluvut vuonna 2023 ovat siis lähinnä kertaluonteisten poikkeuserien vaikutusta. Tilinpäätösennusteiden mukaan 13 kunnassa 293:sta vuosikate on negatiivinen ja 49 kunnassa tilikauden tulos negatiivinen poikkeusvuodesta huolimatta. Ennusteen mukaan 16 kuntaa kärsii kattamattomista alijäämistä.

Kuntatalouden näkymät ovat heikkenemässä vuodesta 2024 alkaen, sillä vuonna 2023 liikaa maksettuja valtionosuuksia peritään takaisin vuosina 2024-2027. Myös nk. verohännät vähenevät koko ajan, joten myös verotulokehitys heikkenee. Kuntien keskinäinen eriarvoisuus kasvaa, sillä soteuudistuksen leikkaukset kohdentuvat eri tavoin eri kuntiin.

TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta. Työttömyysturvan rahoitusvastuun siirto on tarkoitus toteuttaa lähtökohtaisesti kunta-valtio-suhteessa kustannusneutraalisti. Uudistuksessa työllisyyspalvelut, elinkeinopalvelut sekä kunnan koulutuspalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla tarkoituksena tukea nopeamman työllistymisen tavoitetta. TE-palvelut rahoitetaan valtionosuuksilla ja palvelukokonaisuus nostaa kuntien käyttökuluja arvion mukaan noin 10 %. Uudistuksen myötä kuntatalouden suhdanneherkkyys lisääntyy. TE-uudistuksen ohella tehdään myös kotoutumislain (KOTO24) uudistusta. Myös uusi kotoutumislaki astuu voimaan 1.1.2025 alusta lukien.

Jo pitkään suunnitteilla ollut kuntien kiinteistöveropohjan arvostusperusteiden uudistaminen näyttäisi olevan edistymässä ja toteutuessaan se otettaisiin käyttöön vuonna 2026. Lukiokoulutuksen pienten lukiodien lisä on muuttumassa ja ammatillisen koulutuksen rahoitusta uudistumassa. Myös mahdollinen kuntasektorin normien purkaminen voi osaltaan muuttaa kuntien menoja. Koko rahoitusjärjestelmää ollaan uudistamassa vuoden 2026 alusta ja em. muutokset kytkeytyvät rahoitusjärjestelmän muutoksiin, vaikka lait tulevatkin voimaan ennen varsinaista uudistusta. Kuntien tulevat vuodet tulevat olemaan täynnä kuntatalouteen vaikuttavia uudistuksia, joten pitkän tähtäimen suunnittelu ei ole kuntasektorilla helpottumassa.

Oman alueen talouskehitys

Pirkanmaan talouden näkymät heikkenivät vuonna 2023. Talouden suurimpia muuttujia olivat työttömyysasteen nousu sekä yritysten liikevaihdon että tuloksen kehityssuunta. Yritysten lukumäärä kasvoi vuositasolla 3 %, mutta viennin arvo oli laskeva. Uusien avointen työpaikkojen määrä on laskenut. Osaavan henkilöstön saatavuus on edelleen ongelma, vaikka työttömyysaste on kasvanut vuoden takaisesta 8,7 %:sta 11,2 %:iin.

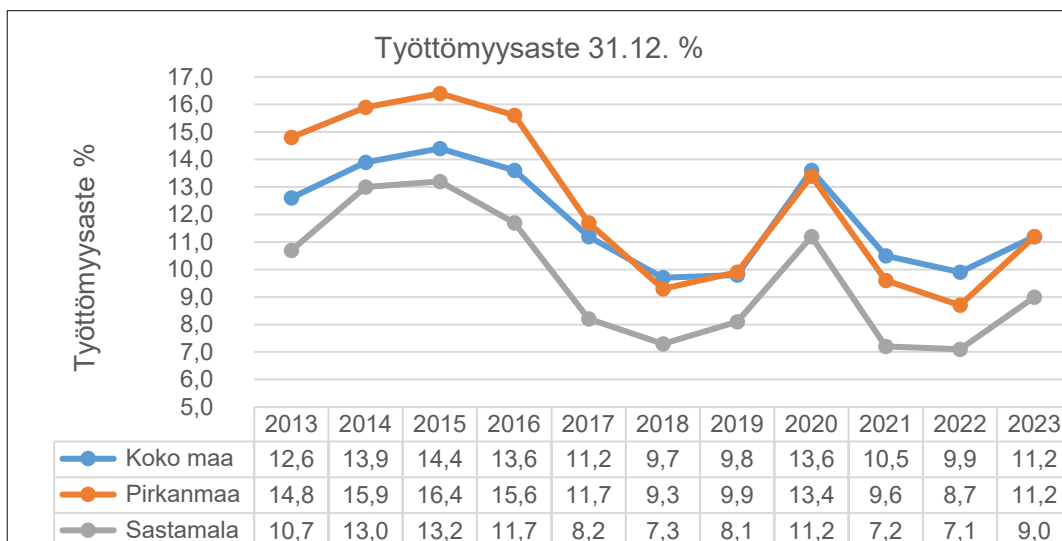
Investoinnit ovat melko matalalla tasolla Pirkanmaalla kokonaisuutena. Heikentyneestä tilanteesta huolimatta informaatio- ja viestintäalan, rahoitus- ja vakuutus toiminnan sekä liike-elämän palvelujen tilanne näyttää hyvältä. Rakentamisen osalta tilanne ei ole valoisa. Vientisektorilla vahvoja toimialoja ovat metsä-, muovi- ja kumiteollisuus, kemikaalien valmistus ja konepaja- ja metallituote teollisuus. Teollisuus, rakentaminen, kauppan eri tasot, liike-elämän palvelut sekä yksityinen terveydenhuolto sektori tulevat olemaan talouden ja vien-

nin vetureita. Pirkanmaan vahvuuksia ovat bioenergiaa ja energiatehokkuutta hakevat yritykset sekä älyteknologian kehittäminen. Pirkanmaan työllisyystilanteen ongelmasta vaikein korjattava on kohtaanto-ongelma ja rakennetyöttömyys.

Sastamalassa keskeiset toimialat yrityssectorilla ovat metalli-, kumi-, ja muoviteollisuus sekä puu- ja rakennusala. Maaseutuvaltaisella seudulla on myös alkutuotantoon liittyvää yrittäjyyttä. Pitkän linjan perheyrittysten ja muutamien kasvuyritysten lisäksi suurin osa on pieniä tai keskisuuria. Yritysten toimipaikoista 88 % oli alle 5 henkilön, 6 % oli 5-9 henkilön ja 6 % oli 10 tai useamman henkilön toimipaikkoja. Yrityksissä on viime vuosina panostettu kansainvälisyyteen ja vientiin sekä kehittämistyöhön ja yritysten väliseen keskinäisen yhteistyöhön. Syyskuun 2023 loppuun mennessä Sastamalaan perustettiin 122 uutta yritystä (vuonna 2022 koko vuonna 137). Työttömien määrä kasvoi lähes 190:llä edellisen vuoden joulukuuhun verrattuna. Työttömyysaste vuoden lopussa oli 9,0 prosenttia.

Tilastotietoja: työvoima ja työllisyys

Työllinen työvoima 2022	Sastamala	Pirkanmaa	Koko maa
Alkutuotanto	6 %	2 %	2 %
Jalostus (teollisuus, rakentaminen)	28 %	22 %	21 %
Palvelut	65 %	75 %	75 %
Tuntematon	1 %	1 %	1 %

Sastamala		Avoimet	
31.12.	Työvoima	Työttömät	työpaikat
2013	11 249	1 201	95
2014	11 170	1 453	89
2015	11 267	1 492	57
2016	11 127	1 302	94
2017	10 921	894	116
2018	10 643	772	130
2019	10 357	842	96
2020	10 239	1 142	99
2021	10 121	730	327
2022	10 124	715	165
2023	10 024	904	135

Työttömien määrä kasvoi lähes 190:llä edellisen vuoden joulukuuhun verrattuna. Avoimia työpaikkoja oli vuodenvaihteessa 30 vähemmän kuin vuonna 2022 ja 192 vähemmän kuin vuoden 2021 lopussa. Työttömyysaste vuoden lopussa oli 9,0 prosenttia.

Väestökehitys

Sastamalan kaupungin asukasluku oli vuoden 2023 alussa 23 734 ja vuoden 2023 lopussa 23 515 eli asukasluku on vähentynyt 219 asukkaalla (-0,9 %). Vuosina 2015 - 2023 Sastamalan asukasluku on vähentynyt keskimäärin 213 asukkaalla vuodessa.

Vuonna 2023 muuttotappiota oli Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan -2 asukasta (v. 2022 -38 asukasta). Luonnollinen väestömuutos (syntyneisyyden ja kuolleisuuden erotus) oli -215 asukasta (v. 2022 - 226 asukasta).

Väestö						Muutos	Ennuste, Tilastokeskus		Ennuste
Sastamalan alue	2010	2015	2020	2022	2023	22-23	2030	2040	MDI, 2040
Ikäluokat yhteensä	25 764	25 220	24 052	23 734	23 515	-219	21 791	20 364	21 999
- 14 vuotiaat	4 175	3 916	3 436	3 206	3 079	-127	2 469	2 194	
15 - 64 vuotiaat	15 855	14 753	13 354	13 117	12 981	-136	11 398	10 300	
65- vuotiaat	5 734	6 551	7 262	7 411	7 455	44	7 924	7 870	
siitä 85- vuotiaat	789	968	1 058	1 101	1 098	-3	1 287	1 963	
Huoltosuhte	62 %	71 %	80 %	81 %	81 %		91 %	98 %	

Lähde: Tilastokeskuksen väestötilasto, paikkatiedon rekisteri ja Väestöennuste 30.9.2021 ja MDI:n ennuste 2019

Lähteet/lisätiedot:

Taloudellinen katsaus, talvi 2023. Valtiovarainministeriön julkaisu 2023:95

Alueelliset kehitysnäkymät syksy 2023, TEM:n julkaisuja 2023:45

Pirkanmaan ELY-keskus: Pirkanmaan työllisyyskatsaukset

Kuntaliiton tiedotteet ja aineistot 2023-2024, www.kuntaliitto.fi/talous

1.3 Sastamalan strategia ja keskeiset teemat 2023

1.3.1 SASTAMALAN STRATEGIA

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Sastamalan kaupungin strategian marraskuussa 2021. Strategia on tiivistetty strategiatalon muotoon.

Sastamalan kaupungin visio 2030 ”Omannäköisen elämän Sastamala”

Tyytyväinen Sastamalan asukas saa laadukkaat palvelunsa omasta kaupungistaan, viettää aktiivista vapaa-aikaa ja elää omannäköistään elämää itselleen parhaiten sopivassa ympäristössä.

Moderni muuttovoittoinen, menestyvien yritysten ja osaavan työvoiman Sastamala on kiinteä osa Tampereen työssäkäyntialuetta. Kehittyneet liikenneyhteydet mahdollistavat sujuvan liikkumisen. Sastamala on vahvistanut asemaansa tunnettuna matkailu- ja kulttuurikaupunkina.

Me kaikki teemme yhdessä töitä uudistuvan ja ympäristöstään vastuullisen Sastamalan ja sen asukkaiden hyväksi.

Strategiaan liittyvät ohjelmat:

- elinvoimaohjelma 2022-2025, hyväksytty valtuustossa 25.4.2022
- hyvinvointisuunnitelma 2021-2024, hyväksytty valtuustossa 15.11.2021
- kaupunkirakennesuunnitelma, päivitys hyväksytty valtuustossa 16.9.2019
- kaavoitusohjelma, päivitys vuosittain

Strategiset mittarit ja seuranta:

Kaupunginvaltuusto hyväksyi strategian päivityksen yhteydessä strategiset mittarit, jotka kuvaavat kehityksen suuntaa seuraavilla teemoilla/osa-alueilla:

- Väestödynamikka
- Työllisyysdynamikka
- Yritysdynamikka
- Tulodynamikka
- Muu elinvoimadynamikka

Jokaisella teemalla on useampi muuttuja ja jokaiselle muuttujalle on asetettu strategiakauden tavoitetaso. Tavoitetason toteutumista arvioidaan vähintään kahdesti vuodessa (kesäkuun osavuosikatsaus ja tilinpäätös) viimeisimmän käytettävissä olevan tiedon perusteella.

Hyvinvointimittarit määritellään hyvinvointikertomuksessa.

Alla olevissa taulukoissa lähtötaso ja tavoitetaso on määritelty strategian hyväksymisen yhteydessä. Toteutuma -sarake sisältää tilinpäätösvaiheessa 2023 käytettävissä olevat uusimmat tiedot.

Väestödynamikka

MUUTTUJA	MITÄ MITTAA	TIETOLÄHDE JA TIEDON SAATAVUUSTIHEYDYS	SASTAMALAN LÄHTÖTASO	TAVOITETASO	TOTEUMA 31.12.2023
1. LUONNOLLINEN VÄESTÖNLISÄYS	Syntyneiden ja kuolleiden välinen erotus ajanjakson aikana	Tilastokeskus, väestötilastot, kuukausittain	-157 (2020)	Enintään -100	-215 (ennakkotieto)
2. KOKONAISNETTOMUUTTO	Maan sisäisen muuttoliikkeen tulomuu- ton ja maahanmuu- ton sekä lähtömuu- ton ja maasta muu- ton välinen erotus ajanjakson aikana	Tilastokeskus, väestötilastot, kuukausittain	-66 (2020)	Positiivinen	-2 (ennakkotieto)
3. VÄESTÖNLISÄYS	Alueen väestömäärän yhteenlaskettu muutos kaikkien väestönkehityksen osatekijöiden osalta ajanjakson aikana	Tilastokeskus, väestötilastot, kuukausittain	-223 (2020)	Enintään -100	-220 (ennakkotieto, sis. väkiluvun korjaus)

Työllisyysdynamikka

MUUTTUJA	MITÄ MITTAA	TIETOLÄHDE JA TIEDON SAATAVUUSTIHEYS	SASTAMALAN LÄHTÖTASO (KOKO MAA KA/MED)	TAVOITETASO	TOTEUMA 31.12.2023
1. TYÖLLISYYSASTE (%)	Työllisten 15-64-vuotiaiden %-osuus suhteessa samanikäiseen väestöön	Tilastokeskus, työvoimatutkimus, vuosittain	71,5 (2019) (72,2)	75,0	72,5 (M12/2023)
2. TYÖTTÖMIEN MÄÄRÄ JA TYÖTTÖMYYSSASTE (%)	Työttömien määrän ja osuuden suhteessa työvoimaan eli työllisiin ja työttömiin	TEM, työnvälitystilasto, kuukausittain	6,5 (M8/2021) - (10,7)	Keskimäärin enintään 6,0	9,0 (M12/2023) Koko maa 11,2
3. TYÖTTÖMYYDEN RAKENNE: ALLE 25-VUOTIAIDEN TYÖTTÖMIEN MÄÄRÄ	Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä ja osuus kaikista alueen työttömistä työnhakijoista	TEM, työnvälitystilasto, kuukausittain	9,8 (M8/2021) (11,7)	Keskimäärin enintään 10,0	9,9 (M12/2023)
4. AKTIVOINTIASTE (%)	Aktiivitoimenpiteissä olevien määrä keskimäärin kuukauden aikana työmarkkinatukea saaneista henkilöistä	KELA, Kelasto -tietokanta, kuukausittain	43,2 (M5/2021) (30,0)	50,0	47,6 (M10/2023)

Yritysdynamikka

MUUTTUJA	MITÄ MITTAA	TIETOLÄHDE JA TIEDON SAATAVUUSTIHEYS	SASTAMALAN LÄHTÖTASO (KOKO MAA KA/MED)	TAVOITETASO	TOTEUMA 31.12.2023
1. ALOITTANEIDEN YRITYSTEN MÄÄRÄ	Aloittaneiden yritysten absoluuttinen määrä ajanjaksolla	Tilastokeskus, aloittaneet ja lopettaneet yritykset, neljännesvuosittain Kaupunki, osavuositain	146 (2020)	Vähintään 120	122 (Q3/2023)
2. TOIMIVIEN YRITYSTEN MÄÄRÄ (YRITYSKANTA)	Toimivien yritysten määrä (yrityskanta) ajanjaksolla	Tilastokeskus, toimivien yritysten määrä, neljännesvuosittain	2 235 (2020)	Vähintään 2 300	2 308 (Q3/2023)
3. UUSIEN TEOLLISUUS- JA LIIKETILOJEN MÄÄRÄ	Valmistuneiden uusien teollisuus- ja liiketilojen kuutiomäärä	Kaupunki, osavuositain	37 258 (2020)	Vähintään 30 000	16 100 (2023)

Tulodynamiikka

MUUTTUJA	MITÄ MITTAA	TIETOLÄHDE JA TIEDON SAATAVUUSTIHEYYS	SASTAMALAN LÄHTÖTASO (PIRKANMAA/KOKO MAA KA)	TAVOITETASO	TOTEUMA 31.12.2023
1. TULOVEROPROSENTTI	Kaupungin tuloveroprosentti	Tilastokeskus, vuosittain	21,50 (2021) 21,43 (2021)	Pirkanmaan kuntien aritmeettista keskiarvoa alhaisempi	8,86 (2023) 8,81 (2023)
2. TILITETTYJEN KUNNALLISVEROJEN MÄÄRÄ	Tilitettyjen kunnallisverojen määrän kehitys ja muutos edellisen vuoden vastaavaan	Verohallinto, tilitetyt kunnallisverot, vuosittain (osavuositain)	+1,7% (2020) (+5,1%)	Kertymä kuntien keskimääräinen taso	-57,7 % (kaikki kunnat -61,4 %)
3. TILITETTYJEN YHTIÖVEROJEN MÄÄRÄ	Tilitettyjen yhteisöverojen määrä ja muutos edellisen vuoden vastaavaan	Verohallinto, tilitetyt yhteisöverot, kuukausittain (osavuositain)	+7,2% (2020) (+3,0%)	Kertymä kuntien keskimääräinen taso	-52,4 % (kaikki kunnat -48,9 %)
4. VEROTULOJEN MÄÄRÄ	Kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverojen yhteenlaskettu määrä euroina asukasta kohden laskettuna	Tilastokeskus, tulotilastot, vuosittain	3 445 €/as (2020) (79,6 % keskiarvosta) (4 326 €/as)	Määrä lisääntyy suhteessa maan keskiarvoon	2 252 €/asukas 2 614 €/asukas (ennakkotieto) (86,2 % keskiarvosta)
5. VUOSIKATEPROSENTTI	Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin.	Kaupunki, osavuositain	141 (2020)	Vähintään 100	208
6. LAINAMÄÄRÄ	Kaupungin lainamäärä euroina asukasta kohti Konsernilainat euroina asukasta kohti	Tilastokeskus, vuosittain Kaupunki, kuukausittain	2 578 (2020) (3 448) 4 642 (2020) (7 457)	Kuntien keskimääräisiä alhaisemmat	2 228 €/asukas (3 334 ennakkotieto) konserni: 2 755 €/asukas (koko maa: 7 868/v. 2022)

Muu elinvoimadynamiikka

MUUTTUJA	MITÄ MITTAA	TIETOLÄHDE JA TIEDON SAATAVUUSTIHEYS	SASTAMALAN LÄHTÖTASO (KOKO MAA KA/MED)	TAVOITETASO	TOTEUMA 31.12.2023
1. VALMISTUNEIDEN ASUNTOJEN MÄÄRÄ	Valmistuneiden asuntojen yhteismäärä ajanjakson aikana ja osuus 10 000 asukasta kohden laskettuna	Tilastokeskus, rakentaminen, vuosittain Kaupunki, osavuositain	56 (2020) 23,3 (2020) (35 748) (64,6)	40 Vähintään 17,0	21
2. VÄESTÖN KOULUTUSTASO-MITTAINDEKSI (VKTM-INDEKSI)	Alueen yli 20-vuotiaan väestön koulutustasoa kuvaava indeksi, jossa huomioidaan asukkaiden koulutuksen keskimääräinen pituus ja voidaan verrata muihin alueisiin	Tilastokeskus, koulutustilastot, vuosittain	308,3 (2019) (379,7)	320	323,7 (2022) (391,3 koko maa 2022)
3. TALOUDELLINEN HUOLTOSUHDE	Alueen ei-työllisten määrä suhteessa työllisiin ajanjakson aikana. Mitä alhaisempi suhdeluku, sitä kilpailukykyisempi alue väestön työmarkkina-aseman näkökulmasta	Tilastokeskus, väestötilastot, vuosittain	161,6 (2019) (132,8)	Enintään 150,0	158,4 (2021) (133,4 koko maa 2021)
4. KELA:N SAIRASTAVUUSINDEKSI	Mittaa alueen sairastavuutta yleisempien sairausryhmien osalta suhteessa koko maan keskiarvoon	Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ja KELA, sairastavuusindeksit, vuosittain	108,0 (2018) vakioitu (100)	Enintään 105,0	108 (2017-2019)

Strategiaan liittyvät kaikkia toimialoja koskevat kaupunkikonsernin keskeiset teemat on esitetty talousarvion luvussa 3 ja raportoitu tilinpäätöksen luvussa 1.3.2. – 1.3.6.

Strategiasta on vuoden 2023 talousarviossa johdettu tarkemmat toimiala- ja vastuualuekohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet niiden toteuttamiseksi. Tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu jäljempänä luvussa 9.1. kunkin toimialan omilla raportointisivuilla. Tavoitteiden strategiavastaavuudet on esitetty tuloskorttien yhteydessä.

1.3.2 HYVINVOINTIA ASUMISEEN JA ELÄMISEEN

Asuinympäristöt

Valtatie 11 lähellä oleva Häijään maisemakylät 2 asemakaava hyväksyttiin 13.2.2023. Kaavassa on osoitettu 19 omakotitalotonttia ja 7 yhtiömuotoista omakotitalon rakennuspaikkaa sekä palvelurakentamisen korttelialue.

Vammalan Sillankorvan asemakaavan muutos hyväksyttiin 13.2.2023. Kaavassa on mahdollistettu meijerirakennuksen uusiokäyttö liiketoimintaan. Tämän lisäksi kaavassa on osoitettu kaksi uutta kerrostalotonttia vesistön läheisyyteen ja kytkettyjen asuinrakennusten korttelialue.

Karkun asemanseudun asemakaava on tehtyjen muutosten jälkeen asetettu uudestaan nähtäville luonnoksena. Tavoitteena saada kaava hyväksymiskäsittelyyn vuonna 2024.

Koulujen ja aseman läheisyyteen sijoittuvan Sastamalankadun varren Pikku Italian asemakaavan muutos on ollut nähtävillä luonnoksena. Kaavaehdotuksessa on osoitettu 13 omakotitonttia. Tavoitteena on saada vuonna 2024 alueelta myyntiin kolme tonttia.

Karkun aseman läheisyyteen sijoittuva Karkun keskustan Riipiläntien pohjoispuolen asemakaavarunko oli nähtävillä keväällä 2023. Uudesta asuinaluehankkeesta järjestettiin Karkussa yleisötilaisuus, jossa oli paikalla runsaasti asiasta kiinnostuneita. Suunnitelmassa on osoittaa ko. alueelle noin 40 uutta ok-tonttia. Kaavoitus tullaan vaiheistamaan. Ykkösvaihe Riipilän alueelta lähtee liikkeelle vuonna 2024.

Kiikoisten Hämeenlahdentiellä on käynnissä asemakaavoitus. Kaava on ollut nähtävillä luonnoksena. Kaavan tavoitteena on osoittaa rannan läheisyyteen 4 omakotitonttia.

Vuonna 2023 käynnistettiin Mouhijärven maisemakylän Wähätiisalan asemakaavan muutos, jolla osoitetaan 4 uutta pientalotonttia jo osittain rakentuneelle kaava-alueelle. Nämä tontit on tarkoitus saada myyntiin vuoden 2024 aikana.

Kaupunki hankki vuonna 2023 Kukkurin alueelta omistukseensa 2ha rantaan asti ulottuvan alueen. Tällä hankinnalla saatiin kaupungille yhtenäinen maanomistus Kukkurin virkistysalueille mahdollistaen Kukkurin virkistysalueen pitkäjänteinen kehittäminen ja tarvittaessa myös uuden asuin korttelin kaavoittaminen Tampereentien läheisyyteen.

Vapaa-aika ja harrastaminen

Lasten ja nuorten harrastustoiminnan tuominen koulupäivän yhteyteen muodostui vakiintuneeksi toiminnaksi vuoden 2023 aikana. Kaupungin toimijoiden lisäksi paikalliset seurakunnat, yhteisöt ja järjestöt ovat mukana toiminnan toteuttamisessa. Vapaa-ajan harrastustoiminnan järjestäminen ja osallistuminen palautui koronapandemian jälkeen korona-aikaa edeltäneeseen aikaan. Samoin tapahtui Sastamalan Opiston ja Musiikkiopiston osalta.

Lähiliikuntapaikkarakentamiseen panostettiin voimakkaasti: Kaalisaaressa huoltorakennus, hyppytorni ja nuotiopaikka valmistuivat, ulkokuntosali valmistuivat Kaalisaaressa, Kiikan koululle ja Pehulaan.

Hyvinvointityön painopisteet

Hyvinvointityössä yhteistyön vahvistamiseksi yhteistyömalleja hyvinvointialueen kanssa on kehitetty. Ehkäisevän päihdetyön poikkihallinnosta yhteistyötä on kehitetty sekä aloitettu Sastamalan kaupungin ehkäisevän päihdetyön suunnitelman laatiminen työn vaikuttavuuden vahvistamiseksi. Kolmannen sektorin toimijoiden osallisuus on huomioitu yhteistyössä.

Osallistuva budjetointi toteutettiin osallistamalla kuntalaisia hyödyntämällä digitaalisia alustoja. Alkuvuoden aikana kuntalaisilta kerättiin ideoita määrärahan käyttämiseksi, jonka jälkeen kuntalaiset saivat äänestää ja päättää toteuttavat hankkeet. Tämän lisäksi kuntalaisilla oli mahdollisuus kertoa toiveensa, millaisina jatkoon edenneet hankkeet tulisi toteuttaa. Äänestyksen perusteella hyväksytyä kahta hanketta toteutettiin loppuvuoden 2023 aikana, joista toisen hankkeen loppuunsaattaminen siirtyi keväälle 2024.

1.3.3 OSAAMISTA TULEVAISUUDEN TEKIJÖILLE

Jatkuva oppiminen

Jatkuvalla oppimisella tarkoitetaan koko elämänkaaren aikaista, eri elämäntilanteille ulottuvaa elinikäistä oppimista. Sastamalassa tavoitteena on palvelurakenteiden muuttuessa elinikäisen oppimisen ekosysteemin kokonaisvaltainen kehittäminen ja palvelupolkujen jatkuvuus sekä osaamisen kehittäminen varhaiskasvatuksesta aina aikuisten oppimisen taitojen kehittämiseen ja ylläpitoon.

Palvelurakenteiden muuttuessa luodaan toimivat yhteistoimintamallit ja palveluohjaus yhteistyössä hyvinvointialueiden toimijoiden kanssa, jotka vastaavat kuntalaisten toiminta- ja työkykypalveluista. Sastamalan Opistolla on keskeinen rooli aikuisväestön oppimisen taitojen ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Siirtymävaiheissa on arvioitava osaamisen kehittämisen tarpeet ja määriteltävä keinot, jotka tukevat elinikäistä oppimista.

Jatkuvan oppimisen turvaamiseksi yhteistyötä Sastamalan Opiston, työllisyyspalveluiden ja SASKY koulutuskuntayhtymän kesken on tiivistetty vuoden 2023 aikana. Kokonaisuudessa on kiinnitetty huomiota toimijoiden väliseen yhteistyöhön ja asiakkaan saumattomaan palveluun. Tavoitteena on osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen yrityksille. Keskeistä on varautuminen vuoden 2025 alusta voimaan astuvaan uudistukseen, jossa vastuu työllisyyspalveluista siirtyy kaupungin vastuulle.

Työllisyyspalvelut on osallistunut omalta osaltaan jatkuvan oppimisen ekosysteemin rakentamiseen ja ekosysteemissä tuotettavien palvelujen kehittämiseen. Työllisyyspalveluilla on keskeinen rooli asiakasohjauksessa. Rahoitusta on haettu ja saatu mm. jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskukselta (JOTPA) Sastamalan opistolle.

Ukrainalaisille pakolaisille on järjestetty ensivaiheen kieli- ja kulttuurikoulutusta, jonka jälkeen opiskelijat on ohjattu Sastamalan ammattiin ja tutkintoon valmistavaan koulutukseen.

Ajanmukaiset oppimisympäristöt

Oppimisympäristöjen uudistaminen on jatkunut vuonna 2023. Keskeisenä rakentamishankkeena on ollut Mouhijärven yhteiskoulun uudisosan toteuttaminen. Hanke valmistuu vuonna 2024. Sylvään taitotalon ja Pehulan monipalvelukeskuksen suunnittelua jatkettiin päättyneenä vuonna. Keskeistä oli käyttäjälähtöisen suunnittelun toteuttaminen. Rakennushankkeet käynnistyvät keväällä 2024.

Sivistyslautakunnan vahvistama tieto- ja viestintästrategia on ohjannut oppilaitosten toimintaa laitehankintojen ja henkilöstön koulutuksen osalta.

1.3.4 ELINVOIMAA TYÖSTÄ JA YRITTÄJYYDESTÄ

Saavutettavuus

Edunvalvontatyötä on tehty mm. junavuorojen lisäämiseksi Porin ja Tampereen välillä sekä valtateiden ja muiden liikenneväylien liikennöitävyyden parantamiseksi ja kehittämiseksi. Lähijunaliikenteen toteuttamista on suunniteltu yhteistyössä alueen kuntien kanssa. Kaupungin palveluliikenne osana koululaiskuljetuksia ja paikallisliikenne kilpailutettiin siten, että uudet toimintakaudet alkoivat syksyllä 2023. Paikallisliikenteessä pyrittiin selkeyttämään reittejä ja yhteensovitamaan vuoroja entistä paremmin junavuorojen kanssa.

Valtatien 11 osalta on laadittu edunvalvonta-asiakirja yhteistyössä alueen kuntien ja maakuntaliittojen (Satakunta ja Pirkanmaa) kanssa.

Yritysten kasvun tukeminen ja osaavan työvoiman saatavuus

Elinvoimaohjelmaan kirjattu organisaation yritysälähtöisyyttä kehittävä asiakaspalvelukoulutus toteutettiin työpajatyypiksi alkusyksyn 2023 aikana. Koulutukseen osallistui elinkeinopalveluiden, maankäytön ja teknisen toimen yritysryhdyksissä toimivaa henkilöstöä. Työpajojen tuloksena muotoiltiin palvelulupaus.

Sastamalan Buusti hanke päättyi elokuun 2023 lopussa. Hankkeen aikana kontaktoitiin suurin osa paikkakunnan alle 5 henkeä työllistävistä yrityksistä sekä järjestettiin yritysten tarpeisiin vastaavia koulutuksia.

Elinkeinopalveluiden keskeisin tehtävä on ollut tukea yritysten syntymistä ja sijoittumista Sastamalaan sekä jo toimivien yritysten kasvua.

Osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi yhteistyötä SASKY koulutuskuntayhtymän ja yrittäjien kanssa on tiivistetty. Työvoimakoulutuspilottien toteuttamista on jatkettu. Kotouttamispalvelujen rakenteita ja toimintamalleja on suunniteltu palvelurakennemuutokset huomioon ottaen. Osaavan työvoiman saatavuuden edistämiseksi on tärkeää luoda toimivat kotoutumisen palvelupolut.

Matkailu, kulttuuri ja tapahtumat

Matkailumarkkinoinnin kesäkampanja toteutettiin aiempien vuosien tapaan suurimpien matkailutoimijoiden ja kaupungin yhteistyönä. Lisäksi tehtiin yleistä kattomarkkinointia monikanavaisesti. Pyörämatkailun kehittäminen näkyi konkreettisimmin Velo Sastamala -tapahtumassa, joka järjestettiin 2.9.2023. Toteuttamiseen osallistui kaupungin eri yksiköiden lisäksi monia yrityksiä ja yhdistyksiä tapahtumatorilla ja reiteillä eri puolilla Sastamalaa. Visit Sastamalan sivuston uusiminen on edelleen käynnissä.

1.3.5 OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN

Asukkaiden osallisuus ja vuorovaikutteisuus

Osallistuvaa budjetointia on toteutettu yhteistyössä asukkaiden kanssa. Kohteena vuonna 2023 olivat kaupunkiympäristön kehittämiseen liittyvät hyvinvointia tulevat pienhankkeet. Toteutettavaksi valikoitui äänestyksen perusteella kaksi hanketta.

Digitiekarttaa on laadittu alkuvuoden aikana ja se on valmistunut kesäkuussa.

Asukastilaisuuksia on pidetty tai osallistuttu asukkaiden järjestämiin tilaisuuksiin tapauskohtaisesti ja tarpeen mukaan eri puolilla kaupunkia. Asukasraatien perustamista on valmisteltu.

Viestintä strategian tukena

Sastamalan kyliä ja asuinalueita omannäköisen elämän asuinpaikkana esiteltiin kevään aikana asukastarinoiden ja eri alueiden ominaispiirteiden kautta eri kanavissa (digi/printti/sosiaalinen media). Tarinallistamisideaa jatkojalostettiin ja syvennettiin syksyllä 2023 stooripuu-työpajassa. Seuraavassa asukaslehdessä julkaistaan Minun kyläni -otsikolla asukkailta kerätyjä tarinoita omasta kylästään. Tarinoita kerätään keväällä ja lehti ilmestyy elo-syyskuussa 2024.

Yritysyhdyspinnassa toimiville kaupungin yksiköille luotiin syys - lokakuussa konkreettinen ja tavoitteellinen palvelulupaus, josta viestitään sekä paikallisille yrittäjille, potentiaalisille sijoittujille että muille sidosryhmille. Palvelulupauksesta viestimisen tukena käytetään paikallisia yrittäjiä.

Digitaalisia palveluita kehitettiin ottamalla käyttöön tekoälypohjainen chatpalvelu Kunta-Kati. Sisältöä palveluun tuottivat eri yksiköt. Päivystysluonteiselle chatpalvelulle ei ole tässä vaiheessa nähty tarvetta.

1.3.6 YMPÄRISTÖ- JA ILMASTOVASTUU

Energiatehokkuus, rakennusten elinkaari sekä muut ilmastotavoitteet on otettu huomioon tärkeänä osana hankkeiden toteutusta. Öljylämmityskohteiden lämmitysmuotoja saneerataan suunnitelmallisesti, lisäksi aurinkosähkövoimaloita rakennetaan määrärahojen puitteissa.

Ilmastotiekartta on laadittu, mutta sen käsittely on jätetty kaupunginhallituksessa pöydälle jatkovalmistelua varten.

Kaupungin kuljetuspalveluiden hankinnoissa on huomioitu laki puhtaista ajoneuvoista, jossa ajoneuvoille on asetettu erilaisia velvoitteita käytettävän polttoaineen ja päästörajojen sekä niiden ajoneuvomäärien osalta, joiden tulee olla seurantaudella velvoitteen mukaisia.

1.3.7 MUUTTUVA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Yleiset kehitystrendit

Ukrainan sota on jatkunut ja sen seurauksena kotoutumisasiat ovat olleet edelleen aktiivisesti esillä. Myös kotoutumislaainsäädäntöön on tullut muutoksia. Ukrainasta lähteneiden ja Sastamalaan sijoittuneiden kokonaismäärä ei kuitenkaan ole olennaisesti muuttunut. Vain joitakin kymmeniä on hakenut kotikuntaa Sastamalasta. Muun muassa Lounais-Pirkanmaan maahanmuuttotiimissä on käyty ajankohtaistilannetta läpi säännöllisesti asiaan liittyvien yhteistyötahojen toimijoiden kanssa.

Sähkökatkoihin varauduttiin alkuvuonna 2023, mutta onneksi ne eivät toteutuneet. Kaupungin tietoliikennepalvelut on kilpailutettu alkuvuoden aikana ja uudistus toteutettiin loppuvuonna 2023.

Yhdyspinnat hyvinvointialueeseen

Tilannekatsausta hyvinvointialueen yhdyspinta-asioihin on käsitelty säännöllisesti johtoryhmän kokouksissa. Yhdyspinnalla tapahtuvaa yhteistyötä ja toimintamalleja hiotaan vielä pitkään, sillä yhteistyö ei ole käynnistynyt toivotulla tavalla hyvinvointialueen prosesseista aiheutuen.

1.3.8 TASAPAINOINEN TALOUS

Tasapainoinen talous luo perustan kuntalaisille tuotettavien palvelujen ja lakisääteisten tehtävien toteuttamiselle. Tasapainoinen talous mahdollistaa myös alueen elinvoimaa lisäävien toimenpiteiden ja investointien toteuttamisen. Myös kuntalaki (410/2015) asettaa kuntataloudelle tasapainovaatimuksen.

Sastamalan kaupungin taloussuunnitelmassa 2023-2025 tavoitteena on ollut, että kaupungin talous on tasapainossa myös verotulojen ja valtionosuuksien palauduttua normaalitasolle vuoden 2023 jälkeen, mikä edellytti selvästi ylijäämäistä talousarviota vuodelle 2023. Muina tasapainoisen talouden tavoitteina ovat olleet tuloveroprosentin kilpailukykyisyys sekä verotulojen määrän kertymät kuntien keskimääräiseen tasoon ja vuosikatteen riittävyys poistoihin. Lisäksi tavoitteena on ollut, että kunta- ja konsernitason lainamäärä/asukas ovat edelleen pienempiä kuin kunnissa keskimäärin.

Vuoden 2023 tilinpäätös toteutui tavoitteen mukaisesti. Tilikauden tulos on 9,5 milj. euroa ja ylijäämä 5,8 milj. euroa. Velkamäärä asukasta kohti on 2 228 euroa. Ennakkotiedon mukaan kuntien keskimääräinen velkamäärä oli 3 334 euroa/asukas. Tuloveroprosentti on hieman koko Pirkanmaan aritmeettista keskiarvoa korkeampi, mutta kiinteistöveroprosentit ovat keskimääräistä matalammat. Tilinpäätösten ennakkotietojen mukaan verotulojen määrä kasvoi suhteessa valtakunnan keskiarvoon.

Vuoden 2023 investointien omahankintameno oli 13,9 milj. euroa, mikä ylitti budjetoidun n. 0,5 milj. euroa. Käyttöomaisuuden myynnistä kertyi tuloja 0,5 milj. euroa, joten nettoinvestoinnit olivat n. 13,4 milj. euroa. Nettoinvestoinnit ylittivät budjetin 0,2 milj. euroa.

Kaupunginvaltuuston vuonna 2020 hyväksymän talouden sopeutusohjelman mukainen vuosittainen sopeutustavoite on vuoden 2023 tasossa noin 5 milj. euroa verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen. Lisäksi osana sopeutuskokonaisuutta kaupungin tuloveroprosenttia korotettiin vuodelle 2021 0,75 prosentilla eli 21,50 prosenttiin. Veroprosenttimuutosten kautta saatava verotulojen lisäys on 2,5 milj. euroa.

Sopeutusohjelman tavoitteet ja toteumat on esitetty alla olevassa taulukossa. Sopeutusohjelman noin 5 milj. euron tasapainotustavoitteesta toteutui 2,3 milj. euroa. Sopeutusohjelman toteuttamista on haastanut useat tasapainotusvuosien aikana tapahtuneet muutokset toimintaympäristössä, mm. korona, Ukrainan sota sekä sotepalveluiden siirtyminen kunnilta hyvinvointialueille. Sopeutusohjelman toteutumisesta on laadittu erillinen tarkempi loppuraportti.

Sopeutustavoite jakautuu ja on toteutunut toimialoittain seuraavasti (vertailuvuosi 2019):

Toimiala	toteutunut 2020	toteutunut 2021	toteutunut 2022	tavoite 2023**	toteutunut 2023
Konsernihallinto	-	0,1 M€	0,3 M€	0,7 M€	0,5 M€
Verotulot/kiinteistövero (konsernihallinnon sopeutustoimenpide)			0,1 M€	0,7 M€	0,2 M€
Sivistystoimi	0,3 M€	0,6 M€	0,7 M€	1,2 M€	0,8 M€
Tekninen toimi	0,3 M€	1,0 M€	1,2 M€	0,9 M€	0,8 M€
Sosiaali- ja terveystoimi	0,5 M€	0,5 M€	0,5 M€	1,4 M€*	0,0 M€
Yhteensä	1,1 M€	2,2 M€	2,8 M€	5,0 M€	2,3 M€
Sopeutustavoite ilman sosiaali- ja terveystoimia			2,3 M€	3,5 M€	2,3 M€
Lisäksi kunnallisveroprosentin korotus 0,75% vuonna 2021		2,5 M€	2,5 M€	2,5 M€	2,5 M€

*Sosiaali- ja terveyshuollon tavoite on jäänyt saavuttamatta loppuvuonna 2021 voimaan tulleesta asiakasmaksuasetuksen muutoksesta ja välimuotoista asumispalvelua koskevien tilaratkaisujen aikataulutuksesta johtuen. Sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät vuoden 2023 alussa hyvinvointialueen järjestämisvastuulle. Toteutunut sopeutus vaikuttaa kaupungin tulevaan valtionosuusrahoituksen tasoon.

**Sarakeelle 'tavoite 2023' on ilmoitettu alkuperäisen sopeutusohjelman mukainen tavoite. Toimialojen toteutuma-arviot poikkeavat tästä.

1.4 Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa

Toiminnalliset muutokset

- Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siirtyivät kaupungilta Pirkanmaan hyvinvointialueelle.
- Vuoden 2023 aikana valmistauduttiin TE-uudistukseen yhteistyössä kaikkien Pirkanmaan alueen kuntien kanssa. Lopulta päädyttiin esittämään Läntisen Työllisyysalueen perustamista, jossa mukana ovat Ikaalisten, Parkanon ja Sastamalan kaupungit sekä Hämeenkyrön, Kihniön ja Punkalaitumen kunnat. Sastamala toimii työllisyysalueen vastuukuntana.
- Päätettiin sitoutua Väyläviraston ja kaupungin yhteiseen Vammalan liikennepaikan kehittämishankkeeseen, jossa yhtenä osana on mm. Aseman alikulkuhankkeen suunnittelu.
- Hyväksyttiin Sylvään Taitotalon ja Pehulan monipalvelukeskuksen hankesuunnitelmat
- Päätettiin ostaa Kiikoisten Konepajan tehdaskiinteistö
- Solmittiin Sastamalan yrittäjähdistyksen kanssa elinvoimalupaus kuluvalle valtuustokaudelle. Elinvoimalupauksessa kaupunki sitoutuu yhdessä paikallisten yrittäjähdistysten kanssa edistämään yrittäjävälillistä ilmapiiriä sekä vahvistamaan elinvoimaisuutta.
- Päätettiin purkaa Kokemäen ja Kiikoisten kuntayhtymä Ilola
- Vuoden 2024 talousarviokäsittelyn yhteydessä päätettiin sisällyttää vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaan uimahallin rakennushanke siten, että hankesuunnitelma tehdään vuonna 2024 ja investointi toteutetaan vuosina 2025-2026. Uimahallin sijaintipaikasta päätettiin jo helmikuussa 2023.

Tulojen ja menojen olennaiset muutokset vuonna 2023

- Sosiaali- ja terveydenhuollon siirtyminen hyvinvointialueille vuoden 2023 muutti olennaisesti kaupungin tuloja ja menoja tilinpäätöksestä 2022. Toimintakatteen muutos vuodesta 2022 oli 105 milj. euroa.
- Verotulot alenivat vuoden 2022 tasosta soteuudistuksen aiheuttaman veroleikkauksen vuoksi. Vuoden 2023 verokertymää paransi kuitenkin tilapäisesti aiemmilta vuosilta suuremmalla veroprosentilla kertyneet verotuotot, nk. verohännät.
- Soteuudistus vähensi myös kaupungin valtionosuuksia, mutta valtionosuudet ylittyivät arvioidusta peruspalvelujen valtionosuuden ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien osalta. Peruspalvelujen valtionosuutta nosti myös harkinnanvaraisten valtionosuuksien osittainen palautus, joka kohdennettiin kaikkiin kuntiin.
- Kunta-alan lisäpalkkaratkaisun, nk. perälautaratkaisun, korvausvaikutus kaupungin henkilöstömenoihin oli 0,8 milj. euroa. Tähän ei ollut alkuperäisessä talousarviossa varauduttu, koska päätökset lisäpalkkaratkaisuista saatiin vasta alkuvuonna 2023.

Talousarviomuutokset ja poikkeamat

Kateluvut M€	Talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Tilinpäätös	Poikkeama	
					alkup ta	muutettu ta
Toimintakate	- 51,4	-1,6	- 53	- 52,6	1,2	- 0,4
Vuosikate	14,8	0,2	15,0	18,3	3,5	3,3
Tulos	4,8	0,2	5,0	9,5	4,7	4,5
Yli/alijäämä	5,1	0,2	5,2	5,8	0,7	0,6
Investoinnit, netto	-13,3	0,2	-13,1	-13,4	0,1	0,3

Määrärahamuutokset

Valtuusto hyväksyi vuoden 2023 talousarvioon seuraavat määrärahamuutokset (nettolisäys 1.586.000 euroa):

- Tilakeskukselle 550.000 euroa Mouhijärven yhteiskoulun väistötilojen vuokraan ja 127.000 euroa konepajavuokran tuloihin
- Varhaiskasvatuksen nettomäärärahan lisäys 450.000 euroa palveluverkon kasvuun ja KVTES:n perälautaratkaisun vaikutukseen henkilöstökuluihin.
- Perusopetuksen nettomäärärahan lisäys 320.000 euroa, KVTES:n perälautaratkaisun vaikutukseen henkilöstökuluihin.
- Lukiokoulutuksen nettomäärärahan lisäys 20.000 KVTES:n perälautaratkaisun vaikutukseen henkilöstökuluihin.
- Elämänlaadun nettomäärärahan lisäys 60.000 euroa, KVTES:n perälautaratkaisun vaikutukseen henkilöstökuluihin.
- Ympäristöterveydenhuollon nettomäärärahan lisäys 118.000 pääasiassa lomapalkkavelan kirjausvirheeseen vuoden 2022 tilinpäätöksessä
- kaupungin yhteisten erien nettomäärärahan lisäys 200.000 Kokemäen ja Kiikoisten kuntayhtymän Ilolan alakirjaukseen.

Valtuustotason investointimäärärahoihin tehtiin seuraavat muutokset (nettovähennys 215 000 euroa):

- Investointimäärärahaa siirrettiin 25.000 euroa Mouhijärven yhteiskoululle varatusta määrärahasta Pehulan monipalvelukeskuksen investointiin
- Tilakeskuksen investoinneista siirrettiin 50.000 euroa Sivistystoimen investointeihin Mouhijärven yhteiskoulun av-laitteiden ja kalustesuunnittelijan kuluihin sekä 30.000 euroa Lukio-Marttilan tarveselvityksen määrärahasta Sylvään Taitotalo-hankkeelle
- Tilakeskuksen investointimäärä lisättiin 170.000 euroa Ojansuun päiväkodin sprinklaukseen 20.000 euroa ja 150.000 euroa Hopun entisen koulun A-rakennuksen remonttiin
- Sivistystoimen investointeihin 30.000 euroa lisättiin Hopun päiväkodin ensikertaiseen kalustamiseen.
- Tilakeskuksen investoinneista vähennettiin 970.000 euroa Mouhijärven yhteiskoulun hankkeelta ja siirrettiin 30.000 euroa Suodenniemen koulun lämpöhankkeelle.
- Lisämäärärahaa lisättiin Kiikoisten konepajan tehdaskiinteistön ostoon 555.000 euroa.

Lisäksi valtuustossa päätettiin seuraavat rahoitusosan muutokset:

- Verotuloarvion lisäys 2.000.000 euroa
- tuloslaskelman rahoituskulujen nettolisäys 192.000 lainojen korkojen nousuun
- lainanoton vähennys 2,1 milj. euroa, josta emokaupunki 300.000 ja Vesi-liikelaitos 1,9 milj. euroa.

Talousarviopoikkeamat

Emokaupungin toimintakate toteutui n. 615.000 euroa budjetoitua parempana. Määrärahoja säästyi yhdeksällä vastuualueella ja määrärahat ylittyivät kahdella vastuualueella. Sastamalan Vesi liikelaitoksen tulos oli 155 000 euroa talousarviossa määriteltä heikompi.

Merkittävimmät talousarviopoikkeamat (muutettu talousarvio, nettomääräraha/-tuloarvio):

- Konsernipalvelut, nettosäästö 215 000 euroa (toteuma 94,6 %)
- Kaupungin yhteiset erät, nettosäästö 204 000 euroa (toteuma 52,3 %)
- Varhaiskasvatus, nettomäärärahaylitys 1.002.000 euroa (toteuma 107,7 %)
- Perusopetus, nettosäästö 512.000 (toteuma 98 %)
- Elämänlaatu, nettomäärärahaylitys 269.000 euroa (toteuma 103,8 %)
- Tilakeskus, nettosäästö 655.000 (toteuma 116,8 %)
- Verotulot, tuloarvion ylitys 2.077.000 euroa (toteutuma 104,1 %)
- Valtionosuudet, tuloarvion ylitys 413.000 euroa (toteuma 102,3 %)
- Rahoitustuotot ja -kulut nettomenojen alittuminen 382.000 euroa (toteuma 56,8 %)
- Poistot, alitus 1,2 milj. euroa.
- Nettoinvestoinnit ylittivät kokonaisuutena 243.000 euroa muutetun talousarvion. Suurimmat poikkeamat olivat konsernihallinnossa 123.000 euroa ja Sastamalan Vedellä 124.000 euroa.

1.5 Kaupungin ja konsernin henkilöstö

Sastamalan kaupungin ja Vesi liikelaitoksen palvelussuhteessa oli vuoden viimeisenä päivänä 922 henkilöä. Henkilöstöstä vakituisia oli 699 (76 %) ja määräaikaisia 223 (24 %). Henkilöstöstä naisia oli 76 % ja miehiä 24 %.

Palvelussuhteiden määrä 31.12.2023 tilanteessa:

Palvelussuhde 31.12.	Miehet	Naiset	Yhteensä 2023	Yhteensä 2022	Muutos% ed. vuodesta
Vakinaiset	174	525	699	1306	-46,5
Määräaikaiset	51	172	223	350	-36,3
- joista työllistettyjä	5		5	9	-44,4
- joista oppisopimussuhteisia	1		1	22	-95,5
Yhteensä	225	697	922	1656	-44,3

Henkilöstön määrä toimialoittain 2022-2023 sekä Pirkanmaan hyvinvointialueen vaikutus kaupungin henkilöstömäärään:

	31.12.2022			1.1.2023 Henkilöstömäärän vähennys Pirhan aloittamisen vuoksi			31.12.2023		
	vakinaiset	määrä- aikaiset	yhteensä	vakinaiset	määrä- aikaiset	yhteensä	vakinaiset	määrä- aikaiset	yhteensä
Konsernihallinto	42	10	52	1		1	60	9	69
- sis. Ympäristöterveydenhuolto							16	2	18
Sivistystoimi	455	164	619	8	1	9	456	170	626
Tekninen toimi	183	28	211				170	42	212
- sis. Lomatoiminta	129	23	152				122	35	157
Sastamalan Vesi	13	1	14				13	2	15
Sosiaali- ja terveystoimi	613	147	760	597	144	741			
- sis. Ympäristöterveydenhuolto	16	3	19						
KAIKKI YHTEENSÄ	1306	350	1656	606	145	751	699	223	922

Pirkanmaan hyvinvointialueen aloittamisen vaikutuksesta henkilöstömäärä väheni yhteensä 751 henkilöllä (45 %) vuoden 2023 alusta. Pirkanmaan hyvinvointialueelle siirtyi sosiaali- ja terveystoimi lukuun ottamatta ympäristöterveydenhuoltoa, sivistystoimesta oppilashuollon kuraattori- ja psykologipalvelut sekä konsernihallinnosta kuntouttava työtoiminta. Sosiaali- ja terveystoimesta ympäristöterveydenhuolto siirtyi vuoden 2023 alusta omaksi vastuualueeksi konsernihallintoon.

Henkilöstön määrä lisääntyi sivistystoimessa erityisesti varhaiskasvatuksen palvelutarpeen kysynnän kasvun vuoksi. Konsernihallinnossa varauduttiin tulevaan TE-uudistukseen lisäämällä tietohallinnon henkilöstöä.

Määräaikaisissa palvelussuhteissa oli yhteensä 223 henkilöä. Määräaikaisen henkilöstön määrä vaihtelee tarpeen mukaan sekä kausiluontoisesti riippuen mm. lukuvuoden kulusta ja vuodenajasta.

Sastamalan kaupunki laatii erillisen henkilöstökertomuksen.

Tytäryhtiöiden henkilöstö

Kaupungin tytäryhtiöiden palveluksessa oli vuoden lopussa 175 henkilöä. Henkilöstöstä vakituisia oli 160 (91%) ja määräaikaisia 15 (9%).

	31.12.2022			31.12.2023		
	vakinaiset	määräaikaiset	yhteensä	vakinaiset	määräaikaiset	yhteensä
Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut	162	14	176	154	15	169
Sastamalan Lämpö	2		2	2		2
Vuokrataloyhtiö	6		6	4		4
yhteensä	170	14	184	160	15	175

Servin henkilöstömäärä väheni vuoden aikana yhtiön toteuttaessa talouden tasapainottamisohjelmassa määritettyjä toimia. Ruokatuotantoa keskitettiin, mikä paransi toiminnan tehokkuutta. Lisäksi vuoden aikana luovuttiin kannattamattomista kahvila- ja lounasravintolatoiminnoista.

Vuokrataloyhtiön henkilöstömäärä nousi vuoden 2024 alussa viiteen henkilöön, kun uusi toimitusjohtaja aloitti yhtiössä.

1.6 Ympäristöasiat ja muut ei-taloudelliset asiat

Ympäristöasiat

Vesihuolto:

Huittisten Puhdistamo Oy puhdistaa Sastamalasta, Huittisista ja Punkalaitumelta johdetut jätevedet ympäristölupaehtojen mukaisesti. Jätevedet on johdettu Huittisten Puhdistamolle koko Sastamalan alueelta vuodesta 2018 alkaen. Sastamalan vanhojen jätevedenpuhdistamojen selkeytysaltaat on muutettu varoaltiksi, jotka mahdollistavat lyhyet keskeytykset jäteveden pumppaamisessa Huittisiin ja toimivat puskurialtaina tulvatilanteissa. Vuonna 2023 toimitettiin jätevedettä Huittisten Puhdistamolle huomattavasti arvioitua enemmän. Tähän syyinä olivat syksyn erittäin runsaat ja voimakkaat sateet.

Syksyllä 2023 Äetsän verkostoalueelta löydettiin vedestä kolibakteeria. Ympäristöterveydenhuolto antoi alueelle veden keittokehotuksen. Bakteri pääsi veteen vedenottamon kautta, joka otettiin heti pois käytöstä ja pidettiin suljettuna kunnes vedenottoaivo saatiin puhdistettua ja vesi todettua näytteenotolla puhtaaksi. Myös verkostoa kloorattiin ja klooripitoisuutta valvottiin kloorauksen aikana.

Kilpinokan vanha vedenottamo purettiin vuonna 2023. Rakennus oli pääosin kivirakenteinen. Murskattu betonijäte pyritään hyödyntämään kaupungin infrahankkeissa.

Vesihuoltolaitoksen varautumissuunnitelma on osa kaupungin valmiussuunnitelmaa.

Muut ympäristötekijät:

Maanrakennustöiden yhteydessä mahdollisesti löytyvän saastuneen maaperän (öljyvahinko, vanhat kaatopaikat) selvittäminen vaatii yhteistoimintaa ympäristöviranomaisten kanssa. Maaperän kunnostamista suoritetaan tarvittaessa Pirkanmaan Ely-keskuksen ohjeiden mukaisesti.

Rakennusten peruskorjaus- ja purkukohteista teetetään asbesti- ja kuntokartoituksia. Työmaiden ympäristövaikutuksia minimoidaan suorittamalla purkutyöt lajittelevana purkuna ja kierrättämällä materiaaleja. Lähtökohtaisesti purkukohteissa pyritään saavuttamaan korkea kierrätysaste.

Lähtökohtaisesti vanhat huonokuntoiset kaupungin käytöstä poistuneet rakennukset pyritään purkamaan, jolloin kaupunkiin ei pääse kertymään kestäväntöntä purkuvelkaa vanhojen kiinteistöjen osalta. Vuonna 2023 purettiin Mouhijärven yhteiskoulun vanha osa, keskustan päiväkotikiinteistö sekä Kilpinokan vedenottamo.

Sastamala on liittynyt kuntien energiatehokkuussopimukseen (KETS) 11/2009, ja nykyinen sopimuskausi on vuosille 2017-2025. KETS on vapaaehtoinen järjestelmä, joka tarjoaa viitekehysten kunnan tehokkaan ja vaikuttavan energiatehokkuustyön toteuttamiseen. Energiansäästö- ja energiatehokkuustoimenpiteet voivat olla teknisiä tai liittyä toimintatapoihin, käyttäytymiseen ja energiaa kuluttavien laitteiden käyttöön.

Vuonna 2020 Sastamala liittyi Hinku-kuntien verkostoon. Päätöksellään kaupunki on sitoutunut tavoitteeseen vähentää 80 prosenttia kasvihuonekaasupäästöistään vuoteen 2030 mennessä v. 2007 tasosta. Tavoitteen

johdosta Sastamalan kaupunki on valmistellut ilmastotiekarttaa vuoden 2022 aikana. Sastamalan kasvihuonekaasupäästöjen määrään vaikuttaa erityisesti maatalous, verrattuna esimerkiksi kaupunkeihin, joissa ei ole runsaasti maataloutta. Tämän johdosta kuntien ilmastopäästöt eivät ole suoraan verrannollisia. Kaupungilla on tunnistettu mahdollisia päästötavoitteita toimialoittain. Vuonna 2023 on valmistunut uusi metsäsuunnitelma, jossa on huomioitu, että hakkuiden määrä 5,2 m³/ha/vuosi on pienempi kuin vuotuinen kasvu 6,1m³/ha/vuosi.

Lähtökohtaisesti talonrakennushankkeissa hiilineutraaliustavoitteet huomioidaan rakennusmateriaaleissa, rakentamisessa, rakennuksen käytönaikaisessa energiankulutuksessa sekä rakennusten elinkaareissa. Ilmastönäkökulma otetaan huomioon myös maankäytössä sekä muissa hankinnoissa. Myös paikallisia yrityksiä ja asukkaita kannustetaan ilmastotekoihin.

Vuonna 2023 Sastamalan kaupunki on vähentänyt fossiilisten polttoaineiden käyttöä liittämällä Siikasuo hallin ja Vammalan seurantaloon kaukolämpöön. Kiikoisten päiväkotiiin asennettiin maalämpö, jolla korvattiin öljylämmitys. Kaupungin rantasaunalle Houhajärven vedenottamoon on asennettu aurinkosähkövoimat. katuvalaistusta saneerataan energiatehokkaampaan LED-tekniikkaan.

Merkittävimmät ympäristövahingot vuonna 2023: Vuonna 2023 ei ole ollut merkittäviä ympäristövahinkoja. Kaupungin vastuulle kuuluu ympäristövahinkojen torjunta.

Muut ei-taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3 a luvun mukaan toimintakertomuksessa on annettava tiedot myös siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Tiedot annetaan tarvittavassa laajuudessa.

Kuntalain 84 pykälässä määritellyt luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet sidonnaisuusilmoituksen Kuntalain edellyttämällä tavalla. Ilmoitusten perusteella koottu sidonnaisuusrekisteri on julkaistu kaupungin verkkosivuilla.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt elokuussa 2017 Kuntaliiton valmisteleman ohjeen vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista noudatettavaksi Sastamalan kaupungin organisaatiossa.

1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Toimintaympäristön ja toiminnan muutokset

Vuoden 2023 alussa toteutuneen Sote-uudistuksen vaikutukset kuntasektorin toimintaan ja talouteen ovat historiallisesti merkittävät. Sastamalan tulopohjaan sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi. Verotulot ovat tippuneet vuodesta 2022 43 milj. euroa tuloveroprosentin alenemisen myötä ja aleneva verotulokehitys jatkuu nk. verohäntien tippuessa verotuksesta pois. Valtionosuuksia leikattiin ennakkolaskelmien perusteella vuodesta 2022, mutta lopullisten sotesiirtokustannusten selvittyä, valtionosuuksia vähennetään vielä 2,1 milj. euroa lisää vuodesta 2025 alkaen. Valmistuilla on myös kiinteistöveron arvostuspohjan muutokset sekä koko rahoitusjärjestelmän uudistus. Uudistusten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alusta, mutta niiden vaikutukset kuntatalouteen eivät ole vielä tiedossa

Sote-uudistuksen jälkeen kaupungille jäänyt perustoiminta jatkuu vuonna 2024 pääsääntöisesti ennallaan. Vuoden 2024 talousarvio ei sisällä käyttötalouden kustannustasoa lisääviä toiminnallisia tai rakenteellisia muutoksia. Maatalouslomitus on mahdollisesti laajentumassa alueellisesti, muutosta ei olla huomioitu taloussuunnitelmassa. Aiempiin päätöksiin perustuvat ja lainsäädännön edellyttämät muutokset toteutetaan.

TE-palvelut ovat siirtymässä kuntien vastuulle vuonna 2025. Sastamala toimii vuoden 2025 alusta isäntäkuntana Läntisen Pirkanmaan kuuden kunnan yhteiselle työllisyysalueelle. Uudistuksen käytännön toteutus on valmisteluvaiheessa ja sen vaikutus on huomioitu taloussuunnitelmassa vuosina 2025-2026 nettonollaperiaatteella. TE-uudistusta on valmisteltu paremmassa työllisyystilanteessa ja työllisyystilanteen heikkeneminen luo lisähaasteita toiminnan aloittamiselle ja mahdollisesti myös rahoitukselle.

Sastamalan investointitaso on suunnitelmakaudella 2024-2026 historiallisen korkea, keskimäärin yli 23 milj. euroa vuodessa. Suurimmat investoinnit kohdistuvat kouluhankkeisiin sekä uimahalliin. Investointien myötä lainamäärä kasvaa ja korkomenot nousevat. Myös lainojen korkotaso on noussut aiemmista vuosista.

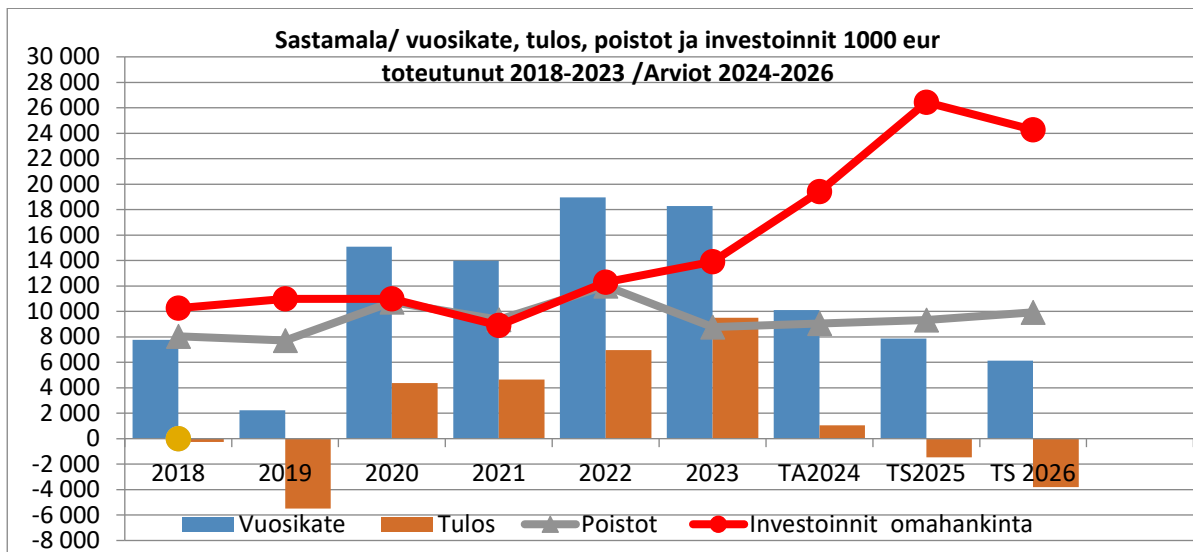
Vuokrattaville sotekiinteistöille asetettu yhtiöittämisvelvollisuus on tehtävä ennen vuotta 2026. Uudistus tulee vaikuttamaan kaupungin taseomaisuuteen. Siirto vaikuttaa myös olennaisesti kaupungin saamiin vuokratuotoihin. Myös Pirkanmaan hyvinvointialueen linjaukset palveluverkon karsimisesta vaikuttavat sekä yhtiöittämistarpeeseen että vuokratuloihin.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on vuoden 2023 tilinpäätöstä laadittaessa jatkunut jo kaksi vuotta. Taloussuunnitelmassa on varauduttu sotaan paenneiden ukrainalaisten palveluiden järjestämiseen. Sotaa paenneilla on mahdollisuus muuttaa kotikunta, jolloin heitä koskevat samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muitakin kuntalaisia. Maailmantalouden tilanteet voivat muuttua nopeastikin myös muiden maailmalla ilmenevien konfliktien johdosta ja tuoda ennakoimattomia haasteita niin toiminnalle kuin taloudelle.

Talouden muutokset

Kaupungin talouden näkymät heikkenevät selvästi suunnitelmakaudella 2024-2026. Valtionosuusvähennykset sekä veroprosentin alentaminen heikentävät kaupungin tulopohjaa merkittävästi. Vuosikate ei riitä rahoittamaan kaupungin korkeaa investointitasoa, jonka vuoksi kaupunki velkaantuu suunnitelmakaudella.

Alla olevassa kaaviossa on havainnollistettu kaupungin talouskehitystä vuosikatteen, tuloksen, investointien ja poistojen kautta. Talouden tasapainotilanteessa vuosikate kattaa poistot ja riittää investointien rahoittamiseen. Muussa tapauksessa tulos muodostuu alijäämäiseksi ja kunta rahoittaa investointinsa omaisuuden myynnillä, kassavaroillaan tai ottamalla lisää lainaa.

Vuosina 2020-2021 talous vahvistui valtion maksamien koronatuken ansiosta. Verotulot kasvoivat voimakkaasti vuoden 2022 alkupuolella talouden elpymässä koronavaikutuksista. Myös valtionosuudet kasvoivat indeksikorotuksen, uusien tehtävien rahoituksen ja veroperustemuutosten (korotettu matkakuluvähennys) johdosta.

Vuoden 2023 verokertymä on selvästi sote-uudistuksen jälkeistä normaalitasoa korkeampi vanhojen vuosien verotilitysten häntien vuoksi. Vuodesta 2024 alkaen verokertymä heikkenee kohti normaalitasoa ja vuonna 2025 tulos painuu jo 1,5 milj. euroa negatiiviseksi ja vuonna 2026 3,8 milj. euroa alijäämäiseksi. Vuoden 2026 tilikauden tuloksessa on vain osittain voitu huomioda sotevuokrauksesta mahdollisille yhtiöille siirtyvät kiinteistöt tai mahdollisesti tyhjäksi jäävät tilat. Vuonna 2026 mahdollisesti voimaan astuvan rahoitusjärjestelmän uudistukset ja niiden vaikutus kuntatalouteen tai yksittäisiin kuntiin ei ole vielä tiedossa.

1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Toimielimet ja konserniyhteisöt arvioivat ja raportoivat merkittävistä riskeistään ja riskienhallinnan riittävästä ja kehittämistarpeista osana toiminnan ja talouden suunnittelua, seuranta ja raportointia. Riskienhallinnan tilannekatsaus sisältyy taloussuunnitelmaan sekä kesäkuun osavuositarkastukselle ja tilinpäätösraportille. Merkittävimmät riskit on toimialoilla tiedostettu, niiden hallintakeinot on määritelty ja epäkohtiin puututaan tarvittaessa.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot vuoden 2023 lopulla:

Riski	Riskien hallintakeinot
<p><u>Strategiset riskit:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Strategiset valinnat ja niiden pohjalta toiminnalle asetetut tavoitteet eivät toteudu. - Väestötavoitteet eivät toteudu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tavoitteiden ja toiminnan säännöllinen seuranta ja arviointi. Raportoinnin yhtenäisyys ja läpinäkyvyys ja eri järjestelmistä saatavien raporttien kehittäminen - Elinvoimaa vahvistavien toimenpiteiden suunnitelmallinen toteutus ja arviointi.
<p><u>Toiminnalliset riskit:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kriittisten tietojärjestelmien virheet ja toimimattomuus sekä palvelunestohyökkäykset. - Henkilöstön saatavuusongelmat. - Kriittisen osaamisen varmistaminen. - Sote-uudistukseen mahdolliset negatiiviset vaikutukset kaupungin toimintaan. - Globaalit levottomuudet 	<ul style="list-style-type: none"> - Tietojärjestelmien varmistus, ajantasainen tietoturva- ja tietosuojaohjeistus. Digiturvamallin -sovelluksen käyttäminen sovitusti. - Huolellinen ja aktiivinen rekrytointi, työhyvinvointipäätökset, myönteinen työnantajakuva. - Ajantasaiset tehtäväkuvaukset, toimivat sijaisjärjestelyt ja perehdyttäminen. Ennakoiva henkilöstösuunnittelu. - Sastamalan asukkaiden palveluiden laadun ja saatavuuden varmistaminen Pirkanmaan hyvinvointialueella. Toimintasuunnitelmien aktiivinen seuranta ja edunvalvonta. - Ajantasainen varautumissuunnitelma.
<p><u>Taloudelliset riskit:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Talous on alijäämäinen ja kaupunki velkaantuu hallitsemattomasti. - Taloudellisia riskejä ei tunnisteta, poikkeamiin reagointi on riittämätöntä. - Takauriskit 	<ul style="list-style-type: none"> - Toiminnan suunnitelmallisuus. Talouden aktiivinen raportointi, investointien suunnitelmallisuus. - Kustannuskehityksen jatkuva seuranta, ennakointi ja tarvittavat korjausliikkeet. - Vastavakuudet ja lainanottajan taloudellisen tilanteen seuranta.
<p><u>Vahinkoriskit:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Toimitilariskit, ennakoimattomat sisäilma- ja kosteusongelmat - Vesihuollon laatu- ja toimintapoikkeamat. - Muut ennakoimattomat vahingot, esim. myrskytuhot ja muut luonnonilmiöt. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kiinteistöjen kuntotutkimukset, ennakoivat korjaustoimenpiteet. - Ajantasainen varautumissuunnitelma.
<p><u>Tytäryhtiöiden merkittävimmät riskit:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön riittävyys - Tietoturva- ja tietojärjestelmäriskit - Palveluiden ja tilojen kysyntämuutokset - Rahoitus- ja korkoriskit - Toimintaympäristön muutokset 	

Yleiseen kehitykseen liittyviä riskejä ovat mm. globaaleihin taloudellisiin muutoksiin liittyvät tekijät, joihin kaupunki ei voi suoraan vaikuttaa, mutta joihin voi varautua. Globaalit muutokset vaikuttavat nopeasti myös kaupungin toimintaan ja ennustettavuus on hankalaa. Taseen ylijäämä tuo liikkumavaraa myös talouden muutos- ja riskitilanteissa.

Valtuuston vuonna 2019 hyväksymissä Sastamalan kaupungin varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteissa on määritely korkoriskiä ja lainasalkun tavoiterakennetta koskevat periaatteet, joita noudatetaan uutta lainaa nostettaessa. Ohjeessa on linjattu myös toimialasijoittamisen ja kassavarojen sijoittamisen yleisiä periaatteita.

Kaupungin jatkuva maksuvalmius ja riittävän ja joustavan lyhytaikaisen rahoituksen saatavuus varmistetaan kuntatodistusohjelman kautta. Konsernitilin kautta turvataan myös tytäryhtiöiden maksuvalmiutta.

Konsernin vakuutukset on kilpailutettu viimeksi vuonna 2015. Kaupunki on tehnyt vakuutusmeklariliike Söderberg&Partners Oy (Semita) kanssa sopimuksen vakuutussopimusten jatkuvasta ylläpidosta ja hallinnoinnista.

Vuoden 2023 lopulla ei ollut vireillä oikeudenkäyntejä, joilla olisi merkittävää taloudellista vaikutusta.

2 SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHAL- LINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Toimintakertomuksessa on annettava tieto sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä (KuntaL 115.1 §). Kaupunginhallitus antaa toimintakertomuksessa tiedot:

- Miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty
- Onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella
- Miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että Sastamalan kaupungille ja kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Valvonnan tavoitteena on varmistaa, että päätökset perustuvat riittävään ja luotettavaan tietoon ja toiminnassa noudatetaan lakeja, ohjeita ja päätöksiä. Tavoitteena on myös omaisuuden ja resurssien turvaaminen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisuus ja vastuut on määritelty:

- kuntalaissa
- hallintosäännössä (valtuusto)
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa (valtuusto)
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa (hallitus)
- toimialojen sisäisen valvonnan suunnitelmissa (lautakunnat, johtokunta)
- muissa ohjeissa (hallitus, henkilöstöjaosto, johtoryhmä)
- delegointipäätöksissä (toimielimet, viranhaltijat) ja tehtävänkuvissa

Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kaupunginhallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Lauta- ja johtokunnilla on vastuu oman tehtäväalueensa sisäisestä valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja raportoinnista. Johtavat viranhaltijat, tilivelvolliset ja esimiehet vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja raportoinnista oman tehtäväalueensa osalta. Sastamalan kaupungilla ei ole erikseen sisäisen tarkastuksen yksikköä, mutta ulkoisen tarkastus tukee sisäistä tarkastusta.

Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä raportoinnista konserni johdolle.

Toimialat ja liikelaitos laativat vuosittain suunnitelman ja raportoivat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta omassa toiminnassaan. Sisäisen valvonnan suunnitelmat ja raportit saatetaan tiedoksi kaupunginhallitukselle ja tarkastuslautakunnalle. Myös tytäryhtiöt tekevät riskikartoitusta ja arviointia taloussuunnittelunsa ja raportointinsa yhteydessä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportoinnissa on käytössä yhtenäinen suunnitelma- ja raporttirunko. Kaupunginhallituksen tilinpäätöksen yhteydessä antama selonteko perustuu toimielinten ja konserniyhteisöjen laatimiin selontekoihin.

Riskienhallinnan järjestäminen

Toimialatasolla riskikartoitusta ja arviointia tehdään taloussuunnittelun ja raportoinnin yhteydessä. Arviointi tehdään seuranta/vaikutukset -mittaristolla.

Syksyllä 2020 otettiin käyttöön tiedonhallintaan ja tiedonhallintalain velvoitteisiin liittyen Digiturvamalli-sovellus. Sovellusta ei ole kuitenkaan käytetty eikä ylläpidetty sovitussa laajuudessa ja sovelluksen käyttöön tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Eri toimintayksiköissä tehdään toimitiloja ja työskentelyolosuhteita koskevia kartoituksia, selvityksiä ja tarkastuksia. Toimintayksiköiden turvallisuus- ja pelastautumissuunnitelmat on laadittu. Henkilöstölle on järjestetty myös ensiapukoulutusta. Vahingotapahtumat ja vaaratilanteet kirjataan ja käsitellään vastuualueilla.

Valmiussuunnitelmissa varaudutaan turvaamaan elintärkeiden toimintojen jatkuminen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Suunnitelmia päivitetään säännöllisesti.

Sisäinen valvonta osa-alueittain

Päätöksenteko

Hallintosäännössä on määritelty vastuujako luottamushenkilö- ja virkamiesjohtamiselle. Delegointipäätökset saatetaan vuosittain tiedoksi valtuustolle ja kuntalain mukainen otto-oikeusjärjestelmä on varmistettu. Toimielinten ja viranhaltijoiden päätökset julkaistaan kaupungin kotisivuilla siltä osin kuin se on tietosuojasäännökset huomioiden mahdollista.

Kaupunginvaltuusto ja –hallitus päättävät kuntalain ja hallintosäännön mukaisesti Sastamalan kaupungin toimintaa ohjaavista säännöistä, määräyksistä ja ohjeista. Henkilöstöhallintoa koskevat ohjeet hyväksyy henkilöstöjaosto. Ohjeita tarkistetaan tarvittaessa lainsäädännön sekä organisaatio- ja toiminnan muutosten edellyttämällä tavalla. Täsmäntäviä ohjeita käsitellään johtoryhmässä ja päivitetään myös viranhaltijavalmisteluna. Lisäksi toimialoilla on laadittu omaan toimintaan liittyviä ohjeita. Ohjeista tiedotetaan kohderyhmien koulutuksissa ja täsmäinformaationa ja ohjeet ovat luettavissa kaupungin kotisivuilla ja/tai intranetissä.

Oman toimialansa lainsäädännön ja viranomaisohjeiden muutoksia toimialat seuraavat säännöllisesti.

Päätösten vaikutusten ennakoarviointia (EVA) koskeva ohjeistus on päivitetty vuonna 2019, mutta arviointimenettelyn käyttö on edelleen ollut vähäistä.

Toiminnassa ei ole vuonna 2023 havaittu lakien ja säännösten sekä hyvän hallintotavan vastaista toimintaa, joista seuraisi merkittävää korvausvastuuta tai oikeusseuraamuksia.

Henkilöstöasiat

Henkilöstön osaamiseen liittyviä riskejä minimoidaan huolellisella rekrytoinnilla sekä henkilöstön koulutuksella ja perehdyttämisellä. Perehdyttämisohje on päivitetty alkuvuonna 2023.

Kaupungin organisaatiossa on tapahtunut ja tapahtuu myös lähivuosina eläköitymisten ja toimintojen uudelleen organisoimien yhteydessä useita henkilöstömuutoksia. Muutoksiin varautuminen, tiedon siirtäminen ja riittävä perehdyttäminen on huomioitu toimialojen sisäisen valvonnan suunnitelmissa, henkilöstösuunnittelussa ja käytännön toiminnassa.

Monetra Pirkanmaa Oy on tuottanut palkanlaskennan palvelut, keskitetyn henkilöstöhallinnon raportoinnin ja Titania -työvuorosuunnitteluohjelman pääkäyttäjäpalvelut vuoden 2020 alusta.

Suunnittelu, raportointi ja kirjanpito

Taloussuunnitelmaan sisältyvien sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta toimialat ja vastuualueet raportoivat osavuosisraportoinnin ja tilinpäätöksen yhteydessä. Vastuualuekohtaiset tilinpäätösraportit on esitetty vuoden 2023 toimintakertomuksessa.

Toimialat seuraavat ja ennakoivat tavoitteidensa toteutumista säännöllisesti tilivuoden aikana. Vastuuhenkilöillä on mahdollisuus seurata kirjanpidon toteutumatietoja ajantasaisesti web-selaimella omalta työasemaltaan, mikä mahdollistaa nopean reagoimisen poikkeamiin. Myös toimielimiä informoidaan säännöllisesti talousarvionsa toteutumisesta.

Tavoitteiden toteutumista seurataan myös konsernihallinnon ja toimialojen seurantapalavereissa, joissa korostuvat kokonaistalouden ja kustannuskehityksen seuranta ja ennakointi.

Kaupungin kirjanpito-, reskontra- ja maksuliikennepalvelut on hoidettu vuoden 2020 alusta lukien Monetra Pirkanmaa Oy:n toimesta. Taloushallinnon tehtävät ja työnjako kaupungin ja Monetran välillä on määritelty palvelusopimuksessa ja siihen liittyvissä vastuumatriiseissa. Vastuumatriiseja on päivitetty mm. uusien järjestelmien käyttöönoton yhteydessä.

Taloushallinnon sisäisen valvonnan menetelmät on määritelty sisäisen valvonnan ohjeessa. Esille tulleisiin poikkeamiin on puututtu ja havaittujen ongelmien korjaustoimenpiteitä on seurattu toimialojen, taloushallinnon ja palvelutuottajan kesken.

Omaisuuksien hallinnointi

Omistajaohjauksen periaatteet on päivitetty vuonna 2022 (valtuusto 25.4.2022 § 20, voimaan 1.5.2022).

Hankintamenettelyistä on määrätty hankintalaissa ja kaupungin hankintaohjeessa (voimaan 1.3.2019, kynnysarvot päivitetty 1.1.2022 alkaen). Hankintoja ja omaisuuden luovuttamista koskeva ratkaisuvallta on määritelty hallintosäännössä ja siihen liittyvillä delegointipäätöksillä.

10 000 euron pienhankintarajan ylittävä aktivoitu käyttöomaisuus on luetteloitu käyttöomaisuuskirjanpitoon. Muusta omaisuudesta pidetään toimialakohtaisesti irtaimisto-ohjeen mukaisia erillisiä luetteloita.

Tietohallinto, tietoturva ja tietosuojat

Sastamalan kaupungin tietosuojat- ja tietoturvapoliittikka on hyväksytty kaupunginhallituksessa vuonna 2019. Lisäksi on laadittu tietosuojat- ja tietoturvaohje henkilöstölle. Tietohallintopalveluiden tuottaminen siirtyi vuoden 2021 alusta lukien SaTu Oy:ltä Kuntien Tiera Oy:lle.

Muut sisäisen valvonnan kannalta merkittävät osa-alueet

Hankinnat ja sopimukset: Hankintojen kilpailutuksessa on käytössä Clouidia-hankintajärjestelmä. Toimialat vastaavat sopimusten ja niihin liittyvien vakuuksien seurannan järjestämisestä ja vastuuttamisesta. Sopimukset on luetteloitu ja pääosin tallennettu kaupungin käytössä olevaan Dynasty-asianhallintajärjestelmään.

Hankkeet: Hankeohje on päivitetty vuonna 2020.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan havainnot ja toimenpiteet

Vuodelta 2023 ei ole raportoitu merkittäviä poikkeamia.

Toimialat ovat raportoineet yksittäisistä pienehköistä poikkeamista, joita koskevia korjaavia toimenpiteitä on tehty ja joista ei ole aiheutunut merkittävää toiminnallista haittaa tai taloudellisia menetyksiä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteita jatkossa ovat mm.

- Säännölliset seurantaneuvottelut talous- henkilöstö- ja tietohallintopalveluiden tuottajien kanssa jatkuvat.
- Riskienhallinnan ohjekokonaisuuden selkiyttäminen ja ohjeiden päivitys sekä henkilöstön perehdyttäminen
- Osaamisen varmistaminen muutostilanteissa
- Tiedolla johtamisen kehittäminen
- Sisäisen valvonnan varmistus- ja tarkastuskäytäntöjen vakiinnuttaminen osaksi tavanomaista toimintaa
- Vuoden 2023 sisäisen valvonnan lomakkeisto on viety Targetor-järjestelmään ja suunnitelmaosioon on samalla lisätty valvonnan vastuutahoja ja arviointia koskevat kohdat. Myös raportointiosiota on selkeytetty. Tarvetta riskienhallinnan ohjelmiston kehittämiseen on silti olemassa.

Kaupunginhallituksen kokonaisarvio

Sisäisen valvonnan riittävyttä arvioidaan toimialojen ja tytäryhtiöiden sisäisen valvonnan suunnitelmien ja raportoinnin sekä muutoin tehtyjen havaintojen kautta.

Kaupunginhallitus toteaa arvionaan, että Sastamalan kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat tuottaneet riittävän varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta ja lainmukaisuudesta. Havaittujen puutteiden johdosta on suoritettu korjaavia toimenpiteitä. Kehittämiskohteet on tunnistettu ja dokumentoitu. Kehittämiskohteet huomioidaan sisäisen valvonnan suunnitelmissa ja niitä täydentävien erillisohjeiden valmistelussa.

3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

SASTAMALAN KAUPUNKI LIIKELAITOKSINEEN

Ulkoinen

	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	29 759	43 249
Valmistus omaan käyttöön	463	468
Toimintakulut	-82 801	-196 854
Toimintakate	-52 579	-153 136
Verotulot	52 942	96 017
Valtionosuudet	18 413	75 845
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	32	3
Muut rahoitustuotot	223	673
Korkokulut	-755	-333
Muut rahoituskulut	-2	-102
Vuosikate	18 274	18 967
Poistot ja arvonalentumiset	-8 780	-12 003
Tilikauden tulos	9 494	6 964
Tilinpäätössiirrot	-3 702	-2 623
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	5 792	4 341

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	36,14 %	22,02 %
Vuosikate/Poistot, %	208,13 %	158,02 %
Vuosikate, €/asukas	777,13	799,14
Asukasmäärä	23 515	23 734

Toimintatuotot/Toimintakulut, % = $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Osoittaa, kuinka paljon toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin.

Vuosikate prosentteina poistoista = $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluku on yli 100 %, katsotaan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletus on pätevä vain, kun poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa (poistonalaisten investointien omahankintameno) pitkällä aikavälillä.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot.

Vuosikate euroa/asukas

Käytetään tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa.

Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Vuoden 2023 tuloksen analysointi ja vertailu vuoden 2022 tilinpäätöstietoihin

Tuloslaskelman sisältö

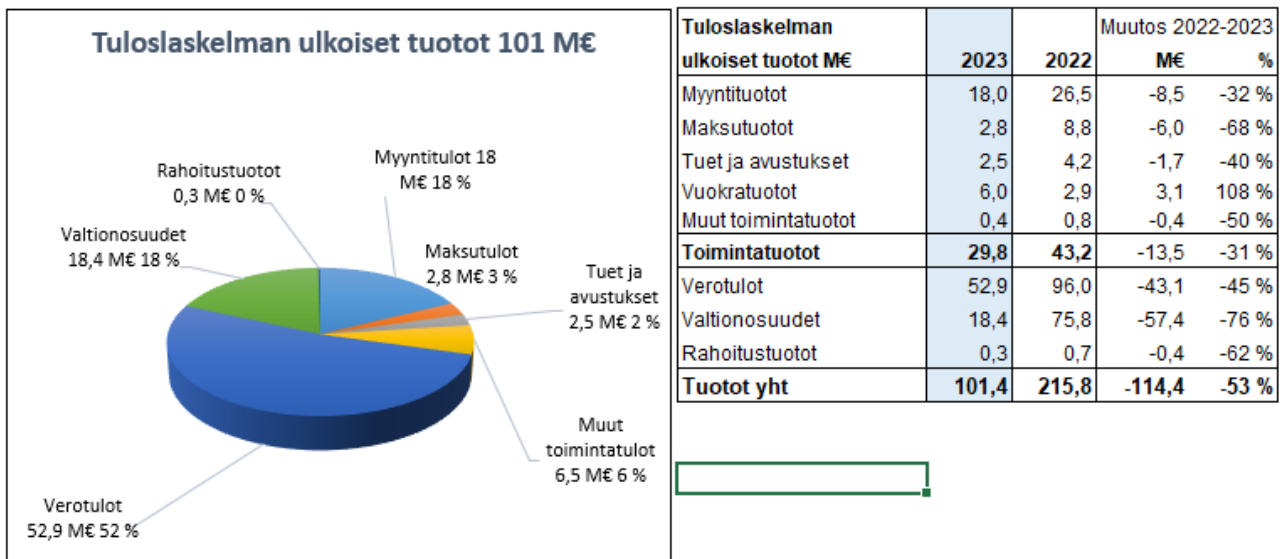
Tuloslaskelma osoittaa, riittääkö kertynyt tulo-rahoitus palveluiden tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallinen tuloslaskelma sisältää myös kaupungin liikelaitokset. Kaupungin ja liikelaitosten väliset sisäiset erät on eliminoitu.

Ulkoiset toimintatuotot ja -kulut

Vuonna 2023 ulkoisten toimintatuottojen kokonaismäärä oli 29,8 milj. euroa.

Toimintatuotot vähenivät edellisestä vuodesta 13,5 milj. euroa (31 %), suurimmat yksittäiset muutokset olivat:

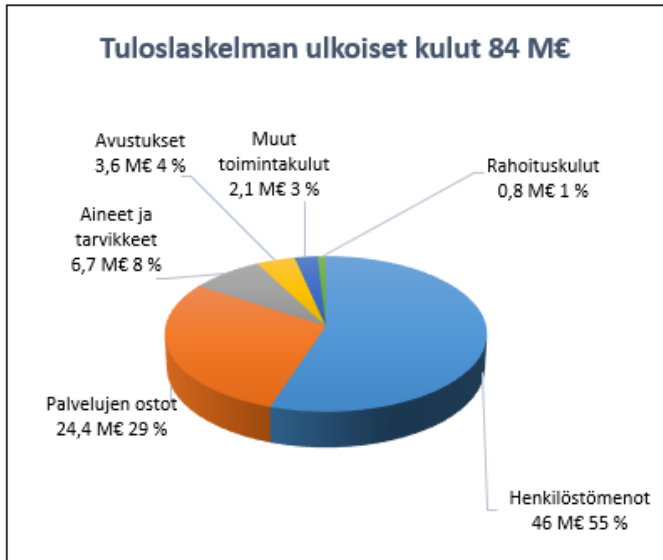
- Sote-toimintojen siirtyminen hyvinvointialueelle vähensi toimintatuloja 18,0 milj. euroa.
- Myyntituottoihin sisältyvä Melan korvaus lomituspalveluihin kasvoi 0,2 milj. euroa.
- Maksuperustemuutoksesta johtuen varhaiskasvatuksen hoitopäivämaksut pienenevät 0,3 milj. euroa.
- Sivistystoimen tuet ja avustukset kasvoivat n. 0,5 milj. euroa hankerahoituksista johtuen
- Ulkoiset vuokratuotot kasvoivat 3,2 milj. euroa sote-uudistuksen vuoksi, sillä aiemmin vuokrat oli laskutettu sisäisinä vuokrina.
- Veden perusmaksut ja jätevesimaksut nousivat yhteensä lähes 0,3 milj. euroa taksankorotuksista johtuen.
- Myös käyttömaisuuden myyntivoitot laskivat 0,4 milj. euroa.

Ulkoisten toimintakulujen määrä oli vuonna 2023 yhteensä 82,8 milj. euroa.

Toimintakulut laskivat edellisestä vuodesta 114,1 milj. euroa (-58 %), suurimmat yksittäiset muutokset olivat

- Sote-toimintojen siirtyminen hyvinvointialueelle vähensi toimintakuluja 120,0 milj. euroa
- Jätevesimaksut nousivat 0,36 milj. euroa sateisen syksyn vuoksi.
- Lämmityskulut nousivat n. 0,4 milj. euroa energian hinnan nousu myötä.
- Työmarkkinatuen kuntaosuus kasvoi n. 0,2 milj. euroa.
- Henkilöstökulut kasvoivat yhteensä 2,9 milj. euroa. Henkilöstökuluja kasvatti virka- ja työehtosopimukseen sisältyneet yleiskorotukset sopimusalaista riippuen 2,3-3,8 %, paikalliset järjestelyerät kaikilla sopimusaloilla sekä ns. perälautasopimukseen sisältyneet kertaerät, joiden lisäkustannusvaikutus oli n. 0,8 milj. euroa.

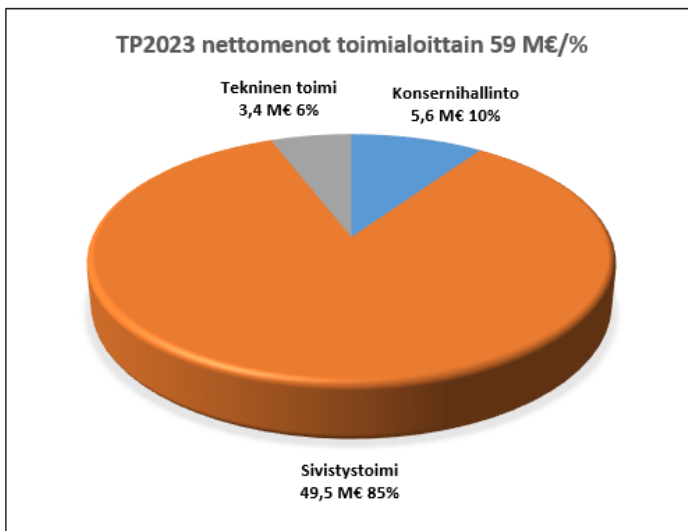
Tuloslaskelman ulkoiset kulut M€	2023	2022	Muutos 2022-2023	
			M€	%
Henkilöstökulut	46,0	79,4	-33,3	-42 %
Palvelujen ostot	24,4	96,3	-71,9	-75 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	6,7	9,4	-2,7	-29 %
Avustukset	3,6	7,1	-3,6	-50 %
Vuokrakulut	1,4	4,1	-2,7	-65 %
Muut toimintakulut	0,7	0,6	0,1	17 %
Toimintakulut	82,8	196,9	-114,1	-58 %
Rahoituskulut	0,8	0,4	0,3	74 %
Kulut yht	83,6	197,3	-113,7	-58 %

Valmistus omaan käyttöön

Omaan rakentamiseen ja muuhun omaan valmistamiseen liittyvät menot n. 0,5 milj. euroa sisältyvät tuloslaskelman toimintakuluihin ja on oikaistu investointimenoksi rivillä Valmistus omaan käyttöön.

Toimintakate ja vuosikate

Toimintatuottojen ja kulujen erotuksena syntyvä toimintakate kertoo, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate on kunnissa negatiivinen. Vuonna 2023 Sastamalan toimintakate oli -58,5 milj. euroa, mikä on 101,1 milj. euroa (63 %) edellisvuotista pienempi pääasiassa sote-uudistuksesta johtuen. Toimintatuotot kattoivat 36 prosenttia toimintakuluista.

Nettomenot Toimialoittain M€	2023	2022	Muutos 2022-2023	
			M€	%
Konsernihallinto	-5,6	-4,6	-1,0	23 %
Sivistystoimi	-49,5	-46,8	-2,7	6 %
Tekninen toimi	-3,4	-5,2	1,8	-34 %
Sosiaali- ja terveystoimi	0,0	-103,0	103,0	-100 %
Yhteensä	-58,5	-159,6	101,1	-63 %
<i>Kaavio ei sisällä seuraavia tuloeriä</i>				
Yhteiset erät	-0,2	0,4	-0,6	-162 %
Tilakeskus	4,6	4,2	0,4	9 %
Sastamalan Vesi liikelaitos	1,6	1,9	-0,3	-15 %
Toimintakate yht kaikki	-52,6	-153,1	100,6	-66 %

Kaupungin toimialojen (ilman Sastamalan Vesi liikelaitosta, Tilakeskusta ja yhteisiä eriä) osuus nettomenoista (toimintakatteesta).

Verorahoitusta (verotulot ja valtionosuudet) kertyi yhteensä n. 71,4 milj. euroa, vähennystä edelliseen vuoteen 100,5 milj. euroa. Verotulot laskivat n. 43,1 milj. euroa (-45 %) ja valtionosuudet laskivat 57,4 milj. euroa (-76 %).

Sastamalan veroprosenttia leikattiin 12,64 prosenttiyksikköä sote-uudistuksesta johtuen. Aiempi tuloveroprosentti oli 21,50 % ja uusi leikattu tuloveroprosentti 8,86 %. Myös yhteisöveron jako-osuutta tarkistettiin, minkä vuoksi yhteisöveron tuotto laski 35 %. Kiinteistöveron tuotot nousivat v. 2023, vaikka kiinteistöveroon ei tehty korotuksia vuodelle 2023.

Seuraavassa taulukossa on esitetty verotulojen ja valtionosuuksien kertymät vuosina 2018-2023.

Verotulot ja valtionosuudet 1000 €	2019	2020	2021	2022	2023	Muutos 2022-2023	
Kunnan tulovero	71 198	72 378	76 835	81 490	40 835	-40 655	-50 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 745	5 088	7 703	8 282	5 362	-2 920	-35 %
Kiinteistövero	5 878	5 394	6 022	6 245	6 745	500	8 %
Verotulot yhteensä	81 821	82 859	90 560	96 017	52 942	-43 075	-45 %
Peruspalvelujen VOS	48 287	45 248	41 669	45 306	6 265	-39 041	-86 %
Verotulontasaus	16 468	16 978	17 759	17 970	10 005	-7 965	-44 %
Veromenetysten kompensatio		12 446	12 586	14 698	4 476	-10 222	-70 %
Opetus- ja kulttuuritoimen VOS	-2 004	-2 041	-2 163	-2 129	-2 334	-205	10 %
Valtionosuudet yhteensä	62 751	72 630	69 852	75 845	18 412	-57 433	-76 %
Verorahoitus yhteensä	144 572	155 489	160 412	171 862	71 354	-100 508	-58 %

Rahoitustuotot ja -kulut

pitävät sisällään mm. lainojen korkomenot sekä tuotot sijoituksista. Kaupungin lainojen keskiporko nousi 0,8 prosentista 1,72 prosenttiin. Korkokulut, n. 0,8 milj. euroa nousivat lähes 0,5 milj. euroa vuoteen 2022 verrattuna, vaikka lainamäärä väheni vuoden 2022 tasosta 2 milj. euroa. Osinkotuottoja kertyi 164.000 euroa, vähennystä edellisestä vuoteen 170.000 euroa.

Vuosikatteessa

on toimintakatteeseen lisäksi huomioitu verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut. Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyttä. Vuoden 2023 vuosikate on 18,3 milj. euroa, asukasta kohden laskettuna 777 euroa. Vuosikate on 0,7 milj. euroa edellisvuotista heikompi.

Poistot:

Poistojen määrä on n. 8,8 milj. euroa.

Tulos ja ylijäämä/alijäämä

Tilikauden tulos on kaikkien tilikaudelle jaksotettujen tuottojen ja kulujen erotus. Tilikauden tulos oli 9,5 milj. euroa. Tulos vahvistui edellisestä vuodesta 2,5 milj. euroa.

Tuloksenkäsittelyerien jälkeen muodostuva tilikauden ylijäämä 5,8 milj. euroa jakautuu seuraavasti: Emokaupunki 5,8 milj. euroa ja Sastamalan Vesi Liikelaitos – 45.000 euroa.

3.2 Tilikauden rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT SASTAMALAN KAUPUNKI LIIKELAITOKSINEEN Ulkoinen

	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		0
Vuosikate	18 274	18 967
Tulorahoituksen korjaukset	-162	-619
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-14 032	-12 354
Rahoitusosuudet investointimenoihin	147	58
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	695	1 127
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 922	7 179
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-596	-8
Antolainasaamisten vähennykset	46	99
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 000	7 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 106	-10 435
Lyhytaikaisten lainojen muutos	9	0
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-8 241	2 485
Rahoituksen rahavirta	-10 888	-859
Rahavarojen muutos	-5 966	6 319
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12	30 556	36 522
Rahavarat 1.1	36 522	30 203

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:

	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	11 275	4 168
Investointien tulorahoitus, %	132 %	154 %
Laskennallinen lainanhoitokate	2,61	2,70
Kassan riittävyys, pv	103	61
Kassan riittävyys ilman konsernitilin vaikutusta	97	59
Asukasmäärä	23 515	23 734

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta

Rahoituslaskelman väli­tulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * (\text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno})$

Kertoo, kuinka suuri prosenttiosuus investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Loppuosa jää rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintameno = Investoinnit – rahoitusosuudet

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{laskennalliset lainanlyhennykset})$

Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa.

= tulorahoituksen riittävyys vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluku yli 2, tyydyttävä, kun luku on 1-2 ja heikko kun luku on alle 1.

Kassan riittävyys, pv

= $365 * \text{Kassavarat } 31.12. / \text{Kassastamaksut tilikaudella}$

= kassan riittävyys päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla

Rahoituslaskelman 2023 analysointia ja vertailu vuoden 2022 tilinpäätöstietoihin

Rahoituslaskelman erät

Tulorahoitus muodostuu vuosikatteesta sekä sen korjauseristä. Korjauseriä ovat mm. pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja –tappiot sekä satunnaiset tuotot ja kulut.

Investointien omahankintameno oli 13,9 milj. euroa eli 590 euroa/asukas. Vuonna 2023 investointeihin saatiin rahoitusosuutta 0,15 milj. euroa. Omaisuuden myyntituottoja kertyi n. 0,7 milj. euroa. Myyntivoittojen/tappioiden (netto) osuus myyntitulosta on n. 0,2 milj. euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli 4,9 milj. euroa ylijäämäinen.

Antolainat lisääntyivät, koska kaupunki myönsi tytäryhtiölleen Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut Oy:lle 500.000 euron pääoman. Lainoja emokaupunki ja Sastamalan Vesi liikelaitos lyhensivät yhteensä 10,1 milj. eurolla. Uutta lainaa nostettiin 8,0 milj. euroa, mikä kohdentui kokonaan emokaupungille. Vesi Liikelaitos ei ottanut uutta lainaa vuonna 2023. Kaupungin kokonaisvelkamäärä väheni 2,1 milj. euroa.

Rahoituslaskelmassa muut maksuvalmiuden muutokset ovat - 8,2 milj. euroa. Konsernitiliin liitettyjen tytär- ja osakkuusyhteisöjen tilien varat näkyvät kaupungin kirjanpidossa rahavaroina ja korottomina velkoina. Konserniyhtiöiden rahavaroja konsernitilillä oli vuoden alussa 1,1 milj. euroa ja vuoden lopussa 1,8 milj. euroa (muutos 0,7 milj. euroa). Ilman konsernitilin vaikutusta kaupungin ja liikelaitosten omat rahavarat olivat vuoden lopussa 28,6 milj. euroa.

Kassan riittävyys ilman konsernitilin vaikutusta oli vuoden lopussa 97 päivää ja konsernitili huomioiden 103 päivää.

4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

SASTAMALAN KAUPUNKI LIIKELAITOKSINEEN TASE (Ulkoinen)

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	67 174	73 550
Muut pitkävaikutteiset menot	164	270	Muut omat rahastot	1 691	1 691
	164	270	Ed. tk:en yli/alijäämä	32 227	27 886
Aineelliset hyödykkeet			Tilikauden yli/alijäämä	5 792	4 341
Maa- ja vesialueet	20 256	19 991		106 884	107 468
Rakennukset	56 256	58 068	POISTOERO JA VAPAAEHTOSET VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	47 010	45 930	Poistoero	5 589	3 264
Koneet ja kalusto	765	730	Vapaaehtoiset varaukset	6 000	4 623
Muut aineelliset hyödykkeet	42	42		11 589	7 888
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	8 728	3 436	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
	133 056	128 197	Valtion toimeksiannot	0	126
Sijoitukset			Lahjoitusrahastojen pääomat	4 613	4 563
Osakkeet ja osuudet	19 408	31 093	Muut toimeksiantojen pääomat	441	760
Muut lainasaamiset	574	94		5 053	5 448
Muut saamiset	591	521	VIERAS PÄÄOMA		
	20 573	31 707	Pitkäaikainen		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	42 440	43 823
Valtion toimeksiannot	11	27	Lainat julkisyhteisöiltä	100	150
Lahjoitusrahastojen varat	4 604	4 566	Muut velat	1 723	1 723
	4 615	4 592		44 263	45 696
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lyhytaikainen		
Vaihto-omaisuus			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 791	10 456
Aineet ja tarvikkeet	246	257	Lainat julkisyhteisöiltä	50	50
	246	257	Saadut ennakot	64	74
Saamiset				6 647	15 862
Pitkäaikaiset saamiset			Muut velat	2 720	3 606
Lainasaamiset	0	3	Siirtovelat	7 344	12 890
	10	16		26 617	42 937
Lyhytaikaiset saamiset			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	194 407	209 437
Myyntisaamiset	4 001	4 318			
Lainasaamsiet	12	11	TASEEN TUNNUSLUVUT:	2023	2022
Muut saamiset	380	2 537	Omavaraisuusaste, %	60,96 %	55,10 %
Siirtosaamiset	793	1 010	Suhteellinen velkaantuneisuus %	70,04 %	41,17 %
	5 186	7 875	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	38 020	32 227
Rahoitusarvopaperit			Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 617	1 358
Osakkeet ja osuudet	22	21	Lainakanta 31.12., 1000 €	52 382	54 479
Sijoitukset rahamarkk.instrum.	10	10	Lainakanta 31.12., €/asukas	2 228	2 295
	32	31	Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	55 498	64 407
			Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	2 360	2 714
Rahat ja pankkisaamiset	30 525	36 491	Lainasaamiset 31.12., 1000 €	574	94
VASTAAVAA YHTEENSÄ	194 407	209 437	Asukasmäärä	23 515	23 734

Omavaraisuusaste, %

= 100* (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma – Saadut ennakot)

= mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

= kuntatalouden tavoitetasona voidaan pitää 70 % omavaraisuutta; 50 % tai sitä alhaisempi omavaraisuus merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100* (Vieras pääoma – Saadut ennakot) / Käyttötulot

= kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

= mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) = Edellisten vuosien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)/asukas = Edellinen luku jaettuna vuoden viimeisen päivän asukasluvulla

Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)
= lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat €/asukas = Lainakanta jaettuna vuoden viimeisen päivän asukasluvulla.

Lainat ja vuokravastuut 31.12

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

= Lainakanta + vuokravastuut liitetiedoissa ilmoitun mukaisena

Lainat ja vuokravastuut 31.12 = Edellinen luku jaettuna vuoden viimeisen päivän asukasluvulla

Lainasaamiset 31.12. = Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä kunnan antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Taseen analysointia

Taseen sisältö

Tase sisältää kaupungin omaisuus- ja pääomaerät tilikauden päättyessä ryhmiteltynä luonteensa mukaan. Taseessa kaupungin ja liikelaitosten väliset sisäiset erät on eliminoitu. Taseen loppusumma 31.12.2023 on 194,4 milj. euroa. Taseen loppusumma väheni 15 milj. euroa.

Sote-uudistuksesta johtuen kuntayhtymän jäsenosuudet ja irtain omaisuus vähennetään kunnan taseen omaisuuseristä ja kirjataan peruspääomaa vastaan. Kunnasta hyvinvointialueelle siirtyvä lomapalkkavelka vähennetään kunnan taseen velkaerästä ja kirjataan myös kunnan peruspääomaa vastaan. Kirjaukset toteutetaan tase-erien välisenä siirtona. Avaavan taseen loppusumma oli 197,9 milj. euroa ja taseen loppusumma on vähentynyt 3,5 milj. euroa avaavaan taseeseen verrattuna.

Taseen vastaavien erät

Taseen vastaavissa suurin erä on pysyviin vastaaviin kuuluva aineelliset hyödykkeet 133,1 milj. euroa, mikä on 68 % taseen loppusummasta. Aineellisten hyödykkeiden erä kasvoi 4,9 milj. euroa. Aineellisten hyödykkeiden sisällä suurin tase-erä on rakennukset, 56,3 milj. euroa. Keskenäisiä hankintoja vuoden vaihteessa oli 8,7 milj. euroa.

Sijoitusten määrä vuoden lopussa oli 20,6 milj. euroa. Sijoitusten määrä väheni 11,1 milj. eurolla, merkittävimpana muutoksena oli Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän jäsenyyden päättyminen sairaanhoitopiiriin lakkautuessa ja sote-palvelujen siirryttyä Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän peruspääoma oli 11,5 milj. euroa. Myös Kokemäen ja Kiikoisten kuntayhtymän Ilolan peruspääoma 0,3 milj. euroa alaskirjattiin, koska kuntayhtymä lakkautettiin. Muut lainasaamiset kasvoivat kun kaupunki myönsi tytäryhtiölle Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalveluille 0,5 milj. euron pääomalainan.

Taseen rahat ja pankkisaamiset 30,5 milj. euroa sisältää konsernitilin kaikki yksikkötilit. Muiden kuin kaupungin ja liikelaitosten varojen osuus erästä on 1,8 milj. euroa.

Taseen vastattavien erät

Oma pääoma on 106,9 milj. euroa mikä on 55 % taseen loppusummasta. Taseen oma pääoma sisältää kertynyttä ylijäämää 38,0 milj. euroa. Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kuntayhtymäosuus on kirjattu kaupungin peruspääomaa vastaan hyvinvointialueelle siirtyneillä lomapalkkoilla. Kirjaus vähensi kaupungin omaa pääomaa 6,4 milj. euroa. Käytännössä kaupungin oma pääoma on kasvanut vuodesta 2022 vuoden 2023 tilikauden tuloksen 5,8 milj. euron verran.

Poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset ovat kasvaneet 3,7 milj. euroa kun kaupunki on varautunut investointihankkeisiin. Vapaaehtoiset varaukset 6 milj. euroa on kohdistettu kouluinvestointeihin.

Vieraan pääoman määrä vuoden lopussa oli 70,9 milj. euroa, kun määrä vuotta aiemmin oli 88,6 milj. euroa. Vieras pääoma sisältää kaupungin lainat sekä muut lyhyt- ja pitkäaikaiset velat, mm. ostovelat ja konserniyh-tiöiden konsernitiliin liitetyt varat. Hyvinvointialueelle siirtyneet lomapalkkavelat ovat vähentäneet siirtovelkoja 5,1 milj. euroa. Myös ostovelat ja muut velat ovat vähentyneet sotepalvelujen siirryttyä hyvinvointialueelle.

Lainamäärän muutos vuonna 2023

Lainamäärä pieneni n. 2,1 milj. eurolla ja oli vuoden lopussa 52,4 milj. euroa. Asukasta kohti lainaa oli vuoden alussa 2 295 euroa ja vuoden lopussa 2 228.

Vuonna 2023 suhteellinen velkaantuneisuus oli 70 % ja omavaraisuusaste 61 %. Omavaraisuusaste on parantunut edellisestä vuodesta, mutta suhteellinen velkaantuneisuus puolestaan heikentynyt.

5 KOKONAISTULOT JA –MENOT

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja jossa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistelty riviltä.

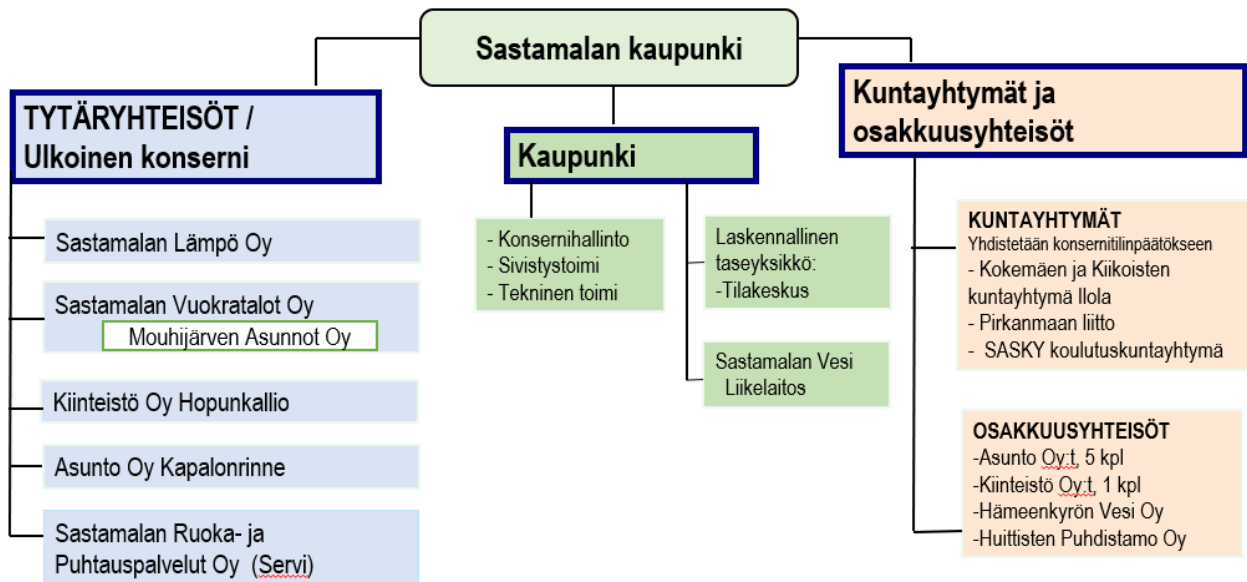
SASTAMALAN KAUPUNKI LIIKELAITOKSINEEN KOKONAISTULOT JA -MENOT 2023

TULOT	€	%
Toiminta		
Toimintatuotot	29 759 352,57	27,04 %
Verotulot	52 942 071,54	48,10 %
Valtionosuudet	18 412 649,00	16,73 %
Korkotuotot	32 073,70	0,03 %
Muut rahoitustuotot	223 204,57	0,20 %
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00 %
Tulorahoituksen korjaukset:		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-206 675,99	-0,19 %
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	147 417,00	0,13 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	694 917,12	0,63 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	45 793,26	0,04 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 000 000,00	7,27 %
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	8 525,00	0,01 %
Oman pääoman lisäykset	0,00	0,00 %
Kokonaistulot yhteensä	110 059 327,77	100,00 %
MENOT	€	%
Toiminta		
Toimintakulut	82 800 647,24	76,82 %
- valmistus omaan käyttöön	-462 561,05	-0,43 %
Korkokulut	754 797,17	0,70 %
Muut rahoituskulut	2 146,02	0,00 %
Tulorahoituksen korjaukset:		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-44 345,24	-0,04 %
Investoinnit		
Investointimenot	14 031 945,14	13,02 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	595 860,00	0,55 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	10 105 945,20	9,38 %
Kokonaismenot yhteensä	107 784 434,48	100,00 %
Täsmäytys		
Kokonaistulot	110 059 327,77	
Kokonaismenot	107 784 434,48	
	<u>2 274 893,29</u>	
Muut maksuvalmiuden muutokset	-8 240 957,74	
Rahavarojen muutos	<u>5 966 064,45</u>	
	<u>-2 274 893,29</u>	

6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

6.1 Konsernikokonaisuus

Sastamalan konsernikokonaisuus 2023

Konserni on taloudellinen kokonaisuus, jonka muodostavat kaupunki (emoyhteisö) sekä ne juridisesti itsenäiset yhteisöt, joissa kaupungilla yksin tai yhdessä muiden konserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta (tytäryhteisöt). Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräämisvalta toisessa yhteisössä.

Konsernitilinpäätöksen tavoitteena on selvittää ne varat, velat ja vastuut, joihin kaupungilla on omistajuuteen tai sopimukseen perustuvaa määräysvaltaa, velvoitteita tai vastuuta.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöt	3	
Muut yhtiöt	2	
Kuntayhtymät	3	
Osakkuusyhteisöt	8	
Yhteensä	16	0

Sastamalan kaupungilla oli vuoden lopussa 5 konsernitilinpäätökseen yhdisteltyä tytäryhtiötä.

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään myös ne kolme kuntayhtymää, joissa kaupunki on jäsenenä. Yhdistely tapahtuu suhteellisen peruspääomaosuuden mukaan.

Osakkuusyhteisöissä kaupungilla on merkittävä (20-50 %) omistusosuus, mutta ei määräämisvaltaa. Osakkuusyhteisöistä konsernitilinpäätökseen yhdistellään päätyneen ja edellisten tilikausien yli- tai alijäämä. Sastamalan konsernitilinpäätökseen on tällä tavalla yhdistelty Hämeenkyrön Vesi Oy, Huittisten Puhdistamo Oy ja viisi asunto-osakeyhtiötä ja yksi kiinteistöosakeyhtiö.

6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konserniohjauksen ja -valvonnan toteuttamista ja vastuita säätelee kuntalain säännösten lisäksi hallintosääntö ja konserniohje sekä näitä täydentävä ohjeistus, mm. kaupunkikonsernin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet. Sastamalan kaupungin ohjeita noudatetaan soveltuvin osin myös tytäryhtiöiden toiminnassa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi päivitetyn konserniohjeen 21.2.2022.

Kuntalain 48 §:n mukaan konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Hallintosäännön mukaan kaupungin konsernijohtoon kuuluu myös kaupunginhallituksen alainen konserni- ja elinvoimajaosto. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä. Johdon työnjako on määritelty hallintosäännössä.

Sastamalan kaupungin talousarvio sisältää keskeisimpiä yhtiöitä (Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut Oy eli Servi, Sastamalan Lämpö Oy, Kiinteistö Oy Hopunkallio ja Sastamalan Vuokratalot Oy) koskevat tuloskortit, joissa määritellään toiminnan kehittämisen painopisteet, taloudelliset tavoitteet sekä sitovat toiminnalliset tavoitteet. Tavoitteet valmistellaan yhdessä tytäryhtiöiden kanssa ja yhtiöt raportoivat tavoitteiden toteutumisesta kaupungin ohjeistuksen mukaisesti osavuositarkastuksissa ja tilinpäätösvaiheessa.

Keskeisimpien tytäryhtiöiden kanssa järjestetään säännöllisesti kolme-neljä kertaa vuodessa tytäryhtiön ja konsernijohtajan seurantaneuvottelut. Lisäksi yhtiöt ovat esitelleet toimintaansa konserni- ja elinvoimajaostolle. Servin toimitusjohtaja on myös osallistunut kaupungin johtoryhmätyöskentelyyn.

Muiden tytäryhtiöiden osalta tavoitteeksi on asetettu, että yhtiöitä hoidetaan terveellä liiketoimintaperiaatteilla ja että yhtiöt toimivat ilman kaupungin taloudellista avustusta tai muuta tukea. Osakkuusyhtiöiden toiminnassa ja seurannassa pääsääntönä on, että yhtiöt toteuttavat yhtiöjärjestyksensä mukaista tehtäväänsä ja niiden taloutta hoidetaan terveellä liiketoimintaperiaatteella.

Kuntayhtymien tavoitteet asetetaan kuntayhtymien omissa taloussuunnitelmissa ja -arvioissa. Kaupunki seuraa myös kuntayhtymien tavoitteiden toteutumista.

Vuoden 2023 talousarviossa oli asetettu konsernia koskeviksi tavoitteiksi:

- Konsernivelkataso säilyy alle valtakunnan keskitason, seuranta vuosittain
- Tytäryhteisöjen osalta laaditaan kehittämissuunnitelma, joka esitellään valtuustolle erillisessä seminaarissa vuoden 2023 aikana.

Konserninyhtiöiden kaupungille tuottamien palvelujen sisällöstä, laadusta, laajuudesta ja hinnoittelusta soviin palvelusopimuksissa sekä tilojen osalta vuokrasopimuksissa.

6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Edellä kappaleessa 6.2. esitettyjen konsernille määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti

- Vuoden 2022 lopussa Sastamalan konsernivelka oli 4 458 euroa/asukas. Kuntien keskimääräinen konsernivelka oli vuoden 2022 lopussa 7.868 euroa/asukas. Vuoden 2023 lopussa konsernivelka oli 2 755 euroa/asukas. Kuntien keskimääräistä konsernivelkatietoa ei tilinpäätösvaiheessa ole saatavissa.
- Tytäryhteisöt esittelivät kehittämissuunnitelmiaan ja toimintaansa kaupunginvaltuustolle vuoden 2024 tammikuussa.

Muita konsernia koskevia tapahtumia olivat:

- Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut (Servi) Oy:lle myönnettiin 500.000 euron pääomalaina kaupunginvaltuuston päätöksellä 30.10.2023.
- Kokemäen ja Kiikoisten kuntayhtymä päätettiin purkaa kaupunginvaltuuston päätöksellä 18.9.2023.
- Sasky koulutus kuntayhtymän perussopimuksen tarkistus hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 19.6.2023.

Suurimpien tytäryhtiöiden toiminnan painopisteitä, olennaisia tapahtumia sekä taloudellista asemaa on selvitetty tarkemmin yhtiöiden tilinpäätösraporteilla (luku 10).

6.4 Arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Vuoden 2024 talousarviossa konsernia koskevana tavoitteena on säilyttää konsernivehän taso edelleen alle valtakunnan keskitason. Lisäksi tavoitteena on tiivistää konserniohjausta talouden osalta.

Pirkanmaan hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa vuoden 2023 alusta, siirtyi Sastamalan Ruoka- ja Puh-tauspalvelut Oy:n omistajuus (5%) Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä hyvinvointialueelle. Sotepalvelujen siirryt-tyä kaupungilta hyvinvointialueelle, myös hyvinvointialueelta tuleva liikevaihto kasvoi lähes 50 %:iin yhtiön liikevaihdosta. Yhtiön toimintaympäristössä on tunnistettu useita epävarmuustekijöitä. Merkittävä uhka liike-toiminnan kannattavuudelle on myynnin väheneminen edelleen. Lasten ja nuorten määrän ennustetaan edel-leen vähenevän ja hyvinvointialueen säästöpainotus aiheuttavat riskin myynnin vähenemiselle tulevaisuu-nessa. Myös elintarvikkeiden ja kuljetusten hintojen nousu tuovat lisähaastetta yhtiön toiminnalle. Servi käyn-nisti vuoden 2021 lopulla tasapainottamisohjelman, joka sisältää sekä toiminnan että hintojen tarkastelua. Yhtiö oli vaarassa menettää oman pääomansa vuonna 2023, jonka vuoksi kaupunki myönsi yhtiölle 500.000 euron pääomalan. Yhtiön talouden tasapainottamiseksi kaupunki edellytti omistajana Serviä aloittamaan uuden talouden tasapainottamisohjelman. Yhtiön tavoitteena on saada positiivinen tulos, vaikka se teki vielä tappiota vuonna 2023.

Sastamalan Vuokratalot Oy:n toimintaa kehitetään ja toteutetaan yhtiön hallituksen 14.12.2022 hyväksymän strategian mukaisesti siten, että hallitus tarkastelee olemassa olevia suunnitelmia tarvittaessa rakenteita ja prosesseja kehittäen. Kiinteistökohtaisten kuntotutkimusten jälkeen yhtiö joutunee tekemään päätöksiä jo purettaviksi aiottujen talojen lisäksi myös uusista purettavista kohteista. On mahdollista, että uudisrakentami-nen osoittautuu kannattavammaksi kuin vanhojen kohteiden peruskorjaus.

Kiinteistö Oy Hopunkallion toisessa ja kolmannessa kerroksessa sijaitsevien vuodeosastojen vuokrasopi-mukset siirtyivät 1.1.2023 alkaen Sastamalan kaupungilta Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Ensimmäisessä kerroksessa sijaitseva keskuskeittiö ja oheistilat on edelleen vuokrattuna Serville. Yhtiön tavoitteena on toi-mia omavaraisesti, vaikka se ei tuota voittoa.

Sastamalan Lämmön haasteena ovat energian saatavuus ja ostoenergian hinnan nousu. Yhtiön tulos oli jo toisen kerran peräkkäin tappiollinen. Vuoden 2023 aikana on selvitetty energian tuotannon vaihtoehtoja vuo-den 2026 jälkeen.

Sote-uudistukseen liittyen Pirkanmaan sairaanhoitopiirin toiminta päättyi vuoden 2023 alussa, kun Pirkan-maan hyvinvointialueen varsinainen palvelutuotanto käynnistyi. Muutos on vähentänyt merkittävästi jäsen-kuntien kuntayhtymäosuuksien ja konsernivehän määrää.

Kokemäen ja Kiikoisten kuntayhtymä, Iolan, purkamisesta on päätetty vuonna 2023. Tilat on myyty ja kun-tayhtymän loppuselvitys on tehty. Kuntayhtymän varsinainen purkaminen tapahtuu alkuvuonna 2024.

Muiden konserniin kuuluvien yhtiöiden ja kuntayhtymien toiminnassa ei ole olennaisia muutoksia.

Hyvinvointialueen toimintoihin vuokrattavat kohteet on yhtiötettävä viimeistään vuokrasopimusten päätty-essä vuoden 2026 alussa. Muutokseen on valmistauduttava ja kiinteistöt siirrettävä kaupungilta joko uuteen perustettavaan yhtiöön tai mahdollisesti olemassa oleviin yhtiöihin. Muutosta valmistellaan vuosien 2024-2025 aikana.

6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten konsernivalvonta on kuntakonser-nissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten konsernivalvontaa on mainituilla kohdealueilla tarkoitettu kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Toimivallan ja –vastuunjako konserniohjauksessa

Valtuusto on hyväksynyt kaupungin konsernijohtamista koskevat yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet sekä omistajapoliittiset periaatteet ja taloussuunnitelmassa konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet.

Konsernijohton tehtävät on määritelty konserniohjeessa. Kaupunginhallitus ohjaa konsernia ja vastaa yhteisöjen valvonnan järjestämisestä. Konserni- ja elinvoimajaosto seuraa ja arvioi konserniin kuuluvien yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä. Jaosto antaa myös kaupungin ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa. Kaupunginjohtaja vastaa kuntakonsernin operatiivisesta johtamisesta kaupungin osalta sekä seuraa omistajapolitiikan toteuttamista. Lautakunnat suorittavat tilaajana erityistoimialaansa kuuluvien tehtävien osalta toiminnan seurantaa. Tarkastuslautakunta huolehtii kaupungin ja sen tytäryhteisön tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Vuonna 2023 konserni- ja elinvoimajaosto ei antanut konserniohjeen mukaisia ennakkokannanottoja tai suostumuksia tytäryhtiöille.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Konserni- ja elinvoimajaosto valitsee hallintosäännön perusteella kaupungin edustajat tytäryhtiöiden yhtiökoukkuksiin tai vastaaviin toimielimiin ja tekee ehdotukset kaupunkia edustavista yhtiöiden hallitusten jäsenistä. Konserni- ja elinvoimajaosto antaa yhtiöiden hallintoelimissä toimiville kaupungin edustajille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Tytäryhtiöt ovat noudattaneet kaupungin linjauksia ja suurimpien yhtiöiden osalta tarvittava ohjaus on toteutunut myös seurantaneuvottelujen yhteydessä. Kaupunginhallitus/konserni- ja elinvoimajaosto ei ole vuonna 2023 antanut erikseen kuntalain mukaisia ohjeita kaupungin edustajille.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Kaupungin suurimmille tytäryhteisöille asettamat tavoitteet on valmisteltu yhteistyössä yhtiöiden kanssa ja ne on esitetty kaupungin talousarviossa tuloskorttimuodossa. Tavoitteiden toteutumista seurataan vuoden aikana seurantaneuvotteluihin ja palautekeskusteluihin. Omistajapoliittisten periaatteiden toteutumista seurataan myös normaalien seurantajärjestelmien mukaisesti.

Tavoitteiden toteutumisessa havaitut poikkeamat on raportoitu tytäryhtiöiden tuloskorkeilla (luku 10). Poikkeamia on ennakoitu seurannan yhteydessä ja ne on otettu huomioon yhtiöiden suunnitelmissa, toiminnassa ja vuoden 2024 tavoiteasetannassa.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Tytäryhteisöt seuraavat taloutensa toteutumaa säännöllisesti ja suurimmat tytäryhteisöt raportoivat taloudestaan ja toiminnastaan määrämuotoisesti tilinpäätöksen ja puolivuotiskatsauksen yhteydessä. Tytäryhtiöt raportoivat toiminnastaan ja taloudestaan myös konserni- ja elinvoimajaostolle.

Tytäryhtiöiden tuottamien ostopalveluiden osalta palvelusopimusten toteutumista ja kustannuskehitystä tarkastellaan toimialoilla tavanomaisena sopimuseurantana sekä osana talousarvioseurantaa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja toteuttamista koskeva raportointi

Kaupunginvaltuuston määrittelemiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteita noudatetaan soveltuvin osin myös tytäryhteisöjen toiminnassa. Suurimpien tytäryhtiöiden toimintaympäristön ja toiminnan muutosta koskevat arviot ja riskianalyysit sisältyvät yhtiöiden tuloskorkeille. Riskianalyysin ajantasaisuutta tarkastellaan ja tarvittaessa päivitetään myös raportoinnin yhteydessä.

Havaittuihin poikkeamiin yhtiöissä on puututtu ja toimintatapoja on tarvittaessa tarkistettu riskien minimoimiseksi.

Konsernin riskienhallinnan järjestämisessä ei ole tullut esille oleellisia puutteita.

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja konsernipalvelujen käyttö

Tytäryhteisöt ovat tehneet vuoden 2023 aikana yhteistyötä mm. seuraavilta osin

- Sastamalan Vuokratalot Oy ja Tilakeskus ovat tehneet yhteistyötä vuokraus- ja talouspalveluiden järjestelyissä.
- Sastamalan Vuokratalot Oy ja Kiinteistö Oy Hopunkallio ovat tehneet yhteistyötä isännöinnissä.
- Kiinteistö Oy Hopunkallio on tarjonnut tilapalveluita Servin käyttöön.
- Servi on tuottanut puhtauspalveluita myös kaupungin tytäryhteisöille ja toiselle omistajalleen Pirkanmaan hyvinvointialueelle.
- Tytäryhteisöillä on mahdollisuus käyttää kaupungin asiantuntijapalveluita mm. hankinta-asioissa, henkilöstöasioissa sekä juridisissa asioissa.

Tiedonkulku ja sen toimivuus

Konserniohje määrittelee konserniohjaukseen liittyvää tiedottamista ja tietojen antamista. Konserniohjetta ja sen perusteella annettavia toimintatapaohjeita koskevasta tiedottamisesta konserniin kuuluville yhteisöille vastaavat osaltaan kaupunginhallitus sekä konserni- ja elinvoimajaosto. Tytäryhteisön tiedottamisesta vastaa toimitusjohtaja tai hänen määräämänsä henkilö. Myös tytäryhteisöjen toiminnasta on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa kaupunkilaisille.

Yhteisöt toimittavat Sastamalan kaupunginhallitukselle, konserni- ja elinvoimajaostolle, kaupunginjohtajalle ja sisäiselle tarkastukselle näiden pyytämät tiedot ja asiakirjat yhteisön toiminnasta, jos tämä tieto on tarpeen konsernin kokonaisedun arvioimiseksi tai muusta perustellusta syystä, huomioiden kuitenkin lainsäädännössä asetetut pakottavat säännökset. Yhteisöt ilmoittavat, mitkä konsernijohtolle lähetetyistä materiaaleista sisältävät liikesalaisuuksia tai ovat muutoin salassa pidettäviä. Muuten materiaalit ovat julkisia.

Tiedonkulussa ja sen toimivuudessa ei ole todettu merkittäviä puutteita.

6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

SASTAMALAN KAUPUNKI KONSERNITULOSLASKELMA (1000 €)

	2023	2022
Toimintatuotot	45 257	135 043
Toimintakulut	-110 847	-295 992
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	33	279
Toimintakate	-65 557	-160 670
Verotulot	52 667	95 761
Valtionosuudet	34 095	91 359
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	35	58
Muut rahoitustuotot	453	1 048
Korkokulut	-1 034	-742
Muut rahoituskulut	-198	-670
	<u>-744</u>	<u>-306</u>
Vuosikate	20 461	26 144
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 000	-18 401
Omistuksen eliminointierot	0	775
Arvonalentumiset	-51	0
	<u>-11 051</u>	<u>-17 626</u>
Satunnaiset erät	-89	0
Tilikauden tulos	9 322	8 518
Tilinpäätössiirrot	0	1
Tilikauden verot	-54	-318
Laskennalliset verot	-4	-21
Vähemmistöosuudet	40	-370
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	9 304	7 810

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	2023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	40,83 %	45,62 %
Vuosikate/Poistot, %	185,15 %	142,08 %
Vuosikate, €/asukas	870	1 102
Asukasmäärä	23 515	23 734

Konsernituloslaskelman tunnusluvut lasketaan samoin kuin vastaavat kaupungin tuloslaskelman tunnusluvut.

SASTAMALAN KAUPUNKI
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (1000 €)

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	20 461		26 144	
Tilikauden verot	-54		-318	
Satunnaiset erät	-89		0	
Tulorahoituksen korjauserät	-39	20 279	-1 397	24 429
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-17 263		-19 926	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	147		58	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	932	-16 184	1 245	-18 623
Toiminnan ja investointien rahavirta		4 096		5 806
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	0		-2	
Antolainasaamisten vähennys	27	27	117	114
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 692		11 319	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 628		-14 300	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-830	-3 766	-954	-3 934
Oman pääoman muutokset		1		-343
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-414		26	
Vaihto-omaisuuden muutos	20		-159	
Saamisten muutos	3 131		-1 832	
Korottomien velkojen muutos	-10 635	-7 898	1 934	-31
Rahoituksen rahavirta		-11 636		-4 194
Rahavarojen muutos		-7 540		1 612
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	37 111		52 719	
Rahavarat 1.1.	44 651	-7 540	51 107	1 612

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	6 245	-4 320
Investointien tulorahoitus, %	119,55 %	131,59 %
Laskennallinen lainanhoitokate	2,35	1,93
Kassan riittävyys, pv	96	58

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut lasketaan samoin kuin vastaavat kaupungin rahoituslaskelman tunnusluvut.

**SASTAMALAN KAUPUNKI
KONSERNITASE (1000 €)**

				2023	2022
VASTAAVAA		2023	2022		
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aiheettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet		30	797		
Muut pitkävaikutteiset menot		509	1 494		
Ennakkomaksut		0	15		
		<u>539</u>	<u>2 305</u>		
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet		21 046	22 037		
Rakennukset		85 484	119 709		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		47 644	48 431		
Koneet ja kalusto		2 229	5 830		
Muut aineelliset hyödykkeet		3 612	3 713		
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.		9 475	12 105		
		<u>169 490</u>	<u>211 827</u>		
Sijoitukset					
Osakkuusyhteisöosuudet		3 619	5 743		
Muut osakkeet ja osuudet		871	1 808		
Muut lainasaamiset		74	136		
Muut saamiset		249	318		
		<u>4 813</u>	<u>8 005</u>		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT					
Valtion toimeksiannot		655	432		
Lahjoitusrahastojen varat		4 624	4 587		
		<u>5 279</u>	<u>5 018</u>		
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus					
Aineet ja tarvikkeet		294	1 117		
Keskeneräiset tuotteet		153	171		
		<u>447</u>	<u>1 288</u>		
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset					
Lainasaamiset		8	142		
Laskennalliset verosaamiset		0	7		
Muut saamiset		0	0		
Siirtosaamiset		10	53		
		<u>19</u>	<u>202</u>		
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset		5 559	12 827		
Lainasaamiset		21	1 018		
Laskennalliset verosaamiset		0	0		
Muut saamiset		876	3 936		
Siirtosaamiset		1 050	2 201		
		<u>7 505</u>	<u>19 982</u>		
Rahoitusarvopaperit					
Osakkeet ja osuudet		22	21		
Sijoitukset rahamarkk.instrum.		10	10		
Joukkovelkakirjalainasaamiset		0	80		
Muut arvopaperit		4 070	2 375		
		<u>4 102</u>	<u>2 486</u>		
Rahat ja pankkisaamiset					
		33 009	50 233		
			0		
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>225 204</u>	<u>301 346</u>		
VASTATTAVAA				2023	2022
OMA PÄÄOMA					
Peruspääoma				67 174	73 550
Säätiöiden ja yhdistysten perusp.				0	17
Arvonkorotusrahasto				0	25
Muut omat rahastot				1 842	1 814
Ed. tk:en yli/alijäämä				51 555	48 640
Tilikauden yli/alijäämä				9 304	7 810
				<u>129 875</u>	<u>131 856</u>
VÄHEMMISTÖOSUUDET				336	1 448
PAKOLLISET VARAUKSET					
Muut pakolliset varaukset				0	2 033
				<u>0</u>	<u>2 033</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT					
Valtion toimeksiannot				0	126
Lahjoitusrahastojen pääomat				4 634	4 750
Muut toimeksiantojen pääomat				1 149	1 227
				<u>5 782</u>	<u>6 103</u>
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen					
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				53 446	78 157
Lainat julkisyhteisöiltä				100	162
Lainat muilta luotonantajilta				0	12 785
Saadut ennakot				0	5
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat				3 891	3 904
Laskennalliset verovelat				103	99
				<u>57 540</u>	<u>95 114</u>
Lyhytaikainen					
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				11 159	13 885
Lainat julkisyhteisöiltä				57	91
Lainat muilta luotonantajilta				9	720
Saadut ennakot				326	417
Ostovelat				8 524	21 124
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat				1 303	4 089
Siirtovelat				10 293	24 270
Laskennalliset verovelat				0	199
				<u>31 670</u>	<u>64 794</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ				<u>225 204</u>	<u>301 346</u>

TASEEN TUNNUSLUVUT:	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	57,90 %	44,30 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	67,33 %	49,50 %
Kertynyt yli- / alijäämä, 1000€	60 859	56 451
Kertynyt yli- / alijäämä, € / asukas	2 588	2 378
Konsernin lainat, € / asukas	2 754	4 458
Konsernin lainakanta 31.12., 1000€	64 771	105 800
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1000 €	69 223	128 799
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	2 944	5 427
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000€	74	136
Asukasmäärä	23 515	23 734

7 KESKEISET TUNNUSLUVUT

SASTAMALAN KAUPUNKI				
Talouden tunnuslukuja	TP2023	TP2022	TP2021	TP2020
Asukasluku	23 515	23 734	23 998	24 052
Veroprosentti	8,86	21,50	21,50	20,75
Verotulot 1000 €	52 942	96 017	90 560	82 859
Verotulojen muutos %	-44,9 %	6,0 %	9,3 %	1,3 %
Verotulot €/asukas	2 251	4 046	3 774	3 445
Valtionosuudet 1000 €	18 413	75 845	69 852	72 630
Valtionosuuksien muutos%	-75,7 %	8,6 %	-3,8 %	15,7 %
Valtionosuudet €/asukas	783	3 196	2 911	3 020
Toimintakulut (ulk.), 1000 €	82 801	196 854	192 540	177 440
Toimintatuotot (ulk.), 1000 €	29 759	43 249	45 461	36 394
Toimintatuotot/toimintakulut (ulk.) %	36,1 %	22,0 %	23,7 %	20,6 %
Toimintakate, 1000€	-52 579	-153 136	-146 608	-140 579
Toimintakatteen muutos%	-65,7 %	4,5 %	4,3 %	-1,4 %
Vuosikate, 1000 €	18 274	18 967	13 977	15 093
Vuosikate eur/asukas	777	799	582	628
Vuosikate poistoista %	208 %	158 %	150 %	141 %
Tilikauden tulos, 1000 €	9 494	6 964	4 637	4 359
Tilikauden yli-/alijäämä, 1000 €	5 792	4 341	3 910	4 589
Taseen ylijäämä, 1000 €	38 020	32 227	27 886	23 976
Taseen ylijäämä €/asukas	1 617	1 358	1 162	997
Investointien tulorahoitus, 1000 €	18 112	18 348	13 361	14 477
Investointien tulorahoitus, %	131,6 %	154,3 %	157,2 %	137,3 %
Investointien omahankintameno, 1000 €	13 885	12 296	8 891	10 992
Investoinnit omahankintameno, €/asukas	590	518	371	457
Lainakanta, 1000 €	52 382	54 479	57 914	62 017
Lainat, €/asukas	2 228	2 295	2 413	2 578
Laskenn. lainanhoitokate	2,61	2,70	1,89	1,91
Rahavirta ulos 1 000 €*	107 784	219 594	212 093	199 567
Rahavirta sisään 1 000 €*	110 059	223 428	214 228	204 150
Taseen loppusumma, 1000 €	194 407	209 437	205 470	203 762
Omavaraisuusaste (Oma po/koko po) %	61,0 %	55,1 %	52,8 %	50,9 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	70,0 %	41,2 %	44,3 %	49,5 %
Konsernin lainakanta, 1000 €	64771	105 800	109 734	111 650
Konsernin lainat, €/as	2755	4 458	4 573	4 642
Konsernin omavaraisuusaste %	57,9 %	44,3 %	42,6 %	41,2 %
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus	67,3 %	49,5 %	51,6 %	55,5 %
Kaupungin takausvastuut, 1000 € (ilman Takauskeskuksen osuutta)	23711	26 187	29 081	29 979
Sastamalan kaupungin				
Vakinaisen henkilöstön määrä, 31.12.	699	1 306	1 295	1 218
Kokonaishenkilöstömäärä 31.12	922	1 656	1 686	1 604

8 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Kuntalain (410/2015) 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Kaupungin ja liikelaitosten tilikauden **tulos on 9 494 159,05 euroa**.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

1. investointivaroja puretaan yhteensä 2.623.212,61 euroa
 - yrityspuisto Syke, kunnallistekniikan rakentaminen 623.212,61 euroa
 - Vammalan torin kunnostaminen 1.300.000 euroa
 - VT11 alikulku ja Tiisalantie-Mustienoja rinnakkaisväylä 700.000 euroa
2. tehdään em. mainittuihin investointeihin kohdistuva poistoeron lisäys 2.572.147,93 euroa
3. poistoeron vähennystä tehdään suunnitelman mukaan 247.274,93
4. Investointivaroja lisätään yhteensä 4.000.000 euroa taloussuunnitelman mukaisiin Mouhijärven yhteiskoulun, Pehulan monipalvelukeskuksen ja Sylvään Taitotalon investointeihin.
5. tilikauden ylijäämä 5.792.498,66 euroa siirretään taseen ali/ylijäämätilille
6. oikeuttaa konsernihallinnon tekemään tilinpäätökseen teknisluontoisia korjauksia ja tarkennuksia.

Kirjauksen jälkeen taseen ylijäämä on 38,0 milj. euroa.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Kaupungin tase on ylijäämäinen, joten mainittua selvitystä ei edellytetä.

TOTEUTUMISVERTAILU

9 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

9.1 Käyttötalouden toteutuminen

9.1.1 KÄYTTÖTALOUSHÄÄRÄRAHOJEN TOTEUTUMISVERTAILU

Toimintakate, nttomenot 1 000 €	Sastamala TP 2022 €	Alkuperäinen Ta 2023 €	Muutokset Ta 2023 €	Lopullinen Ta 2023 €	Tilinpäätös 2023 €	Poikkeama lopulliseen 2023	Tot%	Muutos 2022 - >2023	%
KONSERNIPALVELUT	-3 575	-3 982	0	-3 982	-3 766	215	94,6	-191	5,4
MAANKÄYTTÖ	-1 006	-1 112	0	-1 112	-1 048	64	94,3	-42	4,2
YMPÄRISTÖTERVEYDENH.PALVELUT	0	-743	-101	-845	-810	35	96	-810	0
KAUPUNGIN YHTEISET ERÄT	361	-250	-178	-428	-224	204	52,3	-585	-162,0
KONSERNIHALLINTO yht	-4 219	-6 087	-279	-6 366	-5 848	518	91,9	-1 628	38,6
VARHAISKASVATUS	-12 452	-12 551	-450	-13 001	-14 006	-1 005	107,7	-1 554	12,5
PERUSOPETUS	-24 600	-25 705	-320	-26 025	-25 508	517	98,0	-909	3,7
LUKIOKOULUTUS	-2 712	-2 606	-20	-2 626	-2 571	55	97,9	141	-5,2
ELÄMÄNLAATU	-7 013	-7 034	-82	-7 116	-7 386	-270	103,8	-374	5,3
SIVISTYSTOIMI yht	-46 776	-47 896	-872	-48 768	-49 472	-704	101,4	-2 696	5,8
TILAKESKUS	4 187	4 338	-435	3 903	4 558	655	116,8	372	8,9
YHDYSKUNTATEKNIikka	-3 010	-3 325	0	-3 325	-3 241	84	97,5	-231	7,7
TURVALLISUUS	-1 977	0	0	0	0	0	0,0	1 977	-6,0
MAASEUTUPALVELUT	-251	-257	0	-257	-196	61	76,4	55	-21,8
TEKNINEN TOIMI (ilman tilak) YHT	-5 239	-3 582	0	-3 582	-3 437	145	96,0	1 802	-34,4
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI YHT	-103 024	0	0	0	0	0		103 024	-100,0
KAUPUNKI ILMAN LIIKELAITOSTA YHTEENSÄ NETTO	-155 072	-53 227	-1 586	-54 813	-54 198	615	98,9	100 874	-65,0
SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS	1 936	1 809	0	1 809	1 642	-168	-90,7	-295	15,2
KAUPUNKI JA VESI LIIKELAITOS	-153 136	-51 418	-1 586	-53 004	-52 557	447	99,2	100 579	-65,7
<i>Ulkoiset toimintatuotot</i>	43 249	26 839	307	27 146	29 759	2 613	109,6	-13 490	-31,2
<i>Sisäiset toimintatuotot</i>	14 087	10 895	-219	10 676	11 068	392	103,7	-3 020	-21,4
Toimintatuotot	57 337	37 734	88	37 822	40 827	3 005	107,9	-16 510	-28,8
Valmistus omaan käyttöön	468	450	0	450	463	13	102,9	-6	-1,3
<i>Ulkoiset toimintakulut</i>	-196 854	-78 706	-1 893	-80 599	-82 801	-2 180	102,7	114 053	-57,9
<i>Sisäiset toimintakulut</i>	-14 087	-10 895	219	-10 676	-11 046	-392	103,5	3 041	-21,6
Toimintakulut	-210 941	-89 601	-1 674	-91 275	-93 846	-2 572	102,8	117 094	-55,5
Toimintakate	-153 136	-51 418	-1 586	-53 004	-52 557	447	99,2	100 579	-65,7

Ero ulkoiseen tuloslaskelmaan

Veden ja tilakeskuksen sisäisen liittymismaksun kirjaus

22

Talousarvion toteutusvertailussa poikkeamasarakkeen etumerkit:

menoarvio (-):

miinus (-) –merkkinen poikkeama = toteutuma on ylittänyt talousarvion määrärahan (vaikutus tulokseen negatiivinen (-))

plus (+) –merkkinen poikkeama = toteutuma on jäänyt alle talousarvion määrärahan (vaikutus tulokseen positiivinen (+))

tuloarvio (+):

miinus (-) –merkkinen poikkeama = toteutuma on jäänyt alle talousarvion tuloarvion (vaikutus tulokseen negatiivinen (-))

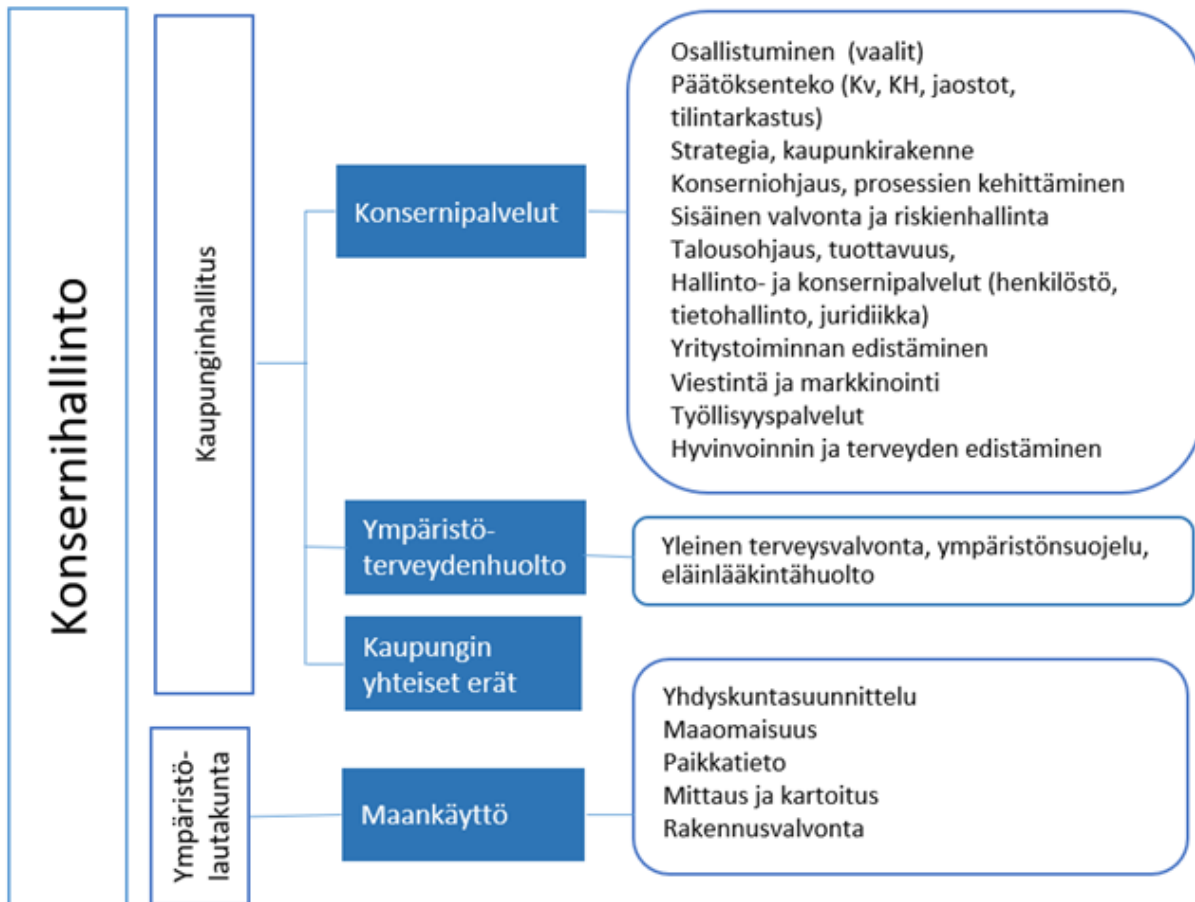
plus (+) –merkkinen poikkeama = toteutuma on ylittänyt talousarvion tuloarvion (vaikutus tulokseen positiivinen (+))

Käyttötalousmäärärahat ovat vastuualuetasolla nettositovia.

9.1.2 KONSERNIHALLINTO

Toimialan vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Toimialan tehtäväkaavio

Toimialan pätehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Sastamalan kaupunkikonsernin toimintaa ohjaa kaupunkikonsernin uusi strategia "Omannäköisen elämän Sastamala". Strategiaa viedään käytäntöön erityisesti myös uuden elinvoimaohjelman, hyvinvointisuunnitelman ja kaupunkirakennesuunnitelman avulla. Konsernihallinto johtaa ja ohjaa strategian toimeenpanoa sekä koko kaupungin konserniorganisaatiota.

Omannäköisen elämän maaseutukaupungissa ensisijaista on asukkaiden hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen sekä paikallisen identiteetin, demokratian ja elinympäristön kehittäminen.

Konsernihallinto tuottaa päätöksenteon ja johtamisen tueksi tarvittavaa oikeaa, luotettavaa ja ajantasaista tietoa sekä luo edellytykset palvelutoiminnan toteuttamiselle ja asukkaiden asioiden sujuvalle hoidolle.

Toimialan katsaus vuoteen 2023

Sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta, mikä on vaikuttanut merkittävästi koko kaupunkikonsernin toimintaan ja myös konsernihallinnon toimialaan. Ympäristöterveydenhuollon vastuualue jäi kaupungille sosiaali- ja terveyspalvelujen siirtyessä hyvinvointialueelle, ja vastuualue sijoitettiin konsernihallinnon toimialalle. Ympäristöterveydenhuollon jaosto aloitti toimintansa kaupunginhallituksen alaisuudessa.

Vuoden 2025 alusta toteutuvaa TE-palvelut 2024 -uudistusta on valmisteltu aktiivisesti koko vuoden. Uudistuksen myötä TE-hallinnon tehtäviä siirrytään kunnille ja samalla työllisyyden edistämisen kuntakokeilu päättyy. Uudistukseen valmistautumista on tehty Pirkanmaalla laatimalla mm. palvelustrategia, joka valmistui huhtikuussa. Loppukesän ja alkusyksyn aikana läntisen Pirkanmaan kunnat päättivät irtaantua koko Pirkanmaan valmistelusta ja ryhtyä valmistelemaan omaa työllisyysaluetta läntiselle Pirkanmaalle. Lokakuun lopulla kuntien valtuustot hyväksyivät läntisen alueen yhteistoimintasopimuksen ja palvelujen järjestämisuunnitelman. Alueen hakemus toimitettiin työ- ja elinkeinoministeriöön, joka hyväksyi alueen jatkovalmistelun. Kotoutumiseen liittyvät palvelut uudistuivat osittain jo vuoden 2023 aikana, ja uudistettu kotoutumislainsäädäntö kokonaisuudessaan tulee voimaan vuoden 2025 alusta yhtäaikaisesti TE-uudistuksen kanssa.

Eduskuntavaalit järjestettiin maaliskuun vaihteessa.

Sopeutusohjelman 2020-2023 toteuma

Tietohallintopalvelut on siirretty Kuntien Tieran tuotettaviksi vuonna 2021. Sopeutusvaikutus ulottuu kaikille toimialoille ja on jatkunut vuonna 2023. Sopeutusta on saatu aikaiseksi erityisesti lisenssihallinnon järjestämisellä. Tietoliikennepalvelut kilpailutettiin alkuvuoden aikana.

Työhyvinvoinnin edistäminen on jatkunut, sopeutusvaikutus kaikille toimialoille vuodesta 2022 alkaen.

On valmistauduttu TE-palvelut 2024 -uudistukseen toteuttamalla samalla työllisyyden kuntakokeilua.

Kiinteistörekisteriselvitys on jatkunut, vaikuttaa kiinteistöverokertymään vuodesta 2022 alkaen.

Tuulivoimapuistojen rakentamista on edistetty.

Sopeutusohjelman toimenpiteiden toteutumista on raportoitu erikseen tarkemmin Sopeutusohjelman loppuraportissa. Toimenpiteiden vaikutusten ennakoitu sopeutusarvio oli noin 1 358 000 euro vuositasolla, josta pysyvänä vaikutuksena toteutuu 732.000 euroa/vuosi. Suurimmat poikkeamat aiheutuivat kiinteistörekisteriselvityksen ja rannan läheisyyteen kaavoitettavien kerrostalotonttien sopeutusvaikutuksista, jotka eivät toteutuneet ennakoitusti. Sopeutusohjelman pysyvä kustannusvaikutus on 0,7 milj. euroa/vuosi.

Vuoden 2023 sote-uudistuksen vaikutukset toimialalla

Kuntouttava työtoiminta ja sosiaalinen kuntoutus ovat siirtyneet hyvinvointialueen järjestettäväksi. Yhteistoiminta hyvinvointialueen kanssa ei kuitenkaan ole käynnistynyt toivotulla tavalla, sillä hyvinvointialueen toimijat eivät ole olleet esimerkiksi näissä yhdyspintapalveluissa mukana lain edellyttämällä tavalla. Myös monien muiden tehtävien osalta siirtymävaihe on kestänyt ennakoitua pidempään. Tämä koskee myös tietohallintopalvelujen siirtymistä.

Hallinnon sisäisten tukipalvelujen kohdentamista toimialoille ja vastuualueille on tarkistettu vuoden 2023 alusta lukien. Kaupungin organisaatiota ja henkilöstöä on sopeutettu uudistuksen vaikutuksesta.

Sote-uudistuksen myötä kaupungin konsernihallinnon toimialan menot ovat lisääntyneet nettona 0,8 milj. euroa vuoteen 2022 verrattuna kun ympäristöterveydenhuollon palvelut siirtyivät osaksi konsernihallinnon toimialaa.

Arvio tulevasta kehityksestä

Vuoden 2023 toteumilla ei ole suoranaista vaikutusta tulevaan kehitykseen.

Suurin muutos jatkossa on Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen toiminnan alkaminen vuonna 2025. TE-uudistus vaikuttaa laajasti myös muihin kuntapalveluihin kuin pelkästään työllisyys- ja elinkeinopalveluihin (työllisyydenhoidon koko ekosysteemi).

Konsernipalvelut

Toimielin: Kaupunginhallitus

Vastuualueen vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Konsernipalvelut johtaa ja ohjaa koko kaupunkikonsernin toimintaa seuraamalla valtakunnan tasolla ja kaupungissa tapahtuvia muutoksia, tuottamalla tietoa, raportteja ja ohjeita johtamisen ja ohjauksen perustaksi, valmistelemalla esityksiä erityisesti kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston päätöksentekoon sekä toimeenpanemalla päätettyjä asioita.

Konsernipalveluissa koordinoidaan koko kaupunkikonsernin yhteisiä asioita: kaupunkimarkkinointi ja viestintä, hyvinvoinnin edistäminen sekä elinkeinon ja työllisyyden edistäminen. Lisäksi konsernipalvelut talousohjauksen ohella tarjoaa koko kaupunkikonsernille yleis-, henkilöstö- ja tietohallinnon sekä juridiikan palveluja.

Vastualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2023

Kaupunkistrategian, elinvoimaohjelman ja hyvinvointisuunnitelman toteuttamista on jatkettu.

TE-palvelut 2024 -uudistuksen valmistelua on toteutettu ja osallistuttu Pirkanmaan palvelustrategian laadintaan. Loppuvuonna irtaannuttiin koko Pirkanmaan valmistelusta ja ryhdyttiin valmistelemaan läntiselle Pirkanmaalle omaa työllisyysaluetta siten, että vastuukuntana toimii Sastamala.

Uusi viestintä- ja markkinointipäällikkö on aloittanut tehtävässään alkuvuonna 2023.

Tietohallintopalveluja on vakiinnutettu Kuntien Tiera Oy:n kanssa ja tehty sopeutusta mm. lisenssien osalta. Tietoliikennepalvelut on kilpailutettu.

Työllisyyden edistämisen kuntakokeilu on jatkunut ja yhteensovitusta on tehty hyvinvointialueuudistuksen seurauksena. Kotouttamisasioiden koordinoitua on tehty työllisyyspalvelujen toimesta.

Digitaalisuuden edistämiseksi laadittiin alkuvuonna digitiekarttaa, joka valmistui kesäkuussa.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen va- linta	Vastualueen kau- punkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyy- destä	Varaudumme julkis- ten työvoima- ja yri- tyspalvelujen siirtoon kuntiin vuonna 2025 yhteistyössä Pirkan- maan muiden kun- tien kanssa.	TE-palvelujen jär- jestämismalli Pir- kanmaan kuntien yhteistoimintana on valmisteltu ja järjes- tämismallin vastuu on sel- villä.	Palvelustrategia laadittu ja päätös palvelujen järjes- tämismallin vastuu lin- jattu	Palvelustrategia on val- mistunut alkuvuoden ai- kana. Koko Pirkanmaan työllii- syyalueen valmistelu on jatkonut, mutta läntisen Pirkanmaan kunnat irta- antuivat koko Pirkan- maan alueen valmiste- lusta alkusyksystä ja ryh- tyivät valmistelmaan omaa työllisyysaluetta si- ten, että Sastamala toimii järjestämismallina eli ns. vastuukuntana alu- eella. Työ- ja elinkeinomi- nisteriö hyväksyi loppu- vuonna läntisen työllii- syyalueen jatkovalmis- telun.	Toteutunut ✓
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elämiseen	Markkinoimme Sas- tamalaa omannäköi- sen elämän asuin- paikkana.	Selvitämme asumi- sen markkinoinnin näkökulmasta muu- taman kärkikohteen (keskeinen kylä, asuinalue tai taa- jama) ominaispiir- teet ja luomme tari- nallistetut markki- nointimateriaalit hyödyntämällä näi- den alueiden omi- naispiirteitä.	Kärkikohteen tarinallistami- nen	Tarinallistamisen piirteitä on keväällä 2023 hyö- dynnetty kahden omalei- misen asuinalueen, Vehmaistenkadun ja Kar- kun markkinoinnissa. Karkusta asuinalueena tuotettiin artikkeli Sa- noma-verkoston kanaviin (printti ja digi) ja Veh- maistenkadusta video, jota käytettiin mm. some- markkinoinnissa ja kesä- kuisen tontti-illan markki- noinnissa. Lisäksi toteu- tettiin haitariesite, jossa Vehmaistenkadun ja Kar- kun lisäksi oli esillä myös Mouhijärven maisemaky- lät omine erityispiirei- neen.	Toteutunut ✓

				Tarinallistamishanke jatkuu syksyllä 2023 stooripuu-työpajalla, jossa tarinallistamisideaa syvennettiin ja jatkokehitettiin.	
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	Autamme yritysten syntymistä ja sijoittamista Sastamalaan sekä toimivien yritysten kasvua monipuolisilla, aktiivisilla ja uudistuvilla elinkeinopalveluilla.	Lisäämme organisaatiomme yrityslähtöisyyttä ja otamme sen myötä käyttöön yhteisen palvelulupauksen.	Palvelulupaus otettu käyttöön	Asiakaspalvelukoulutus toteutettiin elo-syyskuun 2023 aikana. Työpajamuotoiseen koulutukseen osallistui elinkeinopalveluiden, maankäytön ja teknisen toimen henkilöstöä. Koulutuksen aikana muotoiltiin yhteisiin tavoitteisiin ja näkemyksiin perustuva palvelulupaus, jota hyödynnetään jatkossa mm. markkinoinnissa.	Toteutunut ✓
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Kehitämme keskustan vetovoimaa.	Torin kunnostamisen yhteydessä kehitetään torin toiminnallisuutta.	Toritoiminnan kehittämissyöryhmä koordinoi toimintaa.	Uuden torin avajaisia vietettiin kesäkuussa. Kesän aikana torilla on järjestetty "teematoreja" eri toimijoiden järjestämänä mm. kylämarkkinat (lähi-ruokatori), ikäihmisten tori ja lasten tori.	Toteutunut ✓
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	Edistämme osaltamme kaupungin saavutettavuutta keskeisten liikenneväylien turvallisuutta ja palvelutasoa lisäämällä sekä lähijuna- ja muuta joukkoliikennettä kehittämällä.	Parannamme joukkoliikenteen vaikutettavuutta ja saavutettavuutta. Uudistamme paikallisliikenteen toteuttamista.	Tehdyt toimenpiteet ja käynnistetyt kokeilut	Junavuorojen lisäämiseksi on käyty neuvotteluja. Paikallisliikenne on kilpailutettu uudelleen keväällä ja uusi sopimuskausi kiinteillä reitillä ja aikatauluilla on alkanut elokuun alusta.	Toteutunut ✓

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Alkavien yrittäjien palveluita hyödyntäneet asiakkaat, kpl	86	99	40	64
Toimivien yrittäjien palveluita hyödyntäneet asiakkaat, kpl	480	850	300	495
Sijoittumispalveluiden asiakkaat, kpl	85	62	70	34
Sastamalan kaupungin järjestämät yritystulaisuudet, kpl	16	33	20	32
Työttömyysaste vuoden lopussa, %	7,2	7,1	6,0	9,0
Työmarkkinatuen kuntaosuus, €	741 009	446 880	550 000	620 021
Nuorten kesätyöllistämistuki, nuorten määrä	95	97	120	99

Tuloarviot ja määrärahat

<i>Konsernipalvelut</i>							
Nettositova (1000 €)	TP2022	TA2023	TA2023	Muutettu	Toteuma	Poikkeama	Tot. %
Sitovuustaso: toimintakate, netto*	-	-	muutokset	TA2023	2023	lopulliseen	2023
Toimintatuotot (+)	2 976	2 607	2	2 609	2 799	190	107,3 %
Valmistus omaan käyttöön (+)						0	
Toimintakulut (-)	-6 551	-6 589	-2	-6 591	-6 565	26	99,6 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-3 575	-3 982		-3 982	-3 766	216	94,6 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-19	-19		-19	-19	0	100,1 %
Vyörytykset ja muut laskennalliset erät (+/-)						0	
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-3 594	-4 001		-4 001	-3 785	216	94,6 %

Lisätiedot

Toimintatuottojen ylitys aiheutui ennakoitua suuremmista hallinnon sisäisistä eristä (erityisesti tietohallinto ja henkilöstöhallinto).

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaan

Ei olennaista vaikutusta.

Maankäyttö

Toimielin: Ympäristölautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Maankäyttöjohtaja Ilmari Mattila

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Maankäytön tehtävä on kaupungin yleis- ja yksityiskohtaisesta kaavoituksesta huolehtiminen sekä maankäyttö- ja rakennuslain mukainen rakentamisen valvonta, lupien myöntäminen ja rakentamiseen liittyvä neuvonta. Maankäyttö vastaa kaupungin maapolitiikan toteutuksesta eli maanhankinnasta, luovutuksesta ja tonttien muodostamisesta, mittauspalveluista ja kartoituksesta. Maankäyttö tuottaa ja ylläpitää tarpeellisia paikkatietoaineistoja kaupungin palvelutuotantoa ja kuntalaisten tarpeita varten. Sastamalan rakennusvalvonta vastaa yhteistyösopimuksen kautta myös Punkalaitumen kunnan rakennusvalvontatehtävistä.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2023

Vuonna 2023 yhtenä painopisteenä ovat olleet uusiutuvan energian tuotantoon liittyvät hankkeet, joita on ollut vireillä neljä: kaksi tuulivoimahanketta ja kaksi aurinkovoimahanketta. Kaavoituksen osalta asuntorakentamisen kaavoitusta on laadittu useille alueille: Häijään maisemakylään, Karkkuun, Kiikoisiin ja keskustan alueelle. Elinkeinotoiminnan kehittämiseen liittyvä meijerin alueen asemakaava valmistui alkuvuodesta 2023. Kaavassa osoitettiin liikerakentamisen lisäksi kaksi rantaan sijoitettavaa kerrostalotonttia. Meijerin hanke toteutuu kesällä 2024. Kaupunkimalli -hanke saatiin päätökseen kesällä 2023. Kaupunkimallihankkeeseen haettua valtiovarainministeriön rahoitusta ei käytetty täysimääräisesti, joka näkyy toimintatuottojen ja toimintakulujen poikkeamana tilinpäätöksessä.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen va- linta	Vastuualueen kau- punkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoin-	Sastamalan kytkemi-	Yhden uuden teolli-	Kaavoituksen	Vammalan aseman kehittä-	Toteutunut
tia asumi-	nen tiiviimmin Tam-	suusalueen ja yhden	edistyminen	tämishankkeeseen liittyvä	✓
seen ja	pereen työssäkäynti-	rautatieasemaan liitty-		Nuupalan rautatiealueen	
elämiseen	alueeseen. Asumi-	vän asemakaavan		asemakaavan muutos val-	
	seen ja elinkeinotoi-	valmistuminen ehdo-		mistui vuoden 2023 ai-	
	mintaan liittyvien	tusvaiheeseen vuo-		kana. Valtatien 11 lähei-	
	kaavojen laadinta	den 2023 loppuun		syyteen valmistui Maise-	
	Vammalan ja Karkun	mennessä.		makylien asemakaavoituk-	

	asemien sekä valta- teiden 11 ja 12 läheisyyteen.			sen 2-vaihe, jossa osoitettiin 36 pientalotonttia. 1,2 km:n päähän rautatieasemasta sijoittuvan Pikku-Italian pientaloalueen asemakaava on ollut nähtävillä ehdotuksena. Kaavaehdotuksessa on osoitettu 13 pientalotonttia.	
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Kaavoitetaan tontteja omannäköisen elämisen tarpeisiin (pientaloasumiseen koulujen ja rautatieasemien läheisyyteen sekä kerrostalotontteja keskustaan).	Yhden keskustan asuinaluekaavan ja yhden rautatieasemaan tukeutuvan asuinaluekaavan valmistuminen ehdotusvaiheeseen vuoden 2023 loppuun mennessä.	Kaavoituksen edistyminen	Kaavahankkeista valmistui Maisemakylän asemakaavoituksen 2-vaihe, jossa osoitettiin 36 pientalotonttia ja meijerin alueen asemakaava, jolla mahdollistettiin meijerin käyttö elinkeinoelämän tarpeisiin ja osoitettiin kaksi rantaan sijoittuvaa kerrostalotonttia.	Toteutunut ✓

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Rakennusluvut, kpl	235	169	200	163
Toimenpideluvat, kpl	92	129	130	100
Uudet asunnot, kpl	31	23	25	21
Uudet teollisuus- ja liiketilat, m ³	75 015	42 452	20 000	16 100
Myydyt omakotitalotontit, kpl	9	12	8	8
Varatut omakotitalotontit, kpl	14	22	12	10
Myydyt muut tontit, kpl	4	4	1	0
Varatut muut tontit, kpl	10	4	3	4

Tuloarviot ja määrärahat

Maankäyttö	TP2022	TA2023	TA2023 muutokset	Muutettu TA2023	Toteuma 2023	Poikkeama lopulliseen	Tot. % 2023
Nettositova (1000 €)							
Sitovuustaso: toimintakate, netto*	-	-					
Toimintatuotot (+)	700	1 040		1 040	652	-388	62,7 %
Valmistus omaan käyttöön (+)						0	
Toimintakulut (-)	-1 706	-2 151		-2 151	-1 700	451	79,0 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-1 006	-1 112		-1 112	-1 048	64	94,3 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-8	-28		-28	-21	7	75,8 %
Vyörytykset ja muut laskennalliset erät (+/-)						0	
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-1 014	-1 139		-1 139	-1 069	70	93,8 %

Lisätiedot

Perustelut poikkeamille on esitetty edellä toiminnan painopisteissä.

Toteutumätietojen vaikutus vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaan

Ei olennaista vaikutusta.

Ympäristöterveydenhuolto

Toimielin: Kaupunginhallitus / Ympäristöterveydenhuollon jaosto

Vastualueen vastuhenkilö: Ympäristöterveydenhuollon johtaja Hanna Anttila

Vastualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Ympäristöterveydenhuolto turvaa asukkaille terveellisen elinympäristön sekä hyvän ympäristön tilan ja ekologisesti kestävän kehityksen.

Toiminnan tarkoituksena on varmistaa, että asukkaat voivat hengittää, juoda ja syödä luottaen siihen, ettei heidän terveytensä ole uhattuna sekä liikkua terveellisessä, viihtyisässä ja virikkeitä antavassa ja ekologisesti kestävässä elinympäristössä.

Eläinten hyvinvoinnista ja eläinsuojelusta huolehditaan kokoaikaisesti eläinlääkäreiden päivystysrenkaan sekä valvonta-eläinlääkärien toimesta.

Vastualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2023

Vastuualue siirtyi konsernihallintoon vuoden 2023 alussa.

Elintarvikevalvonnan laitosvalvonta siirtyi oman henkilöstön suoritettavaksi.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen va- linta	Vastualueen kau- punkstrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elämiseen	Elinkeinonharjoitta- jien toimintaedelly- tysten turvaaminen ja elinympäristön ter- veellisyyden ylläpitä- minen.	Terveellinen elinym- päristö, puhdas vesi ja turvalliset elintarvik- keet. Elintarvikeval- vonnan riskin arvioin- nin mukaisten tarkas- tusten toteutuminen > 90 %.	Riskin arvioinnin mukaisten tarkas- tusten toteutumisen.	83 %	Toteutuu osittain
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elämiseen	Elinympäristön viih- tyisyyden edistämi- nen.	Virikkeellinen ja viih- tyisä elinympäristö. Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman riskin arviointiin perus- tuvien tarkastusten to- teutuminen > 70 %.	Riskin arvioinnin mukaisten tarkas- tusten toteutumisen.	67 %	Toteutuu osittain
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyy- destä	Maaseutuelinkeinon tuotannon turvaami- nen.	Seutukunnan tuotan- toeläinten hyvinvoin- nin ja terveyden tur- vaaminen, päivystys- velvoitteen 100 %:n toteutuminen.	Päivystysvelvoit- teen toteutuspro- sentti.	Kaksi arkipäivystystä jäi toteutumatta alu- eella 1 eli toteumapro- sentti oli 99,7. Vuosit- tainen päivystysten määrän tavoite on yh- teensä 730 vuoro- kautta, koska toiminta on jaettu kahdelle päi- vystysalueelle.	Toteutunut

Vastualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Myönnetyt ympäristöluvut ja yleisen ilmoitusmenettelyn mukaiset päätökset (suurin osa aiemmin ympäristöluvallisista siirtyi 1.2.2019 ilmoitusmenettelyn piiriin).	4	5	7	7

Tuloarviot ja määrärahat

<i>Ympäristöterveydenhuolto</i>	TP2022**	TA2023	TA2023 muutokset	Muutettu TA2023	Toteuma 2023	Poikkeama lopulliseen	Tot. % 2023
Nettositova (1000 €)							
Sitovuustaso: toimintakate, netto*	-	-					
Toimintatuotot (+)		980	171	1 152	1 250	98	108,5 %
Valmistus omaan käyttöön (+)						0	
Toimintakulut (-)		-1 724	-272	-1 996	-2 059	-63	103,2 %
Toimintakate, netto* (+/-)		-743	-101	-845	-810	35	95,8 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)						0	
Vyörytykset ja muut laskennalliset erät (+/-)						0	
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)		-743	-101	-845	-810	35	95,8 %

**Vuoden 2022 tilinpäätöksen toteuma-vertailuluvut sosiaali- ja terveystalouden toimialalla, ympäristöterveydenhuollon toimintakate netto 530 teur.

Lisätiedot

Elintarvikevalvonnan sekä terveydensuojeluvälön osalta tavoitteeseen ei päästy aiheutuen erityisesti henkilöstön sijaistajien sekä vuoden aikana sattuneiden poikkeustilanteiden, kuten ruokamyrkytystapaukseen sekä vesiepide-
mian, selvittämiseen käytetystä työajasta. Ympäristönsuojelun osalta tavoitteeseen ei päästy, sillä aikaa kului runsaasti yksittäisten ja laajojen ympäristölupien käsittelyyn.

Eläinlääkintähuollossa on ollut henkilöstövajausta ja tekijöitä ei ole saatu kaikkiin avoimiin virkoihin. Päivystykset on toteutettu osin sijaisjärjestelyin.

Toteutumatiotojen vaikutus vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaan

Ei vaikutusta taloussuunnitelmaan.

Kaupungin yhteiset erät

Toimielin: Kaupunginhallitus

Vastualueen vastuhenkilö: Jarkko Malmberg

Vastualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Vastuualueelle on koottu sellaiset tulo- ja menoerät, jotka eivät ole suoraan konsernipalvelujen tai maankäytön oman toiminnan tuottoja ja kuluja. Tällaisia eriä vuoden 2023 talousarviossa ovat;

- Maanmyynnistä aiheutuvat myyntivoitot ja –tappiot, nettotulo 300 000 euroa.
- Vastuualueella on 50 000 euron määrärahavaraus osallistuvaan budjetointiin ja 250 000 euron varaus erilliselvityksiä tai yhteishankintoja varten. Määrärahan käytöstä ja kohdennuksesta päätetään tarkemmin talousarviovuoden aikana
- Sote-uudistuksen yhteydessä kaupungille jääviin sote-menoihin (tilinpäätöstyöt ja muut toiminnan päättämiseen liittyvät kulut) on varattu 250 000 euroa.

Vastualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2023

Maanmyyntejä ei toteutunut suunnitellusti, myyntivoittoja kertyi vain noin 111 000 euroa ja myyntitappioita noin 44 000 euroa, nettotulo noin 66 000 euroa.

Osallistuvan budjetoinnin määräraha toteutui, mutta hankkeiden loppuunsaattaminen siirtyi osittain vuodelle 2024.

Sote-uudistukseen liittyviin kaupungin sote-menoihin kului nettona noin 110 000 euroa.

TE2024-uudistukseen valmisteluun kului noin 28 000 euroa, muut Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen kunnat maksoivat oman osuutensa valmistelukuluista.

Muihin yhteisiin eriin on kirjattu digitieläkartan laatimisesta noin 13 000 euroa ja henkilöstön palkitsemiseen liittyvä varaus 90 000 euroa.

Tuloarviot ja määrärahat

Kaupungin yhteiset erät	TP2022	TA2023	TA2023	Muutettu	Toteuma	Poikkeama	Tot. %
Nettositova (1000 €)			muutokset	TA2023	2023	lopulliseen	2023
Sitovuustaso: toimintakate, netto*	-	-					
Toimintatuotot (+)	491	300	-200	100	236	136	235,7 %
Valmistus omaan käyttöön (+)						0	
Toimintakulut (-)	-130	-550	22	-528	-460	68	87,1 %
Toimintakate, netto* (+/-)	361	-250	-178	-428	-224	204	52,3 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-17	-17		-17	-268	-251	1 576,6 %
Vyörytykset ja muut laskennalliset erät (+/-)						0	
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	344	-267	-178	-445	-492	-47	110,6 %

Lisätiedot

Toteumatietoja on kirjattu edelle toiminnan painopisteisiin.

Toteumatietojen vaikutus vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaan

Ei olennaista vaikutusta.

9.1.3 SIVISTYSTOIMI

Toimialan vastuhenkilö: Kasvatusjohtaja Pekka Kares

Toimialan tehtäväkaavio

Toimialan päätehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Sivistystoimeen kuuluvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja elämänlaadun vastualueet. Toimialan tehtävänä on tuottaa kasvatus-, opetus- ja koulutus- ja vapaa-ajan palveluita elinikäisen oppimisen ja kehittymisen tukemiseksi. Päätaavoitteena on toimivan ja taloudellisen peruspalveluverkoston avulla edistää ja vahvistaa kuntalaisten elämänhallintaa. Tavoitteen toteuttamisessa huomioidaan uudet tuottavuutta parantavat innovaatiot ja hyödynnetään laajan kolmannen sektorin mahdollisuudet. Keskeisintä on kuntalaisten omaehtoisen toiminnan aktivointi osallisuutta ja yhteisöllisyyttä hyödyntäen.

Toimialan katsaus vuoteen 2023

Vuosi 2023 oli kokonaisuutena paluuta arkeen koronapandemian jälkeen. Sivistyspalveluiden osalta toiminnalliset tavoitteet saavutettiin pääosin kiitettävästi. Keskeisin muutostekijä toiminnan osalta oli varhaiskasvatuspalveluiden tarpeen merkittävä kasvu, josta aiheutui ennakoimaton palvelutarpeen ja kustannusten lisääntyminen. Taustalla oli valtakunnallinen tavoite osallistumisasteen nostamisesta ja sitä tukeva varhaiskasvatusmaksujen alentaminen. Kaikilla vastualueilla toteutettiin merkittävää strategian mukaista palveluiden kehittämistä osaltaan myös ulkopuolisen hankerahoituksen turvin. Sivistyspalveluiden mittava investointiohjelma käynnistyi Mouhijärven yhteiskoulun rakennushankkeella. Uusi oppimisympäristö otetaan käyttöön loppuvuodesta 2024.

Sopeutusohjelman 2020-2023 toteuma

Toimialan maksut ja taksat on päivitetty.

Varhaiskasvatuksessa sopeutusohjelman ensimmäisen vuoden aikana tehdyt säästötoimenpiteet on kasvaneesta palvelutarpeesta johtuen jouduttu purkamaan (palveluverkon supistaminen ja henkilöstön vähentäminen). Harjukadun ryhmäperhepäiväkodin lakkauttamista keskustan alueella ei ole voitu tehdä. Lisäksi uusia ryhmiä on perustettu vastaamaan palvelutarpeeseen.

Perusopetuksen tuntikehysvähennys oppilasmäärän laskun myötä vuodesta 2020 vuoteen 2023 oli 171 vuosiviikkotuntia. Tämä sisältää toiminnallisen yhteistyön lukion ja perusopetuksen kehittämisen (yhteiset opettajat). Toimet tuntikehysten

leikkaamiseksi on tehty suunnitelman mukaisesti (yhdysluokat, yläkoulujen tuntikehyksen leikkaaminen). Maahanmuuttajaoppilaiden määrä vaati kuitenkin uusien opetusryhmien perustamista ja suomen kielen opetuksen lisäämistä. Lisäksi oppilaiden tuen tarpeen lisääntyminen mm. koronan seurauksena ja maahanmuuttajien tuen tarpeen vuoksi on lisännyt koulunkäynninohjaajien tarvetta. Sylvään ja Äetsän yhdistymisen aikataulun muutos siirsi hallinnon ja opetuksen kustannusten sopeuttamista siltä osin. Myös Marttilan koulun lakkauttaminen siirtyi eteenpäin. Edellä mainituista syistä johtuen sopeutus ei ole toteutunut suunnitelman mukaisesti. Hankerahoitus korjasi tilannetta osaltaan ja maahanmuuttajaopetuksen valtionosuudet korjaavat tilannetta takautuvasti.

Lukiokoulutuksen markkinointia on tehostettu etenkin nuorten suosimassa sosiaalisessa mediassa. Veto- ja pitovoiman vahvistamiseksi käynnistetään shakkilinja, joka on saanut hyvin näkyvyyttä. Strategisista valinnoista on keskitytty etenkin hyvinvointiin. Vammalan lukio on pärjännyt hyvin lukiovertailussa, mikä on tuonut myönteistä näkyvyyttä mediassa.

Kulttuuripalveluiden avustuspäärahasta Suomen kirjainstituutin säätiölle vähennettiin 10 000 e/v ajalla 2021-2023.

Kirjastopalveluiden järjestämisestä laadittiin kokonais selvitys vuonna 2021. Selvityksen pohjalta kehitettiin Karkun kirjastoon uudenlainen yhteisöllinen toimintamalli. Omatoimiaikana ja tapahtumien aikaan käytössä on lainaus- ja palautusautomaatti. Vastaava toimintamalli aloitetaan Kiikan kirjastossa keväällä 2024. Pääkirjastossa otettiin käyttöön omatoimiasiointi 2/2022.

Liikunta- ja nuorisopalvelut yhdistettiin, jolla saavutettiin henkilöstöresurssin väheneminen. Avustuspäärahat suhteutettiin asukasluvun mukaisesti ja rantasaunoista (Aurajärvi, Putaja, Kiimajärvi) luovuttiin v. 2022.

Opistojen hallinnot yhdistettiin 1.8.2021. Sastamalan Opiston opetustunteja vähennettiin 1000 t/v vuosina 2021-2023.

Sopeutusohjelman vuositason kustannusvaikutustavoite oli 1,2 milj. euroa, josta pysyvänä kustannusvaikutuksena toteutuu 740.000 euroa vuodessa.

Vuoden 2023 sote-uudistuksen vaikutukset toimialalla

Pirkanmaan hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa vuonna 2023 heijastukset sivistystoimen palveluihin ovat kohdistuneet erityisesti opiskeluhoollon järjestämisen vaikeuksiin henkilöstöresurssin puuttuessa. Uudessa tilanteessa myös aiemmin kehitetyt hyvät ja toimivat paikalliset käytännöt ja toimintatavat ovat murroksessa ja edellyttävät tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Esimerkkeinä muista palveluiden saatavuusongelmista ovat mm:

-Mielenterveyspalveluiden saatavuushaasteista johtuen nuoria on akuuteissa tilanteissa ohjattu kiirevastaanotolle ja järjestöjen palveluiden piiriin.

-Pirkanmaan hyvinvointialue on karsinut mm. liikunnan ryhmätoimintojaan. Aiemmin sote-palveluiden piirissä olleita asiakkaita ohjautui kaupungin liikuntapalveluiden ryhmiin ja yksilöasiakkaiksi.

-Hyvinvointialueella tehdyt muutokset sosiaalipalvelujen henkilöstö- ja organisaatioon vaikuttivat siten, että hyvinvointilähteen pilotointi keskeytyi.

Sote-uudistuksessa sivistystoimesta siirtyi kustannuksia hyvinvointialueelle 0,5 milj. euroa netto.

Arvio tulevasta kehityksestä

Seuraavien vuosien osalta keskeistä on yhteisen tilannekuvan luominen tulevasta kehityksestä ja päämäärästä, jota tavoitellaan. Kokonaisuuteen vaikuttaa yhtä aikaa monta tekijää: vähenevä lapsimäärä syntyvyyden jäädessä tasolle 140 syntyvää lasta vuositasolla, yleinen taloustilanne ja tulevat leikkaukset kuntatalouteen myös Sastamalan osalta, Sastamalan velkamäärän kasvu mittavasta investointiohjelmasta johtuen, pula osaavasta työvoimasta myös sivistyspalveluissa, laadukkaan palvelutason saavuttaminen pienten palveluyksiköiden palvelukentässä. Tässä tilanteessa menestyminen tulevissa haasteissa edellyttää siis yhteistä tilannekuvaa.

Varhaiskasvatus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Varhaiskasvatusjohtaja Jarmo Korhonen

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota laadukasta opetusta, hoitoa ja kasvatusta varhaiskasvatuskäisille lapsille. Varhaiskasvatus tarjoaa myös perusopetuslain (628/1998) mukaista esiopetusta esiopetusikäisille lapsille. Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikka järjestetään kaikille halukkaille varhaiskasvatus- ja perusopetuslain mukaan. Varhaiskasvatus ja esiopetus perustuvat yhteistoimintaan lasten vanhempien kanssa ja osallisuutta vahvistetaan uuden Varhaiskasvatuslain (540/2018) ja esiopetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Varhaiskasvatus vastaa lasten kotihoidon- ja yksityisenhoidon tuesta, yksityisen palvelutuotannon palvelusetelipäätöksistä sekä toiminnan valvonnasta sääntökirjan mukaan sekä muille kunnille myytävistä ja muilta kunnilta ostettavista varhaiskasvatuspalveluista.

Varhaiskasvatus toteuttaa vuosina 2021-2024 valtakunnallista kaksivuotista esiopetuskokeilua kahdessa esiopetusyksikössä.

Sastamalan varhaiskasvatussuunnitelma on johdettu valtakunnallisista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on juridisesti velvoittava asiakirja ja se toimii henkilöstön yhteisenä työvälineenä ja linjaa varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan. Asiakirja varmistaa toiminnan yhtenäisyyden ja lasten ja heidän perheidensä tasavertaisuuden.

Vuoden 2023 alkaessa varhaiskasvatuksen palveluverkko muodostuu 11 kunnallisesta päiväkodista, 10 koulujen yhteydessä toimivasta esiopetusryhmästä, kahdesta ryhmäperhepäiväkodista ja 23 ohjatussa perhepäivähoidossa työskentelevästä perhepäivähoitajasta. Lisäksi Sastamalassa on kolme yksityistä päiväkotia ja yksittäisiä yksityisiä perhepäivähoitajia. Yksityinen palvelu on kunnallista palvelua täydentävää palvelua ja se lisää asiakkaille valinnan vaihtoehtoja. Yksityisten päiväkotien palveluissa käytetään palveluseteliä.

Varhaiskasvatuksen palveluiden ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan laatu varmistetaan panostamalla henkilöstön kouluttautumiseen, osallistumalla valtakunnalliseen kehittämistyöhön sekä työtä tukeviin verkostoihin. Tukea tarvitsevien lasten mahdollisuutta osallistua ja oppia toisten kanssa tuetaan yksiköissä neljän varhaiskasvatuksen erityisopettajan avulla kolmiportaisen tuen käytänteillä. Lisäksi esiopetusikäisten tuen tarpeeseen vastataan yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Varhaiskasvatus on osa perhepalveluverkosta. Henkilöstön työhyvinvointiin ja työkyvyn ylläpitämiseen kiinnitetään huomiota.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2023

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminnassa painottuivat arjen liikunnallistamisen vakiinnuttaminen, digitaitoihin pehryminen sekä kolmiportaisen tuen prosessien ja toteuttamisen juurruttaminen

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen va- linta	Vastuualueen kau- punkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Osaamista tulevaisuu- den teki- jölle	Ajantasaiset kasvua ja oppimista tukevat ympäristöt	TVT-strategian jal- kauttaminen jatkuu. Sähköiseen oppimis- ympäristöön perehty- minen ja käyttöönoton suunnittelu	Älytauluja on han- kittu esiopetusyksiköihin ja henkilöstö perehdytetty laittei- den käyttöön. NIDE-ympäristön käyttöönoton suun- nitelman tekeminen ja henkilöstön kou- luttaminen NIDE- ympäristön käyt- töön.	Hankinnat ja perehdy- tykset yksiköihin on tehty. NIDE-ympäristön käy- tön tarkastelua var- haiskasvatuksen ja esiopetuksen näkökul- masta on tehty	Toteutunut ✓

Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Perheiden hyvinvointia tukevien palvelujen kehittäminen	Lapset puheeksi -menetelmän käyttöönotto	On koulutettu Lapset puheeksi -menetelmän kouluttajia ja laajennettu koulutusta muuhun henkilökuntaan. On aloitettu Lapset puheeksi -keskustelujen pitäminen	Varhaiskasvatuksen vastuualueelta on koulutettu menetelmän kouluttajia ja menetelmäkoulutukset ovat käynnistyneet suunnitellusti	Toteutunut
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistäminen	Hyvinvointialueen opiskelualueen toimijoiden kanssa suunnitellaan ja kuvataan yhteistyömallit.	Toimintatavat ja käytännöt hyvinvointialueen opiskelualueen toimijoiden kanssa on suunniteltu ja kuvattu.	Toimintatapoja ja käytänteitä lähdettiin tarkastelemaan yhdessä hyvinvointialueen kanssa. Vastinparien ja yhteistyötahojen nimeämisessä ja koossaamisessa on ollut viivettä	Toteutuu osittain

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
0-7v ikäluokka 31.12.	1 292	1 213	1 242 (21.9)	1 152
Niistä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, ostopalveluiden piirissä, palvelusetelillä ja esiopetuksessa.	805	869	780	853
Esiopetusikäisten ikäluokka (+ 2-vuotinen esiopetus)	260	212 (+38 2v-eo)	200 (+ 40 lasta 2v-eo)	202
Lasten kotihoidontuen piirissä + osittainen hoitoraha	165 + 43	149 + 78	147 + 49	116 + 67
Yksityishoidon tuen piirissä + palvelusetelien määrä	6 + 100	6 + 152	6 + 150	5 + 123

Tuloarviot ja määrärahat

<i>Varhaiskasvatus</i>	TP2022	TA2023	TA2023	Muutettu	Toteuma	Poikkeama	Tot. %
Nettositova (1000 €)			muutokset	TA2023	2023	lopulliseen	2023
Sitovuustaso: toimintakate, netto*	-	-					
Toimintatuotot (+)	1 254	802		802	1 061	259	132,3 %
Valmistus omaan käyttöön (+)						0	
Toimintakulut (-)	-13 707	-13 354	-450	-13 804	-15 067	-1 263	109,2 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-12 452	-12 551	-450	-13 001	-14 006	-1 005	107,7 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-13	-10		-10	-18	-8	189,9 %
Vyörytykset ja muut laskennalliset erät (+/-)						0	
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-12 465	-12 561	-450	-13 011	-14 025	-1 014	107,8 %

Lisätiedot

Varhaiskasvatuspaikkojen lisääminen aiheutti lisäkustannuksia henkilöstökustannuksiin, siivous- ja ruokapalveluiden kustannuksiin ja tilakustannuksiin. Sairauspoissaolojen valtava määrä lisäsi sijaiskustannuksia ja työterveyshuollon kustannuksia.

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaan

Palvelutarve huomioitu talousarviovalmistelun tilanteen mukaisesti, muutoksiin ei määrärahojen osalta ole varauduttu.

Perusopetus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Kati Heikkilä

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Perusopetuksen vastuualueen tehtävä on perusopetuslain mukaisen opetuksen järjestäminen oppivelvollisuusikäisille Sastamalassa asuville lapsille ja nuorille. Perusopetuksella on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa oppilaille jatko-opintokelpoisuuden. Opetus järjestetään valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden sekä paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Opiskeluhuollon palveluista koulukuraattoripalvelut, koulupsykologipalvelut sekä kouluterveydenhuolto siirtyivät tammi-kuussa 2023 hyvinvointialueen toiminnoiksi. Monialainen yhteistyö toteutuu osana perhepalveluverkoston toimintaa.

Perusopetusta annetaan Sastamalassa vuoden 2023 alkaessa 14 koulussa, joista 11 on alakouluja, kaksi yläkouluja ja yksi yhtenäiskoulu (vl 1–9). Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 12 koululla. Varhaiskasvatus vastaa esiopetuksesta. Esiopetuksen ja esiopetusta täydentävän päivähoidon järjestämisessä sekä esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheessa tehdään tiivistä yhteistyötä. Erityisopetusta järjestetään osa-aikaisena erityisopetuksena ja pienryhmäopetuksena. Sastamalan perusopetuksessa järjestetään joustavaa perusopetusta (JOPO) 7.–9. luokan oppilaille, joiden oppivelvollisuuden suorittaminen on vaarassa esimerkiksi heikon opiskelumotivaation tai runsaiden poissaolojen vuoksi. Vaa- tivan erityisen tuen tukiluokat (alakoulun ja yläkoulun luokat) vastaavat tuen tarpeeseen niiden oppilaiden kohdalla, jotka eivät edes vahvoin tukitoimenpitein muuten selviydy koulussa ja jotka tarvitsevat monipuolista tukea.

Laadukkaat ja ajantasaiset perusopetuksen palvelut turvataan huolehtimalla henkilöstön täydennyskoulutuksesta, ole- malla mukana valtakunnallisessa kehittämistyössä ja turvaamalla hyvät oppimisympäristöt. Tuen järjestämisellä ja oppi- lashuollolla vahvistetaan kaikkien oppilaiden mahdollisuutta oppia.

Vuoden 2023 opetuksen kehittämisen painopisteitä ovat mm. lukutaidon vahvistaminen, tv:n opetuskäytön kehittäminen, sitouttava kouluyhteistyö ja systeeminen työote. Monipuolisella kerhotoiminnalla tuetaan oppilaiden harrastusmahdolli- suuksia.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2023

Perusopetuksen opetuksen painopisteiden osalta edettiin suunnitelman mukaisesti vahvistaen lukutaitoa, kehittämällä tieto- ja viestintäteknologian opetuskäyttöä sekä sitouttavaa kouluyhteistyötä ja systeemistä työotetta. Maahanmuuttaja- oppilaiden opetusta koordinoitiin ja järjestettiin valmistavana opetuksena sekä opetuksena lähikouluissa. Hyvinvointialu- een kanssa kehitettiin toimintamalleja ja luotiin rakenteita yhteistyölle.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen va- linta	Vastuualueen kau- punkstrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Osaamista tulevaisuu- den teki- jölle	Ajantasaiset ja oppi- mista tukevat oppi- misympäristöt.	TVT-strategian jal- kauttaminen jatkuu. Oppilaskohtaiset tieto- koneet otetaan käyt- töön. Sähköisten oppi- misympäristöjen kehittä-	Oppilaskoneet hankittu ja otettu hankintasyklin mukaisesti käyt- töön.	Oppilaskoneet hankit- tiin hankintasyklin ja tv- strategian (tieto- ja viestintäteknologia) mu- kaisesti 3. ja 7. luokka- laisille.	Toteutunut

		täminen ja pedagogi- nen hyödyntäminen jatkuu.	NIDE-oppimisympäristöä kehitetty ja otettu aktiivisesti käyttöön. Henkilöstöä koulutettu tvt:n opetus- käyttöön. Luotu toimintamalleja sähköisten oppimisympäristöjen hyödyntämiseen.	NIDE-oppimisympäristöä kehitettiin ja otettiin aktiivisesti käyttöön opetuksessa. Henkilöstöä koulutettiin ja ohjattiin tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytössä. Luotiin yhteisiä toimintamalleja tvt:n opetus- käyttöön ja päivitettiin tvt-opetussuunnitelma.	
Hyvinvointia asumi- seen ja elämiseen	Hyvinvointia tukevat asiakaslähtöiset palvelut	Sitouttavan koulu- yhteistyön kehittäminen. Koulupoissaoloihin reagoiminen ja läsnäolon tukemisen vahvistaminen. Monialaisen yhteistyön kehittyminen ja systeemisen työotteen soveltamisen tehostaminen.	Henkilöstöä on koulutettu sitouttavaan koulu- yhteistyöhön ja sitouttavan koulu- yhteistyön toimintamallit on otettu käyttöön kaikissa kouluissa. Mallit koululäsnäolon tukemiseen ja poissaolojen reagoimiseen on päivitetty. Systeemiseen työotteeseen on koulutettu ja sitä sovelletaan perustyössä sekä monialaisessa yhteistyössä.	Henkilöstöä koulutettiin sitouttavaan koulu- yhteistyöhön ja sitouttavan koulu- yhteistyön toimintamallit otettiin käyttöön kaikissa kouluissa. Mallit koululäsnäolon tukemiseen ja poissaolojen reagoimiseen päivitettiin ja opetussuunnitelma uudistettiin tältä osin. Systeemiseen työotteeseen järjestettiin koulutusta ja ohjausta. Työotetta sovelletaan perustyössä sekä monialaisessa yhteistyössä.	Toteutunut ✔
Osaamista tulevaisuuden teki- jölle	Hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistäminen	Hyvinvointialueen opiskelu- huollon toimijoiden kanssa suunnitellaan ja kuvataan yhteistyömallit.	Toimintatavat ja käytännöt hyvinvointialueen opiskelu- huollon toimijoiden kanssa on suunniteltu ja kuvattu.	Toimintatapoja ja käytäntöjä hyvinvointialueen opiskelu- huollon toimijoiden kanssa on tarkasteltu ja kehitetty yhteistyössä. On sovittu esimerkiksi poissaoloihin puuttumisen toimintamalleista ja oltu mukana hankkeessa, jossa on valmisteltu Pirkanmaan yhteisöllisen opiskelu- huollon käsikirja. Rakenteita yhdyspintatyöhön on luotu ja kehitetään edelleen. Hyvinvointialueen toimijat on kutsuttu yhteisiin paikallisiin työryhmiin ja nimetty vastaavasti kaupungin osallistujat alueellisiin yhteistyöryhmiin. Hyvinvointialueen rekrytointihaasteet koulupsykologitehtäviin ja	Toteutuu osittain ☐

				joihinkin kouluterveydenhuollon tehtäviin ovat vaikuttaneet käytännön yhteistyöhön ja oppilaiden saamaan yksikkökohtaiseen opiskeluhooltoon. Yhteistyön ja toimintamallien kehittäminen jatkuu aktiivisesti.	
--	--	--	--	--	--

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Sastamalan oppilaskohtaiset kustannukset (ilman sairaalaopetusta ja vammaisopetusta)	9 833	10 220	9 900	10 968
Oppilasmäärä vl 1-6 (20.9.)	1 528	1491	1 424	1 448
Oppilasmäärä vl 7-9 (20.9.)	842	816	771	792
Oppilasmäärä perusopetus yht.	2 370	2 307	2 195	2 240
Opetusryhmien keskikoko vl 1-6	14,72	14,43	14	14
Opetusryhmien keskikoko vl 7-9	15,40	15,05	15	15

Tuloarviot ja määrärahat

<i>Perusopetus</i>	TP2022	TA2023	TA2023 muutokset	Muutettu TA2023	Toteuma 2023	Poikkeama lopulliseen	Tot. % 2023
Nettositova (1000 €)							
Sitovuustaso: toimintakate, netto*	-	-					
Toimintatuotot (+)	1 619	1 554		1 554	2 354	800	151,5 %
Valmistus omaan käyttöön (+)						0	
Toimintakulut (-)	-26 218	-27 259	-320	-27 579	-27 862	-283	101,0 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-24 600	-25 705	-320	-26 025	-25 508	517	98,0 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-27	-19		-19	-23	-4	120,4 %
Vyörytykset ja muut laskennalliset erät (+/-)						0	
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-24 626	-25 724	-320	-26 044	-25 531	513	98,0 %

Lisätiedot

Toimintatuotoissa arvioitiin kotikuntakorvausten osuutta lastensuojeluperustaisen laskutuksen osalta toteutumaa vähäisemmäksi. Myös hyvinvointialueelta laskutettava osuus kehitysvammaisten oppilaiden loma-ajanhoidosta ja aamu- ja iltapäivähoidosta oli ennakoitua suurempi. Kuluissa henkilöstön sijaistarve oli hieman ennakoitua suurempi. Onnistunut koulukuljetuskilpailutus vaikutti osaltaan palvelujen ostojen säästöön.

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaan

Maahanmuuttajien epävarma tilanne vaikuttaa opetuksen järjestämiseen sekä ennakkoinnin vaikeuteen resurssien osalta. Valtionosuudet maahanmuuttajien opetuksesta tulevat takautuvasti. Hyvinvointialueen rekrytointivaikeudet opiskeluhoollon palveluissa ja erikoissairaanhoidon jonotilanne heijastuvat osaltaan oppilaiden tuen tarpeeseen. Tuen tarpeen kasvu lisää opetushenkilöstön ja opetuksen tarvetta (esim. erityisopetus, koulunkäynninohjaajat ja tukiopetus). Välttämättömät oppimateriaali- ja oppikirjakulut ovat kasvaneet hintojen nousun myötä. Jos sijaistarve jatkuu nykyisellään, henkilöstökulut tulevat ylittymään.

Lukiokoulutus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Rehtori Leeni Kirvesmäki

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Lukiokoulutus jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen ja riittävien valmiuksien antaminen jatko-opintoihin ja työelämään. Sastamalan lukiokoulutus tarjoaa monimuotoisia lukio-opintoja nuorille. Lisäksi Vammalan lukio tarjoaa lukio-opintoja ammatillisessa koulutuksessa oleville kahden tai kolmen tutkinnon suorittajille. Myös Vammalan lukion perusvaltionosuudella rahoitettava lentopallon valmennuslinja on osa opiskelumahdollisuuksien laaja-alaisuutta. Lukiokoulutuksessa edistetään kaikkien urheilijoiden tavoitteellisen urheilu-uran ja lukio-opintojen yhdistämistä erityisellä opintosuunnitelmalla.

Vammalan lukio on laadukas yleislukio, jonka tavoitteena on taata opiskelijoilleen hyvät lähtökohdat jatko-opintoihin ja työelämään. Laadukkaana opetuksen lisäksi toiminnassa kiinnitetään huomiota tulevaisuuden työelämässä vaadittuihin itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitoihin. Kansainvälinen toiminta on suunnitelmallista, aktiivista ja jatkuvaa. Lukio-koulutuksessa tehdään aktiivista yhteistyötä korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa.

Vammalan lukio tarjoaa niin laajat opiskelumahdollisuudet, ettei opiskelijan tarvitse hakeutua suurempien kaupunkien lukioihin. Kaikki valtakunnalliset pakolliset ja syventävät lukiokurssit tai valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot tarjotaan lähiopetuksena opiskelijoille vuosittain tai ainakin kerran lukio-opintojen aikana. Vammalan lukion toiminnassa korostuu kansainvälisyys.

Laadukkaat ja ajantasaiset lukiokoulutuksen palvelut turvataan huolehtimalla henkilöstön täydennyskoulutuksesta, seuraamalla valtakunnallista kehittämistyötä ja turvaamalla hyvät oppimisympäristöt sekä riittävän laaja opetustarjonta.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2023

Toiminnassa on painottunut laadukas ja ajantasainen lukiokoulutus. Opetustarjonta on voitu pitää monipuolisena. Valtakunnalliset ja paikalliset valinnaiset opinnot ovat toteutuneet niin, että opiskelijoille on voitu tarjota monipuolisesti opintoja. Hanketyön avulla on vahvistettu paikallisesti niitä teemoja, joita hallitusohjelman mukaan edistetään valtakunnallisesti. Sastamalan kaupunki on vastannut seutukaupunkiverkoston lukioiden yhteishankkeen koordinoinnista.

Hyvinvointityötä on vahvistettu tiiviillä yhteistyöllä hyvinvointialueen opiskeluhoitopalveluiden ja toisen asteen koulunurisotyön kanssa. Turvallisuusteemaisella TurvaX-hankkeella, jota koordinoi Saskyn lukiokoulutus, on vahvistettu oppilaitosturvallisuutta.

Syksystä 2023 alkaen kaikkien vuosikurssien opiskelijat ovat olleet oppivelvollisia, joille valmistumisen kannalta välttämättömät opiskeluvälineet ja oppimateriaalit ovat ilmaisia. Syksyllä 2023 aloittanut vuosikurssi oli selvästi arvioitua suurempi, minkä takia opetusta järjestettiin syyslukukaudella 2023 suunniteltua enemmän.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen va- linta	Vastuualueen kau- punkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elämiseen	Hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistäminen	Monialaisen yhteistyön kehittäminen ja systeemisen työotteen vahvistaminen. Oppilaitosturvallisuuden vahvistaminen: turvallisuuden vuosikellon laatiminen ja oppilaitoksen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden vahvistaminen.	Henkilöstöä on koulutettu systemaattiseen työotteeseen Lukiolle on laadittu turvallisuuden vuosikello. Oppilaitosyhteisöä on perehdytetty turvallisuusasioihin.	Henkilöstöä on perehdytetty turvallisuusasioihin, etenkin sosiaalisen ja psykologisen turvallisuuden näkökulmasta. Turvallisuuden vuosikello on suunniteltu Saskyn lukiokoulutuksen koordinoimassa yhteistyöhankkeessa.	Toteutunut ✓

				Monialaista yhteistyötä on kehitetty opinto-ohjauksen, erityisopetuksen ja opiskeluhuollon yhteistyön säännöllisissä tapaamisissa.	
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Tulevaisuustaitojen ja urasuunnittelun vahvistaminen	Vammalan lukiossa on uravarjostuspäivä osana opinto-ohjausta. Opiskelijoiden tulevaisuustaitoja vahvistetaan.	Opiskelijat ovat päässeet uravarjostuspäivään ja urasuunnittelutaitoja on vahvistettu. Opiskelijoille on järjestetty tulevaisuusaiheisia tilaisuuksia.	Opiskelijat ovat osallistuneet uravarjostuspäiviin. Opiskelijat ovat osallistuneet turvallisuutta käsitteleviin työpajoihin. Opiskelijoilla on ollut mahdollisuus osallistua turvallisuusaiheisen ryhmänohjausmateriaalin suunnitteluun. Turvallisuusaiheita on käsitelty myös välitunti-toiminnassa, esimerkiksi infokioskilla.	Toteutunut
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistäminen	Hyvinvointialueen opiskeluhuollon toimijoiden kanssa suunnitellaan ja kuvataan yhteistyömallit.	Toimintatavat ja käytännöt hyvinvointialueen opiskeluhuollon toimijoiden kanssa on suunniteltu ja kuvattu.	On oltu mukana hankkeessa, jossa on valmisteltu Pirkanmaan yhteisöllisen opiskeluhuollon käsikirja. Paikallisia yhteistyömalleja on kehitetty opiskeluhuollon toimijoiden kanssa. Opiskeluhuollon toimijoiden ja opetushenkilöstön väliseen yhteistyöhön on luotu paikallisia käytäntöjä.	Toteutunut

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Opiskelijat, nuorten lukiokoulutus	296	289	285	267
Opiskelijat, aikuisten lukiokoulutus	1	0	0	0
Opiskelijat, ammattilukio	6	7	10	7
Opiskelijat, muut aineopiskelijat	5	4	0	0
Kustannukset e / opiskelija (ei aineopiskelijat, sis. kaikki kulut)	7 865	8 917		9 620
Kustannukset e / opiskelija (ilman toisen asteen opiskeluhuollon kustannuksia)	7 664	8 390	8 800	9 440

Tuloarviot ja määrärahat

<i>Lukiokoulutus</i>	TP2022	TA2023	TA2023 muutokset	Muutettu TA2023	Toteuma 2023	Poikkeama lopulliseen	Tot. % 2023
Nettositova (1000 €)							
Sitovuustaso: toimintakate, netto*	-	-					
Toimintatuotot (+)	203	208		208	332	124	159,3 %
Valmistus omaan käyttöön (+)						0	
Toimintakulut (-)	-2 915	-2 814	-20	-2 834	-2 903	-69	102,4 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-2 712	-2 606	-20	-2 626	-2 571	55	97,9 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-16	-22		-22	-21	1	94,3 %
Vyörytykset ja muut laskennalliset erät (+/-)						0	
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-2 727	-2 628	-20	-2 648	-2 592	56	97,9 %

Lisätiedot

Vuoden aikana Servin asiakasmaksuihin tulleita korotuksia ei ole voitu ottaa huomioon suunnitelmavaiheessa. Opiskelijamäärän kehityksessä näkyy aloittavien vuosikurssien vaihtelu. Vuoden 2023 opiskelijamäärää laskee vuonna 2021 aloittaneiden huomattavasti muita vuosia pienempi vuosikurssi. Toisaalta syksyllä 2023 aloittanut vuosikurssi oli edellisiin vuosiin verrattuna suhteellisen suuri, joten opetusta jouduttiin järjestämään ennakoitua enemmän.

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaan

Lukiokoulutuksen opiskelijakohtaisen kustannuksen nousu vakiintuu, kun jatkossa kaikki lukiolaiset ovat oppivelvollisia. Aloittavan vuosikurssin opiskelijamäärän vuosittaiseen vaihteluun pyritään reagoimaan mahdollisimman kustannustehokkaasti. Koska opiskelijamäärä on syntyvyystilastojenkin näkökulmasta tulevaisuudessa laskeva, otetaan tämä huomioon henkilöstösuunnittelussa.

Elämänlaatu

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Kasvatusjohtaja Pekka Kares

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Elämänlaadun vastuualueen tehtävänä on järjestää ja mahdollistaa kuntalaisille vapaa-aikapalveluita, jotka luovat pohjaa henkiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin sekä tukevat kasvua, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Toiminta ulottuu kaikkiin ikä- ja väestöryhmiin. Lasten ja nuorten palveluiden osalta vastuualueen toiminta on keskeinen osa perhepalveluverkostoa.

Sastamalan musiikkiopisto tuottaa laadukkaita musiikinopetuspalveluja fokuksen ollessa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaisessa opetuksessa. Sastamalan Opisto tuottaa laadukkaita vapaan sivistystyön palveluita tarjoten kuntalaisille monipuolisia mahdollisuuksia vapaa-ajanviettoon ja elinikäiseen oppimiseen.

Kirjasto- ja tietopalveluja tarjotaan kirjastolain (1492/2016) 6 §:n mukaan: tarjotaan pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpidetään monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistetään lukemista, kirjallisuutta ja yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua, tarjotaan tietopalvelua ja ohjausta tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon sekä tarjotaan tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.

Liikunta- ja nuorisopalveluiden tehtävänä on liikuntalaissa (390/2015) määriteltyjen tehtävien toteuttaminen paikallisella tasolla (liikuntalaki 1.6.2015/390) ja tuottaa monipuolista ennaltaehkäisevää toimintaa ja kasvatuksellisia palveluita lapsille ja nuorille huomioiden heidän kehitystasensa. Painopistealueena ovat liikuntapaikkojen hoito- ja kunnossapito sekä rakentaminen, terveysliikuntaohjelman ja liikuntaneuvolatoiminnan toteuttaminen, ohjatun liikuntatoiminnan järjestäminen (lapset, nuoret, aikuiset, ikäihmiset), soveltavan liikuntatoiminnan järjestäminen (lapset ja ikäihmiset), järjestöyhteistyön toteuttaminen (seuraparlamenttitoiminta) ja urheiluseurojen tukeminen (toiminta- ja kohdeavustukset), liikuntatilavarauksista vastaaminen sekä monialaisen hyvinvoinnin toteuttaminen Sastamalassa. Nuorisotyössä toiminnan painopiste on 9-19-vuotiaiden palveluissa. Nuorisopalveluiden toiminta-alueita ovat nuorisotoiminnan järjestäminen, nuorisotilojen tarjoaminen nuorten toimintaan, nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen, nuorten elämäntilanteen tukeminen yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa sekä nuorisojärjestöjen toiminnan tukeminen. Toimintamuotoja ovat

nuorisotoiminta, nuorten osallisuus (mm. nuorisovaltuusto, nuorisohallitus, talotoimikunnat, lasten ja nuorten huippukoukukset ja foorumit), erityisnuorisotyö, liikkuva nuorisotyö, jalkautuva nuorisotyö, nettinorisotyö, tiedotus ja neuvonta, järjestöyhteistyö ja verkostoyhteistyö.

Kulttuuripalveluiden tehtävät määritellään kuntien kulttuuritoimintalaissa (166/2019). Kunnan tehtävänä on edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, luoda edellytyksiä taiteelliselle työlle ja toiminnalle, edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen, edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa, edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa, edistää kulttuurista vuoro-vaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2023

Nuorten työpaja Rotvallin toiminta käynnistyi. Kerhotoimintaa järjestettiin monipuolisesti eri puolilla kaupunkia. Lähiliikuntapaikkojen kehittäminen ja rakentaminen jatkui tiiviinä, ja talviliikuntapaikat olivat hyvässä kunnossa. Liikuntaneuvonnan yksilö- ja pienryhmätoimintaa kehitettiin. Vuonna 2004 käyttöön otetun kirjastoauton korvaavaa uutta kirjasto-/monipalveluautoa suunniteltiin AVI:n hankerahoituksella.

Suodenniemen kirjasto muutti uusiin tiloihin urheilutalolle. Karkun kirjastossa otettiin käyttöön uusi yhteisöllinen toimintamalli, jossa kyläyhdistys huolehtii yhtenä päivänä kirjaston ovien avaamisesta ja sulkemisesta. Tällöin käytettävissä lainaus-/palautusautomaatti.

Sastamalan Opisto järjesti ukrainalaisten suomen kielen ja kulttuurin koulutusta 518 tuntia. Opisto aloitti työmarkkina-asemaa vahvistavien osaamispalveluiden kehittämishankkeen OPH:n 110 660 € rahoituksella yhteistyössä Saskyn ja Työllisyyspalvelun kanssa.

Kulttuuripalvelut järjesti tapahtumia ja näyttelyitä suunnitelman mukaisesti ja oli mukana Kulttuurihyvinvoinnin palveluohjaus Pirkanmaalla ja Operaatio Pirkanmaa hankkeissa. Yhdistyksille myönnettiin avustuksia ja yksityishenkilöille kulttuurin ja taiteen apurahoja.

Sastamalan musiikkiopiston päiväkotimuskari laajeni kuuteen päiväkotiin musiikin varhaiskasvatuksen saavutettavuuden edistämiseksi: Kiikoisten päiväkoti, Ulpun päiväkoti, Koiramäen päiväkoti, Ojansuun päiväkoti, Norlandia Konsti, Norlandia Kieppi.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen va- linta	Vastuualueen kau- punkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elämiseen	Kuntalaisten hyvin- voinnin edistäminen ja varhainen puuttu- minen	Ehkäistään lasten ja nuorten syrjäytymistä. Juurrutetaan Harras- tamisen Suomen Malli (HSM) toiminta vaki- tuseksi käytännöksi. Hyvinvointilähetekäy- tännön vahvistaminen Elämänlaatuvalve- luissa toteutetaan vai- kutusten ennakoarvio- intia päätöksente- ossa (EVA)	Jokaisessa alakou- lussa järjestetään HSM toimintaa (To- teutuu/ Ei toteudu) Hyvinvointilähettei- den lukumäärä Tehtyjen arviointien lukumäärä	Kerhotoimintaa tarjolla kaikilla kouluilla, (kaikki ei HSM toimin- taa) Hyvinvointilähetettä 1 kpl. 1 Eva sivistyspalvelui- den maksujen koro- tuksista	Toteutunut ✓
Osaamista tulevaisuu- den teki- jölle	Kuntalaisten osaami- sen vahvistaminen ja kasvun tukeminen	Kuntalaisten hyvin- vointia ja osallisuutta edistävien uusien toi- mintatapojen ja mene- telmien käyttöönotto.	Uusia menetelmiä ja toimintatapoja on otettu käyttöön (kyllä/ei)	Liikuntaneuvonnan matalankynnyksen ryhmätoiminta	Toteutunut ✓

				Nuortentyöpaja Rotvalli Päiväkotimuskarin laajentuminen 6 päiväkotiin.	
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Lasten ja nuorten lukutaitojen edistäminen	Kirjaston ja perusopetuksen yhteistyösuunnitelman noudattaminen	Kirjavinkkausten ja kirjastonkäytön opastuskertojen määrä / osallistujien määrä	Suunnitelmaa on noudatettu Vinkkaukset ja opastuskerrat 90 / osallistujat 1741	Toteutunut ✓

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Asiakaskäynnit	713 733	727 610	755 000	1 035 263
Järjestöavustusten määrä, euroa/asukas	8,13	7,9	8,0	9,18
Opistojen opetustuntien määrä	25 283	29 426	30 300	28 717
Elämänlaatu palvelut; käyttötalouden nettomenot/asukas	272	295	285	313
Kirjasto- ja tietopalvelut; kokonaislainausmäärä	379 423	405 877	430 000	434 347

Tuloarviot ja määrärahat

<i>Elämänlaatu</i> Nettositova (1000 €)	TP2022	TA2023	TA2023 muutokset	Muutettu TA2023	Toteuma 2023	Poikkeama lopulliseen	Tot. % 2023
Sitovuustaso: toimintakate, netto*	-	-					
Toimintatuotot (+)	908	750		750	1 115	365	148,8 %
Valmistus omaan käyttöön (+)						0	
Toimintakulut (-)	-7 920	-7 784	-82	-7 866	-8 502	-636	108,1 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-7 013	-7 034	-82	-7 116	-7 386	-270	103,8 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-189	-235		-235	-223	12	95,1 %
Vyörytykset ja muut laskennalliset erät (+/-)						0	
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-7 201	-7 269	-82	-7 351	-7 610	-259	103,5 %

Lisätiedot

Liikuntapaikkojen hoitokustannukset vaihtelevat vuosittain, johtuen muuttuvista sääolosuhteista, liikuntapaikkojen suu-
resta määrästä ja laadukkaasta hoitotasosta. Vuonna 2023 määrärahavaraus ylittyi erityisesti talviliikuntapaikkojen hoito-
kustannusten osalta mm. runsaslumisen talven takia. Myös liikuntapaikkojen vuokratkustannukset nousivat huomatta-
vasti.

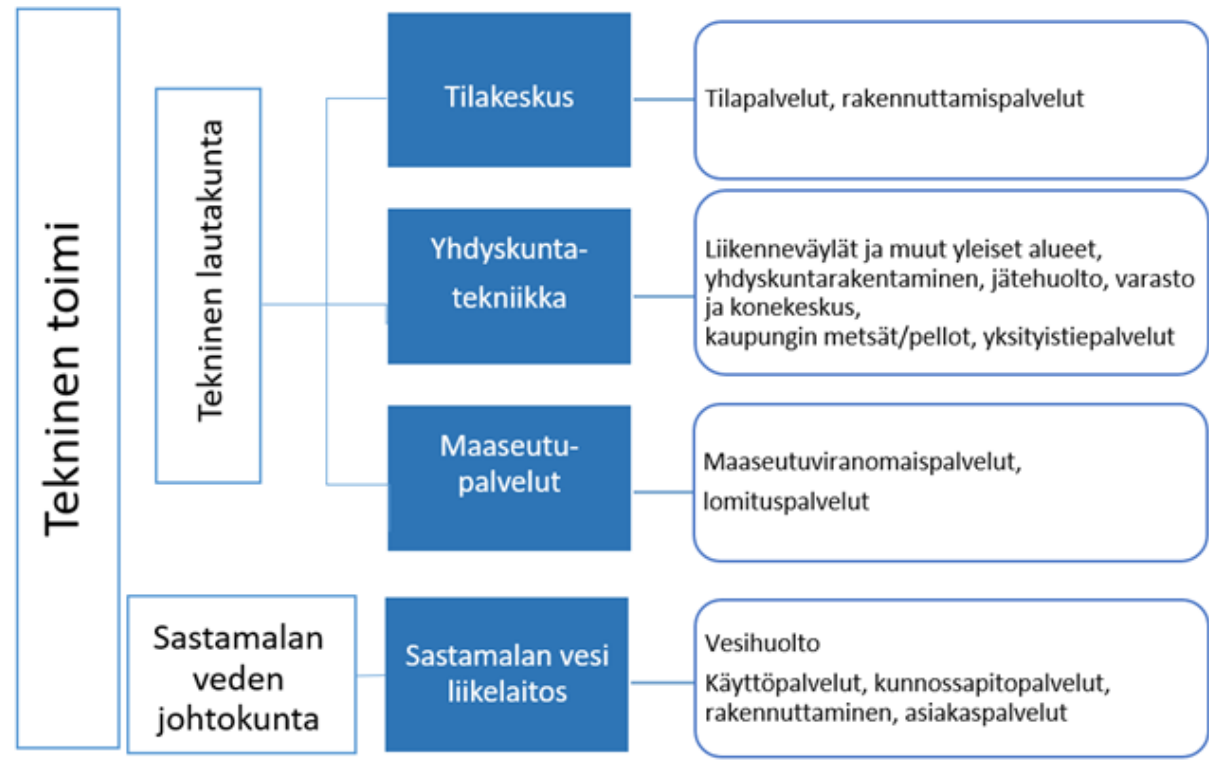
Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaan

Liikuntapaikkojen kustannukset nousevat jatkossa, minkä vuoksi liikuntapaikkojen määrä ja hoitotasoa tulisi tarkastella.
Liikuntaneuvonnan asiakasmäärät tulevat kasvamaan.

9.1.4 TEKNINEN TOIMI

Toimialan vastuhenkilö: Tekninen johtaja Kimmo Toukonieni

Toimialan tehtäväkaavio

Toimialan päätehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Tekninen toimiala tuottaa ja ylläpitää toimivaa ja viihtyisää elinympäristöä suunnittelemalla infrastruktuuria, rakentamalla, rakennuttamalla ja ylläpitämällä yhdyskuntatekniikkaa ja vesihuoltoa. Tekniseen toimialaan kuuluva tilakeskus tuottaa ja ylläpitää laadukkaita ja kilpailukykyisiä vuokratiloja kaupungin organisaatioille, ulkoisille vuokralaisille sekä vuokra-asukkailla. Toimialaan kuuluu myös lähes koko Pirkanmaan kattavat lomituspalvelut sekä Hämeenkyrön, Ikaalisten ja Sastamalan kattavat maaseutuviranomaispalvelut.

Toimialan katsaus vuoteen 2023

Yhdyskuntatekniikan investointiohjelma toteutui pääpiirteissään. Vammalan torin parantamisurakka on muuten valmis, mutta esiintymislava tehdään 2024. Särkijärventien perusparannusurakka valmistui lokakuussa. Yrityspuisto Sykkeen alueelle rakennettiin Vammaksentien loppupää ja Vammaksenkaaren alku. Katujen perusparannuksia tehtiin Passinmäentiellä, Tyrväänkadulla ja Murrokadulla. Talvikunnossapito saatiin hoidettua haasteellisista olosuhteista huolimatta hyvin. Liikuntapaikkainvestoinneista toteutettiin Karkun ja Mouhijärven kuntoratojen valaistus. Kaalisaren kioskki, huoltorakennus ja hyppytorni ovat valmiit.

Lomituspalveluiden kysyntä oli kuluneen vuoden aikana Melan arviota suurempi.

Tilakeskuksen osalta Mouhijärven yhteiskoulun rakentaminen käynnistyi keväällä 2023. Kesän aikana rakennettiin väistötilat, jotka otettiin käyttöön syyslukukauden 2023 alussa. Rakennustyöt ovat sujuneet pääosin aikataulussa ja vuoden 2023 loppuun mennessä saavutettiin vesikattovalmius. Pehulan monipalvelukeskuksen ja Sylvään taitotalon hankesuunnitelmat ja hankinta-asiakirjat laadittiin vuoden 2023 aikana. Hankkeiden kilpailutus käynnistyi loppuvuodesta 2023.

Vuoden 2023 aikana myytiin Putajan rantsauna, entinen meijerikiinteistö ja Suodenniemen entinen kunnantalo. Lisäksi purettiin Keskustan päiväkotia. Tyhjien tilojen määrää vähensi lisäksi Hopun entisen koulun tilojen saneeraaminen päiväkodiksi.

Sastamalan Vedellä jatkettiin verkoston ja pumppaamoiden saneerausta saneerausohjelman mukaisesti.

Sopeutusohjelman 2020-2023 toteuma

Vesihuoltoavustusten pienentäminen: Mahdolliset suuret avustuskohteet toteutetaan valtuuston erillispäätöksellä. Sopeutus n. 80 000 euroa vuositasolla.

Teiden talvikunnossapitoluokituksen määrittely: Teiden kunnossapitoluokituksen määrittelytyö on tarkentunut katujen ylläpitoa ohjaavaksi määrittelyksi. Mikäli katujen hoidosta halutaan säästää, vaati se erillisiä päätöksiä ja katujen hoidon tason oleellista muuttamista.

Katuvalaistuksen muuttaminen LED-valotekniikaksi: Sähkön hinnan nousu vaikuttaa merkittävästi vuonna 2020 ennakoituun katuvalaistuksen säästöön, kuitenkin LED-valotekniikka ehkäisee käyttötalousmenojen kasvua.

Henkilöstö-/tehtäväjärjestelyt: Maaseutujohtajan virka jätettiin täyttämättä ja vuoden 2022 alusta elävän maaseudun tehtäviä jaettiin kaupungin eri toimialoille. Lisäksi vuoden 2021 lopussa eläköityneen varastonhoitajan toimea ei täytetty.

Yksityisteiden kunnossapitoavustusten sopeutustavoite 50 000 euroa/vuositasolla toteutunut.

Hulevesiverkoston siirto kaupungin taseeseen ja taksan uudelleen määrittely: Hulevesiverkoston siirtoa vesilaitokselta kaupungin taseeseen on selvitetty. Verkoston siirtoa ei voida pitää kannattavana ilman merkittävää kiinteistökohtaista hulevesimaksua, jota ei kuitenkaan pidetä tarkoituksenmukaisena maksuna. Kaupungin ja vesilaitoksen välinen sopimus, yleisten alueiden ja kiinteistöjen hulevesien johtamiseksi tehtävät verkostojen rakentamistyöt ja ylläpito, mahdollistaa hulevesiverkosta syntyneiden kustannusten kohdentamisen kaupungille. Vuoden 2023 talousarviossa on yhdyskuntatekniikan osalta varattu määrärahaa, jolla katetaan vesilaitokselle syntyneet yleisten alueiden hulevesiverkoston syntyneet kulut. Tämä hillitsee osaltaan tulevaisuudessa vesi- ja viemäritaksojen korotuspainetta yleisten alueiden hulevesikustannusten kohdistuessa kaupungille.

Sastamalan Veden talouden tasapainottaminen: Sastamalan Veden taloussuunnitelma on laadittu sopeutusohjelman edellyttämällä tavalla.

Sopeutusohjelman tavoitteena oli saada vuositasolla 877.000 euron säästöt, pysyvä säästövaikutus on 767.000 euroa.

Vuoden 2023 sote-uudistuksen vaikutukset toimialalla

1.1.2023 alkaen sote-kiinteistöt vuokrattiin Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Tähän liittyen myös valtaosa Tilakeskuksen asunnoista hyvinvointialueen hallinnoitaviksi. Tekniseltä toimialalta siirtyi hyvinvointialueelle turvallisuus -vastuualue, jonka nettokustannukset v. 2022 olivat n. 2 milj. euroa.

Arvio tulevasta kehityksestä

Teknisen toimialan toiminnan painopisteenä on edellytysten luominen turvallisen ja viihtyisän asuinympäristön muodostumiselle kaupungin strategisten linjausten mukaisesti. Tekninen toimi pyrkii reagoimaan nopeasti yritystoiminnan tarpeisiin rakentamalla infrastruktuuria sekä toimimalla yhteistyössä kaupungin elinkeinotoimen kanssa. Korjausvelan hallinta, kustannustehokkuus sekä tilojen käytön optimointi ovat teknisellä toimialalla jatkuvasti eräänä taloutta pitkällä tähtäimellä tasapainottavana tavoitteena.

Tilakeskus

Toimielin: Tekninen lautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Tekninen johtaja Kimmo Toukoniemi

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Vastuualueen perustehtävänä on kaupungin rakennusten ylläpito-, korjaus- ja uudisrakentaminen, sekä rakennusomaisuuden säilyttäminen, kehittäminen ja jalostaminen.

Tilakeskus tuottaa sisäisille ja ulkoisille vuokralaisille laadukkaat ja kilpailukykyiset tilat. Tilakeskus omistaa ja hallinnoi kaupungin rakennusomaisuutta ja tarjoaa kaupungin toimialoille tarvittavat tilat sekä hallinnoi n. 150 vuokra-asuntoa, joista pääosa on vanhusten vuokra-asuntoja. Tilakeskus huolehtii myös uudis- ja perusparannushankkeiden suunnittelusta ja rakennuttamisesta.

Tilakeskus käsitellään kirjanpidossa laskennallisena taseyksikkönä.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset vuonna 2023

1.1.2023 alkaen sote-kiinteistöt vuokrattiin Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Tähän liittyen myös valtaosa Tilakeskuksen asunnoista siirtyi hyvinvointialueen hallinnoitavaksi.

Mouhijärven yhteiskoulun rakentaminen käynnistyi keväällä 2023. Kesän aikana rakennettiin väistötilat, jotka otettiin syyslukukauden 2023 alussa. Rakennustyöt ovat sujuneet pääosin aikataulussa ja vuoden 2023 loppuun mennessä saavutettiin vesikattovalmius. Pehulan monipalvelukeskuksen ja Sylvään taitotalon hankesuunnitelmat ja hankinta-asiakirjat laadittiin vuoden 2023 aikana. Hankkeiden kilpailutus käynnistyi loppuvuodesta 2023.

Vuoden 2023 aikana myytiin Putajan rantas sauna, entinen meijerikiinteistö ja Suodenniemen entinen kunnantalo. Lisäksi purettiin keskustan päiväkodin. Tyhjien tilojen määrää vähensi lisäksi Hopun entisen koulun tilojen saneeraaminen päiväkodiksi.

Kiinteistöpäällikkö eläköityi syksyllä 2023. Lähtökohtaisesti työt on jaettu sisäisin järjestelyin.

Taseyksikön tulostavoitteet vuodelle 2023 (1000 eur)			Toteuma 31.12.
Tulostavoite	-2 243 (KVALT 19.6.2023 § 43 ja § 39)		-492
Korvaus jäännöspääomasta	725		725
Taseyksikön investointeihin sitoutuneen lainapäätöksen muutos	2 878		2 900
Kokonaisinvestointien nettomäärä	-6 065 (KVALT 19.6.2023 § 43 ja § 39, KVALT 18.9.2023 § 55, KVALT 11.12.2023 § 69)		-6 093
Vuonna 2023 toteutettavat yli 500 000 euron hankkeet	Kustannukset TA2023	Kokonais-kustannusarvio	Toteuma 31.12.
Mouhijärven yhteiskoulu	3 925	10 000	3 710

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen va- linta	Vastuualueen kaupunki- strategiasta johdettu ta- voite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elämiseen	Kaupungin hallintoimien vuokra-asuntojen käyttö- aste	90 %	Käyttöaste	83,2	Ei toteudu
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elämiseen	Virasto- ja laitoskiinteistö- jen käyttöasteen paranta- minen/ tyhjien tilojen vä- hentäminen	Tyhjien tilojen määrä enintään 5 % raken- nusmäärästä	Vuokraamattomien ne- liöiden osuus raken- nusmäärästä	5,8	Toteutuu osittain

Vastualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Vuokra-asuntojen määrä	337	313	153	148
Tyhjiä tiloja %	5,1	6,7	5,0	5,8
Rakennusmäärä m2	140 000	139 800	139 700	136 600

Tuloarviot ja määrärahat

<i>Tilakeskus</i>	TP2022	TA2023	TA2023 muutokset	Muutettu TA2023	Toteuma 2023	Poikkeama lopulliseen	Tot. % 2023
Nettositova (1000 €)							
Sitovuustaso: toimintakate, netto*	-	-					
Toimintatuotot (+)	13 092	13 170	115	13 285	13 545	260	102,0 %
Valmistus omaan käyttöön (+)	11	25		25	71	46	282,8 %
Toimintakulut (-)	-8 916	-8 857	-550	-9 407	-9 058	349	96,3 %
Toimintakate, netto* (+/-)	4 187	4 338	-435	3 903	4 558	655	116,8 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-4 379	-4 934		-4 934	-3 906	1 028	79,2 %
Vyörytykset ja muut laskennalliset erät (+/-)					0	0	
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-193	-596	-435	-1 031	652	1 683	-63,3 %

Lisätiedot

Tilakeskukselle kertyi käyttöomaisuuden myyntivoittoja yhteensä n. 39 000 euroa. Valmistus omaan käyttöön toteutui ennakoitua suurempana, se sisältää mm. sisäisesti laskutettuja rakennuslupia ja Sylvania tonttivesijohdon rakentamisen. Toimintakulut alittuivat yhteensä n. 349 000 euroa talousarviosta. Talousarviossa oli varauduttu sähköenergian hinnan nousuun ja lämmityskulujen nousuun suuremmilla määrärahoilla, mutta lopulta sähkөөn ja lämmitykseen varatuista määrärahoista jäi käyttämättä yhteensä n. 490 000 euroa. Vastaavasti kuitenkin ulkoalueiden kunnossapitoon varattu määräraha ylittyi pitkän ja runsaslumisen talven vuoksi.

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaan

Yhdyskuntatekniikka

Toimielin: Tekninen lautakunta

Vastualueen vastuhenkilö: Yhdyskuntatekniikan päällikkö Pasi Lähteenmäki

Vastualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Yhdyskuntatekniikan tehtävänä on vastata yhdyskuntarakentamisesta, liikenneväylien ja yleisten alueiden kunnossapidosta, varastosta, konekeskuksesta, jätehuollosta, kaupungin metsistä sekä yksityistieavustuksista.

Toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat raportointijaksolla

Talvikunnossapito saatiin hoidettua haasteellisista olosuhteista huolimatta hyvin. Syksyllä talvi tuli aikaisin. Öljyvähinkojen jälkitorjuntatapauksia sattui useita. Investointiohjelmaa toteutettiin tuloskortista ilmenevällä tavalla. Osassa hankkeita määräraha ylittyi, mutta investointien kokonaismääräraha oli kuitenkin riittävä.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen va- linta	Vastuualueen kau- punkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyy- destä	Strategisten inves- tointikohteiden to- teuttaminen.	Vuoden 2023 inves- tointikohteiden toteut- taminen.	Investointiohjel- man toteuttamis- vaihe.	Yrityspuisto Sykkeen alueelle on rakennettu Vammaksentien loppu- pää ja Vammaksenkaa- ren alku. Asfaltointeja on tehty laajasti. Katu- jen perusparannuksia on tehty Passinmäen- tiellä (jatkuu -24), Tyr- väänkadun alueella (jatkuu -24), Murronka- dulla ja Särkijärven- tiellä. Vammalan torin saneeraus valmistui ke- säkuussa, esiintymis- lava tehdään -24. Katu- valaistuksen sanee- rausta led-valaisimiin on jatkettu. Leikkipaik- koja on rakennettu ja kunnostettu. Karkun uusi venelaituri on asennettu. Liikuntapaik- kainvestoinneista Kaali- saaren kioski, huoltora- kennus ja hyppytorni ovat valmiit, samoin Patsaspuiston ulkokun- tosali ympäristön vii- meistelyä lukuun otta- matta. Karkun ja Uotso- lan kuntoratojen valais- tukset on saneerattu.	Toteutuu
Hyvinvoin- tia asumi- seen ja elämiseen	Luodaan ja ylläpide- tään puitteita kävelyn ja pyöräilyn edistämi- selle.	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman to- teuttaminen.	Kävelyn ja pyöräi- lyn - liikennemäärät - kulkumuotoja- kauma - infrastruktuurin kehittäminen.	Kevyen liikenteen mää- rät laskettiin eri mittaus- pisteissä keskustassa. Tiisalantien kevyen lii- kenteen väylä n. 2,3 km on asfaltoitu. Särkijär- ventien perusparannuk- sen yhteydessä raken- nettiin uutta kevyen lii- kenteen väylää n. 0,7 km. Vammalan torin sa- neerauksen yhteydessä muutettiin Puistokadun jalkakäytävää kevyen liikenteen väyläksi n. 0,1 km. Vammalan rau- tatieaseman alikulun suunnittelun hankinta yhdessä Väyläviraston kanssa on tehty.	Toteutuu

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Kunnossapidettäviä väyliä, km	188	188	189	189
Kevytiliikenneväyliä, km	86	86	87	87
Hoidettavia puistoja ja katuviheriöitä, ha	65	65	65	65
Puistometsiä, ha	140	140	140	140
Kunnossapitoavustusta hakeneiden yksityisteiden lukumäärä (kpl), kokonaispituus Sastamalan alueella (km) ja avustettava pituus (km)	374 805	375 815	375 779 708	367 774 698
Kaupungin omistuksessa oleva peltopinta-ala, ha	285	294	280	280
Kaupungin omistuksessa oleva metsäpinta-ala, ha	2 185	2 185	2 185	2 184
Metsän myyntitulo, €	389 426	224 000	260 000	312 886

Tuloarviot ja määrärahat

<i>Yhdyskuntatekniikka</i>							
Nettositova (1000 €)	TP2022	TA2023	TA2023	Muutettu	Toteuma	Poikkeama	Tot. %
Sitovuustaso: toimintakate, netto*	-	-	muutokset	TA2023	2023	lopulliseen	2023
Toimintatuotot (+)	1 064	904		904	1 231	327	136,2 %
Valmistus omaan käyttöön (+)	229	232		232	187	-45	81,0 %
Toimintakulut (-)	-4 303	-4 460		-4 460	-4 659	-199	104,5 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-3 010	-3 325		-3 325	-3 241	84	97,5 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-5 652	-2 990		-2 990	-2 561	429	85,6 %
Vyörytykset ja muut laskennalliset erät (+/-)						0	
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-8 662	-6 315		-6 315	-5 802	513	91,9 %

Lisätiedot

Metsän myyntituloja kertyi n. 53 000 € yli budjetoidun.

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaan

Metsän myyntitulojen kertyminen riippuu hakkuiden toteutumisen ajankohdasta.

Maaseutupalvelut

Toimielin: Tekninen lautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Tekninen johtaja Kimmo Toukoniemi

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Maaseutupalveluiden vastuualue

- hallinnoi kansallisten ja EU-rahoitteisten viljelijätukien kuntatason tehtäviä (laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa 210/2010). Maaseutuviraston ja Sastamalan kaupungin välinen sopimus eräiden maksajavirastotehtävien siirtämisestä yhteistoiminta-alueelle, jonka muodostavat Sastamalan ja Ikaalisten kaupungit sekä Hämeenkyrön kunta.

-toimii maatalousyrittäjien lomituspalvelulaissa (1231/1996) tarkoitettuna paikallisyksikkönä ja huolehtii edellä mainitun lain ja maatalousyrittäjien lomituspalveluasetuksen (1333/1996) mukaan paikallisyksikölle kuuluvista tehtävistä Hämeenkyrön, Juupajoen, Lempäälän, Pirkkalan, Pälkäneen, Ruoveden, Urjalan ja Vesilahden kunnat sekä Akaan, Ikaalisten, Kangasalan, Nokian, Oriveden, Sastamalan, Tampereen, Valkeakosken, Virtain ja Ylöjärven kaupungit käsittävällä alueella.

Toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat raportointijaksolla

Lomituspalveluiden kysyntä on raportointijaksolla ollut Melan arviota suurempaa.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strategi- nen va- linta	Vastuualueen kau- punkstrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoite- taso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyy- destä	Maaseutuviran- omaispalvelujen jär- jestäminen maksaja- virastosopimuksen vaatimusten mukai- sesti. Viljelijöiden asiakas- tyytyväisyyden par- rantaminen.	Maaseutuviran- omaispalvelut hoi- detaan vaatimus- ten mukaisesti. Asiakastytyväi- syysskyselyn tavoit- etaso asteikolla 1-5 on vähintään 4,0	Ruokavirastolla vuosit- tain 15.11. annettava maksajavirastovakuu- tus, että tehtävät on hoi- dettu vaatimusten mu- kaisesti. Ruokaviraston mahdolli- set kuntatarkastukset ja mahdolliset välitarkaste- lut. Asiakastytyväisyyssky- selyn tulokset.	Maksajaviraston va- kuutus on tehty mää- räaikaan mennessä. Ruokavirasto ei ole tehnyt kuntatarkas- tusta vuonna 2023. Asiakastytyväisyyss- kyselyn kokonaisarvo- sana oli 4,8.	Toteutuu ■
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyy- destä	Lomituspalvelut jär- jestetään asianmu- kaisesti, ammattitai- toisesti, palveluhen- kisesti ja tasapuoli- sesti koko paikallis- yksikön alueella.	Paras mahdolli- nen asiakaskoke- mus. Asiakastytyväi- syysskyselyn tulok- set, arviot as- teikolla 1-5. Ta- voite vähintään 4,0	Asiakastytyväisyyssky- selyn tulokset. Lomitusnetin tilastot.	Asiakastytyväisyyss- kyselyn kokonaisarvo- sana oli 4,2. Vuosilomaan oikeu- tettu maatalousyrittäjä käytti keskimäärin 25,04 pv vuosilomaa. (vuosilomaoikeus on 26pv)	Toteutuu ■

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Tukitilojen määrä	1 125	1 110	1 090	1 064
Sähköiset tukihakemukset %	98	98	99	100
Lomitettavat tilat/lomitettavat maatalousyrit- täjät	502/709	480 / 689	441/650	432/620
Sähköiset maatalouslomahakemukset %	94	95	96	95
Lomitettavat päivät	33 824	31 253	29 000	30 100

Tuloarviot ja määrärahat

Maaseutupalvelut	TP2022	TA2023	TA2023 muutokset	Muutettu TA2023	Toteuma 2023	Poikkeama lopulliseen	Tot. % 2023
Nettositova (1000 €)							
Sitovuustaso: toimintakate, netto*	-	-					
Toimintatuotot (+)	8 952	8 527		8 527	9 252	725	108,5 %
Valmistus omaan käyttöön (+)						0	
Toimintakulut (-)	-9 203	-8 784		-8 784	-9 448	-664	107,6 %
Toimintakate, netto* (+/-)	-251	-257		-257	-196	61	76,4 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	0					0	

Vyörytykset ja muut laskennalliset erät (+/-)						0	
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-252	-257		-257	-196	61	76,4 %

Lisätiedot

Ei raportoitavaa.

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaan

Ei raportoitavaa.

9.2 Sastamalan Vesi Liikelaitokselle asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Sastamalan Vesi liikelaitos

Valtuustotason sitovat taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023, 1000 €			Toteuma 31.12.
Tulostavoite	7		-148
Korvaus peruspääomasta	0 tilapäisesti vuosina 2021-2023		0
Toiminta-avustus liikelaitokselle	0		0
Kunnan pääomasijoitus liikelaitokseen	0		0
Liikelaitoksen pääoman palautus kunnalle	0		0
Ulkoisen lainanoton enimmäismäärä	1 900		0
Kokonaisinvestointien nettomäärä	2 150		2 274
Vuonna 2023 toteutettavat yli 500 000 euron hankkeet	Kustannukset 2023	Kokonaiskustannusarvio	Toteuma 31.12.
Vuonna 2023 ei ole yli 500 000 euron hankkeita.	-	-	-

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Liikelaitoksen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Tukea uudisrakentamisella uusien rakennuskelpoisten tonttien saamista myyntiin	Vesihuollon rakentaminen käyttöön tuleville uusille tonteille määrärahojen puitteissa ja tarpeen varmistuttua	Tarpeen kattaminen	Liiketonteilla vastattu kysyntään.	Toteutunut ✓
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Vuotovesien määrän vähentäminen	Vuotovesimäärän pitkän ajan keskiarvon aleneminen	Vuotovesien pitkän ajan keskiarvo	Syksyn vaikean vuotovesitilanteen vuoksi määrä ei ole vähentynyt edelliseen kolmivuotiskauteen verrattuna, mutta määrä on kuitenkin vähentynyt 2017-2019 tasoon verrattuna.	Toteutunut ✓

Tuloarviot ja määrärahat

Sastamalan Vesi -liikelaitos	TP2022	TA2023	TA2023 muutokset	Muutettu TA2023	Toteuma 2023	Poikkeama lopulliseen	Tot. % 2023
Nettositova (1000 €)							
Ei sitova, sitovuusmäärittely tulostasolla*	-	-					
Toimintatuotot (+)	6 592	6 892		6 892	7 001	109	101,6 %
Valmistus omaan käyttöön (+)	229	193		193	204	11	105,9 %
Toimintakulut (-)	-4 885	-5 276		-5 276	-5 563	-287	105,5 %
Toimintakate, netto* (+/-)	1 936	1 809		1 809	1 642	-167	90,7 %
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-1 683	-1 726		-1 726	-1 720	6	99,6 %
Vyörytykset ja muut laskennalliset erät (+/-)					0	0	
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	253	83		83	-78	-161	-94,3 %

9.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

SASTAMALAN KAUPUNKI, EMO JA LASKENNALLISET TASEYKSIKÖT (ILMAN LIKELAITOSTA)						
TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN 2023						
TULOSLASKELMA ulkoinen+sisäinen 1000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Lopullinen talousarvio	Tilinpäätös 2023	Poikkeama lopulliseen	Tot %
Toimintatuotot	30 842	88	30 930	33 826	2 897	109,4
Valmistus omaan käyttöön	257	0	257	258	2	100,6
Toimintakulut	-84 325	-1 674	-85 999	-88 283	-2 284	102,7
TOIMINTAKATE	-53 227	-1 586	-54 813	-54 198	615	98,9
Verotulot	48 965	2 000	50 965	52 942	1 977	103,9
Valtionosuudet	18 000	0	18 000	18 413	413	102,3
Rahoitustuotot ja -kulut	-628	-180	-808	-432	376	53,5
VUOSIKATE	13 110	234	13 344	16 724	3 380	125,3
Poistot ja arvonalentumiset	-8 274	0	-8 274	-7 060	1 214	85,3
TILIKAUDEN TULOS	4 836	234	5 070	9 664	4 594	190,6
Tuloksenkäsittelyerät	129	0	129	-3 804	-3 933	-2 948,8
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	4 965	234	5 199	5 860	661	112,7

SASTAMALAN KAUPUNKI JA LIKELAITOS						
TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN 2023						
TULOSLASKELMA ulkoinen+sisäinen 1000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Lopullinen talousarvio	Tilinpäätös 2023	Poikkeama lopulliseen	Tot %
Toimintatuotot	37 734	88	37 822	40 827	3 005	107,9
Valmistus omaan käyttöön	450	0	450	463	13	102,9
Toimintakulut	-89 601	-1 674	-91 275	-93 846	-2 572	102,8
TOIMINTAKATE	-51 418	-1 586	-53 004	-52 557	447	99,2
Verotulot	48 965	2 000	50 965	52 942	1 977	103,9
Valtionosuudet	18 000	0	18 000	18 413	413	102,3
Rahoitustuotot ja -kulut	-704	-180	-884	-502	383	56,7
VUOSIKATE	14 843	234	15 077	18 296	3 219	121,4
Poistot ja arvonalentumiset	-10 000	0	-10 000	-8 596	1 404	86,0
TILIKAUDEN TULOS	4 843	234	5 077	9 516	4 439	187,4
Tuloksenkäsittelyerät	231	0	231	-3 702	-3 933	-1 600,4
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	5 074	234	5 308	5 814	506	109,5
<i>Ero ulkoiseen tuloslaskelmaan/ Veden ja Tilakeskuksen väliset sis. liittymismaksut</i>				22		
<i>Yli/alijäämän jakautuminen</i>						
<i>Emokaupunki</i>	4 965	234	5 199	5 860	661	112,7
<i>Sastamalan Vesi liikelaitos</i>	109	0	109	-46	-155	-41,7

Tuloslaskelman erittelyt 2023	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio- muutokset €	Lopullinen talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama lopulliseen €
Verotulot					
Kunnan tulovero	37 500 000	2 000 000	39 500 000	40 835 310	1 335 310
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 500 000		5 500 000	5 362 011	-137 989
Kiinteistövero	5 965 000	0	5 965 000	6 744 751	779 751
yhteensä	48 965 000	2 000 000	50 965 000	52 942 072	1 977 072

Valtionosuudet

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ml. Tasaukset	15 900 000	0	15 900 000	16 270 536	370 536
Verotulomenetyksen kompensatio	4 500 000	0	4 500 000	4 475 839	-24 161
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 400 000		-2 400 000	-2 333 726	66 274
yhteensä	18 000 000	0	18 000 000	18 412 649	412 649

Vuosi	Tulovero-%	Verotettava tulo, milj. euroa	Muutos
2013	20,00	366	1,8 %
2014	20,00	370	1,3 %
2015	20,75	366	-0,9 %
2016	20,75	374	2,0 %
2017	20,75	372	-0,4 %
2018	20,75	378	1,6 %
2019	20,75	385	1,9 %
2020	20,75	388	0,9 %
2021	21,50	402	3,6 %
2022	21,50	417	3,7 %
2023	8,86		

Tuloveron ja kiinteistöveron määräytymisperusteet

	2022	2023
Tulovero%	21,50 %	8,86 %
Kiinteistöveroprosentit		
Yleinen kiinteistövero	0,93 %	0,93 %
Vakituisen asuinrakennuksen kiinteistövero	0,45 %	0,45 %
Muu kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistövero	0,98 %	0,98 %
Voimalaitoksen kiinteistövero	3,10 %	3,10 %
Rakentamaton rakennuspaikka	2,00 %	2,00 %
Yleishyödylliset yhteistöt	0,50 %	0,00 %

9.4 Investointien toteutuminen

Vuoden 2023 investointimäärärahat ovat nettositovia toimialatasolla. Poikkeuksena on Tilakeskus, jolla on oma sitova investointimäärärahansa. Toimielimet ovat hyväksyneet investoinneille tarkemmat hankekohtaiset käyttösuunnitelmat.

Talousarviossa nimettiin erikseen vuonna 2023 käynnistettävät tai toteutettavat elinvoimainvestoinnit ja muut isot rakennusinvestoinnit. Isoista investointihankkeista talousarviossa esitettiin kustannusarvio, toteutusajan kohta sekä vuoden 2023 talousarvioon sisältyvä ohjeellinen määräraha. Isojen hankkeiden toteutuksesta ja kustannusarvioiden muutoksista päätösvalta on hallintosäännön mukaisesti valtuustolla yli 1 milj. euron, hallituksella 0,5-1,0 milj. euron ja teknisellä lautakunnalla tai Sastamalan Veden johtokunnalla alle 0,5 milj. euron hankkeiden osalta.

Investoinnit, kaupunki + liikelaitos 1000 €	TA 2023	Muutokset	Käyttös 2023	TOT 31.12.2023	Tot %
Investointimenot	-13 735	215	-13 520	-14 054	104 %
Rahoitusosuudet	90	0	90	148	
Käyttöön. Myynnit	300	0	300	532	177 %
Yhteensä	-13 345	215	-13 130	-13 374	102 %

Konsernihallinto, 1000 €	TA 2023	Muutokset	Käyttös 2023	TOT 31.12.2023	Tot %
Maanhankinta, menot	-300	0	-300	-425	142 %
Tonttien myynti, tasearvo	200	0	200	72	36 %
Osakkeet ja osuudet			0	118	
Kalusto, maankäyttö	-60	0	-60	-48	
Investointimenot	-360	0	-360	-477	133 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0 %
Käyttöön. Myynnit	200	0	200	194	97 %
Yhteensä = sitova määräraha 2023	-160	0	-160	-283	177 %

Talousarvio

- Maanostoon ja -myyntiin vuosittainen varaus 300.000 € netto

- Kalusto: Maastotietokone ja laserkeilain

Muutokset 2023

Ei muutoksia

Tilinpäätös/selvitykset poikkeamille

Maanhankintaan käytettiin 425.167 euroa.

Meijerin maa-alue siirrettiin tilakeskukselta konsernihallintoon, vaikutus investointimenoihin 143.000 € konsernihallinto, tulona tilakeskuksen investoinneissa.

Tonttien myynti ei toteutunut arvioidulla tavalla.

Ilolan kuntayhtymän lopputilitys investointiosan tulona 122.000 €.

Sivistystoimi, 1000 €	TA 2023	Muutokset	Käyttös 2023	TOT 31.12.2023	Tot %
Investointimenot	-80	-80	-160	-144	90 %
Rahoitusosuudet	0		0	0	
Käyttööm. Myynnit	0		0	0	
Yhteensä = sitova määräraha 2023	-80	-80	-160	-144	90 %

Talousarvio

- Tvt-strategian mukainen oppimisympäristöjen investointiluonteinen kehittäminen 80.000 €.

Muutokset 2023

- Hopunkallion päiväkodin ensikertainen kalustaminen 30.000 €, siirto tilakeskuksen investoinneista.

- Tilakeskus siirsi 50.000 € määrärahan sivistykselle Mouhijärven yhteiskoulun av-laitteiden ja kalustesuunnittelijan kuluihin.

Tilinpäätös/selvitykset poikkeamille

Ei raportoitavaa.

Tilakeskus, 1000 €	TA 2023	Muutokset	Käyttös 2023	TOT 31.12.2023	Tot %
Elinvoimainvestoinnit *	0	-555	-555	-555	100 %
Peruspalveluiden isot investoinnit *	-5 330	1 020	-4 310	-4 077	95 %
Riskienhallinnan isot investoinnit *	-500	0	-500	-556	111 %
Peruspalveluiden ja riskienhall. muut investoinnit	-30	30	0		
Pieninvestoinnit	-600	-200	-800	-929	116 %
Osakkeet ja osuudet				-121	
Myytävät kohteet, tasearvo	100	0	100	143	143 %
Yhteensä	-6 460	295	-6 065	-6 093	100 %
Investointimenot	-6 460	295	-6 165	-6 462	105 %
Rahoitusosuudet			0	58	
Käyttööm. Myynnit	100	0	100	310	310 %
Yhteensä = sitova määräraha 2023	-6 360	295	-6 065	-6 093	100 %

Talousarvio:

-Elinvoimainvestoinnit ja muut isot valtuusto- tai hallitustasolla päätettävät investoinnit on eritelty jäljempänä. Eriteltävät investoinnit ovat kustannusarvioltaan yli 500.000 € tai muutoin merkittäviä hankkeita.

-Peruspalveluiden ja riskienhallinnan muut investoinnit ovat pienempiä teknisen lautakunnan päätettäviä investointeja.

-Pieninvestoinnit sisältävät energiainvestointeja, sisäilma/kosteusinvestointeja sekä muita pieninvestointeja, jotka toteutetaan kokonaismäärärahan puitteissa teknisen lautakunnan myöhemmin hyväksymän käyttösuunnitelman mukaisesti.

-Myytävät kohteet laaditun kiinteistöjen salkutuksen mukaisesti.

- Suunnitelmavuosien peruspalveluiden investointitasoon vaikuttaa merkittävästi sivistyspalveluiden palveluverkkopäätökset ja kouluhankkeiden toteutustapa

Muutokset 2023

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.6.2023 Kiikoisten konepajan tehdaskiinteistön oston, johon liittyen Tilakeskuksen investointeihin lisättiin 555.000 € määräraha kiinteistön hankintaa varten. Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti siirtää Tilakeskuksen investoinneista 50.000 € määrärahan sivistystoimen investointeihin. Vastaavasti kaupunginvaltuusto päätti 18.9.2023 siirtää lukio-Marttilan tarveselvitykseen varatun määrärahan 30.000 € Sylvään taitotalo-hankkeelle ja lisäsi Tilakeskuksen investointimäärärahaa yhteensä 170.000 € Hopun päiväkodin rakentamista ja Ojansuun päiväkodin sprinklausta varten. 11.12.2023 kaupunginvaltuusto päätti siirtää Mouhijärven yhteiskoululle varatusta määrärahaa 30.000 € Suodenniemen koulun lämpöhankkeelle. Lisäksi Mouhijärven yhteiskoulun hankkeelta vähennettiin määrärahaa 970.000 €

Tilinpäätös/selvitykset poikkeamille

Osakkeisiin ja osuuksiin on kirjattu As Oy Sastamalan Kapalonrinteen ylimääräiset rahoitusvastikkeet, jotka on kirjattu osakkeiden hankintahinnan lisäykseksi. As. Purpurinmutka siirrettiin muista osakkeista ja osuuksista osakkuusyhteisö-osakkeisiin, kirjaus näkyy sekä menona että tulona 167.000 euroa osakkeiden ja osuuksien kohdalla.

Pieninvestointien määrärahaylitys johtui pääasiassa Hopun päiväkodin korjauksesta. Kustannusylitys selittyy seuraavilla saneeraustarpeilla, jotka ilmenivät työmaan aikana. Hopun päiväkodin sähköpääkeskus uusittiin ja sen myötä jouduttiin uusimaan kaapelointeja, joihin ei alkuperäisessä määrärahassa ollut varauduttu. Lahovauriokorjausten määrä oli ennakoitua suurempi. Myös pihatöiden määrä oli ennalta-arvioitua suurempi. Lisäksi vesijohto uusittiin Itsenäisyydentien tonttisululta asti molempiin rakennuksiin. Kaivuu- ja pihatöitä hankaloitti pihan kivikkoisuus. Rakennuksen sisällä jouduttiin uusimaan ennakoitua laajemmin taloteknisiä järjestelmiä.

Lisäksi pieninvestoinneissa määrärahaylitystä selittää entisten matkahuollon tilojen saneeraus taitokeskuksen tiloiksi. Tälle hankkeelle varattu määräraha ylittyi pääasiassa ennakoitua suuremman sähkötöiden laajuuden vuoksi. Lisäksi kaikki alakatot jouduttiin uusimaan.

Yhdyskuntateknikka, 1000 €	TA 2023	Muutokset	Käyttö 2023	TOT 31.12.2023	Tot %
Strategiset yhd.tekn. kohteet	-1 220	0	-1 220	-1 032	85 %
Uudet kaava-alueet					
*Uudet asunto-alueet	0	0	0	0	
*Uudet teollisuusalueet	0	0	0	0	
Muu yhdyskuntarakentaminen					
*Katujen perusparannus	-1 300	0	-1 300	-1 433	110 %
*Siltojen perusparannus	-200	0	-200	-21	11 %
*Muut yhd.tekn kohteet	-1 695	0	-1 695	-1 834	108 %
*Liikuntapaikat	-100	0	-100	-162	162 %
Yhdyskuntatekniikan kalusto/hankinnat	-80	0	-80	-97	121 %
Investointimenot	-4 685	0	-4 685	-4 697	100 %
Rahoitusosuudet	90	0	90	90	
Käyttöom. Myynnit	0	0	0	28	
Yhteensä = sitova määräraha 2023	-4 595	0	-4 595	-4 579	100 %

Talousarvio

-Elinvoimakohteita koskevat erittelyt jäljempänä, sisältää strategiset kaava-alueet ja muut merkittävät elinkeinoelämää tukevat hankkeet.

-Hankkeiden yhteensovitus Sastamalan Veden kanssa.

-Liikuntapaikkahankkeiden käyttösuunnitelmasta päättää sivistyslautakunta yhdyskuntatekniikan ja sivistystoimen yhteisen valmistelun pohjalta.

-Kalustomäärärahan käyttö työkoneisiin sekä muihin yhdyskuntatekniikan hankintoihin.

- Taulukossa esitetty euromääräinen kohdennus on ohjeellinen, josta käyttösuunnitelmassa voidaan poiketa.

Muutokset 2023

Yhdyskuntatekniikan alun perin 80.000 € kalustomäärärahasta siirrettiin käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä 14.12.2022 50.000 € venelaitureiden rakentamiseen. Kytäjäntie-Vt12 kevyen liikenteen väylälle varattu määräraha, 30.000 €, siirrettiin teknisen lautakunnan päätöksellä 24.10.2023 Keikyän ulkokontosalle, koska alueen kaavoitus oli kesken. Siltojen perusparannukseen varatusta 200.000 € määrärahasta siirrettiin 30.000 € käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä 14.12.2022 liikuntapalveluiden lava-auton hankintaa varten.

Tilinpäätös/selvitykset poikkeamille

Yhdyskuntatekniikan investointien kokonaismääräraha ei ylittynyt, mutta osassa investointeja määräraha ylittyi. Ylityksiä oli mm. katujen perusparannuksessa ja muissa yhdyskuntatekniikan kohteissa (Yrityspuisto Syke, katujen asfaltointi, Vammalan tori).

Sastamalan Vesi liikelaitos, 1000 €	TA 2023	Muutokset	Käyttös 2023	TOT 31.12.2023	Tot %
Investointimenot	-2 150		-2 150	-2 274	106 %
Rahoitusosuudet	0		0		
Käyttöom. Myynnit	0		0		
Yhteensä = Sitova taso 2023	-2 150	0	-2 150	-2 274	106 %

Tilinpäätös/selvitykset poikkeamille

Sastamalan Veden investointien kokonaismääräraha ylittyi 5,8 %, eli n. 124 000€.

Ylitys johtuu pääasiassa Sastamalankadun - Sillankorvankadun alueen verkostorakentamisesta (Meijerin-alueen uutta käyttöä silmällä pitäen) sekä Puiskolantien sivukatujen vesihuollon rakentamisesta Puiskolantien toteuttamissopimuksen mukaisesti.

Elinvoimainvestoinnit ja muut isot investoinnit, erittely

Investointihanke 1 000 €	Kustannusarvio	Aikaisemmin tot.	VARAUS TA2023	Muutokset	Muutettu VARAUS TA2023	Tot TP2023	Kustannusarviosta tot%	Valmiusaste%
Elinvoimakohteet, yhdyskuntatekniikka								
VT 11 aikukku ja Tiisalanatie-Mustianoja rinnakkaisväylä	-4 270	-2 899	-850 (avustus 90)	0	-850 (avustus 90)	-877 (avustus 90)	86 %	100 %
* v. 2023 toteutetaan Särkijärventien perusparannus ja Pynnärintien kevyen liikenteen väylä								
Vammalan torin, toripuiston ja toriparkin rakentaminen	-1 650	-504	1 000	0	1 000	-1 031	93 %	93 %
Yrityspuisto Syke	-1 000	-608	-260	0	-260	-341	95 %	40 %
Yhdyskuntatekniikan muut isot investoinnit (yli 500.000 €)								
Tyrväänkatu	-740	0	-640		-640	-722	98 %	60 %
Passinmäentie	-710	0	-580		-580	-640	90 %	80 %
Peruspalveluiden ja riskienhallinnan isot investoinnit, Tilakeskus								
Mouhijärven yhteiskoulu	-10 000	-165	-5 000	1 075	-3 925	-3 710	39 %	45 %
Sylvään taitotalo	-11 080	-11	-80	-30	-110	-96	1 %	1 %
Jäähalli/keskuscenttä pukuhuoneet	-375	0	-150		-150	-130	35 %	30 %
Pehulan monipalvelukeskus	-10 000	0	-50	-25	-75	-72	1 %	1 %
Uimahalli	-23 500	0	-50	0	-50	-27	0 %	
Sastamalan Veden isot investoinnit / sisältyvät liikelaitoksen talousarvioon								
Sastamalan Veden vuoden 2023 talousarvio ei sisällä yli 500 000 euron isoja investointeja.								
Talousarviomuutokset 2023								
Kaupunginvaltuusto on päättänyt siirtää 25.000 € Mouhijärven yhteiskoululle varatusta määrärahasta Pehulan monipalvelukeskuksen investointiin ja 50.000 € sivistystoimen investointeihin. 18.9.2023 kaupunginvaltuusto on päättänyt siirtää 30.000 € Lukio-Marttilan tarveselvitykseen varatusta määrärahasta Sylvään taitotalo -hankkeelle. Kaupunginvaltuusto päätti 11.12.2023 siirtää 30.000 € Mouhijärven yhteiskoululle varatusta määrärahasta Suodenniemen koulun lämpöhankkeelle. Samassa yhteydessä kaupunginvaltuusto vähensi Mouhijärven yhteiskoululle varattua määrärahaa 970.000 €.								
Tilinpäätös 2023, lisätiedot ja poikkeamat								
VT11 rinnakkaisväylään saatiin Traficomien kävelyn ja pyöräilyn investointiavustusta 89.700 €. Vammalan torin rakentaminen on muuten valmis, mutta esiintymislava tehdään 2024. Osassa investointeja määräraha ylittyi, mutta kokonaismääräraha oli riittävä. Mouhijärven yhteiskoulun maksuerä siirtyi vuodelle 2024 n. 200.000 € enemmän kuin talousarviota laadittaessa ennakoitiin.								

9.5 Rahoitusosan toteutuminen

SASTAMALAN KAUPUNKI, EMO JA LASKENNALLISET TASEYKSIKÖT (ILMAN LIKELAITOSTA)						
RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMINEN 2023						
RAHOITUSLASKELMA ulkoinen+sisäinen 1000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Lopullinen talousarvio	Tilinpäätös 2023	Poikkeama lopulliseen	Tot %
Vuosikate	13 110	234	13 344	16 724	3 380	125,3
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	-162	-162	
Toiminnan rahavirta	13 110	234	13 344	16 562	3 218	124,1
Investointimenot	-11 585	215	-11 370	-11 780	-410	103,6
Rah.osuudet invest. menoihin	90	0	90	147	57	
Pys.vast luovutustulot **)	300	0	300	695	395	231,6
Investointien rahavirta	-11 195	215	-10 980	-10 937	43	99,6
Toiminta ja investoinnit, netto	1 915	449	2 364	5 625	3 261	237,9
Antolainojen muutokset						
Ulk antolainojen muutos	2	-500	-498	-550	-52	110,5
Sis antolainojen muutos	296	0	296	296	0	100,0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 300	-300	8 000	8 000	0	100,0
Pitkäaikaisten lainojen vähenn	-9 026	0	-9 026	-8 904	122	98,6
Lyhytaikaisten lainojen muutos				9	9	
Sis lainojen vähennys	0	0	0	0	0	
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	
Rahoitustoiminta	-428	-800	-1 228	-1 150	78	93,6
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 487	-351	1 136	4 475	3 339	394,0

SASTAMALAN KAUPUNKI JA LIKELAITOS						
RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMINEN 2023						
RAHOITUSLASKELMA ulkoinen+sisäinen 1000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Lopullinen talousarvio	Tilinpäätös 2023	Poikkeama lopulliseen	Tot %
Vuosikate	14 843	234	15 077	18 296	3 219	121,4
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	-162	-162	
Toiminnan rahavirta	14 843	234	15 077	18 134	3 057	120,3
Investointimenot	-13 735	215	-13 520	-14 054	-534	103,9
Rah.osuudet invest. menoihin	90	0	90	147	57	
Pys.vast luovutustulot **)	300	0	300	695	395	231,6
Investointien rahavirta	-13 345	215	-13 130	-13 211	-81	100,6
Toiminta ja investoinnit, netto	1 498	449	1 947	4 922	2 975	252,8
Antolainojen muutokset						
Ulk antolainojen muutos	3	-500	-498	-550	-53	110,6
Sis antolainojen muutos	296	0	296	296	0	100,1
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 200	-2 200	8 000	8 000	0	100,0
Pitkäaikaisten lainojen vähenn	-10 228	0	-10 228	-10 106	122	98,8
Lyhytaikaisten lainojen muutos				9	9	
Sis lainojen vähennys	-296	0	-296	-296	0	100,0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	
Rahoitustoiminta	-26	-2 700	-2 726	-2 647	78	97,1
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 473	-2 251	-779	2 275	3 054	-292,1

**) Pysyvien vastaavien luovutustulot budjetoitu tasearvoilla. Toteutuma ja ennuste sisältävät myös myyntivoitot ja -tappiot.

9.6 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

KAUPUNKI ILMAN LIKELAITOSTA	Sito- vuus	Määrärahat (1000 eur)						Tuloarviot (1000 eur)						
		Alkup. talous- arvio	Ta:n muutok- set	Ta muut:n jälkeen	Toteu- tuma 2023	Poik- keama	Poik- keama %	Alkup. talous- arvio	Ta:n muutok- set	Ta muut:n jälkeen	Toteu- tuma 2023	Poik- keama	Poik- keama %	
KÄYTTÖTALOUSOSA														
Konsernipalvelut														
Konsemipalvelut	N	3 982		3 982	3 766	-215	-5,4							
Yhteiset erät	N							-250	-178	-428	-224	204	-47,7	
Maankäyttö	N	1 112		1 112	1 048	-64	-5,7							
Ympäristöterveydenh.palvelut	N	743	101	845	810	-35	-4,2							
Sivistystoimi														
Varhaiskasvatus	N	12 551	450	13 001	14 006	1 005	7,7							
Perusopetus	N	25 705	320	26 025	25 508	-517	-2,0							
Lukiokoulutus	N	2 606	20	2 626	2 571	-55	-2,1							
Elämänlaatu	N	7 034	82	7 116	7 386	270	3,8							
Tekninen toimi														
Tilakeskus (taseyksikkö)	N							4 338	-435	3 903	4 558	655	16,8	
Yhdyskuntatekniikka	N	3 325		3 325	3 241	-84	-2,5							
Turvallisuus	N													
Elävä maaseutu	N	257		257	196	-61	-23,6							
TULOSLASKELMAOSA														
Verotulot	B							48 965	2 000	50 965	52 942	1 977	3,9	
Valtionosuudet	B							18 000		18 000	18 413	413	2,3	
Rahoitustuotot ja -kulut, emo	N							583	-180	403	712	309	76,5	
Rahoitustuotot ja -kulut, Tilakesk	N	1 212		1 212	1 144	-67	-5,5							
Rahoitustuotot ja -kulut, Sotesi	N													
Satunnaiset erät	N													
INVESTOINTIOSA														
Konsemihallinnon investoinnit	N	160		160	283	-123	-77,2							
Sivistystoimen investoinnit	N	80	80	160	144	16	10,0							
Teknisen toimen(ilman Tilak.) inve	N	4 595		4 595	4 579	16	0,4							
Tilakeskuksen investoinnit	N	6 360	-295	6 065	6 093	-28	-0,5							
RAHOITUSOSA														
Antolainasaamisten muutokset														
Antolainasaamisten lisäys	B		500	500	596	-96	-19,2							
Antolainasaamisten vähennys	B							298		298	342	44	14,8	
Lainakannan muutokset														
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B							8 300	-300	8 000	8 000			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	9 026		9 026	8 904	122	1,4							
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N										9	9	100,0	
Oman pääoman muutokset														
Vaikutus maksuvalmiuteen	B							-1 487	351	-1 136	-4 476	-3 340	-2204,0	
YHTEENSÄ		78 748	1 258	80 006	80 277	-270	-0,3	78 748	1 258	80 006	80 276	271	0,3	

10KONSERNIYHTEISÖILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN / TULOSKORTIT

Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut Oy

Seurantavastuullinen toimielin: Kaupunginhallitus

Seurannan vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Tytäryhtiön toimiala ja perustehtävä

Ruoka-, puhtaus- ja ravitsemusterapeutin palvelut sekä koulutus- ja asiantuntijapalvelut.
365 – asiakkaidemme terveyden ja hyvinvoinnin parhaaksi.

Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2023-2025)

Tyytyväiset tilaaja- ja loppuasiakkaat.
Kannattavat ja kilpailukykyiset palvelut.
Vastuullinen toiminta.
Hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden turvaaminen kestäväällä tavalla.
Veto- ja pitovoimainen työpaikka erilaisissa elämäntilanteissa.
Palvelutuotannon laajentaminen hyvinvointialueella.
Omistuspohjan kasvattaminen.
Asiantuntijapalveluiden kehittäminen ja myynnin kasvattaminen.
Digitalisaation täysimääräinen hyödyntäminen hallitusti.
Puhtausalan aktiivinen kehittäminen valtakunnallisesti erilaisissa projekteissa, ja alan edelläkävijänä profiloituminen.

Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2023-2025

Hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa 1.1.2023 siitä tulee liikevaihdolla mitattuna yhtä suuri asiakas kuin Sastamalan kaupungista.
Pääomistajan mahdolliset toiminnan muutokset, esim. palveluverkon muutokset ja palveluiden yksityistäminen voivat vaikuttaa merkittävästi yhtiön toimintaedellytyksiin.

Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2023-2025

Heikosti kannattamattomien toimintojen tarkastelu ja niiden kehittäminen tai niistä luopuminen, mikäli mahdollista.
Kasvumahdollisuuksien hyödyntäminen.
Ruokapalveluiden tuotanto-palvelukeittiörakenteen kehittäminen ja prosessien virtaviivaistaminen.
Tuotannonohjauksen kehittäminen ja tehostaminen.
Digitalisaation täysimääräinen hyödyntäminen hallitusti.

Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät oleelliset riskit ja niihin varautuminen

Riski: Osakkaiden tekemät ratkaisut (esim. päivähoidon yksityistäminen) sekä muutokset väestön ikärakenteessa vähentävät ruokapalveluiden myyntiä.
Varautuminen: Myynnin kasvattaminen hyvinvointialueella Sastamalan rajojen ulkopuolella, osakaspuhjan laajentaminen, uudet palvelut nykyisille asiakkaille, ruokatuotannon tehokkuuden parantaminen.

Riski: Palvelutuotannossa tarvittavien aineiden, tarvikkeiden tai palveluiden kustannukset nousevat selvästi yleistä hintojen nousua nopeammin.
Varautuminen: Neuvottelut toimittajien kanssa. Hintaneuvottelut omien palvelujen hinnoittelua koskien omistajien kanssa, erilaiset kustannusten hallinnan keinot riippuen mikä kustannus nousee. Hinnankorotukset.

Riski: Resurssivaje.

Varautuminen: Henkilöstösuunnittelu, sijaistamiskäytännöt, vuokratyövoiman käyttö, tehtäväsiirrot, sisäiset sijaiset, joustavat toimintatavat, palkkaus ja palkitseminen sekä henkilöstöedut, työnantajaimagon parantaminen.

Olennaiset tapahtumat vuonna 2023

Pirkanmaan hyvinvointialue aloitti toimintansa vuonna 2023, ja samalla yhtiön omistajuus (5 prosenttia) siirtyi Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä hyvinvointialueelle, josta tuli näin yhtiön uusi osakas. Muutoksen myötä yhtiön aiemmista asiakkaista Sotesi sekä Pirkanmaan sairaanhoitopiiri siirtyivät uuden hyvinvointialueen alle, mikä vastaa noin 50 prosenttia yhtiön liikevaihdosta. Samalla Sastamalan kaupungin osuus liikevaihdosta laski hieman alle 50 prosenttiin.

Yhtiön tasetta vahvistettiin pääomistajan myöntämällä 0,5 miljoonan euron suuruisella pääomalainalla. Pääomalainan myötä oma pääoma vahvistui ja oli tilikauden lopussa noin 286 000 euroa.

Arvio tulevasta kehityksestä

Yhtiön toimintaympäristössä on tunnistettu useita epävarmuustekijöitä. Merkittävä uhka liiketoiminnan kannattavuudelle myynnin väheneminen edelleen. Ruokapalveluiden myynnin vähenemisen taustalla on ollut mm. lasten ja nuorten määrän väheneminen ja omistajan toimintojen ulkoistaminen. Lasten ja nuorten määrän ennustetaan vähenevän edelleen. Puhtauspalveluissa mm. Pirkanmaan hyvinvointialueen säästötoimet aiheuttavat riskin myynnin vähenemiselle lähitulevaisuudessa.

Yhtiön eniten käyttämien elintarvikkeiden sopimushinnat ovat nousseet vuosien 2022 - 2023 aikana yhteensä noin 20 prosenttia ja kuljetusten hinnat yli 10 prosenttia Venäjän hyökkäyssodasta aiheutuneiden maailmanlaajuisen vaikutusten seurauksena. Jatkuva sotatilanne sekä mahdolliset uudet maailmanlaajuiset konfliktit aiheuttavat jatkuessaan edelleen korkean riskin elintarvikkeiden ja energian hintojen tavanomaista voimakkaammalle nousulle.

Yhtiön taloudellinen tilanne on heikentynyt tappiollisten vuosien myötä. Vuonna 2023 yhtiön tasetta vahvistettiin pääomistajan myöntämällä 0,5 miljoonan euron pääomalainalla. Taseessa oleva oma pääoma on pääomalainasta huolimatta edelleen alle 60 prosenttia osakepääomasta. Yhtiöllä on ollut vuonna 2023 käynnissä talouden tasapainottamisohjelma, jonka toimien seurauksena kannattavuus parani syksyllä 2023. Yhtiö jatkaa talouden tasapainottamista uuden keväällä 2024 päätettävän uuden tasapainottamisohjelman myötä. Tavoitteena on tehdä vuonna 2024 positiivinen tulos ja sitä seuraavina vuosina on tavoitteena päästä vähintään yhtiön pitkän aikavälin liikevoittotavoitteeseen, joka on 1 prosentti liikevaihdosta.

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tuloskortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Tuottavuus	Vuosittain asetettavan liikevoittotavoitteen saavuttaminen. Sopimushintojen korotukset omistajalle enintään yhtä suuret kuin yleinen kustannustason nousu.	Liikevoittoprosentti. Sopimushintojen muutokset keskimäärin omistajalle / yleinen kustannuskehitys.	Liikevoittotavoitetta ei saavutettu. Servin sopimushintojen muutokset ovat olleet pitkällä aikavälillä huomattavasti alle yleisen kustannuskehityksen, ja viimeisen kahden vuoden aikana lähes yleisen kustannuskehityksen mukaista.	Toteutuu osittain ■
Asiakastyytyväisyys / henkilöstötyytyväisyys (mitataan vuorovuosina)	Servin asiakastyytyväisyys on hyvä / Henkilöstön työtyytyväisyys on hyvä	Asiakastyytyväisyys / Henkilöstön kokonaisytyytyväisyys	Vuonna 2023 ei tehty varsinaista asiakastyytyväisyyskyselyä. Valta-kunnallisen kouluterveyskyselyn tulosten mukaan Sastamalan koululaiset ovat selvästi	Toteutuu osittain ■

			valtakunnan keskiarvoa tyytyväisempiä koulu-ruokailuun, ja Pirkanmaalla ero on vieläkin suurempi Sastamalan eduksi.	
Paikallisuus	Paikallisesti tuotettujen elintarvikkeiden osuus kasvaa nykyisestä. Kotimaisten elintarvikkeiden osuus pysyy korkeana.	Paikallisten elintarvikkeiden osuus kaikista elintarvikkeista, % Kotimaisten elintarvikkeiden osuus määritellyissä tuoteryhmissä, %.	Paikallisesti tuotettujen elintarvikkeiden euro-määräiset ostot pysyvät edellisvuoden tasolla, mutta niiden osuus kaikista elintarvikkeistoista pieneni hieman olleen 5,3 % tukkuelintarvikehintojen voimakkaan hintojen nousun takia. Elintarvikkeiden kotimaisuusaste pysyi erittäin korkeana määritellyissä tuoteryhmissä: Lihat 99,4 % Lihat tuotteet 98,7 % Maitotuotteet 78,6 %	Toteutuu osittain

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023	Poikkeama
Liikevaihto €	9 408 000	10 063 000	10 475 000	10 438 485	-36 515
Liikevaihdon muutos %	+5,1	+7 %	+4,1	+3,7	-0,4
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	174	174	175	173	-2
Henkilöstökulut €/hlö	33 112	35 200	33 800	36 293	2 493
Investoinnit €	53 180	83 000	100 000	111 713	11 713
Lainamäärä €	0	0	0	500 000 (pääomistajan myöntämä pääomalaina)	500 000
Oman pääoman määrä €	187 967	80 736		286 296	
Taseen loppusumma €	1 885 000	1 910 000	1 950 000	2 083 643	133 643
Rahavarat tilikauden lopussa €	623 000	498 000	750 000	350	-749 650 (Servin pankkitili liitettiin konsernitiliin vuonna 2023.)

Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	95	95	95	95	0
Sastamalan kaupungin osuus yhtiön liikevaihdosta €	7 724 000	8 182 000	4 600 000 (alustava arvio)	4 879 253	279 253
Osingonmaksu emolle €	0	0	0	0	0

Tuloslaskelma (1000 €)	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023	Poikkeama TA vs. TP
Liikevaihto	9 408	10 063	10 475	10 438	-37
Liiketoiminnan muut tuotot	18	27	10	28	18
Materiaalit ja palvelut	-2 511	-2 587	-3 610	-2 865	745
Henkilöstökulut	-5 728	-5 938	-6 070	-6 097	-27
Suunnitelman mukaiset poistot	-66	-64	-70	-76	-6
Liiketoiminnan muut kulut	-1 615	-1 606	-709	-1 722	-1 013
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	- 493	- 106	+ 26	-294	-320
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-1	0	-1	-1
Voitto (+) / tappio (-)	-493	-107	+26	-295	-321
Veronpalautus/jäännösvero	0	0	0	0	0
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	-493	-107	+26	-295	-321

Selvitys taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden poikkeamista

Liikevaihto kasvoi edellisvuoteen verrattuna 3,7 prosenttia ollen hieman yli 10,4 miljoonaa euroa. Liikevaihdon kasvu johtui hinnankorotuksista. Työvoimakulut, vuokratyövoiman käyttö mukaan laskettuna, kasvoivat 4,1 prosenttia. Elintarvikkeiden hinnat nousivat syksyllä 2022 reilun 13 prosenttia, mikä nosti voimakkaasti vuoden 2023 kustannuksia. Elintarvikkehinnat jatkoivat nousuaan maltillisemmin myös vuoden 2023 aikana. Kokonaisuutena elintarvikekustannukset kasvoivat noin 12 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Palveluostot ilman vuokratyövoiman käyttöä kasvoivat myös noin 11 prosenttia, mihin vaikuttivat suurimmin kasvu työterveyshuollon kustannuksissa, ICT- sekä talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden kuluissa. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat vajaan 2 prosenttia. Liiketulos parani merkittävästi syksyllä verrattuna kevääseen, mikä johtui keväällä toteutetuista talouden tasapainottamistoimista. Koko vuoden tulos kuitenkin heikkeni edellisvuoteen verrattuna.

Toteutumatiетоjen vaikutus vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaan

Yhtiöllä on ollut vuonna 2023 käynnissä talouden tasapainottamisohjelma, jonka toimien seurauksena kannattavuus parani syksyllä 2023. Yhtiö jatkaa talouden tasapainottamista uuden keväällä 2024 päätettävän uuden tasapainottamisohjelman myötä. Tavoitteena on tehdä vuonna 2024 positiivinen tulos ja sitä seuraavina vuosina on tavoitteena päästä vähintään yhtiön pitkän aikavälin liikevoittotavoitteeseen, joka on 1 prosentti liikevaihdosta.

Sastamalan Vuokratalot Oy

Seurantavastuullinen toimielin: Kaupunginhallitus

Seurannan vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Tytäryhtiön toimiala ja perustehtävä

Yhtiön toimialana on asuntotarpeen tyydyttämiseksi Sastamalan talousalueella omistaa, hallita ja ylläpitää kiinteistöjä ja rakennuksia sekä hankkia ja omistaa kiinteistöjen ja huoneistojen hallintaan oikeuttavia osakkeita sekä vuokrata asuntoja asunnontarvitsijoille.

Yhtiöllä on kiinteistöjä 36 kpl, joista 10 kpl on kerrostaloja ja 26 kpl pien- ja rivitaloja. Vuokra-asuntoja kiinteistöissä on yhteensä 479 kpl ja vuokrattava huoneistoala on n. 26 842 m².

Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2023-2025)

Liiketoimintastrategiassa on määritelty yhtiön tarkemmat tavoitteet (salkutus, pts). Kiinteistökohtaisten toimenpiteiden (kunnostus, myynti ym.) määrittäminen.

Laajempi PTS-suunnitelma korjaukset toteutuvat kuntoarvioiden ja kuntotutkimuksien kautta tulevana vuosina. Yhtiö joutuu tekemään päätöksiä jo purettaviksi aiottujen talojen lisäksi, lisä puruista, koska kuntotutkimusten jälkeen arvioidaan onko järkevä tehdä laajoja korjauksia ja mikä niiden vaikutus on vuokranmäärittelyssä. Mahdollista on, että on järkevämpi rakentaa uudisrakennuksia, joissa pystytään ottamaan vanhusväestö ja liikuntarajoitteiset huomioon

Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2023-2025

Kaupungin omistamien tytäryhtiöiden fuusio. Ostetaan palvelua ulkopuolelta ja pyritään tuottamaan edullisemmin palvelut yhtiölle. Kilpailutetaan toimintoja kulujen karsimiseksi.

Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2023-2025

Käyttöasteen paraneminen strategian toteuttamisen myötä.
Kiinteistöjen tasearvojen alaskirjaustarve.

Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät oleelliset riskit ja niihin varautuminen

RISKIANALYYSI

- Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa, luokitella, arvioida ja hallita toimintaan liittyviä riskejä
- tavoitteena on varmistaa yhtiön talouteen ja toimintaan sekä asukkaisiin liittyvien tavoitteiden toteutuminen eli hyvä käyttöaste ja kohtuullinen, kilpailukyinen vuokrataso
- riskit: henkilö- ja omaisuusriskit, toiminnan ja liiketoiminnan riskit liiketoiminnan taloudellisista riskeistä.

LIIKETOIMINNAN TALOUDELLISISTA RISKEISTÄ

- asuntojen sijainti / kysyntä
- varallisuuden hoito (ennustettavuus, vakuus, korjausvelka)
- lainasalkku (ei spekulointia, vakuus ja ennustettavuus)
- sopimukset ja hankinnat (sisällön tuntemus)
- asukkaat (maksukyky ja siitä huolehtiminen, vaihtuvuuden hallinta)
- yhteiskunnalliset muutokset (mm. muuttoliike, kuntarakenteen muutokset, omistajan tuottotavoitteet, rakentamisen sääntely).

Olellaiset tapahtumat vuonna 2023

Juha Runnari on toiminut toimitusjohtajana 12.6.2023 asti. Toimitusjohtajan irtisanoutumisen jälkeen hallituksen jäsen Kimmo Toukoniemi on toiminut vt. toimitusjohtajana 8.1.2024 asti.

Arvio tulevasta kehityksestä

Yhtiön toimintaa 2024 pyritään ohjaamaan hallituksen 14.12.2022 hyväksymän strategian mukaan, kuitenkin niin, että hallitus tarkastelee olemassa olevia suunnitelmia tarvittaessa. Rakenteita ja prosesseja kehitetään.

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tulokortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Yhtiö toimii ilman kaupungin avustusta	Tilikauden tulos positiivinen	Tuloslaskelma	42,36 €	Toteutunut ✓
Vuokra-asuntojen käyttöaste on hyvä	Käyttöaste > 95 %	Käyttöastetilasto	88,2 %	Ei toteudu ☐
Yhtiön lainanhoitokyky on hyvä	Lainojen lyhentäminen maksusuunnitelman mukaisesti	Lainojen lyhennykset	Kyllä	Toteutunut ✓

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023	Poikkeama
Liikevaihto €	2 696 123	2 956 231	2 934 535	3 060 584	+126 049
Liikevaihdon muutos %	-2,6	19,8	+8,8	+3,5	-5,3
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	7	6	6	5	-1
Henkilöstökulut €/hlö	47 859	53 092	48 584	49 809	-1 225
Investoinnit €	522 572	145 060	428 991	363 721	-65 270
Lainamäärä €	7 649 146	6 738 668	6 066 186	6 018 605	-47 581
Oman pääoman määrä €	1 818 564	1 917 873		1 917 888	
Taseen loppusumma €	10 052 512	9 278 341	9 460 097	8 525 825	-934 272
Rahavarat tilikauden lopussa €	1 649 710	1 049 173	900 000	312 101	-587 899
Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100	100	100	100	
Sastamalan kaupungin osuus yhtiön liikevaihdosta €	25 176	20 117	22 100	25 055	+2 955
Osingonmaksu emolle €	0	0	0	0	
Kulut / asuin-m ² *	6,66 / 10,08	9,21 / 7,05	8,38 / 6,52	9,37 / 7,42	0,99/0,89
Vuokra-asuntojen määrä	496	480	479	479	

*Mittari Kulut / asuin-m² : ** taulukossa ilmoitettu 1 luku: liiketoiminnan kulut (sis. poistot) / 2 luku: kiinteistön muut hoitokulut keskim. asuin-m² kohti

Tuloslaskelma (1000 €)	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023	Poikkeama TA vs. TP
Liikevaihto	2 696	2 467	2 934	3 061	127
Liiketoiminnan muut tuotot	109	99	105	105	0
Materiaalit ja palvelut	-2 231	-1 833	-2 130	-2 389	259
Henkilöstökulut	-335	-352	-291	-249	-42
Suunnitelman mukaiset poistot	-816	-311	-316	-379	63
Liiketoiminnan muut kulut	-7	0	0	0	0
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	-584	+69	+302	+149	-153
Rahoitustuotot ja -kulut	-114	-67	-129	-135	6
Voitto (+) / tappio (-)	-698	+2	+173	+14	-159
Veronpalautus/jäännösvero	698	0	-173	-14	0
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	0	+2	0	0	0

Selvitys taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden poikkeamista

Yllätyksellisistä korjauksista johtuen budjetoidut korjauskulut ylittyivät. Budjetoidut lämmityskustannukset ylittyivät tilikaudelle kohdistuneiden kahden hinnankorotuksen vuoksi. Vesimaksuihin budjetoidut kustannukset ylittyivät lisääntyneen kulutuksen vuoksi.

Toteutumatiетоjen vaikutus vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaan

Lämmityskustannusten nousu on huomioitu budjetissa ja veden kulutus on asetettu erityis seurantaan.

Kiinteistö Oy Hopunkallio

Seurantavastuullinen toimielin: Kaupunginhallitus

Seurannan vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Tytäryhtiön toimiala ja perustehtävä

Yhtiön toimialana on rakennuttaa, omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä ja arvopapereita ja käydä kauppaa niillä. Kiinteistöyhtiön tehtävänä oli rakentaa Hopunkallion palvelukeskus. Rakennuksen pinta-ala yhdyskäytävineen on 4 926 m² ja tilavuus 18 860 m³.

Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2023-2025)

Yhtiö toimii siten, että se pystyy hoitamaan vuosittain tarvittavat käyttötalous- ja pääomakustannukset. Yhtiö ei tavoittele voittoa.

Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2023-2025

Hopunkallio vuokraa suoraan tilansa eteenpäin, ostaa isännöintipalvelut Sastamalan Vuokratalot Oy:ltä sekä kiinteistönhoidon Pirkanmaan hyvinvointialueelta.

Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2023-2025

Pyritään energian säästöön.

Tilat kokonaisuudessaan vuokrattu Pirkanmaan hyvinvointialueen ja Servin käyttöön. Kiinteistöyhtiön vuokrataso on määriteltä tasolle, jotta yhtiö pystyy toimimaan omavaraisesti.

Yhtiön isännöinti hoidetaan yhteistyössä Sastamalan Vuokratalot Oy:n kanssa.

Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät oleelliset riskit ja niihin varautuminen

RISKIANALYYSI

- Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa, luokitella, arvioida ja hallita toimintaan liittyviä riskejä
- tavoitteena on varmistaa yhtiön talouteen ja toimintaan sekä vuokralaisiin liittyvien tavoitteiden toteutuminen eli tyytyväiset käyttäjät ja vuokralaiset ja kohtuullinen, kilpailukyinen vuokrataso
- riskit: henkilö- ja omaisuusriskit, toiminnan ja liiketoiminnan riskit liiketoiminnan taloudellisista riskeistä.

LIIKETOIMINNAN TALOUDELLISISTA RISKEISTÄ

- Pirkanmaan Hyvinvointialueen palveluverkko (vuokralaisten tarpeet muuttuu, tilat jäävät tyhjilleen)
- varallisuuden hoito (ennustettavuus, vakuus, korjausvelka)
- lainasalkku (vakuus ja ennustettavuus)
- sopimukset ja hankinnat (sisällön tuntemus)
- yhteiskunnalliset muutokset (mm. kuntarakenteen muutokset, omistajan tuottotavoitteet, rakentamisen sääntely).

Olellaiset tapahtumat vuonna 2023

Toimitusjohtaja Juha Runnarin työsuhde päättyi 12.6.2023. Toimitusjohtajana siitä alkaen toimi Tiina Isotalo.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kiinteistöyhtiön tulevaisuus linjataan sotetilojen yhtiöittämisveloitteen yhteydessä 2025.

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tulokortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Yhtiö toimii terveellä liiketoimintaperiaatteella ja ilman kaupungin avustusta	Tilikauden tulos positiivinen	Tuloslaskelma	207 619 €	Toteutunut ✓
Yhtiön lainanhoitokyky on hyvä	Lainojen lyhentäminen maksusuunnitelman mukaisesti	Lainojen lyhennykset	Kyllä	Toteutunut ✓

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023	Poikkeama
Liikevaihto €	1 158 189	1 100 751	1 100 750	1 153 637	52 887
Liikevaihdon muutos %	+2,8	-0,7	-2,8	+4,8	+7,6
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	0	0	0	0	
Henkilöstökulut €/hlö	0	0	0	0	
Investoinnit €	0	0	0	0	
Lainamäärä €	6 765 959	6 178 315	5 679 405	5 679 405	
Oman pääoman määrä €	902 858	1 139 809		1 347 429	
Taseen loppusumma €	7 698 189	7 442 439	7 728 825	7 119 430	-609 395
Rahavarat tilikauden lopussa €	-88 735	25 075	20 000	44 194	24 194
Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100	100	100	100	
Sastamalan kaupungin osuus yhtiön liikevaihdosta €	674 941	667 018	0	0	
Osingonmaksu emolle €	0	0	0	0	

Tuloslaskelma (1000 €)	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023	Poikkeama TA vs. TP
Liikevaihto	1 158	1 100	1 101	1 153	52
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-309	-373	-399	-398	-1
Henkilöstökulut	0	0	0	0	0
Suunnitelman mukaiset poistot	-414	-376	-345	-345	0
Liiketoiminnan muut kulut	0	0	0	0	0
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	+435	+351	+356	+410	54
Rahoitustuotot ja -kulut	-114	-53	-118	-149	31
Voitto (+) / tappio (-)	+321	+298	+238	+261	23
Veronpalautus/jäännösvero	-65	-61	-47	-54	7
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	+256	+237	+191	+207	16

Selvitys taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden poikkeamista

Tavoitteissa ei poikkeamia.

Toteutumatietojen vaikutus vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaan

Toteuma on suunnitelman suuntainen, joten ei vaikutusta.

Sastamalan Lämpö Oy

Seurantavastuullinen toimielin: Kaupunginhallitus

Seurannan vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Tytäryhtiön toimiala ja perustehtävä

Kaukolämmön ja kylmän erillistuotanto ja jakelu, kaukolämmön jakelu asiakkaille.

Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2023-2025)

Yhtiön tavoitteena on toimia siten tuloksellisesti, että tulos mahdollistaa tarvittavat investoinnit lämmönjakeluverkkoon ja osingonjaon osakkaille yhtiön ns. juoksevan toiminnan ohella.

Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2023-2025

Energian hinnan merkittävä nousu.

Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2023-2025

Kaukolämpöverkoston laajentaminen ja uusien asiakkaiden hankinta toimintasuunnitelman mukaan.

Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät oleelliset riskit ja niihin varautuminen

Toiminnalliset riskit, varautuminen yhdessä lämpöenergiaa tuottavan yhtiön kanssa (vaihtoehdot lämmöntuotantotavat).

Tietojärjestelmien toimimattomuus, varautuminen tietoturvallisuuteen huomiota kiinnittämällä.

Olellaiset tapahtumat vuonna 2023

Aloitettu selvittämään kaukolämmön tuotannon eri vaihtoehtoja vuoden 2026 jälkeen.

Arvio tulevasta kehityksestä

Tuotannon vaihtoehtojen selvittämisen jälkeen selviää vasta tulevaisuuden kehityksen tilanne.

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tulokortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Osingonmaksu tuloksesta osakassopimuksen mukaisesti	32 000 euroa	Osinko	32 000 euroa	Toteutunut ✓
Asiakasmäärän säilyttäminen	Asiakkaiden pitäminen vähintään nykytasolla	Asiakkaiden lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä lisääntynyt kahdella.	Toteutunut ✓
Hinnoittelu valtakunnallisella keskitasolla	Valtakunnan keskihintaa sarjassaan	Energiateollisuuden hintatilasto	Lähellä keskiarvoa	Toteutunut ✓

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023	Poikkeama
Liikevaihto €	4 580 408	4 239 374	5 035 000	5 699 201	664 201
Liikevaihdon muutos %	+14,4	-6,0	+20,9	+34,4	+13,5
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	2	2	2	2	
Henkilöstökulut €/hlö	73 685	78 999	77 000	73 170	-3 830
Investoinnit €	213 457	541 000	100 000	221 000	121 000
Lainamäärä €	440 000	330 000	330 000	220 000	-110 000
Oman pääoman määrä €	2 277 781	1 727 624		1 584 805	
Taseen loppusumma €	6 310 302	5 693 920		5 780 193	
Rahavarat tilikauden lopussa €	2 006 669	1 140 946		948 910	
Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	80	80	80	80	
Sastamalan kaupungin osuus yhtiön liikevaihdosta €	750 932	752 441 (1 046 404)		1 435 831	
Osingonmaksu emolle €	32 000	32 000	32 000	32 000	
Kaukolämmön myynti GWh	61,9	58,7	58	60	2
Asiakkaiden lukumäärä kpl	219	224	224	226	2
Verkoston pituus km	35,2	36,7	36	37,5	1,5

Tuloslaskelma (1000 €)	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023	Poikkeama TA vs. TP
Liikevaihto	4 508	4 239	5 035	5 699	664
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-3 824	-4 178	-4 676	-5 207	531
Henkilöstökulut	-147	-157	-154	-146	-8
Suunnitelman mukaiset poistot	-257	-270	-246	-292	46
Liiketoiminnan muut kulut	-135	-128	-133	-159	26
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	143	-495	-219	-106	113
Rahoitustuotot ja -kulut	-13	-9	-6	-3	3
Voitto (+) / tappio (-)	130	-504	-225	-109	116
Veronpalautus/jäännösvero	(6) -28	-5,4		6	0
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	108	-510	-225	-102	123

Selvitys taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden poikkeamista

Ostoenergian huomattavan suuri nousu on vaikuttanut talouteen merkittävästi.

Toteutumätietojen vaikutus vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaan

Ostoenergia vaikuttaa vieläkin jatkossa, mikäli ei tule muutosta.

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma

SASTAMALAN KAUPUNKI LIIKELAITOKSINEEN TUOSLASKELMA (Ulkoinen)

	2023		2022	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	17 970 694,82		26 452 371,64	
Maksutuotot	2 803 638,88		8 849 192,75	
Tuet ja avustukset	2 533 810,75		4 225 529,09	
Vuokratuotot	6 038 911,40		2 898 052,42	
Muut toimintatuotot	412 296,72	29 759 352,57	824 162,36	43 249 308,26
Valmistus omaan käyttöön		462 561,05		468 436,71
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-36 530 402,14		-62 679 669,36	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-7 894 735,50		-14 359 381,83	
Muut henkilösivukulut	-1 619 205,07		-2 327 088,79	
Palvelujen ostot	-24 407 432,70		-96 288 843,51	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 654 531,18		-9 375 187,56	
Avustukset	-3 573 950,75		-7 134 831,38	
Vuokrat	-1 431 848,33		-4 098 194,70	
Muut toimintakulut	-688 541,57	-82 800 647,24	-590 447,78	-196 853 644,91
Toimintakate		-52 578 733,62		-153 135 899,94
Verotulot		52 942 071,54		96 017 052,51
Valtionosuudet		18 412 649,00		75 845 032,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	32 073,70		2 653,59	
Muut rahoitustuotot	223 204,57		672 851,41	
Korkokulut	-754 797,17		-333 150,38	
Muut rahoituskulut	-2 146,02	-501 664,92	-101 773,21	240 581,41
Vuosikate		18 274 322,00		18 966 765,98
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 595 664,39		-12 002 605,93	
Arvonalentumiset	-184 498,56	-8 780 162,95	0,00	-12 002 605,93
Satunnaiset erät				
Tilikauden tulos		9 494 159,05		6 964 160,05
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		-2 324 873,00		376 879,95
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		-1 376 787,39		-3 000 000,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		5 792 498,66		4 341 040,00

Rahoituslaskelma

SASTAMALAN KAUPUNKI LIIKELAITOKSINEEN RAHOITUSLASKELMA (Ulkoinen)

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	18 274 322,00		18 966 765,98	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät	-162 330,75	18 111 991,25	-619 095,77	18 347 670,21
Investointimenot	-14 031 945,14		-12 353 833,26	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	147 417,00		58 070,81	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	694 917,12	-13 189 611,02	1 126 669,57	-11 169 092,88
Toiminnan ja investointien rahavirta		4 922 380,23		7 178 577,33
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-595 860,00		-8 390,00	
Antolainasaamisten vähennykset	45 793,26	-550 066,74	99 167,69	90 777,69
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 000 000,00		7 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 105 945,20		-10 435 295,20	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	8 525,00	-2 097 420,20		-3 435 295,20
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-418 029,23		38 114,78	
Vaihto-omaisuuden muutos	10 788,32		-1 791,15	
Saamisten muutos	2 694 821,07		1 701 944,82	
Korottomien velkojen muutos	-10 528 537,90	-8 240 957,74	746 767,40	2 485 035,85
Rahoituksen rahavirta		-10 888 444,68		-859 481,66
Rahavarojen muutos		-5 966 064,45		6 319 095,67
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12	30 556 412,65		36 522 477,10	
Rahavarat 1.1	36 522 477,10	-5 966 064,45	30 203 381,43	6 319 095,67

Tase

SASTAMALAN KAUPUNKI LIIKELAITOKSINEEN TASE (Ulkoinen)

VASTAAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	163 752,65	269 629,60
	<u>163 752,65</u>	<u>269 629,60</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	20 255 729,00	19 990 565,04
Rakennukset	56 255 894,19	58 068 410,99
Kiinteät rakenteet ja laitteet	47 009 964,40	45 929 727,10
Koneet ja kalusto	765 142,19	730 310,07
Muut aineelliset hyödykkeet	41 971,78	41 971,78
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	8 727 596,03	3 436 257,98
	<u>133 056 297,59</u>	<u>128 197 242,96</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	19 407 789,33	31 092 598,72
Muut lainasaamiset	573 661,36	94 058,24
Muut saamiset	591 297,79	520 834,17
	<u>20 572 748,48</u>	<u>31 707 491,13</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	11 216,41	26 772,71
Lahjoitusrahastojen varat	4 604 061,08	4 565 506,26
	<u>4 615 277,49</u>	<u>4 592 278,97</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	245 876,83	256 665,15
	<u>245 876,83</u>	<u>256 665,15</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	0,00	3 363,76
Siirtosaamiset	10084,02	12650,18
	<u>10 084,02</u>	<u>16 013,94</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	4 000 744,40	4 317 626,20
Lainasaamsiet	12 076,09	10 759,81
Muut saamiset	379 654,57	2 536 687,03
Siirtosaamiset	793 337,58	1 009 630,75
	<u>5 185 812,64</u>	<u>7 874 703,79</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	21 909,44	21 283,78
Sijoitukset rahamarkk.instrum.	10 091,28	10 091,28
	<u>32 000,72</u>	<u>31 375,06</u>
Rahat ja pankkisaamiset	30 525 037,59	36 491 102,04
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>194 406 888,01</u>	<u>209 436 502,64</u>

VASTATTAVAA	2023	2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	67 173 998,46	73 549 997,43
Muut omat rahastot	1 690 774,27	1 690 774,27
Ed. tk:en yli/alijäämä	32 227 027,24	27 885 987,24
Tilikauden yli/alijäämä	5 792 498,66	4 341 040,00
	<u>106 884 298,63</u>	<u>107 467 798,94</u>
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	5 589 203,88	3 264 330,88
Vapaaehtoiset varaukset	6 000 000,00	4 623 212,61
	<u>11 589 203,88</u>	<u>7 887 543,49</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	125 978,74
Lahjoitusrahastojen pääomat	4 612 711,99	4 562 793,31
Muut toimeksiantojen pääomat	440 594,51	759 565,16
	<u>5 053 306,50</u>	<u>5 448 337,21</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	42 440 148,40	43 822 992,60
Lainat julkisyhteisöiltä	100 000,00	150 000,00
Muut velat	1 722 643,77	1 722 643,77
	<u>44 262 792,17</u>	<u>45 695 636,37</u>
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 791 369,20	10 455 945,20
Lainat julkisyhteisöiltä	50 000,00	50 000,00
Saadut ennakot	64 250,16	74 162,40
Ostovelat	6 647 441,92	15 861 703,01
Muut velat	2 720 275,21	3 605 839,68
Siirtovelat	7 343 950,34	12 889 536,34
	<u>26 617 286,83</u>	<u>42 937 186,63</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>194 406 888,01</u>	<u>209 436 502,64</u>

Konsernituloslaskelma

SASTAMALAN KAUPUNKI KONSERNITULOSLASKELMA

	2023		2022	
Toimintatuotot		45 256 687,62		135 042 785,38
Toimintakulut		-110 847 171,50		-295 991 937,10
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		33 362,61		279 274,83
Toimintakate		-65 557 121,27		-160 669 876,89
Verotulot		52 666 971,38		95 760 945,56
Valtionosuudet		34 095 497,75		91 358 615,33
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	34 871,55		57 726,67	
Muut rahoitustuotot	452 967,39		1 048 180,65	
Korkokulut	-1 034 134,36		-741 510,46	
Muut rahoituskulut	-197 690,48	-743 985,90	-669 946,03	-305 549,17
Vuosikate		20 461 361,96		26 144 134,83
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 000 033,97		-18 401 384,74	
Omistuksen eliminointierot	0,00		775 194,14	
Arvonalentumiset	-51 049,37	-11 051 083,34	0,00	-17 626 190,60
Satunnaiset erät		-88 728,62		0,00
Tilikauden tulos		9 321 550,00		8 517 944,23
Tilinpäätössiirrot		363,11		799,35
Tilikauden verot		-54 161,52		-317 955,67
Laskennalliset verot		-4 218,49		-20 902,43
Vähemmistöosuudet		40 480,97		-369 776,09
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		9 304 014,08		7 810 109,40

Konsernin rahoituslaskelma

SASTAMALAN KAUPUNKI KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	20 461 361,96		26 144 134,83	
Tilikauden verot	-54 161,52		-317 955,67	
Satunnaiset erät	-88 728,62		0,00	
*) Tulorahoituksen korjauserät	<u>-39 371,25</u>	20 279 100,57	<u>-1 397 010,03</u>	24 429 169,13
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-17 263 409,19		-19 926 277,28	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	147 417,00		58 070,81	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>932 397,24</u>	-16 183 594,94	<u>1 244 831,19</u>	-18 623 375,27
Toiminnan ja investointien rahavirta		4 095 505,63		5 805 793,86
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	0,00		-2 200,00	
Antolainasaamisten vähennys	<u>26 600,27</u>	26 600,27	<u>116 668,97</u>	114 468,97
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 692 017,18		11 319 001,94	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 628 282,38		-14 299 676,47	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-829 667,04</u>	-3 765 932,24	<u>-953 723,54</u>	-3 934 398,07
Oman pääoman muutokset		1 261,92		-343 377,68
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-413 912,54		25 588,42	
Vaihto-omaisuuden muutos	20 161,00		-158 641,82	
Saamisten muutos	3 130 741,94		-1 832 102,79	
Korottomien velkojen muutos	<u>-10 634 655,05</u>	-7 897 664,65	<u>1 934 344,33</u>	-30 811,86
Rahoituksen rahavirta		-11 635 734,70		-4 194 118,64
Rahavarojen muutos		-7 540 229,06		1 611 675,23
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	37 110 772,71		52 718 926,99	
Rahavarat 1.1.*	<u>44 651 001,77</u>	-7 540 229,06	<u>51 107 251,76</u>	1 611 675,23

Konsernitase

SASTAMALAN KAUPUNKI KONSERNITASE

VASTAAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aiheettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	29 883,75	796 641,55
Muut pitkävaikutteiset menot	509 411,00	1 493 859,71
Ennakkomaksut	0,00	14 728,92
	<u>539 294,75</u>	<u>2 305 230,18</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	21 045 564,42	22 037 460,04
Rakennukset	85 484 149,58	119 709 216,53
Kiinteät rakenteet ja laitteet	47 643 797,41	48 431 342,44
Koneet ja kalusto	2 229 096,63	5 830 303,79
Muut aineelliset hyödykkeet	3 612 381,31	3 712 886,04
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	9 475 242,30	12 105 484,55
	<u>169 490 231,65</u>	<u>211 826 693,39</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	3 619 372,52	5 742 683,78
Muut osakkeet ja osuudet	870 937,18	1 807 916,47
Muut lainasaamiset	73 661,36	136 335,57
Muut saamiset	249 017,88	317 697,97
	<u>4 812 988,94</u>	<u>8 004 633,79</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	654 855,99	431 771,98
Lahjoitusrahastojen varat	4 624 489,33	4 586 553,33
	<u>5 279 345,32</u>	<u>5 018 325,31</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	293 909,45	1 117 474,11
Keskeneräiset tuotteet	153 476,98	170 912,76
	<u>447 386,43</u>	<u>1 288 386,87</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	8 431,49	142 189,90
Laskennalliset verosaamiset	0,00	6 623,47
Muut saamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	10 084,02	53 336,61
	<u>18 515,51</u>	<u>202 149,98</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	5 558 557,01	12 827 411,39
Lainasaamiset	20 593,24	1 017 823,01
Laskennalliset verosaamiset	0,00	91,26
Muut saamiset	876 405,84	3 935 552,79
Siirtosaamiset	1 049 508,62	2 201 082,05
	<u>7 505 064,71</u>	<u>19 981 960,50</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	21 909,44	21 283,78
Sijoitukset rahamarkk.instrum.	10 091,28	10 091,28
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	80 103,00
Muut arvopaperit	4 069 857,67	2 374 577,45
	<u>4 101 858,39</u>	<u>2 486 055,51</u>
Rahat ja pankkisaamiset	33 008 914,32	50 232 871,47
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>225 203 600,03</u>	<u>301 346 307,00</u>

VASTATTAVAA	2023	2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	67 173 998,46	73 549 997,43
Säätiöiden ja yhdistysten perusp.	0,00	16 931,10
Arvonkorotusrahasto	0,00	24 885,18
Muut omat rahastot	1 842 379,70	1 813 536,00
Ed. tk:en yli/alijäämä	51 554 896,98	48 640 404,00
Tilikauden yli/alijäämä	9 304 014,08	7 810 109,41
	<u>129 875 289,22</u>	<u>131 855 863,12</u>
VÄHEMMISTÖOSUDET	335 734,89	1 447 625,79
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	0,00	2 032 508,99
	<u>0,00</u>	<u>2 032 508,99</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	125 978,74
Lahjoitusrahastojen pääomat	4 633 781,31	4 750 320,86
Muut toimeksiantojen pääomat	1 148 518,98	1 226 924,93
	<u>5 782 300,29</u>	<u>6 103 224,53</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	53 445 936,42	78 157 397,33
Lainat julkisyhteisöiltä	100 000,00	161 550,50
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	12 785 363,81
Saadut ennakot	0,00	5 451,19
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	3 891 112,73	3 904 391,51
Laskennalliset verovelat	102 899,25	99 383,48
	<u>57 539 948,40</u>	<u>95 113 537,82</u>
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 159 209,81	13 884 650,87
Lainat julkisyhteisöiltä	56 850,82	90 911,89
Lainat muilta luotonantajilta	8 525,00	720 079,41
Saadut ennakot	325 865,04	416 712,52
Ostovelat	8 523 754,88	21 123 991,38
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 303 179,89	4 088 848,18
Siirtovelat	10 292 941,79	24 269 766,19
Laskennalliset verovelat	0,00	198 586,32
	<u>31 670 327,23</u>	<u>64 793 546,76</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>225 203 600,03</u>	<u>301 346 307,00</u>

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

KUNNAN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT TIEDOT

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelma-poistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuus osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenojen suuruisena.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Esittämistapaa koskevat tiedot

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Hyvinvointialueet aloittivat 1.1.2023, jonka johdosta tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma eivät ole suoraan vertailukelpoisia edellisten tilikausien kanssa.

Hyvinvointialueen aloittamisesta johtuvat muutokset on kuvattu tarkemmin liitetietojen alapuolelle oleellisilta osin Hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausunnon 2023/137 mukaisesti.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus ja menetelmät

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty jäsenosuuden mukaisessa suhteessa rivi riviltä kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhtiöt.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki osakkuusyhtiöt.

Konsernirakenteen muutokset

Osakkuusyhtiö As Oy Kiikoisten Purpurinmutka on huomioitu tilinpäätöksessä 26,87 % osuudella.

Sastamalan Ruoka- ja puhtauspalvelu Oy:n tyttären Servin Tarjoilupalvelut Oy:n toiminta päättyi tilikauden aikana.

Hyvinvointialueiden perustaminen vaikutti Sastamalan konsernirakenteeseen.

Aikaisemmin kaupunkikonserniin on yhdistelty suhteellisella yhdistelyllä Pirkanmaan sairaanhoitopiirin konserni. 1.1.2023 alkaen Pirkanmaan hyvinvointialuetta eikä sen konsernia yhdistellä kaupunkikonserniin. Muutokset on huomioitu taseen alkusaldomuutoksina 1.1.2023. Kaupunkikonsernin vuoden 2023 tuloslaskelmassa ja rahoituslaskelmassa esitetään vain vuoden 2023 liiketapahtumista johtuvat kirjaukset, mutta hyvinvointialuemuutoksella on vaikutusta laskelmien vertailukelpoisuuteen.

Edelliselle tilikaudelle on korjattu Mouhijärven Asunnot Oy:n myyntiä. Myynti on edellisellä tilikaudelle kirjattu ulkopuoliseksi myynniksi vaikka kyseessä oli konsernin sisäinen myynti. Vertailuvuoden laskelmaa on korjattu oman pääoman osalta.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Kaupungin ja konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä sisäiset saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaisia sisäisiä katteita ei ole.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty sovelletulla hankintamenetelmällä. Osakkuusyhteisöt on yhdistelty sovelletulla pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Kiinteistöverot on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuus on erotettu konsernin yli- tai alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa oman pääoman erään edellisten tilikausien yli- tai alijäämää vastaan sekä tilikauden ero tilikauden yli/alijäämää vastaan.

Osakkuusyhtiöistä As Oy Äetsän Ulpun poistot on oikaistu. Muiden osakkuusyhtiöiden poistoja ei ole oikaistu. Tietoja kunnan poistosuunnitelman mukaisista poistoista ei ole saatu.

Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- ja alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Kuntayhtymien omistusosuuksien muutokset

Sastamalan koulutuskuntayhtymän omistusosuus laski 0,91 %-yksikköä.

Prosenttimuutoksen vaikutukset on kirjattu omistuksen eliminointitietoihin ja taseen omaan pääomaan.

Pirkanmaan sairaanhoitopiiri siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023 lähtien ja se on huomioitu avaavan taseen muutoksena.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain	Konserni 2023	Konserni 2022	Kunta 2023	Kunta 2022
Konsernihallinto	6 970 506,01	5 405 770,87	2 610 134,01	1 903 565,31
Sosiaali- ja terveystoimet	0,00	100 764 711,97	0,00	18 720 824,46
Sivistystoimi	7 001 353,72	6 198 868,56	4 585 814,38	3 857 378,06
Tekninen toimi, ei sisällä tilakeskusta	9 952 870,33	9 485 700,03	9 952 870,33	9 485 700,03
Tilakeskus	14 673 346,14	6 843 051,09	5 951 922,43	2 937 157,54
Vesilaitos, liikelaitos	6 658 611,42	6 344 682,86	6 658 611,42	6 344 682,86
Toimintatuotot yhteensä	45 256 687,62	135 042 785,38	29 759 352,57	43 249 308,26

Verotulojen erittely	2023	2022
Kunnan tulovero	40 835 310,30	81 489 744,06
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 362 010,55	8 282 529,15
Kiinteistövero	6 744 750,69	6 244 779,30
Verotulot yhteensä	52 942 071,54	96 017 052,51

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvaustenerittely	2023	2022
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus	16 270 536,00	63 276 252,00
<i>Siitä</i> : verotuloihin perustuva vo:n tasaus	10 005 395,00	17 969 921,00
<i>Siitä</i> : harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-2 333 726,00	-2 129 317,00
Veromenetysten korvaus	4 475 839,00	14 698 097,00
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korv. yhteensä	18 412 649,00	75 845 032,00

Palvelujen ostojen erittely	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	2 833 773	61 723 798,99
Muiden palvelujen ostot	21 573 660	34 565 044,52
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	24 407 433	96 288 843,51

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistosuunnitelmaa sovelletaan kaikkiin 1.1.2013 jälkeen valmistuneisiin kohteisiin.

Vanhojen, ennen vuotta 2013 valmistuneiden kohteiden osalta voidaan käyttää enintään Sastamalan vanhan poistosuunnitelman mukaisia poistoajoja, mikäli se hyödykekohtaisesti on perusteltavissa. Niissä hyödykeryhmissä, joissa poistosuunnitelmassa on määritelty poistoajojen ala- ja yläraja, käytetään ensisijaisesti alarajoja. Kaupunginhallitus voi tämän suunnitelman mukaisten poistoajojen puitteissa määritellä yksittäiselle hyödykkeelle alarajasta poikkeavan taloudellisen pitoajan. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenosta arvioitun taloudellisen pitoajan mukaan.

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintamenot ovat alle 10.000 euroa on kirjattu pääsääntöisesti kuluksi.

Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit on kaupunginvaltuusto vahvistanut 17.12.2012

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

KÄYTTÖOMAISUUSRYHMÄT

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Kehittämismenot (erityistapauksissa)	tasapoisto	3 v
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 v/erill. päätös
Liikearvo	tasapoisto	3 v
Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	3 v
Osuudet yhteisöjen pysyviin vastaaviin hyödykkeisiin		
Muut	tasapoisto	3 v

AINEELLISET HYÖDYKKEET

MAA- JA VESIALUEET ei poistoaikaa

RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT

Hallinto- ja laitosrakennukset, puurakenteiset	tasapoisto	20-30 v
Hallinto- ja laitosrakennukset, kivirakenteiset	tasapoisto	30-40 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	20 v
Talousrakennukset	tasapoisto	10 v
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20 v
Asuinrakennukset	tasapoisto	30-40 v

KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

Kadut, tiet, torit ja puistot	tasapoisto	15 v
Sillat, laiturit, uimalat	tasapoisto	10 v
Muut maa- ja vesirakenteet	tasapoisto	15 v
Vedenjakeluverkosto	tasapoisto	30 v
Viemäriverkko	tasapoisto	30 v
Kaukolämpöverkko	tasapoisto	20 v
Ulkovalaistuslaitteet, sähköjohdot, muuntoas.	tasapoisto	15 v
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset		
Maakaasuverkko		
Muut putki- ja kaapeliverkot	tasapoisto	15 v
Vesi yms. laitosten laitteet	tasapoisto	10-15 v
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	tasapoisto	15 v
Liikenteen ohjauslaitteet	tasapoisto	10 v
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	tasapoisto	10 v

KONEET JA KALUSTO

Rautaiset alukset	tasapoisto	15 v
Puiset alukset ja uivat työkoneet	tasapoisto	8 v
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	4 v
Autot	tasapoisto	4 v
Muut liikkuvat työkoneet	tasapoisto	5-7 v
Muut raskaat koneet	tasapoisto	10 v
Muut kevyet koneet	tasapoisto	5 v
Sairaala- terveydenhuolto yms. laitteet	tasapoisto	5-8 v
Atk-laitteet	tasapoisto	3 v
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 v

MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET

Luonnonvarat	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa

PIENHANKINTARAJA

10 000 €

Perusparannusmeno lisätään poistamattomaan hankintamenuun, ellei erilliseen poistosuunnitelman ole erityistä syytä. Perusparannusmeno poistetaan sen vaikutusaikana, joka on pääsääntöisesti sama kuin perusparannetun pysyvän vastaavan hyödykkeen jäljellä oleva taloudellinen pitoaika. Jos perusparannus lisää pysyvään vastaavaan hyödykkeeseen liittyvää tulonodotusta tai käyttömahdollisuuksia palvelutuotannossa pidentämällä olennaisesti sen jäljellä olevaa taloudellista pitoaikaa, muutetaan poistosuunnitelmaa vastaavasti.

Poistosuunnitelman muutoksesta tehdään päätös perusparannushankkeen hankesuunnitelman hyväksymisen yhteydessä ja muutokset saatetaan tiedoksi valtuustolle tilinpäätöksen yhteydessä.

Muussa pitkävaikutteisessa menossa voidaan luonteensa mukaisesti tarvittaessa noudattaa myös edellä määriteltä pidempää poistoaikaa. Tämä tulee kysymykseen esim. osallistuttaessa toisen yhteisön rakennusinvestointeihin. Muun pitkävaikutteisen menon poistoaika voi olla enintään 20 v.

Poistosuunnitelman muutoksesta tehdään päätös ko.investointia koskevan päätöksen yhteydessä ja muutokset saatetaan tiedoksi valtuustolle tilinpäätöksen yhteydessä.

Ulkopuolisella rahoituksella toteutettavissa hankkeissa voidaan noudattaa rahoittajan ohjeiden mukaisia poistoja. Myös nämä poikkeamat saatetaan tiedoksi valtuustolle tilinpäätöksen yhteydessä.

Poistolaskennassa noudatetaan lisäksi kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista.

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.*		2 208 264,00		
Lisäykset tilikaudella		61 158,87		
Vähennykset tilikaudella		-241 774,58		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	0,00	2 027 648,29	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.*		23 299,95		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella		-18 438,19		
Muut pakolliset varaukset 31.12.	0,00	4 861,76	0,00	0,00

*Pirkanmaan sairaanhoitopiirille kuuluneet alkusaldot on oikaistu pois konsernista.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	111 503,52	1 049 185,58	111 503,52	244 190,41
Rakennusten myyntivoitot	39 372,47		39 372,47	
Muut myyntivoitot	73 046,96	533 859,27	55 800,00	398 977,00
Luovutusvoitot yhteensä	223 922,95	1 583 044,85	206 675,99	643 167,41
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	44 345,24	4 183,07	44 345,24	4 183,07
Rakennusten myyntitappiot	0,00			
Muut myyntitappiot	248 771,21	85 326,54		19 888,57
Luovutustappiot yhteensä	293 116,45	89 509,61	44 345,24	24 071,64

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	Kunta	
	2023	2022
Osinkotuotot muista yhteisöistä	164 223,24	334 418,66
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Kokemäen ja Kiikoisten Ky Ilola	3 063,80	3 063,80
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri		287 780,84
Yhteensä	167 287,04	625 263,30

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Kaupunki liikelaitoksineen

Käyttöomaisuus

	Aineettomat hyödykkeet		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikut.menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.		269 629,60	269 629,60
Lisäykset tilikauden aikana			
Rahoitusosuudet tilikaudella			
Sirto tilien välillä		82 449,09	82 449,09
Vähennykset tilikauden aikana			
Tilikauden poisto		121 789,95	121 789,95
Lisäpoisto		66 536,09	66 536,09
Poistamaton hankintameno 31.12.		163 752,65	163 752,65
Kirjanpitoarvo 31.12.		163 752,65	163 752,65

Aineelliset hyödykkeet					
	Maa- ja vesialueet	Kiinteistöjen liittymismaksut	Rakennukset	Kiinteät rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto
Poistamaton hankintameno 1.1.	19 675 073,33	315 491,71	58 068 410,99	45 929 727,10	730 310,07
Edellisten vuosien korjaukset					
Lisäykset tilikauden aikana	457 787,22	22 322,59			145 219,35
Rahoitusosuudet tilikaudella					
Vähennykset tilikauden aikana	214 945,85			28 371,90	
Siirrot erien välillä			2 012 584,57	5 436 471,42	143 987,53
Tilikauden poisto			3 825 101,37	4 327 862,22	254 374,76
Lisäpoistot					
Poistamaton hankintameno 31.12.	19 917 914,70	337 814,30	56 255 894,19	47 009 964,40	765 142,19
Kirjanpitoarvo 31.12.	19 917 914,70	337 814,30	56 255 894,19	47 009 964,40	765 142,19

Aineelliset hyödykkeet			
	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaks ja keskener. hank.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	41 971,78	3 436 257,98	128 197 242,96
Edellisten vuosien korjaukset		0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana		13 114 247,66	13 739 576,82
Rahoitusosuudet tilikaudella		147 417,00	147 417,00
Vähennykset tilikauden aikana		0,00	243 317,75
Siirrot erien välillä		-7 675 492,61	-82 449,09
Tilikauden poisto			8 407 338,35
Lisäpoistot			0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	41 971,78	8 727 596,03	133 056 297,59
Kirjanpitoarvo 31.12.	41 971,78	8 727 596,03	133 056 297,59

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet						
	Tytäryhteisö-osakk. ja os.	Kuntayhtymä osuudet	Osakkuusyhteisö osakk. ja os	Yhteisyhteisö-osakk. ja os.	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.*	3 040 654,55	12 336 759,76	3 100 773,73	138 027,81	973 598,00	19 589 813,85
Edellisten vuosien korjaukset					-858,16	-858,16
Lisäykset tilikauden aikana	121 178,20	0,00	167 154,57		4 035,55	292 368,32
Vähennykset	0,00	122 114,05		0,00	167 154,57	289 268,62
Siirrot erien välillä						0,00
Arvonalentuminen		184 266,06				184 266,06
Hankintameno 31.12.	3 161 832,75	12 030 379,65	3 267 928,30	138 027,81	809 620,82	19 407 789,33
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 161 832,75	12 030 379,65	3 267 928,30	138 027,81	809 620,82	19 407 789,33

* Kuntayhtymäosuusien hankintamenoa 1.1. on oikaistu hyvinvointialueemuutoksessa peruspääomaa vastaan kirjatulla Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymäosuuksilla 11,5 milj.euroa.

Muut lainasaamiset				
Muut lainasaam. tytäryht.	Pääomalaina saamiset	Muut lainasaam. muilta	Yhteensä	
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	17 500,00	76 558,24	94 058,24
Edellisten vuosien korjaukset				
Lisäykset tilikauden aikana		500 000,00		500 000,00
Vähennykset	0,00	2 500,00	17 896,88	20 396,88
Hankintameno 31.12.	0,00	515 000,00	58 661,36	573 661,36
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	515 000,00	58 661,36	573 661,36

Muut saamiset			
Liittymismaksu saamiset tytäryht	Liittymismaksu saamiset muilta	Yhteensä	
Poistamaton hankintameno 1.1.	404 114,17	116 720,00	520 834,17
Edellisten vuosien korjaukset			
Lisäykset tilikauden aikana	95 860,00		95 860,00
Vähennykset tilikauden aikana	25 396,38		25 396,38
Hankintameno 31.12.	474 577,79	116 720,00	591 297,79
Kirjanpitoarvo 31.12.	474 577,79	116 720,00	591 297,79

Omistukset muissa yhteisöissä

SASTAMALAN KONSERNI	Y-tunnus	Kaupungin omistus osuus	Tyttärien omistus osuus	Konsernin omistus osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
					omasta pääomasta	väraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt							
Kiinteistö Oy Kapalonrinne	0418413-4	92,90 %	0,00 %	92,90 %	151	10	0
Sastamalan Vuokratalot Oy	0812016-2	100,00 %	0,00 %	100,00 %	1 918	6 467	0
Mouhijärven Asunnot Oy	1545007-1		100,00 %	100,00 %	44	113	0
Sastamalan Lämpö Oy	1563040-0	80,00 %	0,00 %	80,00 %	1 268	3 163	-82
Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelu Oy	2414170-5	95,00 %	0,00 %	95,00 %	475	1 707	-280
Kiinteistö Oy Hopunkallio	2371384-7	100,00 %	0,00 %	100,00 %	1 347	5 772	208
Kuntayhtymät							
Pirkanmaan liitto	0828308-4	5,19 %	0,00 %	5,19 %	80	144	-4
SASKY koulutus kuntayhtymä	0204964-1	37,71 %	0,00 %	37,71 %	21 819	3 362	267
Kokemäen ja Kiikoisten ky Ilola	0134199-0	50,00 %	0,00 %	50,00 %	122	0	-244
Osakkuusyhteisöt							
Hämeenkyrön Vesi Oy	1976111-7	50,00 %	0,00 %	50,00 %	200	145	17
Asunto Oy Mouhijärven Koivukuja	0619635-8	21,70 %	0,00 %	21,70 %	46	1	0
Asunto Oy Äetsän Ulpu	1936960-9	24,62 %	0,00 %	24,62 %	106	10	1
Huittisten Puhdistamo Oy	2467464-0	47,00 %	0,00 %	47,00 %	1 784	8 375	15
Asunto Oy Tanhuankoti	0633001-9	32,50 %	0,00 %	32,50 %	54	7	-1
Asunto Oy Kiikoisten Kiuruntupa	1606510-8	21,40 %	0,00 %	21,40 %	74	1	0
Kiinteistö Oy Vammalan Virastotalo	0554692-6	21,17 %	0,00 %	21,17 %	904	49	0
Asunto Oy Kiikoisten Purpurinmutka	2494656-2	27,86 %	0,00 %	27,86 %	165	0	0
				Yhteensä	31 676	29 400	-102

Saamisten erittely	Kunta		Kunta	
	2023		2022	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		156 507,02		77 350,55
Lainasaamiset				
Muut saamiset		-32 797,47		29 935,83
Siirtosaamiset		-9 112,81		7 960,44
Yhteensä	0,00	114 596,74	0,00	115 246,82
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa Sastamala on jäsenenä				
Myyntisaamiset		21 696,73		70 972,65
Lainasaamiset				
Muut saamiset		-19 140,61		205 556,70
Siirtosaamiset		-18 823,96		146 842,82
Yhteensä	0,00	-16 267,84	0,00	423 372,17
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus- yhteisyhteisöiltä				
Myyntisaamiset		10 414,21		3 504,05
Lainasaamiset				
Muut saamiset				149 759,95
Siirtosaamiset		-260,90		-181,14
Yhteensä	0,00	10 153,31	0,00	153 082,86
Saamiset yhteensä	0,00	108 482,21	0,00	691 701,85

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Muut siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	297,01	287 780,84	297,01	287 780,84
Saamiset kuntayhtymiltä	0,00		122 114,05	
Ely-keskus, hanketuki	117 409,02	166 449,12	13 672,98	63 884,82
Hyvityslaskuja	0,00			
Kelan korvaus työterveyshuollosta	376 180,73	607 718,73	274 041,51	387 833,83
Muilta	312 248,69	967 791,92	143 125,26	145 984,02
Postimaksut	5 419,09	5 503,63	5 419,09	5 503,63
Kelan korvauksia	33 311,49	53 656,97	30 025,08	42 366,62
Tuet valtiolta	178 333,76		178 333,76	
Muut ennakkomenot	26 308,84	76 276,99	26 308,84	76 276,99
Vakuutuskorvauksia	0,00	20 510,31		
Koulutuskorvauksia	0,00	15 393,54		
Yhteensä	1 049 508,62	2 201 082,05	793 337,58	1 009 630,75

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma*	Konserni		Kunta	
	2023	2022**	2023	2022
Peruspääoma	67 173 998,46	73 549 997,43	67 173 998,46	73 549 997,43
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	0,00	16 931,10		
Arvonkorotusrahasto	0,00	24 885,18		
Muut omat rahastot 1.1.	1 842 742,81	1 897 342,69	1 690 774,27	1 690 774,27
Vähennykset	-363,11	-53 526,68		
Lisäykset				
Muut omat rahastot 31.12.	1 842 379,70	1 843 816,00	1 690 774,27	1 690 774,27
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	51 554 896,98	49 037 024,32	32 227 027,24	27 885 987,24
Alijäämän kattaminen				
Ed.vuoden korjaukset	0,00	-361 138,76		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	51 554 896,98	48 675 885,55	32 227 027,24	27 885 987,24
Tilikauden yli/alijäämä	9 304 014,08	7 807 589,21	5 792 498,66	4 341 040,00
Oma pääoma yhteensä	129 875 289,22	131 919 104,46	106 884 298,63	107 467 798,94

*Peruspääomaan on kirjattu hyvinvointialueelle siirtyneet lomapalkkavelat sekä Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymäosuudet 1.1.2023.

* Konsernin alkusaldoja on oikaistu Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin jäätyä pois konsernista.

** Konsernin edellisen tilikauden omaa pääomaa on korjattu Mouhijärven Asunnot Oy:n myynnin korjauksen takia. Myynti kirjattu 2022 tilinpäätöksessä ulkopuoliselle vaikka kyseessä oli konsernin sisäinen myynti.

Poistoero	Kunta	
	2023	2022
Investointivarauxiin liittyvä poistoero	5 589 203,40	3 264 330,88
Poistoero yhteensä	5 589 203,40	3 264 330,88

Lainat jotka erääntyvät myöhemmin kuin 5 vuoden kuluttua	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Pitkäaikaiset velat				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 459 316,97	36 220 733,74	13 457 289,10	14 547 918,80
Lainat julkisyhteisöiltä ja muilta		9 619 301,94		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	19 459 316,97	45 840 035,68	13 457 289,10	14 547 918,80

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2023
Pakolliset varaukset 1.1.*	0,00	2 231 563,96		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	0,00	-199 054,97		
Pakolliset varaukset yhteensä 31.12.	0,00	2 032 508,99	0,00	0,00

*Pirkanmaan sairaanhoitopiirille kuuluneet pakolliset varaukset siirtyneet 1.1.2023 hyvinvointialueelle.

Vieras pääoma	2023		2022	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		701 881,75		1 101 965,92
Muut velat		1 903 261,49		1 137 955,02
Siirtovelat				
Yhteensä		2 605 143,24		2 239 920,94
Velat kuntayhtymille, joissa Sastamala on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		14 623,63		4 440 553,68
Muut velat		61 548,94		55 479,58
Siirtovelat				
Yhteensä		76 172,57		4 496 033,26
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisyyksille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		291 054,86		194 462,60
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		291 054,86		194 462,60
Vieras pääoma yhteensä	0,00	2 972 370,67	0,00	6 930 416,80

Muut velat	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut velat				
Liittymismaksut	3 891 112,73	3 904 391,51	1 722 643,77	1 722 643,77
Muut velat yhteensä	3 891 112,73	3 904 391,51	1 722 643,77	1 722 643,77

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Valtionosuusennakot	1 463 687,03	2 379 820,07	1 463 687,03	2 200 540,52
Korkojaksotukset	1 904 949,10	183 210,03	68 119,83	63 394,47
Palkkojen ja henk.sivukulujen jaksotukset	6 685 590,50	19 339 454,85	5 710 519,71	10 531 488,43
Taloudellisen tuen maksu	9 915,37	24 109,88	9 915,37	21 300,66
Eläkevakuutusmaksujen tilitykset	10 359,13	236 115,16	10 359,13	53 647,83
Palautukset yhteistyösopimukset	0,00			
Työttömyysvak. maksu	776,55	76 205,98	776,55	7 107,54
Muille	217 664,11	2 030 850,22	118 003,65	12 056,89
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	10 292 941,79	24 269 766,19	7 381 381,27	12 889 536,34

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Toimitilojen vuokravastuut	2 779 373,67	8 853 989,15	1 942 006,30	7 518 358,78
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	1 673 379,47	12 374 132,66	1 174 367,63	2 409 879,37
Maa-alueiden vuokravastuut	0,00	1 770 606,78		
Muut vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä	4 452 753,15	22 998 728,59	3 116 373,93	9 928 238,15
siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 544 417,39	4 032 006,57	879 643,48	1 718 929,47
siitä sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet		0,00		
Leasingvuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon muk. vastuuta				

Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta ja muut kunnan antamat	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			22 675 409,80	22 675 409,80
Jäljellä oleva pääoma			11 306 663,00	12 722 787,08
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	20 731 201,50	20 731 201,50	20 731 201,50	20 731 201,50
Jäljellä oleva pääoma	12 403 995,37	13 464 526,18	12 403 995,37	13 464 526,18
Muut vastuusitoumukset josta	0,00	4 604,17		
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri	0,00	4 604,17		
Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista				
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.			196 893 212	181 679 696
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.				
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.			156 732	105 062

Muut taloudelliset vastuut	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Sopimusvastuut				
Joutsenten reitin kuntaosuus 2021-2027	380 000,00	475 000,00	380 000,00	475 000,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	0,00	170 551,24		
Valtionosuuksien palautusvastuu	6 884 140,00	6 823 172,00	6 884 140,00	6 823 172,00
Muut taloudelliset vastuut	7 264 140,00	7 468 723,24	7 264 140,00	7 298 172,00
Koronvaihtosopimus 2 - Pirkanmaan sairaanhoitopiiri*				
Nimellisarvo yhteensä	0,00	10 672 765,81		
Käypä arvo yhteensä	0,00	1 852 318,66		
Maankäytösopimukset/Kaavoituskohde				
Voimassa olevia maankäytösopimuksia 31.12.2023 3 kpl, joihin ei sisälly olennaisia vastuita				

* Pirkanmaan sairaanhoitopiirille kuulunut alkusaldo on siirtynyt 1.1.2023 lähtien hyvinvointialueelle.

Henkilöstöä, tilintarkastajia ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2023		2022	
	Vakituiset	Määräaikaiset	Vakituiset	Määräaikaiset
Konsernihallinto	60	9	42	10
Sivistystoimi	456	170	455	164
Tekninen toimi	170	42	183	28
Sosiaali- ja terveyspalvelut			613	147
Vesi-liikelaitos	13	2	13	1
Yhteensä kaikki	699	223	1306	350

Henkilöstökulut Kaupunki ja liikelaitos yhteensä	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	46 044 342,71	79 366 139,98
<i>josta investointimenoksi kirjatut palkkausmenot</i>	<i>230 790,49</i>	<i>231 035,49</i>

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2023	2022
Kansallinen Kokoomus	4 710,00	5 210,00
Suomen Kristillisdemokraatit	438,00	454,00
Suomen Keskusta	3 717,50	3 707,00
Suomen Sosialidemokraattinen puolue	5 702,50	7 089,00
Vihreä Liitto	780,00	942,00
Perussuomalaiset	2 025,00	2 150,00
Vasemmistoliitto	1 450,00	1 464,00
Liike Nyt	24,00	0,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	18 847,00	21 016,00

Tilintarkastajien palkkiot	2023	2022
Tilintarkastuspalkkiot	31 103,81	28 344,39
Tilintarkastajien lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	7 410,03	6 235,50
Muut palkkiot	217,25	1 119,30
Tilintarkastajien palkkiot yhteensä	38 731,09	35 699,19

Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet

Sastamalan kaupungilla oli 31.12.2023 lainasaatavia osakkuusyhtiöiltään 15 000 euroa. Kaupungin takaamien tytäryhtiöiden lainojen pääoma oli 11 306 663,00 euroa ja osakkuusyhtiöiden lainojen pääoma 9 976 896,51 euroa. Tytär ja osakkuusyhtiöiden kanssa vuonna 2023 toteutuneet liiketoimet perustuvat palvelusopimukseen, vuokrasopimukseen tai muihin sopimukseen, jotka on tehty tavanomaisin ehdoin.

Kaupunginjohtajan kanssa on johtajasopimus, joka ei poikkea tavanomaisesta.

Konsernin/lähipiirin kanssa ei ole tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia vuonna 2023.

Hyvinvointialueelle siirtyneiden palveluiden kustannukset ja vaikutukset tase-eriin

Vuosien 2023 ja 2022 lukujen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat hyvinvointialueelle siirtyneiden palveluiden kustannukset.

Hyvinvointialueelle siirtyneiden palveluiden nettokustannukset vuonna 2022 toimialoittain (ulk./sis)

Konsernihallinto	-41 718,75
Sivistystoimi	503 263,95
Tekninen toimi	1 974 085,09
Sosiaali- ja terveyspalvelut	102 498 654,95
Yhteensä v 2022	104 934 285,24

Kustannuksiin sisältyy sisäisiä kuluja n 0,5 milj. euroa, jotka ovat jääneet kaupungin kustannusvastuulle.

Vuoden 2023 avaavan taseen muutokset hyvinvointialueelle siirtyneiden tase-erien osalta

SASTAMALAN KAUPUNKI LIIKELAITOKSINEEN TASE (Ulkoinen)

VASTAAVAA	Avaava tase 2023	Avaava tase muutokset	Tilinpäätös 2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	HVA:n vaikutus		
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot	269 629,60	0,00	269 629,60
	<u>269 629,60</u>	<u>0,00</u>	<u>269 629,60</u>
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	19 990 565,04	0,00	19 990 565,04
Rakennukset	58 068 410,99	0,00	58 068 410,99
Kiinteät rakenteet ja laitteet	45 929 727,10	0,00	45 929 727,10
Koneet ja kalusto	730 310,07	0,00	730 310,07
Muut aineelliset hyödykkeet	41 971,78	0,00	41 971,78
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	3 436 257,98	0,00	3 436 257,98
	<u>128 197 242,96</u>	<u>0,00</u>	<u>128 197 242,96</u>
Sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	19 589 813,85	-11 502 784,87	31 092 598,72
Muut lainasaamiset	94 058,24	0,00	94 058,24
Muut saamiset	520 834,17	0,00	520 834,17
	<u>20 204 706,26</u>	<u>-11 502 784,87</u>	<u>31 707 491,13</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			
Valtion toimeksiannot	26 772,71	0,00	26 772,71
Lahjoitusrahastojen varat	4 565 506,26	0,00	4 565 506,26
	<u>4 592 278,97</u>	<u>0,00</u>	<u>4 592 278,97</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	256 665,15	0,00	256 665,15
	<u>256 665,15</u>	<u>0,00</u>	<u>256 665,15</u>
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Lainasaamiset	3 363,76	0,00	3 363,76
Siirtosaamiset	12 650,18	0,00	12 650,18
	<u>16 013,94</u>	<u>0,00</u>	<u>16 013,94</u>
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	4 317 626,20	0,00	4 317 626,20
Lainasaamsiet	10 759,81	0,00	10 759,81
Muut saamiset	2 536 687,03	0,00	2 536 687,03
Siirtosaamiset	1 009 630,75	0,00	1 009 630,75
	<u>7 874 703,79</u>	<u>0,00</u>	<u>7 874 703,79</u>
Rahoitusarvopaperit			
Osakkeet ja osuudet	21 283,78	0,00	21 283,78
Sijoitukset rahamarkk.instrum.	10 091,28	0,00	10 091,28
	<u>31 375,06</u>	<u>0,00</u>	<u>31 375,06</u>
Rahat ja pankkisaamiset	36 491 102,04	0,00	36 491 102,04
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>197 933 717,77</u>	<u>-11 502 784,87</u>	<u>209 436 502,64</u>

	Avaava tase 2023	Avaava tase muutokset HVA:n vaikutus	Tilinpäätös 2022
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	67 173 998,46	-6 375 998,97	73 549 997,43
Muut omat rahastot	1 690 774,27	0,00	1 690 774,27
Ed. tk:en yli/alijäämä	27 885 987,24	0,00	27 885 987,24
Tilikauden yli/alijäämä	4 341 040,00	0,00	4 341 040,00
	101 091 799,97	-6 375 998,97	107 467 798,94
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET			
Poistoero	3 264 330,88	0,00	3 264 330,88
Vapaaehtoiset varaukset	4 623 212,61	0,00	4 623 212,61
	7 887 543,49	0,00	7 887 543,49
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
Valtion toimeksiannot	125 978,74	0,00	125 978,74
Lahjoitusrahastojen pääomat	4 562 793,31	0,00	4 562 793,31
Muut toimeksiantojen pääomat	759 565,16	0,00	759 565,16
	5 448 337,21		5 448 337,21
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	43 822 992,60	0,00	43 822 992,60
Lainat julkisyhteisöiltä	150 000,00	0,00	150 000,00
Muut velat	1 722 643,77	0,00	1 722 643,77
	45 695 636,37	0,00	45 695 636,37
Lyhytaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 455 945,20	0,00	10 455 945,20
Lainat julkisyhteisöiltä	50 000,00	0,00	50 000,00
Saadut ennakot	74 162,40	0,00	74 162,40
Ostovelat	15 861 703,01	0,00	15 861 703,01
Muut velat	3 605 839,68	0,00	3 605 839,68
Siirtovelat	7 762 750,44	-5 126 785,90	12 889 536,34
	37 810 400,73	-5 126 785,90	42 937 186,63
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	197 933 717,77	-11 502 784,87	209 436 502,64

ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS

Kilpinokan vedenottamon purkutyömaa syksyllä 2023. Kuva: Raimo Luomala

Tilinpäätös
1.1.–31.12.2023

SISÄLLYS

1	HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET	3
2	OLENNAISET TAPAHTUMAT LIIKELAITOKSEN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	3
3	HENKILÖSTÖ	5
4	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY.....	6
5	VALTUUSTON LIIKELAITOKSELLE ASETTAMIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	6
5.1	Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen.....	7
5.2	Valtuuston asettamat taloudelliset tavoitteet ja niiden toteutuminen.....	7
6	TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	8
7	RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	10
8	TASE JA SEN TUNNUSLUVUT	11
9	KOKONAISTULOT JA – MENOT	13
10	TALOUSARVION TOTEUTUMAVERTAILU.....	13
10.1	Sitovien erien toteutuminen osaprosesseittain.....	13
10.2	Tuloslaskelmaosan toteutumavertailu.....	14
10.3	Investointiosan toteutuminen	15
10.4	Rahoitusosan toteutuminen	16
11	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	17
12	HULEVEDEN VIEMÄRÖINNIN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	19
13	LIITETIEDOT.....	21
13.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	21
13.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	22
13.3	Tasetta koskevat liitetiedot.....	23
13.4	Henkilöstöä koskevat liitetiedot.....	26
14	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS	28
	LIITTEET	

1 HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

Sastamalan Vesi liikelaitos on toiminut kuntalain 9 luvun mukaisena liikelaitoksena 1.1.2009 alkaen. Kaupungin organisaatiossa liikelaitos sijoittuu teknisen toimialan alaisuuteen.

Sastamalan Vesi liikelaitoksen tehtävistä määrätään Sastamalan kaupungin hallintosäännössä. Sastamalan Vesi liikelaitoksen johtokunnan tehtävänä on vastata kaupungin vesihuollosta. Vesihuollon perustehtävä on vesi- ja viemärlaitoksen suunnittelu ja rakentaminen sekä järjestelmien käyttö ja ylläpito toiminta-alueella. Liikelaitos tuottaa laadukasta talousvettä ja huolehtii jäteveden vastaanotosta ja käsittelystä.

Liikelaitoksella on johtokunta, johon kaupunginvaltuusto on valinnut seuraavat henkilöt:
puheenjohtaja Olli-Pekka Kärki-Chaiwut, varalla Satu Järvinen
varapuheenjohtaja Hannu Pohjanen, varalla Antero Saikka
Harri Inkinen, varalla Anne-Mari Mäkinen
Sinikka Lakkinen, varalla Heidi Heljävaara
Satu Reunanen, varalla Petri Jokiranta
kaupunginhallituksen edustaja Jarkko Mäkipää, varalla Wilhelm von Nandelstadh
nuorisovaltuuston edustaja Marta Oiguse, varalla Lumi Heinisuo.

Liikelaitoksen johtajana vuonna 2023 toimi Kimmo Toukoniemi.

2 OLENNAISET TAPAHTUMAT LIIKELAITOKSEN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Vesilaitos

Kaupungilla on 4 vedenottamo (Vammala 1, Äetsä 2, Mouhijärvi 1). Vettä ostetaan lisäksi Hämeenkyrön Vesi Oy:ltä, Hämeenkyrön kunnalta, Ikaalisten Vesi Oy:ltä, Kyröskosken Vesihuolto Oy:ltä, Huittisten kaupungilta ja Kankaanpään kaupungilta sekä Kokemäen Vesihuolto Oy:ltä. Veden osto vuonna 2023 oli yhteensä 720 702 m³. Veden osto alitti talousarviossa arvioidun. Veden myynti oli 1 001 547 m³. Uusia liittymiä oli vuoden aikana 25 kpl.

Veden käyttömaksun verollinen hinta oli 2,49 €/m³.

Liittymismaksut ovat siirtokelpoisia ja arvonnisäverollisia ja ne on jaettu viiteen maksuluokkaan.

Vuoden aikana vesijohtoverkostoa rakennettiin 1 136 metriä ja saneerattiin 2 191 metriä. Käytöstä poistettiin 110 metriä vesijohtoverkostoa.

Syksyllä 2023 Äetsän verkostoalueelta löydettiin vedestä kolibakteeria. Sastamalan kaupungin ympäristöterveydenhuollon toimesta annettiin keittokehotus, joka koski juotavaa ja ruoanvalmistuksessa käytettävää vettä. Bakteerit pääsivät verkostoon erään vedenottokaivon

kautta. Kyseinen vedenottamo otettiin pois käytöstä heti, kun ongelma ilmeni ja se pidettiin suljettuna, kunnes vedenottoaivo saatiin puhdistettua ja näytteenotolla todettua puhtaaksi. Bakteerit päätyivät kyseiseen vedenottoaivoon runsaiden sateiden vaikutuksesta pintavesien mukana. Keittokehotuksen aikana ja varotoimenpiteenä myös jonkin aikaa sen jälkeen verkostoa kloorattiin. Klooripitoisuutta valvottiin säännöllisin näytteenotoin kloorauksen aikana eikä pitoisuus missään vaiheessa ylittänyt suositusten mukaista määrää.

Viemärlaitos

Kiikoisten ja Mouhijärven jätevedenpuhdistamot suljettiin 2018 ja Sastamalan jätevedet on johdettu kokonaisuudessaan Huittisten Puhdistamo Oy:n keskuspuhdistamolle käsiteltäväksi.

Vammalan keskusjätevedenpuhdistamo saneerattiin 2019 esikäsittelylaitokseksi ja tasaus-/varoaltille rakennettiin uusi halli.

Jätevettä vastaanotettiin 2 397 750 m³ ja laskutettiin 910 196 m³. Uusia liittyjiä oli 24 kpl.

Jäteveden verollinen käyttömaksu oli 3,44 €/m³. Perus- ja liittymismaksut peritään samoin perustein kuin vesilaitoksella.

Vuoden aikana viemäriverkostoa rakennettiin 310 metriä ja saneerattiin 1 925 metriä. Paineviemäriä rakennettiin 130 metriä.

Vuonna 2023 toimitettiin jätevettä Huittisten puhdistamolle huomattavasti arvioitua enemmän. Tähän syynä oli syksyn erittäin runsaat ja voimakkaat sateet. Vuoden ensimmäisen puoliskon osalta jätevesimäärät olivat edellisen vuoden ja talousarvion mukaiset. Sateinen syksy aiheutti vuotovesimäärän merkittävän kasvun ja näin ollen myös jätevesien käsittelykustannusten huomattavan suuren nousun.

Vuoden aikana sadevesiviemäriverkostoa rakennettiin 130 metriä. Sastamalan veden ja yhdyskuntatekniikan keskinäinen sopimus hulevesien hallinnan järjestämisestä ja rahoittamisesta on osin laadittavana. Vuoden 2023 osalta sovellettiin arvioitua kustannusjakoa hulevesien hallinnan järjestämisestä.

Sastamalan Veden vuoden 2023 rakentamishojelman suurimmat investoinnit olivat Puiskolan tien vesihuollon rakentaminen, Passinmäentien saneeraus ja Tyrväänkadun saneeraus. Lisäksi Jätevedenpumppaamoiden saneeraus oli yksi Sastamalan Veden investointiohjelman merkittävimmistä kohteista.

Verkostorakentaminen on esitetty erillisellä liitteellä.

3 HENKILÖSTÖ

Henkilöstön määrä 31.12.2023 oli 13 vakinaista työntekijää. Vakinaisen henkilöstön lisäksi oli 2 määräaikaista työntekijää.

4 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Kuntalain 67 §: n mukaan johtokunnan tehtävänä on laatia liikelaitoksen tilinpäätös.

Tilikauden alijäämäksi ennen varauksia muodostui 147 788,79 euroa. Poistoerokirjauksen jälkeinen tulos on 45 533,52 euroa alijäämäinen. Talousarviossa ylijäämäksi arvioitiin 109 300 euroa.

Sastamalan Vesi liikelaitoksen tilikauden tulos on 147 788,79 euroa alijäämäinen.

Veden johtokunta esittää kaupunginhallitukselle tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

1. Kirjataan poistoeron vähennystä liikelaitokselle poistosuunnitelman mukaisesti 102 255,27 euroa.
2. Johtokunta esittää, että tilikauden alijäämä 45 533,52 euroa kirjataan taseessa oman pääoman 'Tilikauden ylijäämä/alijäämä' – tilille.

Kirjauksen jälkeen taseen ylijäämä on 1 543 534,61 euroa.

5 VALTUUSTON LIIKELAITOKSELLE ASETTAMIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Sastamalan Vesi liikelaitoksen johtokunta päättää liikelaitoksen talousarviosta valtuuston asettamien kehystavoitteiden mukaisesti. Valtuusto on asettanut liikelaitokselle sitovia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita.

5.1 Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Strateginen valinta	Liikelaitoksen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Tukea uudisrakentamisella uusien rakennuskelpoisten tonttien saamista myyntiin	Vesihuollon rakentaminen käyttöön tuleville uusille tonteille määrärahojen puitteissa ja tarpeen varmistuttua	Tarpeen kattaminen	Liiketonteilla vastattu kysyntään.	Toteutunut ✓
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Vuotovesien määrän vähentäminen	Vuotovesimäärän pitkän ajan keskiarvon aleneminen	Vuotovesien pitkän ajan keskiarvo	Syksyn vaikean vuotovesitilanteen vuoksi määrä ei ole vähentynyt edelliseen kolmivuotiskauteen verrattuna, mutta määrä on kuitenkin vähentynyt 2017–2019 tasoon verrattuna.	Toteutunut ✓

Valtuuston liikelaitokselle asettamat sitovat tavoitteet toteutuivat.

5.2 Valtuuston asettamat taloudelliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Valtuustotason sitovat taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023, 1000 €			Toteuma 31.12.
Tulostavoite	7		-148
Korvaus peruspääomasta	0 tilapäisesti vuosina 2021–2023		0
Toiminta-avustus liikelaitokselle	0		0
Kunnan pääomasijoitus liikelaitokseen	0		0
Liikelaitoksen pääoman palautus kunnalle	0		0
Ulkoisen lainanoton enimmäismäärä	1 900		0
Kokonaisinvestointien nettomäärä	2 150		2 274
Vuonna 2023 toteutettavat yli 500 000 euron hankkeet	Kustannukset 2023	Kokonais-kustannusarvio	Toteuma 31.12.
Vuonna 2023 ei ole yli 500 000 euron hankkeita.	-	-	-

Valtuuston liikelaitokselle asettamat taloudelliset tavoitteet eivät kaikki toteutuneet. Talousarvion mukainen tulostavoite ei toteutunut. Tulos toteutui n. 155 000 euroa talousarviota huonompana. Kokonaisinvestointien nettomäärä ylitti budjetin n. 124 000 eurolla. Liikelaitos ei ottanut lainaa vuonna 2023.

6 TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Tuloslaskelma 1000 €

	2023	2022
Liikevaihto	6 987	6 581
Valmistus omaan käyttöön	204	229
Liiketoiminnan muut tuotot	14	11
Liiketoiminnan muut kulut	-5 563	-4 885
Poistot ja arvonalentumiset	-1 720	-1 683
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-78	253
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	11	7
Korkokulut ulkopuolisille	-81	-37
Korvaus peruspääomasta	0	0
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	-148	223
Poistoeron lisäys	102	103
Varausten vähennys	0	0
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-45	326

Tunnusluvut:	2023	2022
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-0,31	0,94
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-0,58	1,33
Voitto, %	-2,11	3,38

Vuoden 2023 tuloksen analysointi

Tuotot

Sastamalan Veden liikevaihto muodostuu pääosin vesi- ja jätevesimaksuista ja vesihuollon liittymismaksuista. Vesihuollon liittymismaksuja toteutui vuonna 2023 n. 132 000 euroa.

Kulut

Liiketoiminnan kulut pitävät sisällään materiaalit ja palvelut, henkilöstökulut ja liiketoiminnan muut kulut. Liiketoiminnan kuluista noin 15 % muodostuu henkilöstökuluista. Hieman alle viidennes liiketoiminnan kuluista muodostuu aineista, tarvikkeista ja tavaroista, joista suurimpia kulueriä ovat vesi ja sähkö. Palvelujen ostot muodostavat liiketoiminnan kuluista suurimman osuuden, n. 63 %. Suurimman kuluerän palvelujen ostoissa muodostavat jätevesimaksut, jotka ovat yhteensä n. 2,5 miljoonaa euroa.

**Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut
(ei-sitova)**

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Vesiasiakkaita (liittymiä)	20 200 (6 060)	19 970 (6 100)	20 560 (6 310)	19 780 (6 123)
Laskutettu vesi m3	1 029 683	999 325	998 000	1 001 547
Jätevesiasiakkaita (liittymiä)	17 890 (5 080)	17 680 (5 130)	17 810 (5 030)	17 490 (5 175)
Laskutettu jätevesi m3	947 030	921 978	944 000	910 196

Tarkempi tunnuslukutaulukko on liitteenä.

7 RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Rahoituslaskelma 1000 €

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Liikelyjäämä	-78,3	253
Poistot ja arvonalentumiset	1 720	1 683
Rahoitustuotot ja -kulut	-69	-30
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 274	-2 534
Toiminnan ja investointien rahavirta	-702	-628
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0	1 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta	-296	-296
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-1 202	-1 192
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0
Saamisten muutos muilta	-351	81
Korottomien velkojen muutos kunnalta	1 164	1 145
Korottomien velkojen muutos muilta	85	118
Rahoituksen rahavirta	-600	856
Rahavarojen muutos	-1 302	228
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	2 248	3 550
Rahavarat 1.1.	3 550	3 322
	-1 302	228

Tunnusluvut:	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran		
kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-2 855	-3 252
Investointien tulo-rahoitus, %	69,10	75,21
Pääomamenojen tulo-rahoitus, %	41,70	47,39
Lainanhoitokate	1,05	1,27
Kassan riittävyys, pv	85	141
Quick ratio	0,52	0,68
Current ratio	0,73	0,90

Rahoituslaskelman analysointi

Nettoinvestoinnit olivat yhteensä 2 274 231 euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 702 152 euroa alijäämäinen. Liikelaitos ei nostanut lainaa vuonna 2023.

Rahoituslaskelman mukainen rahavarojen muutos oli -1 301 773 euroa.

Investointien tulo-rahoitusprosentti ilmaisee, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on pystytty rahoittamaan tulo-rahoituksella.

Quick ratio mittaa yrityksen maksuvalmiutta. Quick ration tavoitteelluksi alarajaksi asetetaan usein 1, jolloin yrityksen rahoitusomaisuus kattaa täysin lyhytaikaisten velkojen määrän. Sastamalan Veden quick ratio-luku on 0,52, joka on tunnusluvun viitteellisten ohjearvojen mukaan tyydyttävä.

8 TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

Tase 1000 €

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA	15 998	16 043
Aineettomat hyödykkeet	0	14	Peruspääoma	14 454	14 454
Muut pitkävaikutteiset menot	0	14	Ed. tk:en yli/alijäämä	1 589	1 263
			Tilikauden yli/alijäämä	-46	326
Aineelliset hyödykkeet	28 173	27 605	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Maa- ja vesialueet	211	211	VARAUKSET	1 645	1 747
Rakennukset	2 790	3 006	Poistoero	1 645	1 747
Kiinteät rakenteet ja laitteet	22 175	22 319	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Ennakkomaksut ja kesk. er. hank.	2 997	2 069			
Sijoitukset	1 995	1 995	VIERAS PÄÄOMA		
Osakkeet ja osuudet	1 880	1 880	Pitkäaikainen	7 869	8 967
Muut saamiset	115	115	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 005	5 757
			Lainat kunnalta	1 064	1 360
Saamiset			Lainat julkisyhteisöiltä	100	150
Lyhytaikaiset saamiset	2 777	2 425	Liittymismaksut ja muut velat	1 701	1 701
Myyntisaamiset	2 772	2 386			
Muut saamiset	0	36	Lyhytaikainen	9 682	8 832
Siirtosaamiset	5	3	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 152	1 552
			Lainat kunnalta	296	296
Rahat ja pankkisaamiset	2 248	3 550	Lainat julkisyhteisöiltä	50	50
			Ostovelat	849	843
			Muut velat	7 194	5 917
			Siirtovelat	141	175
VASTAAVAA YHTEENSÄ	35 193	35 589	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	35 193	35 589

Tunnusluvut:	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	50,13	49,99
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	251,19	270,46
Kertynyt ylijäämä 1000 €	1 544	1 589
Lainakanta 31.12. 1000 €	7 666	9 164
Lainasaamiset	0,00	0,00
Lainat ja vuokravastuut	7 666	9 164
Velat ja vastuut % käyttötuloista	251,19	270,46

Taseen analysointi

Sastamalan Veden taseen loppusumma 31.12.2023 on 35,2 milj. euroa. Taseen vastaavissa suurin erä on aineelliset hyödykkeet 28,2 milj. euroa, mikä on n. 80 % taseen loppusummasta.

Taseen vastattavaa –puolelta löytyy oma pääoma n. 16 milj. euroa, joka on n. 45 % taseen loppusummasta. Taseen oma pääoma sisältää ylijäämää n. 1,5 milj. euroa. Vieraan pääoman määrä vuoden lopussa oli n. 17,6 milj. euroa.

Omavaraisuusaste -suhdeluku kertoo yrityksen omien varojen osuuden kaikista yrityksen käytössä olevista pääomista. Korkea omavaraisuusaste on rikkaan yrityksen tunnusmerkki. Sastamalan Veden omavaraisuusaste on 50,13 %, joka on omavaraisuusasteen ohjearvojen mukaan hyvä.

Suhteellinen velkaantuneisuus puolestaan mittaa yrityksen velkojen suhdetta toiminnan laajuuteen. Tunnusluvussa yrityksen kokonaisvelat suhteutetaan liikevaihtoon. Korkea suhteellinen velkaantuneisuus edellyttää yritykseltä hyvää ja vakaata käyttökatetta, jotta lainojen hoidosta selvittää kunnialla. Suhteellisella velkaantuneisuudella ei ole selkeitä ohjearvoja ja sitä voidaan vertailla vain saman toimialan yritysten kesken.

9 KOKONAISTULOT JA – MENOT

TULOT		MENOT	
Toiminta		Toiminta	
Liikevaihto	6 986 900,70	Toimintakulut	5 563 471,90
Liiketoiminnan muut tuotot	13 645,90	- Valmistus omaan käyttöön	-204 466,65
Korkotuotot		Korkokulut	80 643,61
Muut rahoitustuotot	11 359,97	Korvaus peruspääomasta	0,00
Tulorahoituksen korjauserät		Muut rahoituskulut	178,92
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot		Investoinnit	
Investoinnit		Investointimenot	2 274 231,17
Rahoitusosuudet investointimenoihin		Rahoitustoiminta	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta	295 750,00
Rahoitustoiminta		Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	1 202 002,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		
Kokonaistulot yhteensä	7 011 906,57		9 211 810,95

Kokonaistulot	7 011 906,57
Kokonaismenot	9 211 810,95
	-2 199 904,38

Muut maksuvalmiuden muutokset	898 131,14
Rahavarojen muutos	-1 301 773,24
	2 199 904,38

10 TALOUSARVION TOTEUTUMAVERTAILU

10.1 Sitovien erien toteutuminen osaprosesseittain

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Vesilaitos					
Tulot	2 906 100,00		2 906 100,00	2 955 438,29	-49 338,29
Valmistus omaan käyttöön	86 800,00		86 800,00	72 041,83	14 758,17
Menot	-1 760 500,00		-1 760 500,00	-1 848 048,86	87 548,86
	1 232 400,00	0,00	1 232 400,00	1 179 431,26	52 968,74
Viemärlaitos					
Tulot	3 927 900,00		3 927 900,00	3 925 611,67	2 288,33
Valmistus omaan käyttöön	86 900,00		86 900,00	68 618,13	18 281,87
Menot	-3 453 500,00		-3 453 500,00	-3 611 239,75	157 739,75
	561 300,00	0,00	561 300,00	382 990,05	178 309,95
Sadevesiviemärit					
Tulot	58 000,00		58 000,00	119 496,64	-61 496,64
Valmistus omaan käyttöön	19 300,00		19 300,00	63 806,69	-44 506,69
Menot	-61 800,00		-61 800,00	-104 183,29	42 383,29
	15 500,00	0,00	15 500,00	79 120,04	-63 620,04

Vesilaitoksen tulot toteutuivat hieman talousarviota suurempina. Viemärlaitoksen tulot toteutuivat lähes talousarvion mukaisina. Vesilaitoksen menot ylittivät budjetin n. 87 500 eurolla. Viemärlaitoksen menot ylittivät budjetin n. 158 000 eurolla. Valmistus omaan käyttöön toteutui kokonaisuudessaan n. 11 500 euroa budjetoitua suurempana. Talousarvion mukainen toimintakate alitettiin yhteensä n. 168 000 eurolla.

10.2 Tuloslaskelmaosan toteutumavertailu

	TA 2023	TP 2023	poikkeama	tot-%
Toimintatuotot	6 892 000	7 000 547	-108 547	101,6
Valmistus omaan käyttöön	193 000	204 467	-11 467	105,9
Tuet ja avustukset kunnalta				
Liiketoiminnan kulut	-5 275 800	-5 563 472	287 672	105,5
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman muk.poistot	-1 726 100	-1 719 868	-6 232	99,6
Liikeylijäämä/liikealijäämä	83 100	-78 326	161 426	-94,3
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
Muut rahoitustuotot		11 360	-11 360	
Korkokulut ulkopuoliselle	-76 100	-80 644	4 544	106,0
Korkokulut kunnalle				
Korvaus peruspääomasta				
Muut rahoituskulut		-179	179	
Ylijäämä/alijäämä ennen satunnaisia eriä	7 000	-147 789	154 789	0,0
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia	7 000	-147 789	154 789	0,0
Poistoeron lisäys(-)				
Poistoeron vähennys(+)	102 300	102 255	45	100,0
Varausten lisäys(-)/vähennys(+)				
Rahastojen lisäys(-)/vähennys(+)				
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	109 300	-45 534	154 834	-41,7

10.3 Investointiosan toteutuminen

SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS	TA 2023	muutokset	muutettu TA	toteuma
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Pumppaamoautomaatio	50 000		50 000	48 073
Houhajärven uusi kaivo	100 000		100 000	59 491
Jätevedenpumppaamoiden saneeraus	300 000		300 000	269 501
Jätevesipumppujen uusiminen				26 408
Vesilaitosten tekniikan peruskorjaus	230 000		230 000	14 881
Vesimittarien pilotointi	70 000		70 000	14 707
Vesilaitoksen automaatio				2 379
Hidassuodatuslaitoksen aurinkovoimala				30 670
Esikäsitteilylaitoksen aurinkovoimala				20 295
Puiskolantien tonttikadut	100 000		100 000	345 707
Julkinen käyttöomaisuus				
Verkoston rakentaminen uudet kohteet				
Sykkeen alue	100 000		100 000	107 966
Haja-asutusalueen vesihuolto				
Haja-asutusalueiden vesihuolto	200 000		200 000	57 235
- Särkijärventie				91 082
- Kujatie				
Vuotovesi- ja verkostosaneeraukset				
Tyrväänkatu, Uotinkatu-Haapakuja	330 000		330 000	278 313
Kalliokuja	60 000		60 000	62 882
Lehtokuja	70 000		70 000	64 640
Murronkatu	50 000		50 000	36 737
Passinmäentie	220 000		220 000	294 454
Sykkeen hulevesilinja	150 000		150 000	9 723
Katajistonkatu - Kraatarinkuja	120 000		120 000	193 013
Läntisen alueen varautuminen				54 632
Sastamalankadun vesihuolto				187 604
Mäkisoinin paineviemäri				3 835
Investointimenot	2 150 000	0	2 150 000	2 274 227
Rahoitusosuudet				
Pysyvien vastaavien myynti				
Sastamalan Vesi netto	2 150 000	0	2 150 000	2 274 227

Selvitykset merkittävimmistä poikkeamista:

Sastamalan Veden vuoden 2023 rakentamishjelman suurimmat investoinnit olivat Puiskolantien vesihuollon rakentaminen, Passinmäentien saneeraus ja Tyrväänkadun saneeraus. Lisäksi Jätevedenpumppaamoiden saneeraus oli yksi Sastamalan Veden investointiohjelman merkittävimmistä kohteista.

Kokonaisuudessaan nettoinvestoinnit ylittivät talousarvion 5,8 prosentilla eli n. 124 000 eurolla.

Kokonaisinvestointimenojen ylitys johtuu osaltaan Sillankorvankadun-Sastamalankadun alueen saneerauksesta ja uudisrakentamisesta liiketontin ja uusien kaavoitettujen kerrostalotonttien tarpeeseen. Tälle kohteelle ei ollut varattu määrärahaa talousarviossa. Toinen merkittävästi vaikuttava tekijä on Puiskolantien sivukatujen kunnallistekniikan toteuttaminen päivitetyn ja laajennetun Puiskolantien toteuttamissopimuksen mukaisesti. Talousarviovalmistelun jälkeä toteuttamissopimusta laajennettiin vuoden 2023 aikana.

10.4 Rahoitusosan toteutuminen

Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta	TA 2023	TP 2023	poikkeama	tot-%
Tulorahoitus				
Liikelyläjäämä/alijäämä	83 100	-78 326	161 426	-94,3
Poistot ja arvonalentumiset	1 726 100	1 719 868	6 232	99,6
Rahoitustuotot ja -kulut	-76 100	-69 463	-6 637	91,3
Satunnaiset erät				
Muut tulorahoituksen korjauserät				
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-2 150 000	-2 274 231	124 231	105,8
Rahoitusosuudet investointeihin				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot				
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	-416 900	-702 152	285 252	168,4
Rahoitustoiminnan kassavirta				
Lainakannan muutokset				
Kaupungilta saatujen pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 900 000	0	1 900 000	0,0
Kaupungilta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-295 800	-295 750	-50	100,0
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 202 000	-1 202 002	2	100,0
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos				
Saamisten muutokset kaupungilta				
Saamisten muutokset muilta		-351 278	351 278	
Korottomien velkojen muutos kaupungilta		1 164 328	-1 164 328	
Korottomien velkojen muutos muilta		85 081	-85 081	
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	402 200	-599 621	1 001 821	-149,1
Kassavarojen muutos	-14 700	-1 301 773	1 287 073	8 855,6

11 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS TULOSLASKELMA

(Ulkoinen/sisäinen)

	2023		2022	
Liikevaihto		6 986 900,70		6 580 912,72
Valmistus omaan käyttöön		204 466,65		229 274,67
Liiketoiminnan muut tuotot		13 645,90		11 305,29
Tuet ja avustukset kunnalta		0,00		0,00
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-1 049 682,40		-929 705,07	
Palvelujen ostot	<u>-3 507 660,92</u>	-4 557 343,32	<u>-3 045 286,36</u>	-3 974 991,43
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-632 138,47		-623 402,70	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-212 115,65		-137 198,68	
Muut henkilösivukulut	<u>-27 404,50</u>	-871 658,62	<u>-21 606,55</u>	-782 207,93
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-1 719 867,58		-1 683 037,35
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-134 469,96</u>		<u>-128 075,22</u>
Liikelylijäämä (-alijäämä)		-78 326,23		253 180,75
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0,00		0,00	
Muut rahoitustuotot	11 359,97		6 626,35	
Muille maksetut korkokulut	-80 643,61		-36 928,43	
Korvaus peruspääomasta	0,00		0,00	
Muut rahoituskulut	-178,92	<u>-69 462,56</u>	0,00	<u>-30 302,08</u>
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-147 788,79		222 878,67
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-147 788,79		222 878,67
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		102 255,27		103 420,08
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		0,00		0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		<u>-45 533,52</u>		<u>326 298,75</u>

SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS RAHOITUSLASKELMA
(Ulkoinen/Sisäinen)

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-78 326,23		253 180,75	
Poistot ja arvonalentumiset	1 719 867,58		1 683 037,35	
Rahoitustuotot ja -kulut	-69 462,56	1 572 078,79	-30 302,08	1 905 916,02
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 274 231,17	-2 274 231,17	-2 534 132,62	-2 534 132,62
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot				
Toiminnan ja investointien rahavirta		-702 152,38		-628 216,60
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset muilta				
Antolainasaamisten vähennykset muilta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00		1 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta	-295 750,00		-295 750,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-1 202 002,00	-1 497 752,00	-1 192 002,00	-487 752,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		0,00	
Saamisten muutos muilta	-351 278,03		80 726,43	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	1 164 328,14		1 144 736,51	
Korottomien velkojen muutos muilta	85 081,03	898 131,14	118 040,97	1 343 503,91
Rahoituksen rahavirta		-599 620,86		855 751,91
Rahavarojen muutos		-1 301 773,24		227 535,31
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12	2 248 011,02		3 549 784,26	
Rahavarat 1.1	3 549 784,26	-1 301 773,24	3 322 248,95	227 535,31

SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS TASE
(Ulkoinen/sisäinen)

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	14 454 422,75	14 454 422,75
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	14 076,10	Ed. tk:n yli/alijäämä	1 589 068,13	1 262 769,38
	0,00	14 076,10	Tilikauden yli/alijäämä	-45 533,52	326 298,75
				15 997 957,36	16 043 490,88
Aineelliset hyödykkeet			POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Maa- ja vesialueet	211 160,41	211 160,41	Poistoero	1 644 799,32	1 747 054,59
Rakennukset	2 790 005,63	3 006 046,67	Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	22 175 114,23	22 318 834,31		1 644 799,32	1 747 054,59
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	2 997 139,52	2 068 938,71			
	28 173 419,79	27 604 980,10			
Sijoitukset			VIERAS PÄÄOMA		
Osakkeet ja osuudet	1 880 200,00	1 880 200,00	Pitkäaikainen		
Muut saamiset	114 920,00	114 920,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 004 502,00	5 756 504,00
	1 995 120,00	1 995 120,00	Lainat kunnalta	1 063 750,00	1 359 500,00
			Lainat julkisyhteisöiltä	100 000,00	150 000,00
Saamiset			Liittymismaksut ja muut velat	1 700 542,77	1 700 542,77
Lyhytaikaiset saamiset				7 868 794,77	8 966 546,77
Myyntisaamiset	2 771 570,35	2 385 863,95	Lyhytaikainen		
Muut saamiset	201,03	36 419,68	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 152 002,00	1 552 002,00
Siirtosaamiset	4 881,11	3 090,83	Lainat kunnalta	295 750,00	295 750,00
	2 776 652,49	2 425 374,46	Lainat julkisyhteisöiltä	50 000,00	50 000,00
			Ostovelat	849 485,17	843 245,41
Rahat ja pankkisaamiset	2 248 011,02	3 549 784,26	Korottomat velat kunnalta	6 797 389,40	5 633 061,26
			Muut velat	396 437,65	283 637,60
			Siirtovelat	140 587,63	174 546,41
				9 681 651,85	8 832 242,68
VASTAAVAA YHTEENSÄ	35 193 203,30	35 589 334,92	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	35 193 203,30	35 589 334,92

12 HULEVEDEN VIEMÄRÖINNIN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS

Laskennallinen tulos, Hulevesiviemärit

TULOSLASKELMA

ulkoinen/sisäinen

	2023		2022	
Liikevaihto		39 496,64		51 927,62
Valmistus omaan käyttöön		63 806,69		50 186,27
Liiketoiminnan muut tuotot		80 000,00		
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-13 303,94		-9 419,28	
Palvelujen ostot	<u>-84 287,86</u>	-97 591,80	<u>-63 549,12</u>	-72 968,40
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-3 475,98		-1 438,85	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-2 031,07		-213,81	
Muut henkilösivukulut	<u>-140,56</u>	-5 647,61	<u>-46,46</u>	-1 699,12
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-94 242,03		-88 705,47
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-943,99</u>		<u>-162,86</u>
Liikeylijäämä (-alijäämä)		-15 122,10		-61 421,96
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-15 122,10		-61 421,96
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia		-15 122,10		-61 421,96
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)		<u>-15 122,10</u>		<u>-61 421,96</u>
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:				
Voitto, %		-38,29		-118,28

SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS RAHOITUSLASKELMA

Laskennallinen, Hulevesiviemärit

ulkoinen/sisäinen

	2023		2022	
Toiminnan ja investointien rahavirta				
Liikelijäämä (-alijäämä)	-15 122,10		-61 421,96	
Poistot ja arvonalentumiset	94 242,03	79 119,93	88 705,47	27 283,51
Rahoitustuotot ja -kulut				
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-289 183,66	-289 183,66	-144 700,20	-144 700,20
Rahoitusosuudet investointimenoihin				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot				
Toiminnan ja investointien rahavirta		-210 063,73		-117 416,75
Oman pääoman muutokset		213 880,07		121 206,12
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos	0,00		0,00	
Korottomien velkojen muutos	-3 816,34	-3 816,34	-3 789,37	-3 789,37
Rahoituksen rahavirta		210 063,73		117 416,75

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:

Investointien tulorahoitus, % 27,36 18,86

SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS

Laskennallinen tase, Hulevesiviemärit

ulkoinen/sisäinen

VASTAAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 003 441,77	1 873 717,08
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	183 095,30	117 877,42
	<u>2 186 537,07</u>	<u>1 991 594,50</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>2 186 537,07</u>	<u>1 991 594,50</u>

VASTATTAVAA	2023	2022
OMA PÄÄOMA		
Jäännöspääoma	2 197 045,37	2 044 587,26
Tilikauden yli/alijäämä	-15 122,10	-61 421,96
	<u>2 181 923,27</u>	<u>1 983 165,30</u>
Lyhytaikainen		
Muut velat	4 603,09	8 429,20
Siirtovelat	10,71	0,00
	<u>4 613,80</u>	<u>8 429,20</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>2 186 537,07</u>	<u>1 991 594,50</u>

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, % 99,79 99,58
Suhteellinen velkaantuneisuus, % 6,56 11,99

13 LIITETIEDOT

13.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja – menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja – menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenoon tai sitä alemman todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.

13.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain

	2023	2022	kasvu%
Vesilaitos			
- vesi- ja perusmaksut	2 852 186,03	2 713 659,12	5,1
- liittymis- ja tonttijohtomaksut	62 364,62	61 340,76	1,7
- muut tuotot	40 887,64	19 209,68	112,8
Toimintatuotot yhteensä	2 955 438,29	2 794 209,56	5,8
Viemärlaitos			
- jätevesi- ja perusmaksut	3 748 918,37	3 569 106,10	5,0
- liittymis- ja tonttijohtomaksut	66 966,72	65 147,31	2,8
- muut tuotot	109 726,58	111 827,42	-1,9
Toimintatuotot yhteensä	3 925 611,67	3 746 080,83	4,8
Sadevesiviemärit			
- jätevesi- ja perusmaksut	31 205,11	26 617,39	17,2
- liittymis- ja tonttijohtomaksut	8 291,53	25 310,23	-67,2
- muut tuotot	80 000,00		100,0
Toimintatuotot yhteensä	119 496,64	51 927,62	130,1

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Poistojen määrittämisessä on käytetty kaupunginvaltuuston 17.12.2012 hyväksymää poistosuunnitelmaa, jota sovelletaan 1.1.2013 jälkeen valmistuneisiin kohteisiin. Vanhojen, ennen vuotta 2013 valmistuneiden kohteiden osalta voidaan käyttää enintään Sastamalan vanhan poistosuunnitelman mukaisia poistoajoja, mikäli se hyödykekohtaisesti on perusteltavissa.

Arvioidut poistoajat ja poistomenetelmät ovat 1.1.2013 alkaen:

Taseryhmä	Poisto aika	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet	3–5 v	tasapoisto
Maa- ja vesialueet	ei poisto aikaa	
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 v	tasapoisto
Verkostot	30 v	tasapoisto
Maa- ja vesirakenteet	15 v	tasapoisto
Kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10–15 v	tasapoisto
Koneet ja kalusto	3–15 v	tasapoisto

Pienet hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

13.3 Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet	
Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	14 076,10
Tilikauden poisto	14 076,10
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00

Aineelliset hyödykkeet					
Maa-alueet	Kiinteistöjen liittymismaksut	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Ennakkomaksut ja keskener. hank.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	44 084,28	167 076,13	3 006 046,67	22 318 834,31	27 604 980,10
Edellisten vuosien korjaukset				0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana				2 274 231,17	2 274 231,17
Siirrot erien välillä			1 346 030,36	-1 346 030,36	0,00
Tilikauden poisto		216 041,04	1 489 750,44		1 705 791,48
Poistamaton hankintameno 31.12.	44 084,28	167 076,13	2 790 005,63	22 175 114,23	28 173 419,79
Kirjanpitoarvo 31.12.	44 084,28	167 076,13	2 790 005,63	22 175 114,23	28 173 419,79

Osakkeet ja osuudet			Jvk-, muut laina- ja muut saamiset	
Osakkuusyhteisö osakkeet ja osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Liittymismaksu saam.muut	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1	1 880 000,00	200,00	1 880 200,00	114 920,00
Hankintameno 31.12	1 880 000,00	200,00	1 880 200,00	114 920,00
Kirjanpitoarvo 31.12	1 880 000,00	200,00	1 880 200,00	114 920,00

Maa- ja vesialueet erittely

Maa- ja vesialueet	2023	2022
Kiinteistöjen liittymismaksut	167 076,13	167 076,13
Muut maa- ja vesialueet	<u>44 084,28</u>	<u>44 084,28</u>
Maa- ja vesialueet yhteensä	211 160,41	211 160,41

Omistukset muissa yhteisöissä

Osakkuusyhteisöt	Kotipaikka	Omistusosuus
Huittisten Puhdistamo Oy	Huittinen	47 %

Saamisten erittely				
	2023		2022	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		151 312,20		70 908,50
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>		<i>151 312,20</i>		<i>70 908,50</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa Sastamala on jäsenenä				
Myyntisaamiset		13 307,24		27 046,48
<i>Yhteensä</i>		<i>13 307,24</i>		<i>27 046,48</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset		10 402,65		3 496,31
<i>Yhteensä</i>		<i>10 402,65</i>		<i>3 496,31</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>		<i>175 022,09</i>		<i>101 451,29</i>

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2023	2022
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>		<i>0,00</i>
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Palkkatuki		
Koulutuskorvaus		
Kelan korvaus työterveyshuollosta	2 734,55	3 090,83
Muut tulojäämät		
Sv-vähennys joulukuu	2 146,56	0,00
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>4 881,11</i>	<i>3 090,83</i>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>4 881,11</i>	<i>3 090,83</i>

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	14 454 422,75	14 454 422,75
Peruspääoma 31.12.	14 454 422,75	14 454 422,75
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 589 068,13	1 262 769,38
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 589 068,13	1 262 769,38
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-45 533,52	326 298,75
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>15 997 957,36</i>	<i>16 043 490,88</i>

Vieras pääoma				
	2023		2022	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		570,51		530,46
Muut velat				
<i>Yhteensä</i>		570,51		530,46
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisyyksille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		290 290,83		191 345,60
Muut velat				
<i>Yhteensä</i>		290 290,83		191 345,60
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>		290 861,34		191 876,06

Pitkäaikaiset velat		
Lainat jotka erääntyvät myöhemmin kuin 5 vuoden kuluttua		
	2023	2022
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 217 500,00	1 482 500,00
Lainat kaupungilta	24 000,00	176 500,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>1 241 500,00</i>	<i>1 659 000,00</i>

Muiden velkojen erittely		
	2023	2022
Muut velat (p.a)		
Liittymismaksut	1 700 542,77	1 700 542,77
Liittymismaksut, sisäiset	0,00	0,00
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>1 700 542,77</i>	<i>1 700 542,77</i>

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	136 826,28	157 458,35
Korkojaksotukset	3 454,07	3 485,09
Muut menojäämät	307,28	13 602,97
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>140 587,63</i>	<i>174 546,41</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>140 587,63</i>	<i>174 546,41</i>

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Leasingvastuiden yhteismäärä (arvonlisäveroineen)	2023	2022
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	6 199,80	5 607,33
Myöhemmin maksettavat	<u>4 673,63</u>	<u>10 073,44</u>
Yhteensä	10 873,43	16 480,77

Leasingsopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.

13.4 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2023	2022
Vesilaitos	7	7
Viemärlaitos	<u>6</u>	<u>6</u>
Yhteensä	13	13

Henkilöstökulut	v.2023	v. 2022
Käyttömenot		
Palkat ja palkkiot	632 138,47	623 402,70
Luontoisedut (vaikuttaa tulokseen vain sosiaalivakuutusmaksujen osalta)		
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauserät		
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	212 115,65	137 198,68
Muut henkilösivukulut	27 404,50	21 606,55
	871 658,62	782 207,93
Investointimenot		
Investointimenoksi kirjatut palkkausmenot		
Palkat ja palkkiot	14 021,34	27 682,31
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	2 535,10	4 911,53
Muut henkilösivukulut	561,23	1 275,43
	<u>17 117,67</u>	<u>33 869,27</u>

Investointimenoksi kirjatut palkat ja sivukulut kierrätetään valmistus omaan käyttöön –tilin kautta, eikä niitä poisteta palkkatileiltä.

**Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut
v 2023**

PUOLUE	YHTEENSÄ
Kokoomus Sastamala	60,00
Keskusta Sastamala	96,00
SDP Sastamala	220,00
PS Sastamala	110,00
Vasemmisto Sastamala	0,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	486,00

14 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Sastamalassa 5. päivänä maaliskuuta 2024

SASTAMALAN VEDEN JOHTOKUNTA

Olli-Pekka Kärki-Chaiwut
puheenjohtaja

Hannu Pohjanen
varapuheenjohtaja

Harri Inkinen
jäsen

Sinikka Lakkinen
jäsen

Petri Jokiranta
varajäsen

Kimmo Toukoniemi
Sastamalan Veden johtaja

LIITE 2

TUNNUSLUVUT 2023	Sastamalan Vesi					31.12.2023	31.12.2022																																																																						
	VAMMALA	ÄETSÄ	KIIKOINEN	MOUHIJÄRVI	Yhteensä	Yhteensä																																																																							
Vesilaitos																																																																													
Vesimaksu, alv 0%	€/m³	2,01	2,01	2,01	2,01	2,01	2,01																																																																						
Laskutettu- ja myyty vesi	m³	667 798	154 352	42 321	137 076	1 001 547	999 325																																																																						
Vedenjakelu	m³	933 723	247 150	55 801	186 315	1 422 989	1 342 393																																																																						
Oma käyttö, yleislaskut	m³	6 871	180	80	1 020	8 151	7 464																																																																						
Vuotomäärä	%	27,7	37,5	24,0	25,9	29,0	25,0																																																																						
Vedenottamat	kpl	1	2	0	1	4	4																																																																						
Paineenkorottamat	kpl	9	4	1	6	20	20																																																																						
Vesitornit/Ylävesisäiliöt	kpl	3	1	0	1	5	5																																																																						
Vesijohtoverkosto	km	277,5	171,0	56,4	179,0	683,9	682,9																																																																						
Henkilökunta	hlö	5	1		1	7	7																																																																						
Ostettu vesi	m³	586 639	114 591	19 472	0	720 702	643 442																																																																						
Pohjavedenotto	m³	215 733	168 888	0	317 666	702 287	698 951																																																																						
Liittyjiä	hlö	11 777	4259	654	3090	19 780	19 970																																																																						
Liittyjiä	kiint	2 930	1 534	286	1 373	6 123	6 100																																																																						
Viemärlaitos																																																																													
Jätevesimaksu, alv 0%	€/m³	2,77	2,77	2,77	2,77	2,77	2,77																																																																						
Laskutettu jätevesi	m³	681 076	127 350	18 761	83 009	910 196	921 978																																																																						
Jäteveden vastaanotto	m³	1 639 465	543 197	39 088	176 000	2 397 750	1 933 621																																																																						
Oma käyttö, yleislaskut	m³	11 369	3 000		10 891	25 260	19 573																																																																						
Vuotovesi	%	57,8	76,0	52,0	46,6	61,0	51,3																																																																						
Vuotovesi	m³	947 020	412 847	20 327	82 100	1 462 294	992 070																																																																						
Jätevesipumppaamot	kpl	53	33	7	39	132	132																																																																						
Sadevesipumppaamot	kpl	2			1	3	3																																																																						
Viemäriverkosto	km	247,1	109,2	26,4	97,9	480,5	480,1																																																																						
Sadevesiviemäriverkostoa	km	72,5	0,5	0,1	3,4	76,6	74,7																																																																						
Henkilökunta	hlö	5			1	6	6																																																																						
Liittyjiä	hlö	11 436	4036	366	1652	17 490	17 680																																																																						
Liittyjiä	kiint	3143	1130	157	745	5 175	5 130																																																																						
Mouhijärvi sarake sisältää Suodenniemen alueen tunnusluvut.																																																																													
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Vammala</th> <th>Äetsä</th> <th>Kiikoinen</th> <th>Mouhijärvi</th> <th>Suodenniemi</th> <th>Yhteensä</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Jäteveden vastaanotto/</td> <td>2015 1 774 480 61</td> <td>474 603 61</td> <td>68 767 67</td> <td>139 826 47</td> <td>44 089 52</td> <td>2 501 765 60</td> </tr> <tr> <td>Vuotovesi %</td> <td>2016 1 597 028 55</td> <td>432 901 61</td> <td>66 327 63</td> <td>152 192 51</td> <td>41 000 52</td> <td>2 289 448 56</td> </tr> <tr> <td></td> <td>2017 1 580 178 55</td> <td>526 104 70</td> <td>63 868 66</td> <td>146 786 50</td> <td>41 000 54</td> <td>2 357 936 58</td> </tr> <tr> <td></td> <td>2018 1 459 785 53</td> <td>390 798 59</td> <td>32 168 36</td> <td>115 589 37</td> <td>38 000 46</td> <td>2 036 340 53</td> </tr> <tr> <td></td> <td>2019 1 496 600 55</td> <td>417 363 63</td> <td>28 633 23</td> <td>112 800 35</td> <td>33 000 44</td> <td>2 088 396 55</td> </tr> <tr> <td></td> <td>2020 1 572 653 54</td> <td>458 267 68</td> <td>35 582 41</td> <td>106 708 29</td> <td>34 000 41</td> <td>2 207 210 55</td> </tr> <tr> <td></td> <td>2021 1 490 250 53</td> <td>442 905 66</td> <td>33 320 39</td> <td>123 646 41</td> <td>34 000 42</td> <td>2 124 121 54</td> </tr> <tr> <td></td> <td>2022 1 326 613 48</td> <td>428 311 66</td> <td>33 288 43</td> <td>113 409 36</td> <td>32 000 42</td> <td>1 933 621 51</td> </tr> <tr> <td></td> <td>2023 1 639 465 58</td> <td>543 197 76</td> <td>39 088 52</td> <td>143 000 47</td> <td>33 000 44</td> <td>2 397 750 61</td> </tr> </tbody> </table>									Vammala	Äetsä	Kiikoinen	Mouhijärvi	Suodenniemi	Yhteensä	Jäteveden vastaanotto/	2015 1 774 480 61	474 603 61	68 767 67	139 826 47	44 089 52	2 501 765 60	Vuotovesi %	2016 1 597 028 55	432 901 61	66 327 63	152 192 51	41 000 52	2 289 448 56		2017 1 580 178 55	526 104 70	63 868 66	146 786 50	41 000 54	2 357 936 58		2018 1 459 785 53	390 798 59	32 168 36	115 589 37	38 000 46	2 036 340 53		2019 1 496 600 55	417 363 63	28 633 23	112 800 35	33 000 44	2 088 396 55		2020 1 572 653 54	458 267 68	35 582 41	106 708 29	34 000 41	2 207 210 55		2021 1 490 250 53	442 905 66	33 320 39	123 646 41	34 000 42	2 124 121 54		2022 1 326 613 48	428 311 66	33 288 43	113 409 36	32 000 42	1 933 621 51		2023 1 639 465 58	543 197 76	39 088 52	143 000 47	33 000 44	2 397 750 61
	Vammala	Äetsä	Kiikoinen	Mouhijärvi	Suodenniemi	Yhteensä																																																																							
Jäteveden vastaanotto/	2015 1 774 480 61	474 603 61	68 767 67	139 826 47	44 089 52	2 501 765 60																																																																							
Vuotovesi %	2016 1 597 028 55	432 901 61	66 327 63	152 192 51	41 000 52	2 289 448 56																																																																							
	2017 1 580 178 55	526 104 70	63 868 66	146 786 50	41 000 54	2 357 936 58																																																																							
	2018 1 459 785 53	390 798 59	32 168 36	115 589 37	38 000 46	2 036 340 53																																																																							
	2019 1 496 600 55	417 363 63	28 633 23	112 800 35	33 000 44	2 088 396 55																																																																							
	2020 1 572 653 54	458 267 68	35 582 41	106 708 29	34 000 41	2 207 210 55																																																																							
	2021 1 490 250 53	442 905 66	33 320 39	123 646 41	34 000 42	2 124 121 54																																																																							
	2022 1 326 613 48	428 311 66	33 288 43	113 409 36	32 000 42	1 933 621 51																																																																							
	2023 1 639 465 58	543 197 76	39 088 52	143 000 47	33 000 44	2 397 750 61																																																																							
		Laskutettu jätevesi	m³	65 934	17 075																																																																								
		Jäteveden vastaanotto	m³	143 000	33 000																																																																								
		Oma käyttö ja lieteajot	m³	9 468	1423																																																																								
		Vuotovesi	%	47,3	43,9																																																																								

Liikelaitoksen vaikutus kaupungin talouteen

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN (1000 eur)						
Tilinpäätös 2023						
	Sitovuustarkastelu			Eliminoinnit		Kokonaistarkastelu
	Talousarvion toteutuminen			Kaupunki sisäisten eliminointi	Liikelaitos yhteensä sis. eliminointi	Tulosaselma tilinpäätöksessä ulkoinen
Kaupunki ulk+sis	Liikelaitos yhteensä ulk+sis	Kaupunki+ liikelaitos ulk+sis yht				
Toimintatulot						
Myyntitulot, ulkoiset	11 326	6 645	17 971			17 971
Myyntitulot, sisäiset	2 570	342	2 912	-2 570	-342	
Maksutulot, ulkoiset	2 804		2 804			2 804
Maksutulot, sisäiset	43		43	-43		
Tuet ja avustukset	2 531	3	2 534			2 534
Tuet ja avustukset, kunnalta						
Muut toimintatulot, ulkoiset	6 441	10	6 451			6 451
Muut toimintatulot, sisäiset	8 112	0	8 112	-8 112	0	0
Toimintatuotot yhteensä	33 826	7 001	40 827	-10 726	-342	29 759
Valmistus omaan käyttöön	258	204	463			463
Toimintamenot						
Henkilöstömenot	-45 173	-872	-46 044			-46 044
Palvelujen ostot, ulkoiset	-21 163	-3 244	-24 407			-24 407
Palvelujen ostot, sisäiset	-2 642	-264	-2 905	2 642	264	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulk.	-5 618	-1 037	-6 655			-6 655
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sisäiset	-142	-13	-154	142	13	
Avustukset	-3 574		-3 574			-3 574
Avustukset liikelaitokselle	-80		-80	80		
Muut toimintamenot, ulkoiset	-2 086	-34	-2 120			-2 120
Muut toimintamenot, sisäiset	-7 806	-100	-7 906	7 806	100	0
Toimintakulut yhteensä	-88 283	-5 563	-93 846	10 669	377	-82 801
Toimintakate	-54 198	1 642	-52 557	-57	35	-52 579
Verotulot	52 942		52 942			52 942
Valtionosuudet	18 413		18 413			18 413
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-432	-69	-502			-502
Korkotuotot, ulkoiset	32		32			32
Korkotuotot, sisäiset						
Muut rahoitustuotot, ulkoiset	212	11	223			223
Muut rahoitustuotot, sisäiset	725		725	-725		
Korkokulut, ulkoiset	-674	-81	-755			-755
Korkokulut, sisäiset						
Muut rahoituskulut, ulkoiset	-2	0	-2			-2
Korvaus jäännöspääomasta	-725		-725	725		
Muut rahoituskulut, sisäiset						
Vuosikate	16 724	1 572	18 296	-57	35	18 274
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 876	-1 720	-8 596			-8 596
Arvonalentumiset	-184		-184			-184
Tilikauden tulos	9 664	-148	9 516	-57	35	9 494

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN (1000 eur)						
Tilinpäätös 2023						
	Sitovuustarkastelu			Eliminoinnit		Kokonaistarkastelu
	Talousarvion toteutuminen			Kaupunki sisäisten eliminointi	Liikelaitos yhteensä sis. eliminointi	
	Kaupunki ulk+sis	Liikelaitos yhteensä ulk+sis	Kaupunki+ liikelaitos ulk+sis yht			
Tulorahoitus						
Vuosikate	16 724	1 572	18 296	-57	35	18 274
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	-162		-162			-162
Investointien rahavirta						
Investointimenot						
Ulkoiset investointimenot	-11 758	-2 274	-14 032			-14 032
Sisäiset liittymismaksut	-22		-22	22		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	147		147			147
Omaisuuksien ulkoiset luovutustulot	695		695			695
Toiminnan ja investointien rahavirta	5 625	-702	4 922	-35	35	4 922
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten muutos ulk	-550		-550			-550
Antolainasaamisten muutos sis.	296		296	-296		
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten muutos ulk.	-904	-1 202	-2 106			-2 106
Pitkäaikaisten muutos sis.		-296	-296		296	
Lyhytaikaisten muutos	9		9			9
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen var. ja po:n muut.	-418		-418			-418
Vaihto-omaisuuden muutos	11		11			11
Saamisten muutos	2 932	-237	2 695			2 695
Saamisten muutos sis.	-1 164		-1 164	1 164		
Korottomien velkojen muutos	-10 499	-29	-10 529			-10 529
Korottomien velkojen muutos sis		1 164	1 164		-1 164	
Rahoituksen rahavirta	-10 289	-600	-10 888	869	-869	-10 888
Vaikutus maksuvalmiuteen	-4 664	-1 302	-5 966	834	-834	-5 966

Liikelaitoksen vaikutus kunnan toimintakatteeseen:

Tilinpäätös 2023 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Ulkoisen myynti	6 659	23 101	29 759
Toimintamenot	-4 982	-77 356	-82 338
Vaikutus toimintakatteeseen	1 676	-54 255	-52 579

Liikelaitoksen vaikutus kunnan vuosikatteeseen:

Tilinpäätös 2023 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan toimintakatteeseen	1 676	-54 255	-52 579
Ulkoiset rahoituserät	-69	70 923	70 853
Vaikutus vuosikatteeseen	1 607	16 667	18 274

Liikelaitoksen vaikutus kunnan poistojen määrään ja tilikauden tulokseen:

Tilinpäätös 2023 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan vuosikatteeseen	1 607	16 667	18 274
Vaikutus kunnan poistoihin	-1 720	-7 060	-8 780
Vaikutus tilikauden tulokseen	-113	9 607	9 494

Liikelaitoksen vaikutus kunnan toiminnan ja investointien rahavirtaan:

Tilinpäätös 2023 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan vuosikatteeseen	1 607	16 667	18 274
Ulkoiset satunnaiset erät	0	0	0
Ulkoiset tulorahoituksen korjauserät	0	-162	-162
Ulkoiset investointimenot	-2 274	-11 758	-14 032
Ulkoiset investointitulot	0	842	842
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-667	5 590	4 922

Liikelaitoksen vaikutus kunnan rahoituksen rahavirtaan:

Tilinpäätös 2023 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Ulkoiset antolainasaamisten muutokset	0	-550	-550
Ulkoiset velkojen muutokset	-1 202	-895	-2 097
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Toimeksiantojen var. ja po:n muut.	0	-418	-418
Vaihto-omaisuuden muutos	0	11	11
Ulkoiset saamisten muutokset	-237	2 932	2 695
Ulkoiset korottomien velkojen muutokset	-29	-10 499	-10 529
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	-1 468	-9 420	-10 888

Liikelaitoksen vaikutus kunnan maksuvalmiuteen

Tilinpäätös 2023 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-667	5 590	4 922
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	-1 468	-9 420	-10 888
Vaikutus maksuvalmiuteen	-2 136	-3 830	-5 966

Sastamalan Tilakeskus, laskennallinen taseyksikkö

SASTAMALAN KAUPUNKI, TILAPALVELUT

TULOSLASKELMA

ulkoinen/sisäinen*	1.1. - 31.12.2023		1.1. - 31.12.2022	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	56 310,38		128 756,01	
Maksutuotot	0,00		0,00	
Tuet ja avustukset	27 673,31		36 013,51	
Vuokratuotot	13 246 211,34		12 608 663,99	
Muut toimintatuotot	<u>114 940,00</u>	13 445 135,03	<u>223 625,38</u>	12 997 058,89
Valmistus omaan käyttöön		70 690,33		10 601,27
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-898 179,90		-840 900,02	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-165 440,61		-280 867,77	
Muut henkilösivukulut	-37 541,84		-29 766,63	
Palvelujen ostot	-3 458 054,35		-2 451 280,64	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 476 534,67		-3 208 740,46	
Avustukset	-12 500,00		-12 500,00	
Vuokrat	-898 321,01		-1 978 120,81	
Muut toimintakulut	<u>-10 923,52</u>	-8 957 495,90	<u>-18 830,72</u>	-8 821 007,05
Toimintakate		4 558 329,46		4 186 653,11
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	2 181,90		2 378,52	
Korkokulut	-421 165,77		-142 693,53	
Muut rahoituskulut	<u>-725 532,08</u>	-1 144 515,95	<u>-725 918,98</u>	-866 233,99
Vuosikate		3 413 813,51		3 320 419,12
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		<u>-3 906 058,26</u>		<u>-4 379 266,49</u>
Tilikauden tulos		-492 244,75		-1 058 847,37
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		91 166,44		113 652,48
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		<u>-4 000 000,00</u>		<u>-2 000 000,00</u>
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		<u>-4 401 078,31</u>		<u>-2 945 194,89</u>

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	151,29 %	147,52 %
Vuosikate/Poistot, %	87,40 %	75,82 %

* Omat sisäiset erät poistettu

SASTAMALAN KAUPUNKI, TILAPALVELUT

RAHOITUSLASKELMA

ulkoinen/sisäinen

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate		3 413 813,51		3 320 419,12
Tulorahoituksen korjaukset	-39 372,47	-39 372,47	-157 638,68	-157 638,68
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-6 461 603,32		-3 728 072,46	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	57 717,00		7 070,81	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	349 870,97	-6 054 015,35	221 627,78	-3 499 373,87
Toiminnan ja investointien rahavirta		-2 679 574,31		-336 593,43
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-95 860,00	-70 463,62	-8 390,00	-8 390,00
Antolainasaamisten vähennykset	25 396,38		0,00	
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 000 000,00		6 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 099 943,20	2 900 056,80	-5 229 273,20	770 726,80
Oman pääoman muutokset		-823 009,96		-781 005,03
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	45 584,79		-29 632,59	
Saamisten muutos	284 667,90		-67 213,56	
Korottomien velkojen muutos	342 738,40	672 991,09	452 107,81	355 261,66
Rahoituksen rahavirta		2 679 574,31		336 593,43
Rahavarojen muutos		0,00		
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1	0,00	0,00	0,00	0,00
TÄSMÄYTYS		0,00		0,00
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €		-8 276		-4 783
Investointien tulorahoitus, %		53,31		89,23
Laskennallinen lainanhoitokate		0,78		0,81

SASTAMALAN KAUPUNKI, TILAPALVELUT

Laskennallinen tase

ulkoinen/sisäinen 31.12.2023

VASTAAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aiheettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	123 349,88	87 550,60
	<u>123 349,88</u>	<u>87 550,60</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 278 626,88	2 348 615,51
Rakennukset	53 262 787,74	55 013 652,84
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 074 553,82	1 233 842,13
Koneet ja kalusto	17 735,20	27 658,72
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	4 272 654,60	252 236,96
	<u>60 906 358,24</u>	<u>58 876 006,16</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	1 627 448,58	1 506 270,38
Muut saamiset	476 377,79	405 914,17
	<u>2 103 826,37</u>	<u>1 912 184,55</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	83 122,40	128 707,19
	<u>83 122,40</u>	<u>128 707,19</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	37 357,43	28 787,93
Lainasaamiset	-1 157,57	-1 157,57
Muut saamiset	92 880,20	379 199,94
Siirtosaamiset	7 443,64	14 361,30
	<u>136 523,70</u>	<u>421 191,60</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>63 353 180,59</u>	<u>61 425 640,10</u>
VASTATTAVAA	2023	2022
OMA PÄÄOMA		
Jäännöspääoma	22 342 797,14	26 111 001,99
Tilikauden yli/alijäämä	-4 401 078,31	-2 945 194,89
	<u>17 941 718,83</u>	<u>23 165 807,10</u>
VARAUKSET		
Poistoero	1 101 654,00	1 192 820,44
Investointivaraukset	6 000 000,00	2 000 000,00
	<u>7 101 654,00</u>	<u>3 192 820,44</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilt:	29 300 646,40	26 977 368,60
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	-15 050,00
Liittymismaksut ja muut velat	22 101,00	22 101,00
	<u>29 322 747,40</u>	<u>26 984 419,60</u>
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilt:	6 626 602,20	6 049 823,20
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	15 050,00
Saadut ennakot	30 150,16	35 962,40
Ostovelat	1 867 943,85	1 534 261,21
Muut velat	51 924,10	50 647,53
Siirtovelat	410 440,05	396 848,62
	<u>8 987 060,36</u>	<u>8 082 592,96</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>63 353 180,59</u>	<u>61 425 640,10</u>
TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Omavaraisuusaste, %	39,55	42,94
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	284,71	269,53
Lainakanta 31.12.	35 927 248,60	33 027 191,80

Muut eriytetyt tilinpäätökset

Toiminta kilpailuilla markkinoilla

TILAKESKUS/ VUOKRAUSTOIMINTA

Laskelmassa on otettu huomioon ulkoinen vuokraustoiminta, pl. vuokraus inhouse-yhtiöille ja koulujen oppilashuollolle.

Tilakeskuksella kirjanpito kiinteistöittäin aiheuttamisperiaatteella, kiinteistöille omat kustannuspaikat. Ulkoisesti vuokrattujen kohteiden kustannuspaikat on otettu mukaan kokonaisuudessaan, osittain ulkoiseen toimintaan vuokratuista kohteista menot, poistot ja vyörytysmenot on jaettu neliöiden suhteessa.

Vyörytysmenot pitävät sisällään kiinteistöjen yleishallinnon (vyörytetty neliöiden mukaan) ja kiinteistönhoitopalvelut (vyörytetty kiinteistönhoidon tuntimitoituksen mukaan).

Rahoituskuluissa otettu huomioon tietyille kiinteistöille korvamerkittyjen lainojen korot.

TILAKESKUS, ULKOINEN VUOKRAUSTOIMINTA

TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2023	
Toimintatuotot		
Myyntituotot	3 105	
Tuet ja avustukset	0	
Vuokratuotot	5 489 708	
Muut toimintatuotot	49 728	5 542 541
Valmistus omaan käyttöön		430
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-23 455	
Palvelujen ostot	-806 415	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 084 471	
Vuokrat	-110 582	
Muut toimintakulut	-6 549	
Kiinteistönhoitopalvelut ja hallinto	-298 878	-2 330 349
Toimintakate		3 212 621
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkokulut	-32 783	-32 783
Vuosikate		3 179 838
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot		-1 350 480
Tilikauden tulos		1 829 358
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 829 358

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Sastamalassa 25.3.2024

SASTAMALAN KAUPUNGINHALLITUS

Hakaniemi Pertti

Helander Merja

Kaaja Kari

Hanhilahti Heimo

Mäkipää Jarkko

von Nandelstadh Wilhelm

Malmberg Jarkko

Peltari Päivi

Prihti Janne

Raunio Pirjo

Saarela Leena

Villo Maire

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen

Sastamalassa 27. päivänä toukokuuta 2024

BDO Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö

Nina Nieminen
JHT, HT

LUETTELOT JA SELVITYKSET

Kaupunki ja liikelaitokset

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista

Pääkirjanpito

Pääkirja	atk-tuloste	sähköinen arkisto
Päiväkirja	atk-tuloste	sähköinen arkisto

Tase-kirja

erikseen sidottu

Tase-erittelyt

paperitositteet

Liitetieto-erittelyt

paperitositteet

Käyttöomaisuuskirjanpito

atk-tuloste

Konsernikirjanpito

paperitosite

1 Pankkitositteet	paperitosite/sähköinen
2 Pankkitositteet sos.toim.	paperitosite/sähköinen
8 Muistiotos. Excel-tosite	paperitosite/sähköinen
10 Muistiotositteet, käsin kirjat	paperitosite/sähköinen
11 Muistiot Kaupunki sis.	paperitosite/sähköinen
11 Muistiot kaupunki/Vesi	paperitosite/sähköinen
12 Muistiot Kaupunki/Vesi	paperitosite/sähköinen
12 Muistiot Vesi/Kaupunki	paperitosite/sähköinen
13 Vesi sisäiset	paperitosite/sähköinen
20 Ostolaskujen maksut	atk-tuloste
21 Ostolaskut WF/P2P	atk-tuloste
22 Ostolaskut Ostoreskontra	atk-tuloste
28 Hyvitysten kohdistus OSRE	atk-tuloste
29 Matkalaskut Travel	atk-tuloste
30 Myyntireskontran suoritukset	atk-tuloste
31 Myyntilaskut	atk-tuloste
32 Web-laskut	atk-tuloste
40 Luottotappiot	atk-tuloste
49 Hyvitysten kohdistus MYRE	atk-tuloste
50 Päivähoito/Pro Consona	atk-tuloste
52 Eepos-laskutus	atk-tuloste
53 Primus laskutus	atk-tuloste
54 HelleVi vieraslaskutus	atk-tuloste
58 Lomitusnetti laskutus	atk-tuloste
61 L7 vuokrareskontra	atk-tuloste
62 Komartek vesilaskut/ Vesi	atk-tuloste
63 Vesi/ Intimessä laskut	atk-tuloste
65 Ostolaskut, laskun mitätöinti	atk-tuloste

70 Avaustaseen muutos	paperitosite/sähköinen
83 Varastokirjanpito/RTV	paperitosite/sähköinen
84 Koneseuranta	paperitosite/sähköinen
85 Palkkatositteet	atk-tuloste
87 Sumu-poistot	atk-tuloste
90 Vyörytykset	atk-tuloste
91 KP Laskennalliset	atk-tuloste
93 SL Laskennalliset	atk-tuloste
96 Kirjanpidon tulos	atk-tuloste
97 Kirjanpidon tulos laskennall.	atk-tuloste
98 Sisäisen laskennan tulos	atk-tuloste
99 Sisäisen laskennan tulos lask.	atk-tuloste

Sidottu tasekirja säilytetään pysyvästi, palkkaluettelot/palkkakortit 50 vuotta ja muut kirjanpitokirjat 10 vuotta tilikauden päättymisestä.